Lazzara P. 1°

CONSTITVTIONES SOCIETATIS IESV

Cum earum Declarationibus.

ROMÆ

In Collegio eiusdem Societatis.

Cum facultate Superiorum.

ANNO DOMINI

MDLXXXIII.

GREGORIVS XIII. Institutum Societatis à Paulo III. & Iulio etiam III. confirmatum, & à Paulo IIII. diligentissime examinatũ, nec non & à Concilio Tridentino commendatũ non modo refert; sed ipse etiam illud atque Constitutiones, & Statuta approbat, & confirmat in hæc verba.

MOTV PROPRIO, certaque scientia nostra, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, laudabile huiusmodi Institutum ac prædicta ceteraq; omnia dictæ Societatis Priuilegia, Facultates, exemptiones, immunitates, gratias & indulta tam à Prædictis, quam alijs prædecessoribus nostris, & etiam à nobis concessa; Constitutiones quoque & Statuta qualiacunque sint, ea omnia, ac si ad verbum præsentibus insererentur, pro expressis habentes, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus & confirmamus; supplentes omnes iuris et facti defectus, si qui interuenerint in prædictis Constitutionibus & statutis, &c.

***In** litteris Apostolicis datis Calendis Februarij Anno Incarnationis Dominicæ.*

M D LXXXII.

PRIMVM
AC GENERALE EXAMEN
IIS OMNIBVS, QVI IN SOCIE-
A tatem IESV admitti petent, † proponendum.

DE INSTITVTO SOCIETATIS IESV, & varietate personarum, quæ in ipsa sunt. Cap. I.

1 HAEC minima Congregatio, quę à sede Apostolica prima sui institutione Societas IESV nominata est, primũ fuit approbata per felicis memoriæ Paulum Papam

DECLARATIONES IN EXAMEN.

IN CAP. I.

A ¶ H*oc*[a] *examẽ vt plurimum omnibus proponi solet, postquam in Domũ primæ Probationis ingrediũtur. Si tamen in aliquo particulari dictaret ratio aliud examen breuius esse proponendum, aut hoc ipsum relinquendũ, vt legatur, nullo postulato responso ad ea, quæ continet, vel si satis alioqui notus est, qui ingreditur; non necesse erit iuxta hoc examẽ procedere. Id tamen ille,* [b] *cui examinãdi munus committitur, cũ Superiore conferat, et eius iudiciũ sequatur.* [c] *Ante autẽ quam Domi recipiantur, fere semper de quibusdam rebus maioris momenti, præsertim de ijs, quæ solent excludere, examinari eos oportebit.*

[a] P.1.c.1. D. & c. 4. §.5. & E.

[b] P.1.c.1. §.3.

[c] P.1.c.1. D. & c. 4. D.

pā III. anno 1540. & per eundē poſtmodū 1543. confirmata, ac rurſus per Iuliū III. illius ſucceſſorem anno 1550. Vt interim omittantur diuerſæ litteræ Apoſtolicæ, in quibus de ea ſermo habetur, & ei variæ facultates (ſuppoſita magna approbatione, & confirmatione) conceduntur. A

[a] Finis huius Societatis eſt, non ſolum ſaluti & perfectioni propriarum animarum cum diuina gratia vacare; ſed cum eadem impenſe in ſalutē, & perfectionem proximorum incumbere. 2

Ad hunc finem melius conſequendum, [b] tria Vota in ea, Obedientiæ, Paupertatis, & Caſtitatis emittuntur: [c] ſic Paupertatem accipiendo, vt nec velit, nec poſſit redditus vllos ad ſuam ſuſtentationem, nec ad quiduis aliud habere. Quod non tantum in particulari de vnoquoque, ſed etiam de Eccleſijs & Domibus Societatis profeſſæ, eſt intelligendum. [d] Nec etiam (quamuis alijs ſit licitum) pro Miſſarum ſacrificijs, vel Prædicationibus, vel Lectionibus, vel vllius ſacramenti adminiſtratione, vel quouis alio pio officio ex ijs, quæ iuxta ſuum Inſtitutum Societas poteſt exercere, ſtipendium vllum, vel eleemoſynam, quæ ad compenſationem huiuſmodi miniſteriorum dari ſolent, ab alio, quàm à Deo (ob cuius obſequium omnia pure facere debent) poſſunt admittere. 3

Et [e] quamuis habeat Societas Collegia, & † Domos Probationis 4 B

B ¶ Huiuſmodi Domus Probationis velut membra ſunt Collegiorum, [f] vbi admitti-

[a] P.1. c.2. §.8. & c.3. §.1. & p.3. c.1. §.9. & p.4. Proœ. & c.12. §. 1. & p.6. c. 3. §.4. & p. 7. c.1. §.1. & p. 10. §.2.

[b] P.5. c.3. §. 3. & 6. & c.4. §.2. & 3. & p. 6. c.1. & 2.

[c] P.6. c.2. §. 2 5. 6. 11. & 12.

[d] Inf. c.4. §.27. & p. 4. c. 7. §. 3. & c. 15. §. 4. & c. 17. F. & p. 6. c.2. §.7. & G. & p. 7. c.4. §.4. & B. & p. 10. §. 5.

[e] P.6. c.2. A.

[f] P.1. c.4. §.6. & p.4. c.2. D.

tionis

tionis, redditibus dotatas ad Scholasticorum sustentationē, antequam in Societatem Professam, vel eius Domos recipiantur: [a] non possunt tamen huiusmodi redditus in vsum alium, iuxta Litteras Apostolicas in Constitutionibus declaratas, expendi: nec Domus Professorum, nec aliquis eorum, aut etiam Coadiutorum, eisdem vti poterit.

mitti, & probari ad tempus solent, qui postmodum in Collegijs sunt constituēdi.

[a] P. 4. c. 2. §. 5. & c. 10. §. 1. & p. 6. c. 2. §. 3. & p. 9. c. 3. §. 18 & c. 4. §. 7. & p. 10 §. 4.

5 [b] Professa itidem Societas, præter tria Vota dicta, Votum facit expressum Summo Pontifici, ut Vicario qui nūc est, uel pro tempore fuerit, Christi Domini Nostri; nimirum ad proficiscendum sine excusatione, [c] non petito uiatico, quocunq; gentium eius Sanctitas iusserit, inter fideles, uel infideles, ad res, quæ ad diuinum cultum, & religionis Christianæ bonum spectant.

[b] P. 5. c. 3. §. 3. & C. & p. 7. c. 1. §. 1. & B.

[c] P. 6. c. 2. §. 13. & I. & p. 7. c. 1. §. 3.

6 Ceterum ratio viuendi in exterioribus iustas ob causas, maius Dei obsequium semper intuendo, [d] communis est: nec vllas ordinarias pænitentias, vel corporis afflictiones ex obligatione subeundas habet; sed illas assumere quiuis poterit, quæ sibi videbuntur C ([e] cũ † approbatione Superioris) ad maiorem sui spiritus profectum conuenire; & [f] quas propter eundem finem Superiores eis poterunt imponere.

C ¶ Hoc Superiori iudicandum relinquetur. Ille autem vices suas Confessario, vel alijs, quando expedire cēsuerit, poterit delegare.

[d] P. 6. c. 2. §. 15. & 16.

[e] P. 3. c. 1. §. 12. & p. 6. c. 3. §. 1.

[f] Inf. c. 4. §. 33. & p. 3. c. 1. §. 15.

a P.5. c.1. A.
b P.5 c.2. §.3. & c.3. §.5. & 6.
c Inf. §.11. & c.4. §.17. & c.5. §.8.

D ¶ Præter hæc quatuor genera personarũ, nonnulli ad [b] solemnem Professionẽ trium Votorum tantum, iuxta literas Apostolicas Iulij Tertij admittuntur.

7 [a] Personarum autem, quæ admittuntur in hanc Societatẽ generaliter sumptam; †, quatuor sunt classes; si finem, quẽ ipsa spectat, intueamur: [c] tametsi omnes; qui ingrediuntur, quod ad ipsos attinet, quartæ classis esse debent, de qua dicetur. D

d P.5.c.3. §.1.2.&3.
e P.5. c.2. §.2.
f P.5. c 2. §.1. & p.10. §.7.

E ¶ Quam-

8 [d] In primis aliqui admittuntur, vt Professionem in Societate quatuor solemnibus Votis (vt dictum est) emissis, faciant; peractis prius experimentis & Probationibus debitis: & hos sufficienter in [e] literis eruditos (vt in Constitutionibus postmodũ dicetur) & in vita, [f] ac moribus diu (quemadmodum hæc vocatio exigit) probatos & omnes ante Professionem Sacerdotes esse oportet.

g Inf.c.6. § 1.2.3.& 8.& p.5.c.4. §.1.2. &3.
h Inf. c.6. §.5. & 6. & p.1.c.2. §.2. & p.5 c.4. §.5.

9 [g] Secundæ classis sunt, qui in Coadiutores ad diuinum seruitium, & Societatis auxilium in rebus spiritualibus, vel temporalibus admittuntur. & ij quidem post experimenta & Probationes, Vota simplicia, Obedientiæ, Paupertatis, & Castitatis (omisso quarto ad Summum Pontificem pertinente, & alio quouis solemni) debent emittere. [h] qui sua sorte contẽti esse debent, intelligentes eos in conspectu Creatoris & Domini Nostri magis mereri, qui maiori charitate se impendunt auxilio & obsequio omnium, ex amore diuinæ maiestatis, siuę in rebus altioribus, siue in alijs

inferio-

inferioribus & humilioribus.

10 [a] Tertiæ classis sunt, qui in Scholasticos admittuntur, si ingenio, & reliquis dotibus ad studia cõuenientibus præditi inueniantur; vt [b] postquam docti euaserint, [c] in Societatem ingredi, & Professi, vel Coadiutores (prout iudicabitur expedire) esse valeant. Hi [d] autem, vt Scholastici Societatis approbati censeantur, post experimenta & Probationes, eadem [e] tria Vota simplicia, Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, cum promissione ingrediendi Societatem in altero prius dictorum modorum (vt in Constitutionibus videbitur) ad maiorem Dei gloriam emittent.

11 [f] Quartæ classis sunt, qui indeterminate ad id admittuntur, ad quod idonei esse, temporis successu inuenientur; nondum statuente Societate ad quem ex dictis gradibus eorum talentũ magis sit accommodatum. Illi [g] autem indifferentes ingredientur ad queuis ex dictis gradibus, qui Superiori videatur: & [h] ex parte sua omnes (vt dictũ est) eadem animi dispositione ingredi oportet.

12 Ad hæc, antequam quisquã admittatur ad Professionem, vel simplicia Vota Coadiutorum, vel Scholasticorum superius dicta secundum Institutum nostrũ emittere teneatur; E † [k] bienniũ integrum ad Probationem habebit: & vt admittantur Scholastici ad quemuis ex

E ¶ [i] Quamuis biẽnij tẽpus præfigatur; tamen nec libertas, nec deuotio, nec vtilitas illa spiritualis, vel meritum, quod consequi solent,

a P.4 c.3. §. 1. & 2. & p.5. c.2. §.5.
b P.5. c.2. §.2.
c Inf. c. 7. §. 1. & p. 5. c. 4. E.
d Inf. c.7. §. 1. & p. 4. c.3. §.3.
e Inf. c.7. §.1. & p.4. c.3. §. 3. & p.5. c.1. A. & c.4. §.4.
f Inf. c. 8.
g Inf. c.8. §.1.
h Sup. §.7. & inf. c.4. §.17.
i P.3. c.1. T. & p. 5. c.4. §. 6.
k Inf. c.4. §. 16. & 41. & c.6. §. 8. & p. 4. c.3. §.3. & c 4. §. [illegible] & p.5. c.1. §.3. & c.4. §.3. & 6.

ex

lent, qui Christo Domino Nostro se obstringũt, illis adimutur, qui ante id tempus vota sua offerre volent: licet conueniat sine Superioris facultate ea non emitti. nec tamen, quod ea emiserint, propterea ante ordinarium tempus admittentur ad Professionẽ, vel in Coadiutores formatos, vel in Scholasticos approbatos.

ex prioribus gradibus Professorum, uel Coadiutorum formatorum, [a] unum adhuc annũ post absoluta sua studia expectabunt: [b] quod tempus, cum Superiori uisum fuerit, poterit prorogari.

13 Hoc medio tempore duorũ annorum ([c] in quo † habitus F ullus certus Societatis non sumitur) ante præfinitũ tempus, in quo Votis eos ligari in Societate oportet, [d] videre unusquisque, & considerare debet diplomata Apostolica Instituti Societatis, & † Constitutiones G ac Regulas, quas in ea est obseruaturus; idq; non semel: Primum enim id fiet, [e] dum in Do-

a Inf. c. 4 §. 16. & c. 6. § 8. & p. 5. c. 1. §. 3.
b Inf. c. 4. §. 43. & p. 5. c. 1. § 3. & C.
c P. 1. c. 4. §. 4. & p. 3. c. 2. C. & p. 6. c. 2. M.
d Inf. c. 4 §. 41. & p. 7. c. 4. §. 5. & E.
e P. 1. c. 4. §. 1. & A.

F ¶ *Quamuis habitus nullus certus sit; discretioni tamen eius, qui curam habet Domus, relinquitur, an cũ eisdem vestibus, quas ex sæculo tulerũt, incedere sint permittendi; an cum aliis eas permutari oporteat: aut, cum deterentur, an aliæ tribuantur, quæ magis conueniant, vel ipsis, vt, qua parte opus habẽt, iuuentur, vel Domui, vt eorum opera vti possit.*

f P. 1. c. 4. E.

G ¶ [f] *Non oportebit Constitutiones vniuersas ab iis, qui noui accedunt, legi; sed compendium quoddã earum, vbi quisque, quid sibi obseruandum sit, intelli-*

A Domo Primæ Probationis erant; in quam, qui Societatem ingredi uolunt, hoſpitum more ad duodecim, uel quindecim dies, ut res ſuas melius cō ſiderent, ſolent admitti, antequam in Domum, uel Collegium Societatis ad † cohabitādum alijs, & inter eos uerſandum ingrediantur. Secundo id fiet, [a] ſex menſibus Experimentórum, & Probationis elapſis. Tertio poſt alios ſex menſes; & ſic deinceps, donec Profeſſionem, qui ſtudijs abſolutis Profeſſus, & tria Vota qui Coadiutor, & tria itidem Vota cū ſua promiſsione qui Scholaſticus approbatus eſt futurus, emittat. [c] quod ideo fit, ut utrinque maiori cum claritate, & cognitione in Domino Noſtro procedatur, & vt quanto fuerit magis probata ſingulorum conſtantia, tanto ſtabiliores, ac firmiores ſint in diuino ſeruitio, & vocatione prima, ad gloriam, & honorem diuinæ Maieſtatis.

ligat: niſi forte Superiori videretur, alicui, peculiares ob cauſas, omnes oſtendi oportere.

H ¶ *Dicitur, ad cohabitandum alijs, & inter eos verſandum; quia in ingreſſu duodecim, vel quindecim dies, vel vſque ad viginti, ſeorsū in Domo Primæ Probationis teneri ſolent;* [b] *vt in prima parte Cōſtitutionū videbitur.*

a Inf. c. 4. §. 41.

b P. 1. c. 4. §. 1. & A.

c P. 1. c. 1. §. 3. & c. 4. §. 1.

DE

DE QVIBVSDAM † CASIBVS, quos interrogari oportet, an acciderint ijs, qui in Societatem ingredi petunt. Cap. II. A

EX ijs casibus, de quibus honestas ob causas omnes interrogari oportet, [a] Primus est, recessisse à gremio sanctæ Ecclesiæ, fidem abnegando, vel in errores contra ipsam sic incurrẽdo, vt damnatus ob aliquam propositionem hæreticã quis fuerit; vel vt † suspectus hæresis per sententiam publicam declaratus; vel si infamis ob excommunicationem: tamquam schismaticus, spreta auctoritate & prouidentia sanctę matris Ecclesiæ, extiterit. 1 B

2 [c] Secundus est, homicidium aliquo tẽpore perpetrasse, vel publi-

IN CAPVT II.

A¶ Quamuis ea quæ sequuntur, impedimẽta sint, quæ [b] à Societate excludunt; tamen non vt impedimenta proponi debent, donec veritas eliciatur. Qui enim duceretur desiderio ingrediẽdi Societatem, accipere õccasionẽ posset veritatem celandi, si hæc impedimenta esse intelligeret, &c. Et nihilominus admoneri Confessarium oportet, vt, si quis vere non respondisset, eius conscientiam de ea re [d] exstimulet.

B¶ Qui suspectus esset de opinione aliqua erronea, in re ad catholicam fidem pertinente; constat, quamdiu suspicio manet, eum non esse admittendum.

C¶ Hæc

a P. 1. c. 3. §. 3. & A. & B.

b Inf. §. 6.

c P. 1. c. 3. §. 4. & C.

d Inf. c. 3. A.

C publice † [a] infamem propter enormia peccata fuiſſe.

3 [b] Tertius eſt, habitum ſumpſiſſe alicuius Religionis Fratrum, vel Clericorũ; vitam aliquamdiu in Obedientia cũ eis agendo, ſiue emiſſa, ſiue non emiſſa Profeſſione; vel heremitam cum veſtibus monachalibus fuiſſe.

4 [c] Quartus eſt, vinculo matrimonij conſummati, vel ſeruitutis legitimæ ligatum eſſe.

5 [d] Quintus eſt, infirmitatem pati, vnde obſcurari, vel parũ ſanum iudicium ei reddi ſoleat; vel diſpoſitionem notabilem ad huiuſmodi infirmitatem habere.

C ¶ Hæc infamia eo in loco excludit, vbi ea extat. Qui tamen in remotiſsimis locis in eam incidiſſet; cum omnino ad diuinũ ſeruitium ſe recepiſſet; huiuſmodi infamia eum à Societate non excluderet: quamuis eandem in huiuſmodi hominis probatione magis circumſpectã reddere debeat.

D ¶ Ce-

a P. 1. c. 3. §. 4. & D.

b P. 1. c. 3. §. 5. & E.

c Inf. c. 3. §. 5. & C. & p. 1. c. 3. §. 6 & F. & p. 2. c. 2. §. 5.

d P. 1. c. 3. §. 7.

6 [e] Prædicti caſus impedimenta ſunt, cum quorum aliquo nemo in Societatem admitti poteſt: cum nobis in Domino videatur (præter alias cauſas) quod qui in eam ſunt ingreſſuri ad bene & fideliter euangelizandum, & in agro Domini verbum diuinum ſeminandum, eo aptiora ad id inſtrumenta erunt, quo minus primi, & ſecundi defectus notam habuerint, propter conſuetam multis & communem infirmitatem.

e Sup. A. & p. 1. c. 3 §. 2 & G & p. 2. c. 2. B. & p. 4. c. 3. §. 2.

Cum tertio etiam non admittuntur, quod nobis in Domino videatur, eum, qui bonus Chri-

stianus sit, debere firmum esse in sua prima vocatione, præsertim cum illa tam sit sancta, in qua scilicet quis, vniuerso sæculo relicto, se totũ dedicat maiori seruitio, & gloriæ sui Creatoris & Domini. Postremo sic nobis persuademus (præterquam quod maior sit futura ædificatio proximorum) eo melius in Domino, ipsius gratia aspirante, conseruari posse omnes Professos, Coadiutores, atque Scholasticos, quo magis liberi fuerint ab huiusmodi impedimentis, ac veluti vnius coloris, & similitudinis omnes.

Nullus etiam admittitur cũ duobus vltimis impedimentis. Nam quartum esset cum detrimento proximorum, si vxoris, vel domini consensus non obtineretur, aliæque circũstantiæ, prout ratio iuris exigit, obseruarentur. Quintum etiam in damnum esset non mediocre ipsius Societatis.

7 Si aliquod ex his impedimẽtis in quoquã detegeretur, non est quod vlterius in interrogationibus procedatur; sed qui Examinatoris officio fungitur, [b] quoad eius fieri poterit, eundem consolando, † dimittat: D si nullũ esset tale, vlterius examinetur † sequenti modo. E

a P. 1. c. 3. G.

D ¶ [a] *Ceterum si in eo dona aliqua Dei illustriora cernerentur; ille, qui examinãdi munere fungitur, antequam eum dimittat, rẽ cũ Superiore conferat.*

b P. 1. c. 4. §. 2.

E ¶ *Ordo examinis est, in primis prosequi id, de quo omnes interrogantur: secũdo, de quo speciatim litterati: tertio, de quo etiam specialiter illi,*

DE

illi, qui in Coadiutores; quarto, de quo illi, qui in Scho lares; quinto, de quo illi, qui vt indifferentes admittuntur. Et primo quidem attingitur, quod ad personas pertinet, deinde quod illis est obseruandum.

DE QVIBVSDAM INterrogationibus ad eos, qui ingredi volunt, magis cognoscendos.
Cap. III.

1 AD maiorem personarum notitiam aliqua sunt in-
A terroganda, quibus † vere omnino, & syncere respondere oportet: & siquid erit, quod secretum requirat, id obseruabitur, vt par erit, & interrogato placuerit. Incipiendo itaque à nomine, interrogetur primū, Quo nomine vocetur, Quot annos natus sit, Quæ sit eius patria.

2 An sit ex legitimo matrimonio, necne: quod si ex illegitimo, quo pacto id sit, interrogetur. Nū à progenitoribus iam olim Christianis, an à modernis descendat.

An aliquis ex eius progenitoribus notatus fuerit,

IN CAP. III.

A ¶ O[a] Bligatio vera dicendi in examine, ad peccatū esse debet; et quidem eidem, cui, quod celatū est, aperiendū erat, vel qui eius locū teneat, reseruatum; vt fraus euitetur, quæ locum habere posset, si quis syncere suo Superiori animū suum non declararet: vnde incommoda, & quidem in totius Societatis non mediocre detrimentū possent oriri.

[a] Sup. c. 2. A.

rit, vel declaratus ob aliquem errorem contra nostrã Christianam Religioné, & quo modo id sit.

An patrem habeat, & matrem; & quæ sint eorum nomina: quæ conditio, & officium, & modus viuendi sit illis: & an rerũ temporalium† penuria premãtur; an illarum cõmoditate potiãtur: & quo pacto id habeat. B

Si quo tempore in difficultatem, vel dubium aliquod incideret circa æs alienum, vel quòd teneatur subuenire parentibus, vel consanguineis in spirituali, vel corporali, vel quauis alia temporali necessitate constitutis, eos inuisendo, vel alia ratione; num proprio sensu ac iudicio deposito, conscientiæ, vel iudicio Societatis, vel sui Superioris id velit relinquere, vt cũ statuerit ille quod in Domino iustum esse senserit, ei acquiescat. 3

Quot fratres & sorores habeat, & quis eorum sit status, num matrimonij, an alius; Quod officium, aut viuendi modum habeant. 4

Num aliquando † verba ediderit, quæ ad matrimonium illum obligare videantur, 5 C

B ¶ *Si præsens, et extrema necessitas auxilij eorũ vrgeret; constat, huiusmodi admitti non debere. raro tamen huiusmodi necessitas solet accidere.*

C ¶ *Si spopondisset per verba de præsenti,*[a] *matrimoniũ consũmando, vel modo aliquo pari; duceretur is quartum habere impedimentum, cũ quo nemo in Societatem admitti potest; nisi adsint conditiones illæ, quæ*

[a] Sup. c. 2. §. 4. & p. 1. c. 3. §. 6.

videantur, & quo pacto id sit. *quæ exigi solent, vt coniugatus religionem ingredi possit.*

An habuerit, vel habeat filium aliquem.

D ¶ Per-

6 Num habeat [a] æs alienum, aut ciuiles obligationes: quod si habeat, quantę & quales eæ sint. a P. 1. c. 3. §. 15. & L. & p. 2. c. 2. §. 5.

7 Num didicerit artem aliquam mechanicam. Num legere, & scribere sciat: & si scit, probetur quo modo vtrunq; faciat, si aliunde non sciretur.

8 Num [b] habuerit, vel habeat morbum aliquē occultum, vel manifestum, & qualem; eum speciatim interrogando, num vexationem aliquam stomachi, vel capitis, vel quoduis aliud impedimentum naturale, seu defectum in aliqua sui parte patiatur. & hoc non solum interrogetur, sed, quoad fieri potest, inspiciatur. b P. 1. c. 3. §. 15.

9 Nū aliquos Ordines Ecclesiasticos susceperit. Num aliquam obligationem Voti habeat, qualē est peregrinationis, vel aliud quodcunque.

10 Quem modum, vel animi propensionem habuerit in tenera ætate, & postea hucusque ad res suæ conscientiæ salutiferas. primum circa orationem, quoties orare solebat interdiu & noctu, quibus horis, qua corporis compositione, quibus orationibus, & cum qua deuotione vel sensu spirituali.

Quo modo se habuerit circa audiendas Missas, & alia diuina officia, & Conciones. Quo modo circa lectionem rerum piarum, & bonorum virorū familiaritatem. Quo modo circa meditationem,

tionem, vel considerationem rerum spiritualium.

11 Interrogetur, an habuerit, vel habeat conceptus aliquos, vel opiniones ab ijs differentes, quæ communius ab Ecclesia, & Doctoribus ab eadem approbatis tenentur: & si quando huiusmodi opiniones animum subierint, num paratus sit ad iudicium suum submittendum, sentiendumque, vt fuerit constitutum in Societate de huiusmodi rebus sentire oportere.

12 Interrogetur, an quibusuis in scrupulis, vel difficultatibus spiritualibus, vel alijs quibuscunque, quas patiatur, vel aliquando pati contigerit, se diiudicandum relinquet, & acquiescet† aliorum de Societate, qui D do-

P.3. c.1. O.

D ¶ Personarũ huiusmodi electio, quibus se iudicandum relinquere debet is, qui in huiusmodi difficultatibus versatur, penes Superiorẽ erit, si subdito ea placuerit; vel penes subditum, si Superior eam approbauerit: cui si in casu aliquo, & propter causam aliquam iustã videretur ad Dei obsequiũ fore, maiusque auxilium illius, qui huiusmodi difficultatibus laborat, vt aliquis, vel etiam plures eorum, qui iudicaturi sunt de eis, extra Societatem assumantur; permitti poterit: electione tamen, vel saltẽ approbatione eorum penes Superiorem (vt dictum est) manente. Si difficultates huiusmodi ad personam ipsius Superioris pertinerent; electio, vel approbatio, de qua diximus, penes Consultores erit. Qui tamen Præposito Gene-

doctrina,& probitate sint prę-
ditu,sententijs.

13 An omnino decreuerit seculum relinquere, & consilia Domini Nostri IESV Christi sequi.

Quam dudum decreuerit, in genere scilicet, mundo renūciare. Postquàm id apud se statuit, an in ea animi sententia remissior factus fuerit, & quatenus. A quo tempore desideria hæc renunciandi seculo, & cōsilia Christi Domini Nostri sequendi suboriri ei cœperint; vel quibus signis, aut causis ad id mouentibus, ei in mentem venerint.

Generali, vel Prouinciali inferior esset, sine alicuius eorum facultate, licet Rector sit Collegij, vel alicuius Domus Præpositus, nec constituere poterit, nec permittere, vt huiusmodi difficultates ad suā personam pertinentes, arbitrio aliorum extra Societatem subijciantur.

14 [a] Num deliberatum habeat animi propositum viuendi,& moriendi in Domino cum hac,& in hac Societate IESV Creatoris,& Domini Nostri; & à quo tempore, vbi, & per quem primum ad id motus fuerit.

[a] Par.1.c. 4.§.3.& p. 5.c.1.A.

Si negaret se à quoquam de Societate motum fuisse, progrediendum erit vlterius: si affirmaret se fuisse motum (quamuis licite, & cum merito moueri potuisset) ad maiorem tamen ipsius vtilitatem spiritualem fore videtur, si tempus ei aliquod præscribatur,vt ea de re cogitando, Creatori & Domino suo se totū commēdet; perinde ac

si nullus de Societate ipsum mouisset, vt maiori cum robore spiritus procedere ad maius obsequium& gloriam diuinæ Maiestatis posśit. 1

Si post huiusmodi considerationem senserit 15
ac iudicauerit sibi ualde conuenire Societatis ingressum ad maiorem laudem & gloriam Dei, & ut melius saluti, & perfectioni tùm animæ suæ, tum proximorum suorum incumbat; & postulauerit in eandem nobiscum in Domino admitti, tunc ulterius in examine procedi poterit.

DE REBVS QVIBVSDAM QVAS præcipue scire eos conuenit, qui in Societatem admittuntur, ex ijs, quas in ipsa obseruare debent.
Cap. IIII.

PRoponatur illis, quod hæc mens fuerit eorũ, 1
qui primi in hanc Societatem conuenerunt, ut in ea ij admitterẽtur, qui seculo renũciassent, & Dei seruitio se omnino mancipare siue in hac, siue in alia Religione statuissent.[a] Quocirca quicunq; Societatem ingredi uolent, antequã in Domo aliqua, vel Collegio eius viuere sub Obedientia incipiant, debent omnia bona temporalia, quæ habuerint, distribuere, & renunciare ac disponere de ijs, quæ ipsis obuenire possent: Eaque distributio primum in res debitas, & obligatorias, siquæ fuerint (& tunc, quam citissime fieri potest, prouidere oportebit). Si vero tales nullæ fue-

a Inf. 5. 3.

fuerint, in pia & sancta opera fiet, iuxta illud; Dispersit, dedit pauperibus; Et illud Christi; Si vis perfectus esse, vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & sequere me: Dispensando tamen hæc bona iuxta propriam deuotionem, & à se omnem fiduciam submouendo eadem vllo tẽpore recuperandi.

2 [a] Quod si statim propter aliquas honestas causas bona non relinquet, promittat se prompte relicturum omnia (vt dictum est) post vnum ab ingressu absolutum annum, quandocunque per Superiorem iniunctum ei fuerit in reliquo temporis probationis, quo completo, ante professionẽ Professi, & ante tria vota publica Coadiutores re ipsa relinquere, ac pauperibus (vt dictum est) dispensare debent, vt consilium Euãgelicum, quod non dicit; Da cõsanguineis, sed pauperibus, perfectius sequãtur; & vt melius exemplũ omnibus exhibeant, inordinatum erga parentes affectum exuendi, & incõmoda inordinatæ distributionis, quę à dicto amore procedit, declinandi; atque vt ad parentes, & consanguineos recurrendi, & ad inutilẽ ipsorum memoriam aditu præcluso, firmius & stabilius in sua vocatione perseuerent.

[a] Inf. §.3. & 5. & p.3.c.1.§.7. & 25. & p.4.c.4.E. & p.6.c.2.H.

3 Si tamen [b] dubitaretur, nũ maioris foret perfectionis dare vel renũciare consanguineis huiusmodi bona, quàm alijs, propter parem, vel maiorem ipsorum penuriam, & iustas alias ob causas; nihilominus ad declinandum errandi in huiusmodi iudicio periculum, quod ab affectu sangui-

[b] Inf.§.5. & p.3.c.1. G.

 nis

In Cap. IIII.

A ¶ *Intelligendum est, intra Societatē; nisi Superiori iustas ob causas viderentur horum aliqui extra Societatem assumi debere.*

nis solet proficisci, contenti esse debebunt negotium hoc arbitrio † vnius, duorũ, aut triũ, qui vita & doctrina commendētur, quos vnusquisque, cum Superioris approbatione elegerit, relinquere, & in eo conquiescere, quod illi perfectius, & ad maiorem Christi Domini Nostri gloriā esse censebunt. A

a Supra §.1. b Supra §.2.

Interrogetur itaque, num [a] placeat ei statim (sicuti dictũ est) bona sua distribuere; vel certe, num [b] paratus sit ad huiusmodi distributionem, quandocunq; exacto primo anno per Superiorem ei fuerit iniunctum.

c P.3.c.1. §.7. & p.6. c.2.H.

Admoneantur, quod post ingressum in Domum nemo [c] pecuniam apud se, nec apud amicũ aliquem externum in eodem loco habitantem, habere potest; quin potius eam in pia opera dispenset, vel asseruandam ei tradat, cui cura huiusmodi domi commissa est: Qui [d] quidem, quidquid vnusquisque feret, scribendum curabit; vt id sciri possit, † si quando scitu opus fuerit. 4 B

d P. 1.c.4. §.6. e P.2.c.3. B.

B ¶ *Si accideret hunc à Societate dimitti, et Societati quid dedisset; ei restitui debet, iuxta [e] declarationem tertij capitis secundæ Partis.*

Interrogentur itaque, num aliquam habeant pecuniam, & an eam dispensare (vt dictum est) sint contenti.

Ad-

5 Admoneantur itidē, si Ecclesiastici sint, quod postquàm in Societatis corpus vt Professi, vel Coadiutores cooptati fuerint, nulla ecclesiastica beneficia possunt retinere: & [a] quod tempore probationis, post primum annum absolutum (vt superius diximus) quandocunque Superiori visum fuerit, ea relinquere debent, iuxta [b] suam deuotionem, vel ei, qui contulit resignando, vel ad pia opera applicando, vel alioqui dignis viris, quibus hæc instrumenta sint ad Dei obsequium, conferri curando. [c] Quod si consanguineis conferenda esse viderentur, id non facient, nisi ab vno, duobus, aut tribus (vt superius dictum est) iudicetur, quod id magis conueniat, & ad maius Dei obsequium sit futurum.

[a] Supra §.2.& p.6. c.2.H.

[b] P.3.c.1. §.7.

[c] Supra §. 3.& p.3.c. 1.G.

6 [d] Cum autem communicatio, quæ cum amicis, & sanguine iunctis verbo, aut scripto fit, potius ad quietis perturbationem, quàm ad eorum qui spiritui vacant profectum, præsertim in initijs, facere soleat, Interrogentur, nū contenti sint cum huiusmodi non communicare, nec litteras accipere, nec scribere; nisi aliqua [e] occasione Superiori aliter videretur: Et quandiu Domi fuerint, num contenti sint, vt videantur litteræ omnes, & quæ ipsis scribentur, & quas ipsi alijs scribent; ei cui huiusmodi munus commissum est, cura relicta, vt eas det, vel non det, quemadmodum in Domino Nostro magis expedire iudicabit.

[d] P.3.c.1. §.2.

[e] Ibidem B. & p. 1. c.4.§.4.

7 Vnusquisque eorum, qui Societatem ingrediū tur, consilium illud Christi sequendo; Qui di-

miserit patrem,&c. existimet sibi patrem, matre, fratres,& sorores, & quidquid in mundo habebat, relinquendum: immo sibi dictum existimet verbum illud, Qui non odit patrem,& matrem, insuper & animam suã, non potest meus esse discipulus.

C ¶ *Vt loquendi modus, sentiendi modũ iuuet, sanctum est consiliũ vt assuescant non dicere, quod parẽtes vel fratres habeant sed quod habebant, &c. præseferendo se id non habere, quod, vt Christũ omnium rerũ loco habeant, reliquerunt. Hoc tamẽ illis magis est obseruandũ, qui maiori in periculo versari videntur, vt ab aliquo naturali amore perturbentur; cuiusmodi vt plurimum Nouitij esse solent.*

Et ita curandũ ei est, ut † omnem carnis affectum erga sanguine iũctos exuat, ac illum in spiritualem conuertat: eosque diligat eo solum amore, quem ordinata charitas exigit, ut qui mundo ac proprio amori mortuus, Christo Domino Nostro soli uiuit, eumque loco parentum, fratrum, & rerum omniũ habet. C

8 Ad maiorem in spiritu profectum,& præcipue ad maiorẽ submissionem & humilitatem propriam interrogetur, an contentus sit futurus, ut omnes errores,& defectus ipsius, & res quæcunque, quæ notatæ in eo & obseruatæ fuerint, Superioribus per quemuis, qui extra confessionem eas acceperit, manifestentur. ſ

Num etiam boni sit consulturus (quod & ipse,

ſe,& quiuis alius facere debet)ab alijs corrigi, & ad aliorum correctionem iuuare; Ac num manifeſtare ſeſe inuicem ſint parati debito cum amore & charitate ad maiorem ſpiritus profectum; præſertim vbi à Superiore,qui illorum curam gerit,fuerit ita præſcriptum,aut interrogatum, ad maiorem Dei gloriam.

9 Præterea antequàm quiſquam in Domum, uel Collegium ingrediatur,uel poſtquàm ingreſſus fuerit,ſex [a] experiméta præcipua, præter alia multa,de quibus ex parte inferius dicetur,requiruntur. [b] Poterunt ea tamen anteponi,& poſtponi,& moderari, & aliquo in caſu auctoritate Superioris,habita ratione perſonarum,temporum, & loco rum, tum ceterorum quæ occurrerint,in alia permutari.

a Inf.§.16. & c.7.§.6.
b Ibidem & p.9.c.3. E.

10 [c] Primum eſt, in ſpiritualibus exercitijs menſem unum plus minus uerſari; id eſt, tum in examinanda conſcientia,& anteacta uita recogitanda,& [d] confeſsione generali faciēda, ac peccatorum ſuorum meditatione,tum in contemplatione rerum ac myſteriorum Vitæ, Mortis, Reſurrectionis,& Aſcenſionis Chriſti Domini Noſtri, tum etiam in oratione uocali & mentali iuxta cuiuſque captum,prout in Domino edocti fuerint, ſe exercere.

c P.3.c.1. §.20.& R.
d Inf.§.41. & p.1.c.4. §.6.

11 Secundum eſt ſeruire in uno,uel pluribus Xenodochijs per menſem alium,ibidem cibum capiendo, & dormiendo: uel per aliquā, uel plures horas quotidie pro temporum, locorum,& per-

ſonarum ratione auxilium,& miniſterium omnibus ægris, & ſanis prout iniunctum eis fuerit, impendendo: vt magis ſe demittant,& humiliẽt, ac eo veluti argumento demonſtrent ſe prorſus ab hoc ſeculo,eiuſque pompis ac vanitate recedere: vt omnino ſuo Creatori & Domino pro ipſorum ſalute crucifixo ſeruiant.

Tertium eſt, peregrinari menſem alium ſine 12
a Inf. 5. 27. pecunia: [a] immo ſuis temporibus oſtiatim pro Chriſti amore mendicare; vt poſſint ad incommoditatem comedendi,& dormiendi aſſuefieri: atque adeo vt omni ſpe illa abiecta, quam in pecunijs,& rebus alijs creatis poſſent conſtituere, integre,vera cum fide, & ardenti amore eam in ſuo Creatore & Domino conſtituant. vel vtrunque menſem miniſterio Hoſpitalium, vel alicuius eorum, aut etiam vtrumque peregrinationi, prout Superiori viſum fuerit, impendent.

b Inf. 5. 28. & p. 4. c. 6. C. [b] Quartum eſt, poſt ingreſſum in Domum, omni cum diligentia,& ſolicitudine in varijs officijs abiectis, & humilibus ſe exercere,bonum ſui exẽplum in omnibus exhibendo. 13

Quintum eſt,doctrinam Chriſtianam,vel aliquam eius partem pueros, & alios rudiores homines publice, vel priuatim, & prout occaſio ſe obtulerit,& in domino commodius viſum fuerit, & iuxta perſonarum proportionem docere. 14

Sextum eſt,poſtquàm in probationibus bonæ 15
ædificationis ſpecimen præbuerint, vlterius ad prædicandum,vel confeſſiones audiendas, vel in

vtro-

vtroque ſe exercendum pro tempore, & loco, & omnium diſpoſitione progredi.

16 Antequam ingrediantur in ſecundum annum probationis, quæ fit in Domibus, vel Collegijs, per ſex menſes omnes vacare huiuſmodi ſex [a] experimentis debent, & totidem alios diuerſis alijs probationibus impendent. [b] Poterunt tamen illa ſex experimenta fieri vel in totum, vel ex parte toto probationis tempore, vt aliquando hæc, aliquando illa præcedant; & à Scholaſticis quidem vel ſtudiorum tempore, vel poſt ſtudia abſoluta, habita perſonarum, locorum, & temporum ratione; prout in Domino conuenire videbitur. Illud [c] tamen omnino obſeruabitur, vt antequàm Profeſſi futuri profeſſionem, & Coadiutores formati tria vota ſua publica, licet non ſolemnia, emittant, duo anni experimentorum, & probationũ expleantur: & in Scholaſticis, [d] ſtudijs abſolutis, præter tempus quo probantur, vt Scholaſtici approbati cenſeantur, tertius alius annus, ante quàm ad profeſſionem, vel in Coadiutores formatos admittantur, in [e] varijs probationibus, & ſpeciatim in dictis (ſi prius illis perfuncti non ſunt, immo quamuis perfuncti fuerint) in nonnullis earum, ad maiorem Dei gloriam, exigetur.

17 Quandiu huiuſmodi experimenta, & probationes fiunt, nullus dicat ex Societate ſe eſſe; ſed potius qui examinatus fuerit ád Profeſſioné, ex parte ipſius Societatis (quamuis [f] ex parte ſua cũ indifferentia ad omnes gradus ſit ingreſſus) cum loquen-

a Supra §. 9.

b In f. c. 7. §. 6. & p. 9. c. 3. §. 8. & E.

c Supra c. 1. §. 12. & inf. §. 41. & c. 6. §. 8. & p. 4. c. 3. §. 3. & c. 4. §. 5. & p. 5. c. 1. §. 3. & c. 4. §. 3. & 6.

d Supra c. 1. §. 12. & infra c. 6. §. 8. & p. 5. c. 1. §. 3.

e Supra §. 9. & p. 5. c. 2. §. 1.

f Supra c. 1. §. 7. & 11.

loquendi occaſio ſe obtulerit, dicere debet ſe in experimentis verſari, atque optare ſe admitti in Societatem,quocunque in gradu ipſa Societas ad gloriam Dei eo vti volet. Si vt Coadiutor examinatus fuerit, dicet ſe in probationibus adhuc eſſe,atque optare in gradum Coadiutorum recipi.

a Inf.c. 8. Simili modo de Scholaſticis, & de alijs qui [a] vt indifferentes examinati ſunt,intelligatur:vt quiſque iuxta ſui examinis rationem reſpondeat.

18 Circa huiuſmodi experiméta diligenter,quod ſequitur,eſt obſeruandum; ſcilicet, vt, vbi [b] aliquis in primo experimento, nempe exercitiorũ ſpiritualium verſabitur, is qui illum exercet, ad Superiorem referat,quid de eodem ſentiat ad finem Societati præfixum.

b P.2.c.2. C.

19 c Ibidem. [c] Cum in ſecundo,ſeruiendi in Hoſpitalibus,afferat qui probatur, Gubernatoris teſtimonium, vel Præfecti eorum, qui inſeruiunt Hoſpitali,de boni nominis odore,quem in eo reliquerit.

20 d Ibidem. [d] Cum in tertio,peregrinationis, ab vltimo loco,ad quem peruenit,vel non procul ab eo teſtimonium ab aliquibus, vel vno certe fide digno ſecum ferat, quod ſuam deuotionem ſequutus, ſine vlla cuiuſquam querela eò peruenit.

21 e Ibidem. [e] Cum in quarto,exercendi ſe in officijs domeſticis humilitatis,pro teſtimonio erit data omnibus,qui Domi ſunt,ædificatio.

22 f Ibidem. [f] Vbi uero in quinto, de doctrina Chriſtiana, & ſexto, de prædicatione, & confeſſionibus audiendis,uel de utroque munere obeundo uerſabi

tur;

tur;eius testimonium erit(si quidē Domi nostræ habitauerit) à Domesticis accipiendū,& ex ædificatione,quā populus,ubi Domus est,acceperit. Si prædicare,& cōfessiones audire acciderit alijs in locis extra huiusmodi populum, ac Domum, testimonium afferre debet ab huiusmodi locis, ubi diutius uersatus fuerit;uel à personis publicis (præcipuam habendo rationem Prælatorum ordinariorum)quæ fidem plane faciant,quod cū doctrina sana, ac bonæ uitæ exemplo,sine cuiusquam offensione,uerbum diuinum seminauit,& officio Confessarij functus est.

23 Præter hæc testimonia,poterit Societas, quando id expedire uideretur, curare, ut aliunde certior fiat;ut ipsa sibi magis, ad Dei & Domini Nostri gloriam satisfaciat.

24 Si huiusmodi [a] testimonia in prædictis experimentis non afferrentur,diligenter causa inquirenda erit,curandumque,ut rei totius ueritas intelligatur: quò melius omnia, quæ conuenient, prouideri possint; ut melius bonitati diuinæ,ipsius gratia aspirante,inseruiatur. a P.2.c.2. C.

25 Præterea [b] postquàm domi fuerit,egredi eam sine facultate non debet:& [c] si laicus fuerit,confiteatur oportet, & sanctissimum Sacramentum Eucharistiæ sumat octauo quoq; die;nisi Confessario aliquod esse impedimentū ad communionē uideretur. Si Sacerdos est,cōfitebitur ut minimum octauo quoq; die,& crebrius missæ sacrificiū offeret;simulOrdinationes,uelCōstitutiones b P. 3.c.1. §.3. & C. c P. 3.c.1. §.11. & P. 4. c.4.§.3. & B. & P. 6.c. 3.§.2.

alias

alias Domus (vt in eius Regulis edoctus erit) obseruabit. [a] Omnes, qui domi sunt, in addiscenda doctrina Christiana se exercebunt, & [b] etiam in prædicatione illi, quibus Superior Domus id faciẽdum iudicabit: inter quos nullus erit eorum, qui in Coadiutores temporales admissi sint.

[a] Par.3.c.1.§.20.
[b] P.3.c.1.§.21. & p.4.c.8.§.3. & p.10.§.3.

[c] Sui victus, potus, vestitus, & lecti rationem, si Societatẽ sequi velit, sibi persuadeat fore vt pauperibus accommodatam, quodque quę vilissima erunt ex ijs, quæ domi sunt, ei tribuentur, propter ipsius maiorem abnegationem, & spiritualẽ profectum; & vt ad quandam æqualitatem & veluti mensuram ab omnibus perueniatur. Cum enim qui primi in Societatem conuenerunt, per huiusmodi indigentiam, ac penuriam maiorem rerum corpori necessariarum probati fuerint; qui post eos accedent, curare debent, vt quoad poterunt, eo pertingant, quò illi peruenerunt, vel vlterius etiam in Domino progrediantur. 26

[c] P.3.c.2.§.3. & C. & p.6.c.2.§.15. & 16. & M.

Ad hæc, præter reliquas peregrinationes, & probationes hic declaratas, antequàm Professi suam professionẽ, & Coadiutores sua vota emittant, & (si Superiori videbitur) Scholastici, antequam approbati censeantur, & vota sua, ac promissionem superius dictam faciant, per triduum suis constitutis temporibus, vestigia sequendo primorum, de quibus mentionẽ fecimus, [d] ostiatim pro Christi Domini Nostri amore mẽdicare debent, vt contra quàm est communis hominũ sensus, ad diuinum obsequium & laudem magis 27

[d] Supra §. 12.

se

se posint submittere, magisque in spiritu proficere, ad gloriam diuinę maiestatis: [a] vt etiam magis sint dispositi ad id ipsum faciendum, quando illis iniunctum fuerit, vel conueniẽs, aut necessarium erit, dũ per varias mundi partes, iuxta quod eis præscriptum, vel constitutum per Summum Christi Vicarium, vel eius loco per Superiorem Societatis fuerit, discurrent. quandoquidem exigit nostræ professionis ratio, vt parati, & in procinctu simus ad ea omnia, quæ quouis tempore in Domino nobis iniuncta fuerint, nec [b] petendo, nec expectando præmium vllum in præsenti hac, & labili uita, sed eam, quæ undecunque æterna est, ex summa Dei misericordia semper sperãdo.

[a] Par. 4. c. 2. §. 6. & p. 6. c. 2. §. 10. & 13. & I. & p. 7. c. 1. E. & c. 2. G.

[b] P. 4. c. 15. §. 4. & p. 6. c. 2. §. 7.

28 Et [c] ad particularia quædã descendẽdo, in probationibus humilitatis, & abnegationis sui, & in exercendis officijs abiectis, & humilibus (cuiusmodi sunt, in culina seruire, domum euerrere, & reliqua omnia seruitia obire) promptius ea susci pi conuenit, à quibus sensus magis abhorrebit: si quidem iniunctum fuerit, ut in eis se exerceant.

[c] Supra §. 13. & inf. §. 46. & p. 3. c. 1. §. 22. & 27.

29 Cum [d] aliquis ad ministeria culinæ obeunda, ingredietur, uel ad eũ iuuandũ, qui Coquus est, eidem obedire cum magna humilitate, in rebus omnibus ad ipsius officium pertinẽtibus, debet. si enim ei integram Obedientiã non præstet, nec ulli ex Superioribus, ut uidetur, præstaret; quandoquidem uera Obedientia nõ considerat personam, cui fiat, sed propter quem fiat: & si propter solum Creatorem & Dominũ Nostrum fiat, eidẽ

[d] P. 3. c. 1. §. 24.

om-

omnium Domino obeditur. Vnde nulla ratione considerandum est, an sit Coquus, uel Superior Domus: an hic, uel ille sit, qui iubet; quandoquidem nec illis, nec propter illos (sane intelligẽdo) ulla obedientia præstatur, sed soli Deo, & propter solum Deũ Creatorem ac Dominum Nostrum.

Ideo melius est, ut Coquus † non roget sibi inseruientẽ, ut hoc, aut illud faciat, sed cũ modestia iubeat uel dicat, hoc fac, uel illud: Si enim rogat, potius ut homo hominẽ alloqui uidebitur: & Coquum laicum rogare Sacerdotem, ut ollas abstergat, uel res huiusmodi faciat, nec decens, nec iustum uideretur: sed si iubeat, uel dicat, fac hoc, uel illud, significabit magis quòd ut Christus homini loquitur, quandoquidem ipsius loco iubet: atque ita qui obedit, considerare ac perpendere uocem à Coquo, uel alio, qui sit ei Superior, egressam debet, ut si à Christo Domino Nostro egrederetur, ut omnino placere diuinæ Maiestati poßit. 30 D

D ¶ *Vtrunq; bonum est rogare, & iubere: nihilominus in initijs magis proficiet aliquis si iubetur, quàm si rogaretur.*

Hoc ipsum in alijs humilibus officijs intelligatur, quando aliquis in eis ministerium suũ impendit: atque [a] eodem modo accipiatur in † officialibus subordinatis, qui accepta à Superiori auctoritate Domum gubernant. 31 E

E ¶ *Cuiusmodi esse solent Minister & Subminister,*

[b] Ægritudinis tempore non solum 32

a P. 3. c. 1. §. 24. & p. 4. c. 10. §. 8.

b P. 3. c. 1. §. 17. & c. 2. G.

solum obseruare unusquisque Obedientiam magna cum puritate debet erga Superiores spirituales, ut ipsius animam regant: sed cum eadem humilitate erga Medicos corporales, & Infirmarios, ut corpus eius regăt; quandoquidem illi plenam ipsius sanitatem spiritualem, hi uero corporalem omnino curant.[a] præterea qui ægrotat, humilitatem & patientiam suam præseferendo non minorem ædificationem, dum morbo laborat, ijs, qui ipsum inuisent, & cũ eo uersabuntur & agĕt, quàm dum ualebat corpore, ad maiorem Dei gloriam, præstare curet.

ster, vel alij, qui in Collegijs similia munera gerunt.

a P.6.c.4. §.1.

33 Ad maiorem firmitatem omnium, quæ sic narrata sunt, & ad maiorem spiritualem profectum eius, qui examinatur; interrogetur, an omnino obedientem se exhibere in omnibus, quæ hic dicta & declarata sunt, uelit, subeundo [b] & adimplendo quasuis pænitentias; quæ propter defectus, & negligentiam suam, uel quiduis aliud fuerint iniunctæ.

b Supra c. 1. §. 6. & inf. §. 41. & p.3.c.1. §.15.

34 Re in Domino considerata, uisum nobis est in diuinæ Maiestatis conspectu mirum in modum conferre, ut [c] Superioribus subditi omnino perspecti sint: quò melius regi & gubernari, & per eos in uiam Domini dirigi possint.

c Inf. §. 35.& p.3. c. 1.§.12. & p. 4. c. 10.§. 5.& p.6.c. 1.§. 2.

35 Præterea quanto exactius Superiores res omnes internas, & externas suorum nouerint, tanto maiori cum diligentia, amore, & solicitudine iu-

uare

uare eos, ipsorumque animas à uarijs malis, & periculis, quæ in progressu possent accidere, con-
a P. 3.c.2. G. & p.4. proe. A.& p. 7.c.1.5. 1. & c. 2. H. seruare poterunt. Cum[a] etiam semper parati esse, iuxta nostræ professionis rationem, & procedendi modum, ad discurrendũ per has & illas mundi partes debeamus; quandocunque per Summũ Pontificem, uel Superiorem nostrum immediatum fuerit nobis iniunctum. Vt melius secundũ Dei uoluntatem huiusmodi missiones fiãt, his, & non illis mittendis; uel his ad hoc munus, illis uerò ad alia; non solum refert ualde, sed summo-
b Supra 5. 34. pere, ut Superior [b] plenam habeat notitiam propensionum, ac motionum animi, & ad quos defectus, uel peccata fuerint, uel sint magis propẽsi, & incitati, qui sub eius cura sũt: ut eius rei habita ratione, melius ipsos dirigere possit; nec supra mensuram uirium suarum in periculis, uel laboribus grauioribus, quàm in Domino ferre suauiter possint, constituat: & etiam ut (quæ audit sub secreti sigillo custodiendo) melius Superior possit ordinare ac prouidere, quæ corpori uniuerso Societatis conueniunt.

Ideo quicunque hanc Societatem in Domino 36
sequi uolet, & in eadem ad maiorem Dei gloriã manere, priusquàm ad primam probationem accedat, uel postquàm ingressus fuerit, antequàm generaliter examinetur, uel post examen, intra aliquot menses (si Superiori differendum uideretur) sub sigillo confessionis, uel secreti, uel quacumque ratione ei placuerit, & ad maiorem ipsius

ſius conſolationem fuerit, debeat cõſcientiam ſuam magna cum humilitate, puritate, & charitate manifeſtare, re nulla qua Dominum vniuerſorum offenderit, celata: & totius anteactæ vitæ rationem integram, vel certe rerum maioris momenti Superiori, qui tum fuerit Societatis, vel cui ex Præpoſitis, vel alijs ex inferioribus ille iniungeret, prout magis conuenire videretur, reddat; vt melius omnibus in Domino proſpiciatur, ipſeque magis in ſpiritu cum gratia vberiori ad maiorem diuinæ bonitatis gloriam proficiat.

37 Sic igitur progredientes in gratiæ atque ſpiritus incremento, plenoque cum deſiderio ingrediendi, & perſeuerandi, quandiu vixerint, in hac Societate, tantundem [a] facient aliquoties antequàm ad profeſſionem qui Profeſſi, & ad ſua vota qui Coadiutores formati ſunt futuri, admittãtur; & id, quo ſequitur modo.

[a] Supra §. 36.

38 Poſtquàm primo aliquis eorum integram vitæ rationem Superiori Domus reddidit, [b] ab eodem die inchoando, prioribus, quę eidem dixit, non repetitis, iterum poſt ſemeſtre proximum plus minus ei, vel cui à Superiore fuerit conſtitutum, vitæ rationem reddet. Deinde à ſecunda hac ratione incipiendo, eodem ordine procedetur; & ſexto quoque menſe rationem hanc ſui quiſque reddet. Vltima vero circiter triginta dies antequàm Profeſſi futuri ſuam profeſſionem, & Coadiutores ſua vota emittant, reddetur.

[b] Supra §. 36.

39 Scholaſtici [c] eodem modo procedent, pręterquàm

[c] Supra §. 36. & p. 4. c. 10. §. 5.

quàm quod abſolutis ſuis ſtudijs cum primum rationem vitæ ſuæ reddent,ab vltima quam reddiderunt in Domo vnde ad ſtudia miſſi ſunt,vel ab initio vitæ, ſi aliqua de cauſa numquam reddiderunt, incipient.

a Supra ſ. 36.& p.6. c.1.ſ. 2.& p.9.c.3.ſ. 19.

Sic [a] etiam videtur quod Coadiutores forma- 40
ti,& Profeſſi,ſi alicubi agent vbi Præpoſiti alicuius Societatis Obedientiæ ſubiaceāt, ſingulis annis,vel crebrius,ſi Præpoſito videbitur, ſuæ conſcientiæ rationem dicto modo ab vltima quam reddiderunt incipiendo,ei reddant.

b Supra.c. 1.ſ. 13. & G. & p. 1. c.4.ſ.5.

c Supra ſ. 10. & p.1. c 4.ſ.6.

Qui ſenſerit ad omnia quæ dicta ſunt, animū 41
ac vires ſibi à Domino dari, ac ad maiorem Dei gloriam fore, ſuęque animæ magis ſalutiferum iudicat in corpus huius Societatis admitti, [b] pręter litterarum Apoſtolicarum,& Conſtitutionū, & reliquorū, quæ ad eius Inſtitutum pertinent, ipſo initio,ac poſtea ſexto quoque menſe, vt dictum eſt, conſiderationem, [c] debet generalem vitæ totius confeſſionem apud aliquem Sacerdotem à Superiore aſſignatum propter multiplicē ſpiritus vtilitatem quæ ea in re deprehenditur,facere. Quod ſi aliquando generaliter confeſſus fuerit alicui de Societate, vel in exercitijs ſpiritualibus,vel extra illa, ſatis erit generalē confeſſionem ab alia etiam generali ad id vſque tēpus inchoare, & poſt eam Sacratiſſimum Chriſti Domini Noſtri Corpus ſumere, & ſic ſexto quoque menſe eodē modo generaliter,ab vltima inchoādo,confitebitur. Demum continuum puritatis

ac virtutum augmentum, & inflammata in Domino desideria multum in hac Societate diuinæ maiestati seruiendi procurando,[a] exactis duobus annis probationis, & se perpetuo obedientē exhibendo, & in sua conuersatione, & varijs experimentis ædificationem præbendo,[b] ac pæniten tias pro erratis, & negligentijs, & defectibus iniunctas magna cum humilitate subeundo, si & ipse, & Societas, vel Superior Domus contenti fuerint, in Societatis corpus admitti poterit,[c] consideratis prius litteris Apostolicis, & Constitutionibus, & confessione generali peracta, vt superius est dictum; quam vt melius instituat, seseque in sua prima deliberatione confirmet, per vnius hebdomadæ spatium se colligendo, & aliqua spiritualia exercitia ex iam factis, vel alijs, faciendo, postremo suam oblationem, ac Vota siue solemnia sint in Professis, siue simplicia in Coadiutoribus, & Scholasticis, quemadmodum in Constitutionibus declarabitur, ad maiorem Dei gloriam, vberioremque fructum animæ suæ, emittat.

[a] Supra c. 1. §. 12. p. 4. c. 3. §. 3. & c. 4. §. 5. & p. 5. c. 1. §. 3. & c. 4. §. 3. & 6.

[b] Sup. §. 33. & c. 1. §. 6. & p. 3. c. 1. §. 15.

[c] Supra c. 1. §. 13. & G.

42 Admoneantur quod Votis huiusmodi emissis, iuxta tenorem litterarum Apostolicarum, non possint ipsi ad alias Religiones sine facultate à Superiore Societatis concessa transire.

43 Quod si exacto probationis tempore, contentus quidē ipse est, & exoptat sic ad Professionē, vel in Coadiutorem, vel in Scholasticum admitti, verum dubitaret Societas de ipsius talento, vel moribus, securius[d] erit in alium annum, vel

[d] Supra c. 1. §. 12. & p. 5. c. 1. §. 3. & C.

tẽpus,quod videbitur,id prorogari; donec vtriq; parti plene in Domino sit satisfactum.

Præterea diligenter animaduertant oportet qui examinantur (magnifaciendo, summique momenti id esse ducendo in conspectu Creatoris ac Domini Nostri) quantopere iuuet ac conferat ad vitæ spiritualis profectũ, omnino, & non ex parte abhorrere ab omnibus, quæ mundus amat, & amplectitur, & admittere, & concupiscere totis viribus quidquid Christus Dominus Noster amauit, & amplexus est. Quemadmodum enim mundani homines, qui ea, quæ mundi sunt, sequuntur, diligunt, & quærunt magna cum diligentia, honores, famam; magni nominis existimationẽ in terra, sicut mundus eos edocet; sic qui procedunt in spiritu, & serio Christum Dominũ Nostrum sequuntur, amant, & ardenter exoptant quæ ijs omnino contraria sunt; indui nimirũ eadem veste, ac insignibus Domini sui, pro ipsius amore ac reuerẽtia; adeo vt si sine offensione vlla diuinæ maiestatis, & absque proximi peccato foret, vellent contumelias, falsa testimonia, & iniurias pati, ac stulti haberi & existimari (nulla tamen ad id per eos data occasione) eo quòd exoptant assimilari, ac imitari aliquo modo Creatorem ac Dominum Nostrum IESVM Christũ, eiusque vestibus & insignibus indui: quandoquidem illa ipse propter maiorem profectum nostrum spiritualem induit, nobisque exemplũ dedit, vt in omnibus, quoad eius fieri poterit, diuina 44

gratia

gratia aſpirante, eum imitari, & ſequi; cū vera ſit via, quæ ducit homines ad vitam, velimus. Igitur interrogentur, an huiuſmodi deſideria tam ſalutaria, & ad perfectionem animarum ſuarum tam fructuoſa in ſe ſentiant.

45 Quod ſi quis propter humanam noſtram de-
1 bilitatem ac miſeriam, in ſe huiuſmodi tā inflāmata in Domino deſideria non ſentiret, interrogetur an certe deſiderium in ſe ſentiat, huiuſmodi deſideria ſentiendi: ſi affirmando reſpōderit, optare ſe nimirum huiuſmodi tam ſancta deſideria animo concipere, quo melius ad eorum effectum perueniatur, interrogetur, an decreuerit, paratuſque ſit huiuſmodi iniurias, illuſiones, & op-
2 probria in Chriſti inſignibus incluſa, & alia quæuis, quæ ei inferrentur ſiue per quemuis ex Domo, vel Societate (in qua obedire, & humilia-
3 ri, ac ęternam beatitudinem conſequi exoptat) ſiue extra eam per quemuis viuentium, nulli malum pro malo, ſed bonum pro malo reddendo, admittere, & patienter cum Dei gratia ferre.

46 Vt melius ad hunc perfectionis gradum in ſpirituali vita tam precioſum perueniatur, eius ma-
4 ius ac impenſius ſtudium ſit, [a] quærere in Domino maiorem ſui abnegationem, & continuam in rebus omnibus, quoad poterit, mortificationem. Noſtrum autem erit in eiſdem iuxta gratiam, quam Dominus nobis conferre ad ſuam maiorem laudem ac gloriam dignabitur, eum iuuare.

[a] Supra §. 28. & inf. c. 6. §. 6. & p. 3. c. 1. §. 22. & 27.

DE ALIO EXAMINE AD particularia aliquanto magis descendente, quod eruditis, & Coadiutoribus spiritualibus, & Scholasticis conuenit. Cap. V.

QVO melius intelligi, atq; cognosci queat quæ ad huiusmodi homines spectant, vnusquisque eorum interrogetur, Vbi studuerit, Qua in facultate, Quibus auctoribus ac doctrinę deditus, Quantum temporis studijs impenderit, Quantumque suo iudicio profecerit, ac nominatim, Quam sit ei familiaris Latina lingua. 1

An ad gradus Artium liberalium, vel Theologiæ, vel Iuris Canonici, vel alterius cuiusuis facultatis sit promotus. 2

a P. 1. c. 2. §. 7. An [a] existimet se memoria ad bene capiendū, & retinendum quod didicerit, esse præditum. 3

b P. 1. c. 2. §. 6. An [b] sibi videatur pollere intellectu, qui cito, ac bene penetret eá, quibus studuerit.

An in se propensionem naturalé, aut voluntariam ad studia sentiat.

An existimet studia sanitati sui corporis aliquid detrimenti attulisse. 4

c P. 1. c. 2. §. 11. An [c] vires sibi corporales, & spirituales suppetere sentiat ad labores qui in Societate requiruntur ferédos, siue in studijs, quādiu illis vacat, siue in vinea Domini, cum in ea laborandum est.

Si Sacerdos fuerit, An se in audiendis confessionibus,

sionibus, vel in prædicatione, vel alijs ministerijs ad proximum iuuandum exercuerit.

6 Cum ad huiusmodi officium ac ministerium diuini verbi seminandi, & spirituali proximorum auxilio attendendi, litterarum bonarum sufficiens eruditio requiratur, & Scholasticos etiam aliquod sui profectus in litteris quibus studuerunt specimen præbere oporteat, omnes examinentur. [a] quod fiet, si quisque lectionem vnã in quauis facultate cui operam dederit, prælegat; & postea exhortationem vnam quisque (idq; ante egressum à prima probatione) faciat: & postea in secundam ingrediendo, si ei fuerit iniunctum, vt inferius dicetur, hoc ipsum faciet. [a] P. 1. c. 4. §. 5.

7 Præterea intelligat (si Sacerdos est, vel quãdocunque promotus ad Sacerdotium fuerit) quod confessiones nec Domi, nec foris audire, nec vlla Sacramenta ministrare sine peculiari probatione, ædificatione, & facultate sui Superioris per totum probationis tempus debet: sed nec publice Missam dicere debet, donec corã aliquo, vel pluribus domesticis priuatim eam dicat, & admoneatur, [b] vt in modo dicendi conueniat cum alijs de Societate inter quos agit, & se ad ædificationẽ eorum qui illam sunt audituri, componat. [b] P. 4. c. 8. §. 2. & p. 8. c. 1. §. 8.

8 Ad maiorẽ humilitatem & perfectionẽ eruditorũ Coadiutorum spiritualium, & Scholasticorum, si de eo qui in Societatem est ingressurus dubitatur an idoneus sit futurus, vt ad Professionem, vel in Coadiutorem spiritualem, vel

Scholaſticum eius admittatur, cum id tanquam certiſſimũ ſtatuatur, quod multo melius & perfectius ſit, vt ipſe iudicari, & regi ſe à Societate ſinat, quandoquidem non minus, quàm ipſe, quod exigitur, vt in ea maneat, Societas intelliget, ipſi vero maiori humilitati, & perfectioni tribuetur, maioremque dilectionem, ac fiduciam in his, à quibus eſt gubernandus, oſtẽdet; [a] interrogetur, an velit proprium ſenſum, ac iudicium Societati ſubmittere, vel eius Superiori; ita vt acquieſcat eius ſententiæ; ſiue inter eos illum cõſtituat, qui in Societate profeſſionem emittunt, & Chriſti Domini Noſtri Vicario obligãtur, ſiue inter Coadiutores, ſiue inter Scholaſticos Societatis, in ſtudijs vlterius progrediẽdo. Interrogetur vlterius, ſi Superior vellet ſemper eundem ſolum vt Coadiutorem in rebus exterioribus Societatis curandis occupari, ac ſic in ſuæ animæ ſalutem incũbere, an paratus ſit in humilibus, & infimis officijs ſe exercere, vitamque omnem in vtilitatem, & auxilium eius exigere; ſibi perſuadendo, quod dum ei inſeruit, Creatori ac Domino ſuo (pro cuius amore, & debita reuerentia omnia facit) inſeruit.

[a] Supra c. 1. §. 7. & 11. & c. 4. §. 17. & inf. c. 8.

DE ALIO EXAMINE AD SOLOS Coadiutores accommodato.

Cap. VI.

AD maiorem rei notitiam declaretur vnicuique ex huiuſmodi Coadiutoribus latius, quod in initio attingebatur; [b] Quod ſcilicet 1

[b] Supra c. 1. §. 9. & p. 5. c. 2. §. 4. & c. 4. §. 1. 2. & 3.

1. in hanc Societatem Coadiutores ſpirituales, & temporales admittuntur; [a] Spirituales quidem, qui Sacerdotes ſunt, & litteris ſufficiẽter ornati, vt in rebus ſpiritualibus Societatem iuuent [b] Tẽporales verò ad ſacros Ordines non promoti, cũ litteris, vel ſine illis, in rebus externis quæ neceſſariæ ſunt, poſſunt iuuare.

[a] P. 1 c 2. §. 5.
[b] P. 1. c. 2. § 2.

2 Priorum magis proprium eſt, Societatem in audiendis confeſſionibus, in exhortationibus, in Doctrina Chriſtiana, & alijs litteris edocẽdis iuuare: His vero eędem gratiæ ad animarũ auxiliũ communicari poſſunt, quę Profeſſis ipſis ſolent.

3 Poſteriorum [c] magis eſt proprium (licet poſſint in rebus maioribus pro talẽti eis à Domino conceſſi ratione occupari) vt in miniſterijs omnibus inferioribus, & humilioribus quæ ipſis iniungentur, ſe exerceant; perſuaſi quod Societatem iuuando, [d] quò melius illa saluti animarum vacare poſſit, eidem omnium Domino ſeruient: quandoquidem propter diuinum ipſius amorem ac reuerentiam id faciunt. Ideo prompti eſſe cum omni humilitate, & charitate, quoad fieri poterit debent, ad officia, quæ eis credita fuerint, exactè obeunda. Quo fiet, vt non ſolum mercedem ſuam integram habeant, ſed participes ſint omnium bonorum operum, quæ Deus per vniuerſam Societatem ad obſequium & laudem ſuam operari dignabitur, & omnium indulgentiarum, & gratiarum, quæ Profeſsis ad ſuarum animarũ bonum à ſede Apoſtolica conceſſæ fuerint.

[c] Inf. c. 8. §. 2. & p 1. c. 2. §. 2. & p. 4. c. 6. B.
[d] P. 1 c. 2. A.

Et

a P. 7.c.4. §.8. Et [a] nihilominus eniti debent in colloquijs spiritualibus, ad maiorem vtilitatem spiritualem proximorum aliquid cõferre, & quod nouerint, docere, & ad bene agendum, quoscunque poterunt (quandoquidem vnicuiq; Deus proximi sui curam dedit) excitare. 4

Siquis instructus & examinatus fuerit, vt sit futurus spiritualis Coadiutor, sic vacare debet rebus spiritualibus, quæ cum sua prima vocatione proprie sunt coniunctæ, vt [b] in posterum directe, vel indirecte per se, vel alium innouare, aut mutationem aliquam à sua vocatione in aliam, scilicet à gradu Coadiutoris spiritualis ad Professi, vel Scholastici, vel Coadiutoris temporalis gradum, tentare non debeat: sed cum omni humilitate, atque Obedientia incedere ac progredi eadem via, quæ ipsi ab eo qui nescit mutationẽ, & in quem illa non cadit, ostensa est. 5

b P. 5. c. 4. §. 5.

Eadẽ ratione si quis examinatus, & instructus fuerit, vt sit futurus Coadiutor temporalis, sic se totum rebus, quæ cum sua prima vocatione proprie sunt coniunctæ, addicat, vt [c] non curet vlla ratione à statu Coadiutoris temporalis, in statũ spiritualis, vel Scholastici, aut Professi progredi; nec etiam (si in suo eodem maneat) plus litterarum addiscere quàm sciebat cum est ingressus, curet: sed perseuerare magna cũ humilitate debet in omnibus, Creatori ac Domino suo iuxta primam suam vocationem inseruiendo, [d] ac solicite in abnegationis sui ipsius profectum, & ve- 6

c P. 5. c. 4. §. 5.

d Supra c. 4 §. 46. & P. 3. c. 1. §. 27.

rarum

rarum virtutum studium incumbendo.

7 Interrogetur huiusmodi, vt de re propria suæ vocationis, an [a] contenti, & quieti sint futuri in obsequio Creatoris & Domini sui in officijs, ac ministerijs abiectis, & humilibus ad auxiliũ Domus, & Societatis pertinentibus, cuiuscunque rationis illa sint, parati ad vitam omnem in eis exigendam, sibi persuadendo quod ea in re obsequium, & laudem præstant suo Creatori & Domino, dum omnia propter diuinũ ipsius amorem, & reuerentiam agunt.

a P. 1. c. 2. §. 2.

8 Omnes Coadiutores tã spirituales, quàm tẽporales [b] exacto biennio, quod experimentis & probationibus datur, & [c] vno adhuc anno, si Scholastici fuerint (vt prius est declaratum) si velint in Societate manere, & ipsa, vel Superior eius contentus fuerit, [d] oblationem suam trium Votorum facient (quæ publica, licet non solemnia sint iuxta litteras Apostolicas Iulij III.) Obedientię, Paupertatis, & Castitatis, vt initio diximus; & exinde Coadiutores formati vel spirituales, vel temporales censendi sunt;

A ita, vt † ex [e] parte ipsorum liga-

In Cap. VI.

A ¶ *Ex parte ipsorum conuenit eos ligari; quandoquidem eorum stabilitas quæritur. Nec est iniustum (vt patet in litteris Apostolicis) si Societas libertatẽ ad eos dimittẽdos, quãdo non faciunt quod debent, retineat; quandoquidẽ illi, si id accideret, soluti manent; & alioqui facilius est aliquem ab eo, quod debet, de-*

b Supra c. 1. §. 12. & c. 4. §. 16. & p. 5. c. 1. §. 3.

c Supra c. 1. §. 12. & c. 4. §. 16. & p. 5. c. 1. §. 3.

d Supra c. 1. §. 9 & p. 5. c. 4. §. 1. 2. & 3. & A. & B.

e P. 5. c. 4. B.

deficere, quàm Societatem, vel eius Præpositum Generalē, quorū tantum erit posse dimittere; nec id sine causis iustissimis (vt in secūda Parte Constitutionū videbitur) fieri debebit.

ligati ad semper viuendum, & moriēdum in Domino in hac Societate, ad diuinæ Maiestatis gloriam, maiusque meritum & stabilitatem propriā maneant. nihilominus Societas, vel eius Superior, qui commune bonū debet intueri, cum eorum opera ad maius Dei obsequium se non iuuari, sed contra potius accidere cerneret, eos dimittere, & à sua congregatione separare potest: & [a] tunc illi omnino liberi, nulloque voto obstricti remanent. 8

[a] P.2.c.4. §.5.& p.5. c.4.B.

In Cap. VII.

A *Hoc, & superius Examē non solum ijs, qui tūc primum ad studia mittūtur, verum etiam illis, qui in eis progrediuntur, cum ad Domos veniunt vt alio mittātur, proponitur.*

DE ALIO EXAMINE Scholasticis accommodo, ac in primis antequàm in Scholasticos admittantur. Cap. VII. A

1 EXperimentis & probationibus prædictis absolutis, si Scholastici voluerint studere in Collegijs, [b] vel Domibus Societatis, vt in eis in Domino sustententur, si Societas, vel eius Superior contentus etiam fuerit, antequàm ad studia se conferant, vel dum in eisdem manebunt, ob suum maius meritum, ac stabilitatem A

[b] P.5.c.1. §.27.& X.

tem [a] Vota ſimplicia Paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ, ac promiſsionem, quod ſtudijs abſolutis in Societatem ingredientur, Deo ac Domino Noſtro facient. [b] Sic autem intelligendus eſt huiuſmodi ingreſſus, vt profeſsionem vel Vota Coadiutorum formatorum (ſi Societas eos admittere volet) emittant, [c] & exinde Scholaſtici approbati Societatis cenſeantur: [d] libera tamen manebit Societas, nec tenebitur ad eos admittendos ad profeſsionem, nec in Coadiutores formatos, ſi ſtudiorum tempore male ſe gereret, adeo vt Superior Societatis exiſtimaret Deo gratum non fore, ſi in eam admitterentur; & [e] tunc ipſi etiam ſuis Votis ſoluti erunt.

a Supra c. 1. §. 10. & P. 5. c. 4. §. 4 & P 4. c. 3. §. 3.

b Supra c. 1. §. 10. & P. 5. c. 1. A. & c. 4. E.

c Supra c. 1. §. 10. & P. 4. c. 3. §. 3.

d P. 5. c. 4. D.

2 Si quando ſtudiorum tempore, qui maiorem ad ea propenſionem animi præ ſe tulerunt, quàm ad aliud in Societate miniſterium, oſtenderent ac certum indicium præberent, [f] vnde Societas, vel eius Superior in Domino ſentiat eos idoneos non eſſe, vt in litteris proficiant, eo quod ingenio, vel ſanitate corporis deſtituantur, vel alijs defectibus laborent, interrogentur an patienter ſe dimitti a Societate, dum [g] ab omni Voto ac promiſsione liberi maneant, ſint laturi.

e Inf. §. 2. & p. 2. c. 4. §. 3. & p. 5. c. 4. B.

f P. 4. c. 6. §. 15. & N.

g Supra §. 1.

3 Qui ad ſtudia litterarum idoneus inuenietur, interrogetur [h] an velit ſe duci ſinere circa ea, quibus ſtudere debeat, ac ſtudiorum modum, & tempus, iuxta quod Societati, vel eius Præpoſito, aut Collegij, vbi daturus eſt litteris operam, Superiori videbitur.

h P. 4. c. 5. §. 2. & 3. & D. & c. 13. §. 4. & E.

An

An contentus futurus sit eodem atque alij modo ibi agere, nullisque priuilegijs aut prærogatiuis minimum omnium, qui in Collegio fuerit, anteire, omnem sui curam Superiori Collegij relinquendo. 4

a Supra c. 3. §. 14. [a] An statuerit omnino apud se, studijs absolutis, ac probationibus peractis, Societatem ad viuendum in ea, & moriendum, ingredi, ad maiorem Dei gloriam. 5

Sic examinatus, & instructus se accingere incipiet, vt ad studia se cõferat, vel ea prosequatur; paratus interim in eisdẽ studijs, alijs experimentis, & probationibus varijs exerceri; [b] quibus si non fuerit propter causas aliquas legitimas, ac fine aliquo bono præ oculis habito, antequam ad studia mittatur, perfunctus, eis confectis, omnia experimẽta, & probationes superius declaratas subibit. 6

b Supra c. 4. §. 9. & 16.

PRO SCHOLASTICIS *qui studia iam absoluerunt.*

Scholastici studijs iam confectis, antequam in Societatem, vel eius Domos ingrediantur, ut in eadem ad omnimodam Obedientiam, ac cõmunem viuendi in Domino modum admittantur, generatim interrogandi sunt, an firmi in sua deliberatione, & votis ac promissione Deo oblatis antequam ad studia se cõferrent, vel in eisdẽ, si quidem admissi primo fuerint in Collegijs, permaneant. 7

Interro-

8 [a] Interrogentur etiam,& examinentur particulatim eiſdem interrogationibus,& examine, quo priuſquã ad ſtudia mitterentur, interrogati fuerunt; vt Superioribus memoria ac notitia eorum renouetur,ac melius pleniuſque ſtabilitas, & conſtantia, vel etiam mutatio, ſi aliqua accidiſſet in rebus primo interrogatis & affirmatis, cognoſcatur. [a] P. 1.c.4. §.7.

DE ALIO EXAMINE indifferentibus accommodo.
Cap. VIII.

1 AD [b] maiorem illius notitiam, qui vt indifferens examinandus eſt, vt omni ex parte cum maiori cognitione & luce in Domino procedatur, inſtruendus idem erit, & admonendus quod nullo tempore,nec ratione poteſt, nec debet † prætẽdere,nec tẽtare directe,nec indirecte' potius hunc, quã illum gradũ in Societate; nimirũ nõ potius Profeſsi, vel Coadiutoris ſpiritualis, quàm Coadiutoris temporalis, vel Scholaſtici: quin potius perfectæ humilitati, ac Obedientiæ locũ dando, omnem ſui ipſius curam,& ad quod officiũ, vel gradum ſit eligendus, ſuo Creatori & Domino, ac eius nomine,& pro ipſius amore ac reue- [b] Supra c. 1.§.11.

In Cap. VIII.

A ¶ *Cum* [c] *tamẽ aliquid conſtanter eis ſeſe offerret, quod ad maiorẽ Dei gloriã fore iudicarent; poſt* [d] *orationem ſimpliciter Superiori proponere poterunt, ipſius iudicio* [c] P.5.c.4. F.& P.7.c. 2.1. [d] P. 3.c.2. §.1.

dicio omnino rē committentes, nihil amplius procurando.

reuerentia ipſimet Societati, vel eius Superiori debet relinquere. 3

[a] Supra c. 1. §. 7. & 11. & c 4. §. 17. & c. 5. §. 8.

Poſtquam [a] ſic fuerit admonitus, interrogetur an ſe omnino ſentiat indifferentem, quietum, & paratum ad inſeruiendū Creatori ac Domino ſuo in quouis officio, vel miniſterio, quod ei Societas, vel eius Superior commiſerit. Interrogetur etiam, ſi Societas, vel eius Superior illum vellet vacantem quidem animæ ſuæ ſaluti ad officia tantum inferiora & humilia ſemper applicare, [b] an ſe paratum ſentiat ad vitam omnem in huiuſmodi officijs inferioribus, & humilioribus in auxilium, ac miniſterium Societatis exigendam; exiſtimando, quod ea in re obſequiū, & laudem præſtat Creatori ſuo ac Domino, dum omnia ob ipſius amorem & reuerentiam agit. 2

[b] Sup. c. 6. § 3.

Cum omnino ei placuerint omnia in Domino, quæ dicta ſunt, inſtrui poterit, & examinari de reliquis, iuxta aliquod Examen ex prædictis, vel omnia illa, prout magis conuenire videbitur; vt vtrique parti in omnibus ſatisfiat; ac maiori cum claritate procedatur: quandoquidem omnia inſtituta, & ordinata sūt ad maius obſequiū, & laudem Dei & Domini Noſtri. 3

FINIS.

LAVS DEO.

CONSTITVTIONES CVM DECLARATIONIBVS.

PROOEMIVM CONSTITVTIONVM.

1 QVAMVIS ſumma Sapientia, & Bonitas Dei Creatoris Noſtri ac Domini ſit, quæ [a] conſeruatura eſt, gubernatura, atque promotura in ſuo ſancto ſeruitio hanc minimam Societatē IESV, vt eā dignata eſt inchoare; ex parte vero noſtra, interna Charitatis & amoris illius lex, quā Sanctus Spiritus ſcribere, & in cordibus imprimere ſolet, potius quàm vllæ externæ Conſtitutiones, ad id adiutura ſit; quia tamen ſuauis diſpoſitio diuinæ prouidentiæ ſuarum creaturarum cooperationem exigit, & quia Chriſti Domini Noſtri Vicarius ita ſtatuit, & Sanctorum exempla, & ratio ipſa nos ita docet in Domino, neceſſarium

eſſe

[a] P. 10. ſ. 1. & 12.

PROOEMIŨ in Declarationes, & Annotationes Conſtitutionũ.

CVM [b] Conſtitutionum hic finis ſit, vt vniuerſum cor-

pus

[b] P.9.c.3. ſ.8.

esse arbitramur Cōstitutiones conscribi, quæ iuuent ad melius in via incepta diuini obsequij procedendum, iuxta Instituti nostri rationem.

Quamuis primum illud sit, 2
& maximi momenti in nostra intentione, quod ad corpus vniuersæ Societatis spectat, cuius vnio, & bonum regimen, & conseruatio in suo bono statu ad maiorem Dei gloriā in primis quæritur; quia tamen corpus hoc ex suis membris constat, & in ipsa executione primo loco occurrit, quod ad singulos spectat, tam in ipsis admittendis, quā in promouēdis, ac deinde per vineā Christi Domini

pus Societatis, et particularia eius membra ad sui conseruationē & incrementum, ad gloriam Dei, & vniuersalis Ecclesiæ bonum iuuentur; præter quàm quod omnes & singulæ earum per se ipsas ad finem dictū accōmodatæ sunt, tria alia in eis expeti possūt.

Primum, vt plenæ sint; quò omnibus quæ incidere poßint, quantum fieri potest, prouideatur.

Alterum, vt perspicuæ sint; quò minor scrupulis detur occasio.

Tertiū, vt breues sint, quantū plenitudinis, ac perspicuitatis ratio patitur; vt memoria retineri poßīt.

Quo tria hæc melius obseruentur, præter Constitutiones vniuersaliores & breuiores, quæ, vt obseruentur a nostris, & ostendantur cum oportebit externis, erunt magis ad vsum accommodatæ; visum nobis est in Domino has Declarationes, & Annotationes

nes esse adijciendas: quæ [a] *cum non minoris sint au ctoritatis, quàm reliquæ Constitutiones, magis descendendo ad particularia, eos qui reliquis præsunt, de rebus quibusdam possint edocere, quas breuitas & vniuersalitas aliarum minus dilucidas reddebat. Sed præter vtrasque, quæ ad res immutabiles pertinent, & vniuersaliter obseruari debent, aliæ* [b] *quædam Ordinationes erunt necessariæ, quæ diuersis temporibus, locis, & personis in diuersis Domibus, Collegijs, & officijs Societatis* [c] *(vniformitate tamen quoad eius fieri poterit in omnibus retenta) possint accommodari. De huiusmodi Ordinationibus, vel Regulis hic non agetur; sed id solũ admonebimus, quod ab vnoquoq; qui ibi fuerit, vbi hæ obseruentur, iuxta voluntatẽ Superioris qui ei præfuerit, sũt obseruandæ.*

a P.6.c.1. A.

b P.4.c.7. §.2. & C. & c.10.§. 6.& P.7.c. 4.§.12.& P.9.c.6.I.

c P.8.c.1. §.8. & P. 10.§.9.

Vt redeamus ergo ad id quod agitur hoc loco, harum Declarationũ ordo hic erit, vt Constitutionibus respondeãt. itaq; Pars Parti, Caput Capiti, cũ declarandum aliquid fuerit, reddetur: quod in margine Constitutionũ littera quædã indicabit, cui alia similis in Declarationibus respondebit. & sic ordinate procedetur, eius fauore aspirante, qui ordinis totius principium est, vtpote perfectissima & infinita Sapientia.

A mini Nostri diuidẽdis; † hinc exordiũ sumetur eo fauore quẽ lux æterna nobis ad honorẽ & laudẽ suã conferre dignabitur.

DECLARATIONES IN CÕSTITUTIONES. In Prooemium.

A ¶ C*Ongruus esse solet procedẽdi modus ab imperfectioribus ad perfectiora, præcipuè in*

ijs,quæ pertinent ad praxim;cum id primum in executione occurrat, quod est in consideratione postremũ,nam hæc à fine ad media descendit; & sic in decem præcipuis partibus, ad quas reducuntur omnes Constitutiones,procedetur.

Prima de ijs admittendis ad Probationem agit, qui nostrum sequi Institutum expetunt.

Secunda de ijs dimittendis, qui ad illud non esse idonei videbuntur.

Tertia de ijs,qui retinebuntur, conseruandis, & in spiritu ac virtute promouendis.

Quarta de ijs instituendis in litteris,& alijs medijs proximos iuuandi,qui in spiritu & virtute in seipsis profecerint.

Quinta de cooptandis in corpus Societatis ijs, qui sic fuerint instituti.

Sexta de ijs, quæ in seipsis obseruare debent, qui in hoc corpus iam cooptati sunt.

Septima de ijs, quæ obseruanda sunt erga proximos,distribuendo scilicet Operarios, et eos in Christi Domini Nostri vinea occupando.

Octaua de ijs,quæ faciunt ad mutuam,et cum suo capite vnionem corum qui distributi sunt.

Nona de ijs,quæ ad caput pertinent, & ad gubernationem,quæ ab eo ad corpus descendit.

Decima de ijs, quæ vniuersaliter ad conseruationem, & augmentum totius corporis huius Societatis in bono suo statu pertinent.

Hic est ordo in Constitutionibus,et Declarationibus tenendus, finẽ illũ intuendo gloriæ, et laudis Dei Creatoris ac Domini Nostri, quẽ nobis præfiximus.

PRIMA PARS CONSTITVTIONVM.

De Admissione ad Probationem.

DE EO, QVI ADMITTENDI facultatem habet. Cap. I.

1 FACVLTAS [a] admittendi ad Probationem, quorum, & quanta sit, iudicio Præpositi Generalis relinquatur, qui in ea communicanda considerabit, quid ad maius seruitium Dei ac Domini Nostri conueniat.

[a] Inf. B. & c. 2. C. & c. 3. H. & p. 9. c. 3. §. 1.

2 Quando aliquis, qui idoneus videatur ad nostrum Institutum sequendum, ad eum accederet, qui huiusmodi admittendi potestatem non habet, †mittere eum poterit ad illum, penes quem ea sit, vel scribere ei, significando qualis ille sit, & quibus præditus Dei donis qui admitti petit; & exequatur quod ei in Domino præ-

A

IN CAP. I. De eo qui admittit.

A ¶ SI commode non possit aliquis huiusmodi ad Societatis Institutum idoneus ad eum mitti, qui potestatem habet admittendi, interim dum ille admonetur, licebit cuique (si id necessarium esse, aut valde conuenire iudicabitur) eum tanquam hospitē penes se retinere; donec responsum ab eo, ad quem relatum est de eo negotio, accipiat: &

 tunc

præscriptum fuerit: si quidem ille † in absentia id præscribendi facultatem habebit. B

3 [a] Quia refert plurimum ad diuinum seruitium, conuenientem haberi delectum eorum qui admittuntur, & [b] diligentiam adhiberi, vt intelligatur quæ eorum sint dotes & vocatio; qui talem admittendi facultatem habet, si per seipsum id ipse non præstet, habeat in ijs qui assidue apud se agunt, [c] aliquẽ, cuius opera vtatur ad cognoscendum eos, qui ingrediũtur, ad agendum cum illis, eosque examinandum; qui quidẽ prudentia præditus sit, & non ignoret agendi modum, qui cũ tam varijs generibus & conditionibus personarum est tenendus: ut maiori cum intelligentia, & [d] vtriusque partis satisfactione negotium ad Dei gloriã transigatur.

4 Tam ille penes quem est facultas admittendi, quàm is cuius opera ille vtitur, habeat oportet cognitionem rerum Societatis, ac zelum boni progressus ipsius; vt nulla ratione dimoueri ab eo possit, quod in Domino cõuenientius ad diui-num

tunc iuxta ordinem sibi præscriptum procedet.

B ¶ *Qui ordinarie admittere poterunt in absentia, sunt Præpositi Prouinciales: extraordinarie vero quiuis Commissarius Præpositi Generalis, vel eiusdẽ Prouincialis. At Rectorib⁹ Collegiorum, & Præpositis Domorũ magis consuetũ erit committere, vt quos idoneos iudicabunt, Domi suæ, aut in Collegio possint admittere, cũ præsentes fuerint.*

a Par. 4. Proç. A. & p. 10. §. 7.

b Inf. c. 4. §. 1. & D. & Exa. c. 1. §. 13.

c Exa. c. 1. A.

d Inf. c. 4. §. 1. & Exa. c. 1. §. 13.

num seruitium in hac Societate iudicauerit: quod vt consequatur, C † moderatus admodũ sit oportet in admittendi desiderio:' & [a] vt liberior sit ab omni minus ordinato affectu, vbi vitij huiusmodi occasio esse posset (vt cũ consanguineis, & amicis) ille in quo aliquid periculi huiusmodi timeretur, examinandi officio non fungatur.

5 Quicunque autem eo fungetur, D † in scriptis habeat quæ ad tale officium pertinẽt;' quò melius & certius id possit præstare, quod in hac parte ad diuinum seruitium quæritur.

C ¶ Vt par est solicite cooperari motioni & vocationi diuinæ, curando vt augeatur in Societate numerus Operariorum vineæ Christi Domini Nostri; ita diligẽter considerari oportet, ne quis admittatur, nisi qui donis illis Dei præditus sit, quæ hoc Institutum ad ipsius gloriam exigit.

a Inf. c. 3. §. 16.

DE

D ¶ Vbicunque admittendi facultas fuerit, liber completus Examinis sit oportet, & quidem in ijs linguis, quæ fere solent esse necessariæ. Huiusmodi sunt vernacula loci illius vbi agitur, & latina. [b] Illud autem Examen ei proponi debet, qui admitti cupit, antequàm Domum ad communem cum alijs conuictum ingrediatur.

[c] Et quidem impedimenta quæ necessario excludunt, etiam antequam ad primam Probationem admittantur, proponi debent.

Erit etiam scriptũ alterũ Examen, quod contineat

b Inf. c. 4. §. 5. & E. & exa. c. 1. A. & c. 4. §. 41.

c Inf. c. 4. D. & Exa. c. 1. A.

ea, quæ sexto quoque mense per biennium Probationis proponi debent; & aliud item perbreue, quo illi vtentur, qui cum ijs, qui ingredi volunt, colloquuntur; vt vtrinque id quod expedit intelligatur antequam ad primam Probationem quis admittatur. Iidem officium etiam Examinatoris scriptum habere debent, & quod in eo continetur, exequi curent.

DE ADMITTENDIS IN Societatem. Cap. II.

IN vniuersum loquendo de ijs qui admittendi sunt, quo pluribus Dei donis naturalibus, & infusis, præditi ad promouendum iuxta Societatis Institutum, diuinum seruitiũ, & quo certioribus experimentis perspecti fuerint; eo magis idonei erunt, vt in eam admittantur. 1

a Exam. c. 6. §. 1. & 7. b P. 3. c. 2. §. 7. & p. 4. c. 3. §. 2.

Vt[a] particulatim de his loquamur, qui in Coadiutores admittuntur ad res temporales, vel exteriores curandas ([b] qui plures esse non debent, quàm qui necessarij sint ad subleuandum Societatem in ijs rebus, in quibus † occupari alij nõ possunt sine detrimento maioris boni) esse eos oportet, quod ad animam spectat, bonæ cõscientiæ, quietos, tractabiles, amatores virtutis ac perfectionis, propensos ad 2 A

DECLARATIO In Cap. II.

c P. 4 c. 10. H.

A ¶ H[c]*Uiusmodi fere sunt magnis in Domibus Coqui, et Dispẽsatoris occupationes, Emptoris,*

ptoris, Ianitoris, Præfecti infirmorũ, Lotoris, Præfecti horti, eleemosynarum Curatoris (vbi ex eleemosynis viuitur) atque id genus aliæ esse possent. Quia tamen pro maiori, aut minori numero hominum, qui in Domibus, vel Collegijs versantur, pro maiori etiã, vel minori distractione in huiusmodi exercitijs, magis vel minus necesse esset huiusmodi Officiales ad hæc officia omnino deputari; eorũ prudentiæ, qui reliquis præsunt, id committitur: modo hanc curam sibi impositam sciant; vt finis meminerint, qui ad huiusmodi homines in Societatem admittendos mouet: is est necessitas, [a] vt alij, qui in vinea Christi Domini Nostri laborant; vel litteris dant operam, vt postmodum in ea laborent, subleuentur, quò se in rebus ad maius Dei ac Domini Nostri obsequium pertinentibus exerceant.

[a] Exa. c.6. §. 3 & p. 4. c.6.B.

ad deuotionem, qui domesticis & externis ædificationi sint,

B † [b] qui forte Marthæ in Societate contenti, & ad eius Institutum bene affecti, eam iuuare ad Dei gloriam exoptent.

3 Quod ad externa attinet, honesta specie, sanitate, ætate, & viribus ad labores corporis qui in Societate se offerunt, suffe-

[b] Exam. c. 1. §. 9. & c. 6. §. 7.

B ¶ *Qui sic dispositus cerneretur, vt videretur diu in externis ministerijs non esse conquieturus, eo quòd ad studia, vel ad Sacerdotiũ affectus cognosceretur, non esset in Coadiutorẽ temporalem admittendus; nisi aptus ad progressum in litteris faciendum, quantum opus esset, videretur.*

rendos

rendos præditi esse deberent; & qui habere, vel certe habituri esse aliquando talentum aliquod ad eam iuuandam viderentur.

a Inf. c. 3. §. 14. & p. 2. c. 2. §. 4.

[a] Admittere homines difficili admodum ingenio, vel inutiles Congregationi, licet ipsismet nō inutile foret admitti; considerantes tamen Instituti nostri finem, ac procedendi modum, persuademus nobis in Domino ad ipsius maius seruitium & laudem non expedire. 4

Qui ad hoc admitterentur, vt in rebus spiritualibus Societatem iuuarent, considerando quid huiusmodi ministerium requirat, vt animæ proximorum iuuentur, sequentibus donis Dei ornari deberent. 5

b Inf. c. 3. §. 13. & exa. c. 5. §. 3.

Quod [b] ad intellectum attinet, doctrina sana, vel aptitudine ad eam addiscendam, & in rebus agendis discretione, vel certe indole boni iudicij ad eam acquirendam. 6

c Exa. c. 5. §. 3.

Quod [c] ad memoriã, aptitudine ad percipiendum, & fideliter percepta retinendum. 7

Quod ad voluntatem, vt vniuersæ virtutis & perfectionis spiritualis studiosi sint, quieti, constantes, strenui in ijs, quæ ad diuinum seruitium aggrediuntur; quique zelum habeant salutis animarũ, & ea de causa ad nostrum Institutũ ([d] quod ad illas iuuandas & disponendas ad vltimi sui finis de manu Dei Creatoris Nostri ac Domini, consecutionem, recta tendit) sint affecti. 8

d Exa. c. 1. §. 2.

e P. 7. c. 2. F.

[e] In exterioribus exoptanda est sermonis gratia, ad agendum cum proximis pernecessaria. 9

Spe-

10 Species honesta, quæ ædificationi esse solet ijs, quibuscum agitur.

11 Bona [a] valetudo, ac uires, quibus ferre posint Instituti nostri labores. [a] Exa. c. 5. §. 4. & p. 2. c. 2. §. 4.

12 Ætas, quæ ad ea quæ dicta sunt, conueniat, quæ [b] quidem, vt admittantur ad Probationem, excedere debet decimumquartum annum; ut ad Professionem uero, uigesimumquintum. [b] Inf. c. 3. K.

13 Dona externa, nobilitatis, diuitiarum, bonæ famæ, & similia, ut non satis sunt, si desint alia, ita cum alia suppetent, hæc non erunt necessaria: quatenus tamen ad ædificationem faciunt, reddunt magis idoneos ut admittantur, qui sine ipsis alioqui essent idonei propter dotes alias prædictas, in quibus quo magis præcelluerit qui admitti cupit, eo magis erit ad hanc Societatem

C aptus ad Domini Dei Nostri gloriam; † quo uero minus excelluerit, eo minus erit idoneus.' Quæ tamen mensura omnibus in rebus teneri debeat, unctio sancta diuinæ Sapientiæ eos docebit, qui id curæ ad eius obsequium ac laudem uberiorem susceperunt. [c] Inf. c. 3. H. & I.

C ¶ [c] Quamuis aliquis vndecunque idoneus ad Societatem omnibus his prædictus esse debeat; si tamen in aliquo quid eorum desideraretur; verbi gratia; vires corporis; vel ætas ad Professionem, vel quid simile, & in Domino iudicaretur alijs Dei donis quod ea ex parte deest, compensari, omnibusque perpensis ad Dei obsequium fore, & ad Societati propositum finem

DE

a Inf. c. 3. H.&K. *finem conuenire, vt admitteretur: a dispensare cum eo præpositus Generalis poterit, vel etiam alij; quatenus eis communicata ab ipso facultas se extendet.*

DE IIS, QVAE IMPEDIVNT ne quis in Societatem admittatur. Cap. III.

QVamuis Charitas & zelus animarum, in quo se Societas hæc exercet, iuxta Instituti sui finem, omnia hominum genera complectatur, vt eorum seruiat spirituali vtilitati, ac ad beatitudinem consequendā in Domino iuuet; vt tamen in Societatis ipsius corpus admittat, amplecti non debet, ut dictum est, nisi quos iudicabit ad propositum Societati finem vtiles fore. 1

b Inf. G. & Exa. c. 2. §. 6. & p. 2. c. 2. B. b Ex impedimentis ad admissionem, nonnulla eos qui vellent ingredi omnino excludunt: quia rationes efficaces nos ad id in Domino mouent. ea vero huiusmodi sunt. 2

c Exa. c 2. §. 1. & B. Aliquando c à gremio sanctæ Ecclesiæ abscessisse, Fidem abnegando inter infideles, uel incidendo in errores contra eam, in quibus † reprobatus fuerit per publicam sententiam; 3

DECLAratio In Cap. III.

A ¶ *QVamuis per publicam sententiam quis condemnatus non fuerit; si tamen error eius publicus extitisset, ac vehementer suspe-*

B tiam; 'vel se † more Schismaticorum ab Ecclesiæ vnitate seiunxisse.'

4 † Perpetrasse [a] homicidiū,'

C vel † esse [b] propter enormia

D peccata infamem.'

5 † Assumptus suspectus esset, et quod in iudicio conueniri posset, timeretur, admitti non debet. Verum hoc iudiciū Præposito Generali relinquetur.

[a] Exa. c. 2. §. 2.

[b] Ibidem & C.

B ¶ Quod ad Schisma attinet, qui in terris Schismaticorum nasceretur, ita vt Schisma generale peccatum esset patriæ, et non solum particulare ipsius, non esset hic talem ob causam inter eos numerandus, qui à Societate excluduntur; (& tantundem dictum sit de ijs, qui in terris hæreticorum nascerentur) sed ille potius excludi intelligatur, qui esset infamis excommunicatus, contempta auctoritate & prouidentia nostræ sanctæ matris Ecclesiæ, ita vt hæresis, vel Schisma peccatum sit particulare personæ, & non generale nationis, aut patriæ,

C ¶ Quod [c] ad homicidij impedimentum attinet, nulla (vt nec in alijs) declaratio adhibetur. Num autem sit homicidium, necne, si dubitaretur, discernant Præpositi Generales; nec se faciles in huiusmodi dubijs exhibeant. Qui cum deliberatione homicidium pepetrari iussisset, si effectus est consecutus, quamuis manu sua non occiderit, inter homicidas erit existimandus.

[c] Exam. c. 2. §. 2.

D ¶ [d] Infamia propter enormia peccata ibi impedimentum esse intelligitur, vbi, qui sic peccauit, infamiam contraxisset. Si procul esset ab eo loco, tamque serio

[d] Exam. c. 2. C.

serio resipuisset, vt de eo nihil timendum videretur, posset in Domino admitti. Qualia vero sint, vel non sint huiusmodi enormia peccata, iudicet Præpositus Generalis.

a Exa. c. 2. §. 3. b Exa. c. 2. §. 4. & c. 3. C. & p. 2. c. 2. §. 5. c Exa. c. 8. § 5.

E ¶ *Non solùm si Professionem emisisset, sed si vel vnum diem habitũ Religionis gestasset, admitti propter rationes in Examine dictas non potest. Intelligendum est autem, quod habitum eo animo vt sit religiosus, non propter aliam causam quæ posset accidere, induisset.*

5 † Assumpsisse [a] Religionis habitum, uel Eremitam cum ueſtitu monachali fuisse. E

6 † Matrimonij [b] uinculo, uel seruitutis legitimæ ligatũ esse. F

7 † Capitis [c] infirmitatem pati, unde accidat obscurari, & parum sanum esse iudicium; uel si notabilem habeat ad illud dispositionem, ut in Examine fusius tractatur. G

8 Cæte-

F ¶ *Quando hoc vinculum solutum esset, quòd à Domino, vel à coniuge facultas concederetur, obseruatis alijs circumstantijs, quæ iuxta sanam doctrinam, & vsum sanctæ Ecclesiæ solent obseruari, impedimentum esse desinet.*

d Sup. § 2. & exa. c. 2. §. 6. & p. 2. c. 2. B. & p. 4. c. 3. §. 2. e Exa. c. 2. D.

G ¶ [d] *In omnibus his impedimentis expedit vt nec Generalis Præpositus, nec Societas vniuersa dispensare poßit: quandoquidem in vniuersum ita Societati conuenit, vt in huiusmodi non dispensetur.* [e] *Sed si cerneretur aliquod ex his impedimentis in homine, qui talibus Dei donis ornatus esset, vt pro certo haberetur, Societatẽ ad Dei et Domini Nostri obse-*

obsequium eius opera admodum iuuari posse, si ille summo Pontifici, vel eius Nuncio, vel summo Pænitentiario supplicaret sibi concedi, vt in Societatem non obstantibus Constitutionibus admitti posset, Præposito eius Generali non repugnante; posset idem Præpositus consensum ad eum admittendum præstare: dũ tamen ostiũ non multis, immo nullis, qui raris (vt dictum est) dotibus non sit præditus, aperiatur.

8 H Cætera [a] impedimenta quãuis singula † à Societate non excludant, reddunt tamen minus idoneum eum qui admitti exoptat; & posset tanti momenti esse defectus vt è seruitio Dei non esset futurum, cũ eo quemquam admitti.

a Inf. § 16.

9 Impedimenta autem hæc secundaria, de quibus modo est sermo, huiusmodi sunt. Quod ad interiora attinet, passiones vel affectus, qui domari non posse videantur; vel peccatorũ habitus, de quibus non magna emendatio speretur.

10 Intentio minus recta, quàm par esset ad Religionis ingressum; vt quæ cum humano aliquo fine sit admixta.

11 Inconstantia, vel remissio animi notabilis, ex qua qui de ingressu agit, parum vtilis futurus credatur ad Societatis munera obeunda.

12 Indiscretæ deuotiones, quæ in

H ¶ Quoduis ex his secundarijs impedimentis ex se satis esse posset, ne quis admitteretur.

[b] Sed quia accidere posset, aliquem huiusmodi defectũ alijs præclaris Dei donis com-

b Inf. I. & sup. c. 2. C.

compensari, ac in Domino tolerandum esse iudicaretur; [a] *id discernendum prudentiæ eius, qui admittendi facultatẽ habet, relinquitur. Et eiusdẽ erit in huiusmodi casibus dispensare, habita nihilominus ratione iudicij Superioris, ad quem referendum erit quidquid difficultatem ingereret; & quod statuerit, faciendũ est.*

a Supra c. 2. C.
b Sup. c. 2. §. 6. & 7. & p. 4. proœ. A.
c Sup. c. 2. §. 4. & p. 2. c. 2. §. 4.
d Exa c. 3 §. 8.

in causa esse solent, vt aliquis in illusiones, & non exigui momenti errores incidat.

13 [b] Litterarum ignorantia, vel ingenij, aut memoriæ ad eas addiscendas, vel linguæ ad explicandũ defectus, in illis qui præseferunt intentionem, vel desiderium vlterius progrediẽdi, quàm solent Coadiutores temporales.

14 [c] Iudicij defectus, vel notabilis in proprio sensu obdurratio; quæ omnibus Congregationibus multum solet facessere negotij.

15 [d] In exteriori homine, defectus in integritate corporis, morbus, debilitas, vel † notabilis deformitas. I

† Ætas

I § *Animaduertendum est eos, qui deformitates, vel defectus insignes habent, vt gibbos, vel alia quæpiã monstruosa, siue sic nati fuerint, siue ex aliqua externa causa, vt percussione & similibus id acciderit, ad Societatem nostrã non esse idoneos; partim quod res huiusmodi ad Sacerdotiũ obstare solent, partim quod ad proximorum ædificationem, quibus cum ex Instituti nostri ratione versamur, minime iuuãt; nisi, vt superius* [e] *dictum est, alijs eximijs virtutibus ac donis Dei compensarentur,*

e Sup. H. & c. 2. C.

k † Ætas valde tenera, vel plus satis prouecta.

L † Æs [a] alienum, vel ciuiles obligationes.

16 Quo [b] huiusmodi defectibus quis magis est obnoxius, eo minus est idoneus, vt Deo Domino Nostro in hac Societate ad animarũ auxilium seruiat [d]: & qui facultatem habet admittendi, videat, ne charitatis particularis affectus vniuersali noceat, quæ vt magis ad gloriam & honorem Christi Domini Nostri facit, ita semper præferri debet.

pensarentur, cũ quibus huiusmodi defectus corporis potius ad augmentũ, quàm ad diminutionem ædificationis facturi viderentur.

K ¶ [c] *Quod ad ætatẽ attinet 14. annis minorẽ, vt quis ad Probationem, aut 25. vt ad Professionem admittatur, si in quibusdã peculiaribus de causis anteuertendum esse id tempus ad finem maioris diuini seruitij nobis præfixum videretur,* [e] *penes Præpositum Generalem facultas erit prudenter ac circunspecte dispensandi: & idem, cum prouectior ætas fuerit, considerabit, an expediat, necne, ad vniuersale bonum huiusmodi defectum tolerari.*

L ¶ *De ære alieno diligenter consideretur, ne inde offendiculi, vel perturbationis occasio oriatur, præsertim in obligationibus ciuilibus, de quibus iura disponunt; præter rationem quæ habenda est ædificationis.*

[a] Exa c. 3. § 6. & p. 2. c 2. § 5.
[b] Sup. § 8.
[c] Sup. c. 2. § 12.
[d] Sup. c. 1. § 4.
[e] Sup. c. 2. C. & p. 9. c. 3. § 8.

DE MODO ADMITTENDI. Cap. IIII.

Qvia nobis in Domino valde persuademus, ad hoc vt diuina & summa maiestas ministerio huius minimæ Societatis vti dignetur, multum referre, vt qui ad eam admittuntur, non solum diu probentur antequàm in eius corpus cooptentur, verum etiam[a] vt valde noti sint, antequam ad Probationem eam admittãtur, quæ fit in communi conuictu cum domesticis; expedit † [b] habitationem aliquam nostræ communi coniunctam designari, vbi qui ad Probationem admittuntur, hospitum more duodecim dies, vel vsque ad viginti, & amplius, prout Superiori videbitur, diuersentur; vt id temporis de ijs, quę pertinẽt ad Societatem, [c] illi certiores reddãtur, & Societas eosdẽ plenius in Domino nostro cognoscat. 1 A

a Inf. §.3. & sup. c.1. §.3.

b Exa. c.1. §.13. & H.

c Exa. c.1. §.13.

2 In hanc Domum, quæ primæ Probationis dicitur, facilius admitti possunt, qui id optant; si clare ad Dei & Domini Nostri IESV Christi obsequium idonei in hac Societate esse viderentur: & contra, qui clare non esse tales cernerentur,

DECLARATIO In Cap. IIII.

A ¶ *Cvm Domus primæ Probationis distincta, & coniuncta nostræ habitationi esse non posset; curandũ est, vt in nostris Domibus aliqua habitatio separata ad id designetur; vt qui admittuntur, minorem habeant occasionem conuersandi cũ alijs, qui non fuerint à Superiore deputati.*

tur,

tur, [a] consilio (& si quid aliud charitas suggerit) adiuti, vt alibi Deo ac Dño Nostro seruire curent, statim dimitti poterũt.

5 Quod si res non esset Societati tã clara quàm oporteret, postquàm qui admitti cupit, voluntatẽ suam proposuerit, [b] & de primis impedimentis decenter interrogatus fuerit, & summam nostri Instituti, probationesq; ac difficultates, quę in eo sunt, intellexerit, quamuis efficaciter desiderare videatur in Societatem admitti, [c] vt
B in ea viuat & moriatur † (quod quidem si deesset, vt plurimum nemo ad primam Probationem admitti deberet);
C † responsum tamen, ac sententia vltima aliquandiu differatur; vt eo tempore res melius considerari, & Deo commen-

B ¶ Si aliquis ob causas rationi consonas in Domũ reciperetur, qui nondum obsequio diuino in hac Societate se dedicare omnino statuisset, perinde vt hospes, & non ad primã vel secundam Probationem admittetur. sed ea in re vltra triduũ, qui alijs præest, non facilem se exhibeat, nec sine facultate Præpositi Generalis, vel certe Prouincialis id faciet; & difficilius, vbi Nouitij fuerint, quàm vbi non fuerint, ea facultas concedi poterit.

¶ C Vt responsum & deliberatio vltima aliquandiu differatur, & diligentia ad id, vt perspectior ille sit, adhibeatur, in vniuersum quidẽ obseruari debet. Aliquando tamen peculiares ob causas (vt si quis videretur raris dotibus ornatus, & in periculo

a Exa. c. 2. §. 7.
b Sup. c. 3. §. 3. vsque ad 7. & Exa. c. 2. §. 1. vsque ad 5.
c Exa. c. 3. §. 14. & p. 5. c. 1. A.

versari,ne per dilationem à proposito suo dimoueri, vel certe valde solicitari posset) compendio maiori, qua conuenit, diligentia adhibita, in Domum primæ Probationis esset admittendus,vel post examinationẽ ad alia Societatis loca transmittendus.

D ¶ *Diligentia ad eos,qui ingredi volunt, magis cognoscẽdos adhibenda hæc est; vt compẽdio quodã Examinis, an aliquo [b] ex primis impedimentis, vel etiam ex secundarijs, quæ tertio capite attinguntur (cuiusmodi est bonæ valetudinis, vel integritatis corporis defectus, obligationes ciuiles, vel æs alienum) teneantur, intelligatur.*

[a] Sup.§.1. & c.1.§.3.

[b] Sup.c.1. D. & Exa. c.1.A.

[c] Exa.c.1. §.13. & F. & p.3.c.2. G.

mendari possit, ac † diligentia conueniens adhiberi, vt [a] magis cognoscatur, & vt de eius constantia periculũ fiat. Quantum autem differri oporteat, & quæ diligentia sit adhibenda, prudenti considerationi illius, qui admittendi facultatẽ habet, relinquendum est; qui semper maius Dei obsequium spectabit. D

4 Postquàm in Domino statuetur, quòd ad Probationem aliquẽ admitti conueniat; [c] solitis vestimentis indutus, aut pro cuiusque deuotione (nisi aliud

[d] Sup.c.1. D.

[d] *Conferet etiam,vt præter Examinatorem aliqui ex ijs,quos Superior designauerit, agant ac versentur cum eo, qui recipiendus sit, & intellecto etiam eius nomine, & eorum,quibus cognitus est,extra domum inquiri poterit,cuiusmodi homo ille sit;si Domi nulli fuerit satis notus.*

Iuuabit

aliud Superiori videbitur) ingredi poterit, & in prædicta Probationis Domo, seu in loco ad id destinato vt hospes cõstituetur; ac postridie, quo modo eo in loco se gerere debeat, ei declarabitur; ac nominatim, [a] ne verbo, aut scripto (nisi Superiori aliqua de causa non leuis momenti aliud videretur) cum externis, vel domesticis agat, preterquàm cum ijs, qui ad id designati à Superiore fuerint. Quod fit, vt liberius secũ, & cum Deo perpendat vocationem suam, ac propositum diuinæ ac summæ Maiestati in hac Societate seruiendi.

5 Elapsis duobus aut tribus diebus post ingressum in Domum Probationis, examinari accuratius incipiat, prout in officio Examinatoris declaratur; [b] & relinquatur ei scriptũ Examen, vt solus id maturius consideret; E [c] postea eidem † ostendantur Diplomata Apostolica, ac Constitutiones, & Regulæ in Societate ac Domo, quã ingreditur, obseruandæ; [e] & qui

Iuuabit etiam ad hoc ipsum, si frequẽter ad confessionis Sacramentum in Ecclesia nostra aliquandiu accesserit, ante quàm Domum ingrediatur. Et si adhuc de eo dubitaretur; non parum conferet, si in spiritualibus exercitijs constituatur; vt ea claritas de eo habeatur, quæ ad gloriã Dei Domini Nostri requiritur.

E ¶ Iis qui litteras Apostolicas latinas non intelligerẽt, satis esset earum summam (vt etiam Constitutionum, et Regularũ) declarare: [d] Ex quibus ea pars ostẽ

[a] Exa.c.4. §.6. & p. 3.c.1.§.2.

[b] Sup.c.1. D. & Exa. c.1.A.

[c] Exa.c.1. §.13.& G. & c. 4. §. 41.

[d] Exa.c.1. G.

[e] Exa.c.5. §.6.

ostendenda vnicuique intelligitur, quæ ei est obseruanda; ex qua Sũmariũ haberi potest, quod simul cum Examine vnicuiq; relinquatur; vt per otium illud magis consideret.

a Exa.c.4. §.36.

F ¶ Si scribere nesciunt, alius coram eis eorum nomine scribet.

b Exa.c.4. §.10.& 41.

¶ G Præter dilationẽ admittendi ad primam Probationẽ (qua vti cum ijs, qui alijs in locis Societatis fuerint, non esset æquũ) reliqua fere omnia in eisdem locum habent: licet quo magis noti sunt, & firmi, minus necesse sit eã diligentiam adhibere

c Exa.c.4. §.4.

d Exa c 1. B.

qui litteris operam dederunt, de singulis facultatibus, in quibus versati sunt, singulas prælegant lectiones, & id coram eis, qui à Superiore ad eius talentũ in doctrina, & proponendi modo cognoscendũ sunt cõstituti.

6 [a] Eodem hoc tempore primæ Probationis conscientiam suam Superiori, vel ei quem ipse delegauerit, aperiet (nisi id negotij cum Superioris consensu in aliud tempus differretur) [b] & generaliter confitebitur (si nondum id fecisset) & illi quidẽ Confessario, qui à Superiore fuerit ad id destinatus. [c] Et cũ in libro ad id designato scriptũ fuerit, & † manu eius subscriptum, quidquid domum tulit, & F quod contentus sit obseruare omnia ei proposita, postremo post reconciliationem accepto Sanctissimo Eucharistię Sacramento, ingredietur in Domum communis habitationis; [d] vbi cum alijs versari, & in secunda Probatione diutius exerceri solent Nouitij.

7 † Quod dictum est de ijs, qui tunc G

tunc primum ad Societatem admittũtur, bona ex parte cum illis obſeruabitur, [a] qui à ſtudijs, aut alijs locis Societatis, vbi diligenter examinati non fuerint, veniunt; qui quidem non vt Profeſsi, vel Coadiutores formati in corpus Societatis admiſſi ſunt; vt quo maiori cum luce procedetur, eo quiſque conſtantior in ſua vocatione maneat; & ipſa etiam Societas melius diſcernat, an conueniat ad maiorem laudem & gloriam Dei & Domini Noſtri illum apud ſe retinere.

bere quæ adhibe ri ſolet ad cognoſcendos,& ſtabiliendos eos qui admittuntur ad Probationem.

[a] Exa.c.7. §.8.

SECVNDA PARS

QVÆ AD EOS DIMITTENDOS pertinet, qui admissi, parum apti in Probatione ad Societatem inuenirentur.

QVI DIMITTI POSSINT, ET per quos. Cap. I.

VT AVTEM ad propositũ huic Societati finẽ diuini obsequij, & auxilij animarum conuenit conseruari, & numero augeri operarios idoneos, ac vtiles ad hoc opus promouendum; [a] ita dimitti eos oportet, qui tales non fuerint inuenti; & successu temporis deprehendatur, vel quod hæc non sit eorum vocatio, vel quod ad commune bonum Societatis nõ conueniat, vt in ea maneant. Sed tamen vt non faciles esse ad admittendum, ita neque ad dimittendũ, immo minus oportet: sed mature omnino, & considerate in Domino procedendum est. Et quamuis causas ad dimissionẽ dignas eo grauiores esse oportet, quo quis arctius Societatis corpori coniunctus est; † quã- A tum 1

[a] Par. 10. §. 7.

DECLARATIONES in secundam partẽ.

In Cap. I.

Qui dimitti possint, &c.

A ¶ [b] LICET omnes (*vt in Constitutionibus*

[b] Par. 10. §. 7.

tumlibet [a] tamen quiſque ſit coniunctus, in quibuſdam caſibus ſeparari ab ea poſſet, ac deberet: vt ſequenti capite videbitur.

2 Dimittendi facultas in primis ad vniuerſam Societatem pertinet, quando in Congregationem generalem conueniret. [c] Eadem erit penes Præpoſitum Generalem in omnibus, præterquàm ſiquid ad ipſius perſonam pertineret. Penes reliquos ex Societate tantū erit huius facultatis, quantum eis à ca-

tionibus dicitur) dimitti poßint; alij tamen facilius, quàm alij, dimittētur. [b] *Qui in Domū primæ Probationis admißi ſunt, ante quam cum alijs verſentur, ſi eo tempore appareret non eſſe ad Societatē idoneos, facilius quàm alij, poßēt dimitti.* [a] P.9.c.4. §.7. [b] Inf.C.& c.3.A. [c] P.9.c.3. §.1.& B.

[d] *In proximo gradu illi ſunt, qui in ſecūda Probatione in Domibus vel Collegijs, nullis adhuc votis ligati verſantur, ſi experimento comperiretur, quod ad maius Dei obſequium non foret, ſi in Societate manerent.* [d] Inf.C.& c.3.A.

[e] *In tertio gradu illi ſunt, qui votis quidem ſponte ſua ſe Deo obligauerunt, verum in Scholaſticos approbatos, vel Coadiutores Societatis formatos, exacto iā tempore Probationis ſolitæ, non ſunt admißi.* [e] Inf C.& c.3.A.

[f] *In quarto, & qui grauiori conſideratione & cauſa indigeant, ſunt Scholaſtici approbati.* [f] Inf.C.& c.3.A.

[g] *In quinto gradu, vbi quidem maior erit difficultas, ſunt Coadiutores formati tam Spirituales, quàm temporales; ſi poſt vota ſua publica, licet non ſolemnia, neceſſario dimittendi viderentur.* [g] Inf.C & c.3.A. & P.5.c.4.B.

[a] *In*

a Inf. C. & c. 3. A. & p. 9. c. 4. §. 7.

a In quibusdam casibus etiam Professi cuiuscunq; gradus & dignitatis in Societate sint, dimitti possent; si retineri sine detrimento illius, ac diuini obsequij non posse iudicaretur.

b Inf. C.

b Praeter ea quae dicta sunt, quo magis alicui Societas deberet, quod de ipsa benemeritus esset, vel quo pluribus Dei donis ad eandem in diuino obsequio iuuandam praeditus esset, eo maiori cum difficultate esset dimittendus: vt contra cui minus deberet Societas, quique minus ad eandem iuuandam in diuino obsequio esset idoneus, facilius posset dimitti.

c P. 9. c. 6. §. 2. & p. 10. §. 8.
d P. 4. c. 10 §. 4. & p. 10. §. 8.
e P. 8 c. 1. §. 4. & p. 9. c. 6. §. 2.
f P. 8. c. 1. §. 6.

à capite collatū fuerit: † Praepositis tamen c Prouincialibus amplam satis conferri expediet,' ac † debita d proportione etiam Praepositis Localibus, & Rectoribus,' quibus videbitur esse conferenda; vt e eo melius in toto Societatis corpore subordinatio sanctae Obedientiae seruetur, f quo clarius intelligent inferiores se à suis immediate B C

B ¶ *Quamuis Praepositus Generalis in patentibus litteris ad Praepositos particulares missis amplissimam eis facultatem impartiat, quò magis subditi eosdē venerētur, & humiliores ac submissiores se exhibeant; nihilominus tamen per secretas litteras haec potestas contrahi (prout conuenire videbitur) & limitari poterit.*

g Sup. A. & c 3. A.

C ¶ g *Quod ad eos attinet, qui in prima Probatione, et secunda sunt, nec dū votis emissis, facultatem ad eos dimittendos habebit quicunq; ad eosdē admittendos*

diate Superioribus pendere, & quod sibi conueniat plurimũ, immo necesse sit in omnibus eis subesse propter Christum Dominum Nostrum.

tendos eã habuerit: si tamen circunstãtiæ aliquæ non id impedirent; cuiusmodi esset, si in Domũ aut Collegium, vbi manent, â Generali, vel Prouinciali Præposito, vel ab aliquo, cuius habenda sit ratio, destinati fuissent; vel si de Societate ipsi tam benemeriti fuissent, vt eorum esset particularis ratio habenda. In his enim, & similibus casibus dimitti aliquis per quemuis Præpositum non deberet; nisi causæ admodum vrgentes & graues essent; ita vt minime dubitaretur, Superiorum mentem huiusmodi futuram esse.

DE

[a] *Qui iam votis se obstrinxerunt in Domibus aut Collegijs, & Scholastici præterea biennio Probationis exacto approbati, si dimittendi essent, Præpositus localis, nisi re communicata cũ Prouinciali, id facere non deberet. Prouincialis autem pro modo facultatis â Generali acceptæ, vel dimittere poterit, vel non poterit, quamuis Generalem non consuluerit.* [a] Sup. A. & Inf. c. 3. A.

[b] *Coadiutores formati siue Spirituales, siue Temporales, nisi consulto & approbante Generali, dimitti non debent; nisi in quibusdam remotissimis locis (vt in Indijs) huiusmodi facultatem Prouinciali communicari oporteret, vel Generalis extra ordinẽ alicui, cui tanquam sibi ipsi fideret, & propter causas magni momenti eam communicasset.* [b] Sup. A. & inf. c. 3. A. & p. 5. c. 4. B.

[c] *Erga Professos minus etiam huiusmodi facultas infe-* [c] Sup. A. & inf. c. 3. A. & p. 9. c. 4. §. 7.

inferioribus Præpositis est communicanda; nisi res ad Præpositum Generalem delata, & graui consideratione expensa foret, ita, vt conuenire ad diuinum obsequium, & commune Societatis bonum huiusmodi hominem dimitti, videatur; vt si contumax [a] vel incorrigibilis esset.

a Inf. c. 2. §. 2.

DE CAVSIS, PROPTER QVAS dimitti aliquem conueniat. Cap. II.

1 CAusas eas, quæ ad aliquem dimittendū sufficiant, ponderare coram Domino debebit prudens charitas Superioris, qui huiusmodi facultatē habuerit: sed generatim loquendo, quatuor earum genera fore videntur.

2 Primum, si in Domino iudicaretur, contra ipsius honorem & gloriam fore, quod is in hac Societate maneret, [b] qui videatur in quibusdam prauis affectibus aut vitijs, quæ diuinam offendunt Maiestatem, [c] corrigi nō posse; † quæ eo minus tolerari deberent, quo grauiora essent, & plus culpæ haberent; licet alijs nullum offendiculū (quod manifesta non essent) præberent. A

3 Alterum est, si existimaretur in Domino, aliquem retinere, contra Societatis bonum fore, quod [d] cum vniuersale sit,

b Par. 10. §. 7.
c Sup. c. 1. C.
d P. 1. c. 3. §. 16.

In Cap. II.

DE CAVSIS dimissionis.

A ¶ Q*Vatenus defectus aliqui, qui contra diuinum honorē, &*

ſit, haud dubie bono particulari alicuius præferri ab eo debet, qui ſyncere diuinum obſequium quærit. Tale quid eſſet,
B † ſi in Probationum decurſu aliqua impedimenta, uel inſignes defectus, quos antea in Exa-

& Societatis bonũ eſſe dicuntur, debeant tolerari; cum id ex multis circunſtantijs particularibus perſonarum, temporum, & locorum pendeat: diſcreto zelo eorum, quibus ea cura commiſſa eſt, relinqui eſt neceßarium: [a] *qui eo impenſius rem Domino commendabunt, & diligentius cum alijs, qui ad cognoſcendam Dei voluntatem iuuare poßint, communicabunt; quo eis difficilius negotium, magiſque dubium videbitur.* a Inf. c. 3. §. 2. & 3. & A.

B ¶ *Si ille, qui ingreditur, ipſo in initio morbum aliquem, vel diſpoſitionem ad illum detexit, & ea conditione, vt periculum fieret ſanitatis eius, admiſſus eſt: cum cerneretur non conualeſcere, nec labores Societatis ferre poſſe in poſterum; dimitti, ac extra Domum, prout vera charitas dictauerit, iuuari poterit.*

Si ingreſſus eſt ſine ulla conditione, manifeſtata quidem infirma corporis habitudine, ſed ſpe concepta, quod ad maiora aptus eſſet futurus, quam eſſe experimento comperiatur; quamuis etiam dimitti poßit; animaduertendo, quod ſanitate ad noſtrũ Inſtitutum neceßaria careat, magis erit conſiderandũ, num dimitti debeat, necne, & multo magis, ſi cum ſanus ingreſſus fuerit in obſequio Societatis in ægritudinem incidit. Tunc enim, ſi ipſemet contentus non eſſet,

esset, iustũ nõ foret, hac sola causa a Societate dimitti.

Si in ingressu quis ægritudinem aliquam celasset, cũ ea detegeretur, constat, liberius et iustius eum dimitti posse. An autem revera sit dimittendus, nec ne, propterea quod alijs dotibus magni momenti ad diuinum obsequium polleat, prudentiæ Superioris relinquatur.[a] *Tantundem sit dictum, si deprehenderetur quòd in aliqua re alia, in Examine veritatem suppreßisset.*[b] *Quod si aliquod ex quinque impedimentis dissimulasset, tunc non est æquum vt in Societate maneat, iuxta id, quod in prima Parte dictũ est.*

a Inf. §.5.

b Exa.c.2. §.6.& p.1. c.3. §.2.& G.

Examine tacuisset, detegerentur;[a] vel si † experimento comperiretur,[d] valde inutilem fore eum,' & per quem præpedienda magis, quàm adiuuanda esset Societas, propter eius insignem ad quæuis eius munera ineptitudinem; & multo magis dimitti oporteret, si damnũ allaturus malo vitæ exemplo iudicaretur, ac præcipuè si inquietũ se ostenderet, & † verbis aut actibus offendiculum alijs præberet.' hoc enim tolerare,[e] charitatis nõ esset, sed vitij cõtrarij C D

C ¶ [c] *Si bonũ testimonium non referret ex Probationibus, quæ extra Domum fiunt, vel etiã Domi, nec ea remedia, quæ charitas ante dimisionẽ solet adhibere, sufficerent; conducibilius est, cũ dimittere, quàm in corpus Societatis homines, qui ad eius Institutũ non videntur conuenire, admittere.*

c Exa.c.4. §. 18. vsque ad 24

d P. 4.c,5. N.

e Inf. §.5.

D ¶ Alijs offendiculum præbere ille intelligitur, qui suo

trarij in eo quidem, qui tenetur conseruare quieté, & bonũ statum Societatis sibi cõmissæ.

4 Tertium, si iudicaretur id fore contra Societatis, ac simul ipsius dimittendæ personæ bonum; quod ex parte corporis posset accidere, [a] si tempore Probationis in aliquo morbus, aut debilitas huiusmodi cerneretur, cum qua eum non posse progredi in laboribus, quos noster procedendi modus requirit ad Deo in eo seruiendum, videretur: ex parte rerum animi, [c] quando, qui ad Probationem admissus fuit, se componere ad vitam sub Obedientia, & iuxta modum procedendi Societatis ducendam non posset; quòd nequeat, vel nolit proprium suum sensum aut iudicium infringere; vel propter alia impedimenta, quæ à na-

suo exemplo peccãdi occasionem eis præbet; et quidem amplius, si verba adijceret suasoria, vt ad aliquid mali alliceret, præcipue ad instabilitatem in sua vocatione, [b] vel ad discordiã vel si quid contra Superiores, vel commune Societatis bonũ molitur. In quibus enim talia locum haberent, rationi consentaneũ non esset, ut ij in Societate manerent.

Quando non tã propter rationẽ uel magnitudinẽ peccati, quam ob remouendum offendiculum, quod alijs præbuit, dimitti aliquem necesse esset; si alioqui aptus esset, expendet prudentia Superioris, an expediat facultatẽ ei dare, ut ad locum alium Societatis ualde remotũ, eandem non egrediendo, proficiscatur.

a Sup. B.

b P. 8. c. 1. §. 5. & F.

c P. 1. c. 2. §. 4. & c. 3. §. 14.

a Exa.c. 2. §. 4. & p. 1. c. 3. §. 6. à natura, vel à consuetudine promanarent.

5 Quartum, si cerneretur id fore contra bonum aliorum, qui de Societate non sunt; a Vt si detegeretur vinculum matrimonij, vel seruitutis legitimæ, vel b æs alienum magni momenti: quibus in rebus, dum c initio examinaretur, veritatem subticuisset.

b Exa. c. 3. §. 6. & P. 1. c. 3. §. 15. & L.

c Sup. B.

d Sup. §. 3.

Quæuis harum quatuor causarum satis esse videtur, vt Deo gratius fore iudicemus, honeste dimitti eum, in quo locum habuerint, d quàm imprudẽtem in eo retinendo charitatẽ exercere.

In Cap. III.

DE MODO dimittendi.

A ¶ *Animaduertendum est, quod Constitutiones de eo modo dimittẽdi loquũtur, cum palam id, ac propter causas manifestas efficitur. Sed præter hos nonnulli occulte dimitti possunt; quan-*

e Sup. c. 2. A.

DE MODO DIMITTendi. Cap. III.

I CVM ijs qui dimittendi erunt, † obseruari eũ modum conueniet, qui in conspectu Dei dimittenti, dimisso, & alijs domesticis, & externis magis satisfaciat. Quod attinet ad dimittentem ob causas superius dictas tria obseruentur. A

e Primum est, vt oret ipse Dominum, & Domi orari ea intentione curet (quãuis quis sit pro quo oratur, non intelligatur) vt docere Dñs Noster dignetur ea in re, de qua agitur, suã sanctissimam voluntatem. Alte-

quando causæ(quæ plurimæ , & quidem ex illis aliquæ sine peccato esse possent) essent occultæ;&, si non dicerentur, in alijs aliquid perturbationis timeretur. Tunc enim conducibilius est aliquo prætextu (ut Probationum)extra Domum mitti,quam si eorū dimissio publicaretur.

[a] *Ad hos hoc modo dimittendos,satis erit si Præpositus,qui ad id facultatē habuerit,re Domino commendata,& unius,aut plurium audita sententia (si iudicauerit in Domino cum eis rem esse conferenda) statuat quod facto opus sit,& exequatur.* a Sup c.2. A.

[b] *Notandum est etiam,ea quæ de modo dimittendi dicuntur, ijs magis conuenire, qui in Probationibus uersantur; minus autē illis, qui in corpus Societatis cooptati sunt; ut Scholastici approbati, & Coadiutores formati; ac multo minus Professis, in quibus charitas et discretionis donū à Spiritu sancto datum docebit modum, qui in* b Sup.c.1. A.& C.

3 [c] Alterum,vt id conferat cū aliquibus, seu aliquo ex domesticis,qui ad hoc negotiū aptiores ei videantur;& audiat quid illi sentiant. c Sup. c.2. A.

4 Tertium, vt omnem exuendo affectum, & maiori Dei gloria præ oculis constituta, ac cōmunis boni,tum etiam (quoad eius fieri poterit) particularis ratione habita, expendat hinc inde causas,& statuat,an dimittere debeat,necne.

5 Quod ad dimissum attinet, tria itidem obseruentur : primū exterius; vt recedat ex Domo, quantum fieri possit, sine dedeco-

F

in eis dimittẽdis tenendus sit; si Deus permitteret, vt hoc facere esset necessariũ.

a Exa. c. 4. B. B ¶ [a] *Ea quæ ipsius esse constet, difficile non est statuere, vt secum ferat. Verum in ijs, quæ vel expendisset, vel dedisset Societati, vel alioqui, si accidisset, vt ficto animo in Domo vel Collegio ipsius habitasset, prudentiæ Superioris dimittentis relinquetur, vt habita ratione tum æquitatis, tum ædificationis, statuat, num illi aliquid amplius quam quod inuenitur de rebus ipsius, dari debeat, necne; & si amplius, quantum.*

¶ C Reddere rationem causarum, propter quas aliquis dimittitur, vel non reddere in communi, vel in particulari, magis vel minus conueniet: prout is, qui dimit-

dedecore vel ignominia, ac† se B cum omnia sua ferat.

6 Alterum interius, ut eum dimittere Superior curet, conseruata, quantum fieri potest, charitate ac beneuolentia erga Domum, & quanta cum consolatione in Domino fieri poterit.

7 Tertium, ut circa statum uitæ studeat eum dirigere, ut aliquam conuenientem uiam seruiendi Deo ineat, uel in Religione, uel extra eam; prout diuinæ uoluntati conuenientius fore uidebitur. Demum consilio & oratione, & siquid aliud charitas dederit, iuuare curet.

8 Vt satisfiat alijs domesticis, & externis, tria etiã obseruentur. Primũ est, ut quantũ fieri poterit curetur, nequid perturbationis in alicuius animo propter dimissionẽ maneat, † ratione C

tione reddita, quantum satis erit, quibus reddi opus sit: abstinendo, quantum fieri poterit, à defectibus, qui publici non fuerint, declarandis; quãuis in eo, qui dimittitur, nonnulli deprehensi fuissent.

dimittitur, in maiori vel minori existimatione, et magis aut minus Domi & foris charus fuerit.

9 Alterum, ne male affecti maneant erga dimissum, & quantum fieri posit, ne de eo male sentiant; sed potius eius vicem doleant, & in Christo eum diligant, ac diuinæ Maiestati in suis orationibus, vt eum dirigere, & ei misericordiam impendere dignetur, commendent.

10 Tertium, vt detur opera, vt eius exemplo iuuẽtur, si qui minori cũ ædificatione, quã par esset, Domi versantur; & timeant, ne sibi tantundem accidat, si nollent proficere: et externi itidem, quibus id innotuerit, ædificationem accipiãt, quòd Domi nõ toleretur id quod tolerari ad Dei gloriam non debet.

IN CAPVT IIII.

QVOMODO se habeat Societas cum ijs, qui sponte recedũt, vel ab ea dimittuntur.

A *Qvamuis in genere dicatur, eum qui sponte sua vel dimissus recessit, in aliam Domum admitti, nisi consulto prius Præposito, in cuius Domo vel Collegio fuit, & eius expectato responso, non debere: nihilominus tamen prudentiæ Præpositi Domus ad quã redijt, relinquetur, vt considerет,*

a Exa.c.6. §. 8. & A. & c.7.§.1. & 2. & p. 5.c.4.B.

QVOMODO SE GERAT Societas cum ijs, qui sua sponte recederent, vel quos ipsa dimitteret. Cap. IIII.

QVI dimittuntur, vel iniussi discedunt, si ad aliũ locum Societatis se conferant,† videntur nobis in Domino admittendi non esse; nisi prius qui dimisit, vel qui loco præest vnde discessit, vel Præpositus Generalis, aut qui eius vices gerit, admonitus suũ præstiterit assensum; ne defectus cognitionis rerum, aut personarum alicuius erroris in Dei offensam causa sit. 1 A

Communicationem autem facultatum, aut gratiarum, quæ ijs vt Societatis membris concessæ fuerant, simulatque mẽbra esse desierint, constat cessare. 2

a Declaretur ijs, qui dimittũtur, quòd absoluti maneant à votis simplicibus, si ea iuxta formulam Societati consuetã (quæ in quinta Parte videbitur) 3

tur) emiserint; quodque nulla alia dispensatione indigeant.

4 Ad eos reducendos, qui sine licentia recederent, si prius parum idonei ad Societatem habebantur, nulla diligentia opus erit; sed potius dirigantur ad aliud Institutum, vbi Deo seruire possint, relaxato illis voto, vt omnes scrupuli eis eximantur.

5 Si huiusmodi essent, vt Deo gratum fore videretur eos non sic relinquere, præcipue si ex aliqua vehementi tentatione, aut ab alijs decepti egressi videantur, † diligentia adhiberi ad eos reducendos poterit; & priuilegijs ad negotium huiusmodi concessis à sede Apostolica, quantum Superiori in Domino videbitur, vti licebit. Et cum aliquis horum sic reductus esset, † relinquetur prudentiæ

ret, [a] *an tanquã hospes sit admittendus, vel non; donec responsũ accipiat à Superiore, cuius voluntatem exequi debet.* [a] P. 1. c. 1. A.

B *¶ Qui à Societate discedũt, quamuis ad eam idonei videãtur, si aliam Religionem ingressi, & eiusdem habitu induti fuissent; nec litigandũ esse Societati, nec procurandũ videtur vt eos reducat. Si habitũ Religionis non induissent, poterit ea diligentia adhiberi, quam ordinata, & prudens charitas dictauerit, ad eos reducendos ad illum locũ, vbi in Domino iudicatur, quod Deo seruient.*

C *¶ Quod ad satisfactionem attinet eorũ qui sponte sua redeunt, & admittuntur, vel qui reducti redeunt;*

F 3

deunt; cum eius satisfactionis scopus sit aliorum ædificatio, et eiusdem qui rediit, profectus; ex circunstantijs personarũ, temporis, & locorum, num fieri debeat, necne; & si fieri debet, quanta ea futura sit, iudicabitur: et hæc omnia prudentiæ Superioris, in cuius Domum vel Collegium ingreditur, committi oportet.

D ¶ Cum de illorum, qui sponte sua redeunt, constantia dubitaretur; in aliquo Xenodochio, vel aliis Probationibus possent constitui, vbi pauperibus Christi ex ipsius amore aliquandiu inseruiendo, suæ stabilitatis, & constantiæ specimen præbeant; quod & ad expurgandam præteritæ leuitatis culpam pars quædam satisfactionis esset.

dentiæ eiusdem Superioris; vt videat, num satisfactione aliqua opus sit, & quanta, an melius censeat, omnino in spiritu mansuetudinis procedere; qua in re & eius qui reductus est, bonum, & ædificatio domesticorum spectanda est.

6 Siquis sponte sua ad Collegiũ, vel Domum, vnde sine facultate recesserat, rediret, & alioqui idoneus ad Deo seruiẽdum in ea iudicaretur; considerandum erit † an veram perseuerandi voluntatem afferat, & an sit paratus ad quamuis satisfactionem & probationem: quòd si secus esset, ut qui veræ pænitentiæ signa nõ ostendit, admitti non merebitur. D

7 Si qui fuit merito dimissus, ad eandem Domum, vnde dimissus est, rediret, ad quamuis

uis satisfactionem paratus; Si adhuc eædem rationes, propter quas fuit dimissus, maneret, perspicuum est, non esse admittendum: Si non manerent, & qui dimisit, iudicaret Deo gratum fore, vt denuo reciperetur in eandem, vel aliam Domum; admoneat Generalem, vel Prouincialem Præpositum; & quod ab eo præscriptum fuerit, exequatur.

8 Siue recesserit sponte sua, siue dimissus qui redit, si admittitur, denuo examinari debet, [a] & generalem confessionem facere ipso in ingressu, ab vltima quam fecit inchoando; & alijs Probationibus & experimentis exercebitur: prout Superiori, habita semper ratione ædificationis vniuersalis & particularis, ad gloriam Dei videbitur.

[a] Exa.c.4. §. 41.

TERTIA PARS

DE IIS CONSERVANDIS & promouendis, qui in Probatione manent.

DE CONSERVATIONE *in ijs, quæ ad animam & profectum in virtutibus pertinent.*

Cap. I.

VT IN ijs admittendis quos ad nostrum Institutum vocat Deus talentum ad id conueniens concedendo, & in dimittendis illis, qui cum eo careant, se à diuina sapiētia non esse vocatos ostendunt, consideráda sunt quæ superius attigimus; ita in eis conseruãdis in sua vocatione, qui retinentur, & probātur in Domibus & Collegijs, & in eisdem iuuandis, vt sic proficiant in via Dei, spiritu, & virtutibus, vt sanitatis & virium corporis, quæ ad laborandum in vinea Domini necessariæ sunt, ratio habeatur; consideratione ac prouidētia debita opus est: & ita agetur, primo loco quidem de ijs quæ ad animam; secundo de ijs, quæ ad corpus pertinent. 1

Quod ad animam attinet, cum tanti referat, eos qui in Probationibus versantur, ab omnibus imperfectionibus, & quibusuis impedimētis maioris spiritualis profectus remouere; multum 2

A ad id [a] confert,† omnem communicationẽ per verba & scripta vt abijciant cum ijs, qui in proposito sibi Instituto intercipescendi causa esse possent; & vt in via spirituali incedendo, B † cum ijs duntaxat personis, & ijs de rebus agant, quæ iuuent C in diuino obsequio ad id consequendum, quod in ingressu Societatis sibi vt scopum præfigebant.

3 [b] Eadem de causa egredi Domo

[a] Exa.c.4. §.6. & p.1. c.4.§.4.

DECLARATIONES IN TERTIAM PARTEM.

IN CAPVT I.

De cõseruatione in ijs, quæ ad animam pertinẽt.

A ¶ *SI in aliquo loco solicitatur, vel perturbatur aliquis ab hominibus, qui in via spiritus non bene procedunt; videat Superior, num eundem in alium locum transmitti expediat, vbi diuino obsequio cõmodius insistat. & tunc Superior ad quẽ mittitur, certior fieri debet de rebus ipsius, quantum sit satis ad eum magis iuuandum, & alios quibus præest.*

[b] Exa.c.4. §.25.

B ¶ *Si aliquando permittendum videretur, vt consanguineos vel amicos, quos, cum esset in seculo, habebat, alloqueretur, coram aliquo à Superiore designato id fiat, & breuiter; nisi particulares ob causas is qui supremam curam habet, aliud statueret. Sic etiã, si aliquis ex iis qui Domi sunt, cuiquã scriberet, non nisi obtenta facultate, litteris ei ostensis quem Superior destinauerit, id faciet. Si ad eundem litteræ mitterentur, ei primo reddentur, qui à Superiore*

fuerit

fuerit constitutus; qui eas lectas reddet, aut non reddet illi, ad quem sunt destinatæ; prout in Domino expedire ad maius ipsius bonum, & Dei gloriam existimabit.

C ❡ *Considerabit Superior, nũ aliqui, quibus cõfidendum videatur, soli mitti possint; & si qua etiam quibusdã* mo non debent, nisi † quando, & ᵃ cum quo socio Superiori visum fuerit. Nec Domi hi cũ illis pro suo arbitratu colloquantur, † sed cum ijs tantum, qui à Superiore præscripti fuerint; C D

ᵃ P.4.c.4. F.

facultas generalis dari debeat, vel non; sed sigillatim eam peti, quandocunque Domo egrediuntur, oporteat.

D ❡ *Vt plurimum Nouitios inter se conuersari non conuenit; sed silentium inuicem obseruare, nisi in rebus, in quibus loqui necesse sit. Agent vero potius cum maturis, ac prudentibus, qui scilicet à Superiore cuique fuerint designati. Sic etiam, si duo in eodem cubiculo lectulos suos habeant, alter eorum huiusmodi sit, vt minime dubitetur, quod alter eius Societate proficiat; & eandem ob causam inter cubicula, quæ seorsum vnicuique iuniorum aßignantur, par est aliquos ex antiquioribus intermisceri.*

Sine facultate autem à Superiore accepta ordinarie vnus cubiculum alterius non ingredietur; &, si cum ea facultate ingressus fuerit, ostium semper apertum maneat, quandiu cum alio ibidem fuerit; vt & Superior, & Officiales ad id destinati, quandocunque eis visum fuerit conuenire, ingredi poßint.

E ❡ *Simile*

rint;' quorũ exemplo & ſpiritualibus colloquijs ædificationem accipiant, non autem offenſionẽ, & proficiant in Domino.

4 Omnes diligentiſsime curent portas ſenſuum ſuorum (oculorum præcipue, aurium, & linguæ) ab omni inordinatione cuſtodire, ac ſe in pace, & vera humilitate interna conſeruare, & eam in ſilentio, cum id obſeruandum eſt, cum autem loquendum, in circũſpectione & ædificatione verborum, & modeſtia vultus, ac maturitate inceſſus, motuumque omnium, ſine vllo impatientiæ aut ſuperbiæ ſigno exhibere; in omnibus procurando atque optando potiores partes alijs deferre, omnes in animo ſuo tanquam ſibi ſuperiores ducendo, & exterius honorem ac reuerentiã quam exigit cuiuſque ſtatus, cum ſimplicitate & moderatione religioſa exhibendo: atque ita fiat, vt ſe mutuo conſiderantes, in deuotione creſcãt, Deumque Dominum Noſtrum laudent, quem quiſque in alio, vt in illius imagine, agnoſcere ſtudeat.

5 In refectione corporis curandum eſt, vt temperantia, modeſtia, & decentia interius, & exterius in omnibus obſeruetur. Præmittatur benedictio, & ſequatur actio gratiarum, quas omnes agere debent cum ea qua par eſt deuotione & reuerentia. Et dum corpus edendo reficitur, ſua etiã animæ refectio præbeatur, libro aliquo pio potius quàm difficili, quem capere, & à quo omnes iuuari poſsint, legendo: vel id temporis

aliquis

aliquis, cui à Superiore id iniũ-
getur, concionabitur; vel † ali- E
quid simile ad Dei gloriã fiet.

6 Omnes quandiu corpore bene valent, in spiritualibus, vel exterioribus rebus habeant in quo occupentur. Et qui officiũ vel ministerium aliquod certũ habent, vt de auxilio prouidendum est eis, si sit necessarium, ita [b] cum vacant, alijs rebus occupari deberent; ne otium malorum omnium origo, quoad eius fieri possit, Domi nostræ locum habeat.

7 Vt [c] experiri incipiant sanctæ Paupertatis virtutem, doceantur omnes, quòd nulla re tanquam propria vti debeãt: [d] quãuis necesse non sit Probatio-
nis tempore † possessione bo- F
norum suorum se abdicare; nisi id Superior post elapsum primum annum iuberet, iudicans in huiusmodi bonis tentationum occasionẽ, & minus proficiendi in spiritu habere aliquem, vt qui illis adhæreat aliquo immoderato amore vel
confidentia, & † tunc qui se G
exuit

E ¶ Simile quid [a] *erit, litteras quæ ad ædificationẽ faciunt, legere; & si qua alia exercitatio aliquando conuenire videretur.*

F ¶ Possessione bonorum suorum se abdicare, tam de proprijs bonis intelligendũ est, quæ habet penes se vel alios, quã de iure vel actione, quæ ei competit ad bona, quæ sperat; siue secularia illa, siue ecclesiastica sint. Quando hoc fieri debeat, Præpositi Generalis, vel eius, cui ille facultatem communicauerit, arbitrio relinquetur.

G ¶ Ante ingressũ quiuis de [illegible] *bo-*

[a] Inf. §. 21. & S.

[b] P. 4. c. 10. §. 6.

[c] Exa. c. 4. §. 4. & p. 6. c. 2. §. 11. & H.

[d] Inf. §. 25. & Exa. c. 4. §. 2. 3. & 5. & p. 4. c. 4. E. & p. 6. c. 2. H.

exuit bonis suis, sequatur Christi consilia:[a] pro sua tamē deuotione ad hoc potius, quàm illud opus dispēsare bona sua, vel eorum partem poterit; prout in Domino intellexerit ad diuinum beneplacitum magis conuenire; vt in Examine dictum est.

8 Intelligant etiam quòd mutuo dare, vel accipere, vel dispensare quidquam de ijs, quæ Domi sunt, minime possunt, nisi Superior conscius cōsensum præstiterit.

9 Qui in ingressu ipso, vel post ingressum ad Obediētiam, motus sua deuotione, vellet bona sua, vel eorū partem in Societatis subsidium dispensare;
H † haud dubie opus faceret maioris

bonis suis temporalibus pro suo arbitratu statuere potest. Sed postquam ingressus est, tam de ecclesiasticis, quā de secularibus disponat oportet; ita vt decet virū spiritualis vitæ sectatorem. [b] *Ideoque cum existimaret in cō sanguineos ea esse dispensanda, committere id debet iudicio vnius, vel duorum, vel trium virorū, qui & doctrina, & pietate commendentur, & eisdem acquiescere, & quod illi sentient, perfectius, & Deo ac Domino Nostro gratius esse, habita omnium circunstantiarū ratione (vt in Examine pagina decimanona fusius dicitur) exequi debet.*

H ¶ *Rectores, vel Præpositi Locales, vel Prouinciales, vel quicunque alij, cum quibus aget qui sic habet in animo sua bona dispensare, vt in ceteris rebus, ita & in hac quod perfectius est, quodq; maioris meriti*

[a] Exa. c. 4. §. 5.

[b] Exa. c. 4. §. 3. & 5. & A.

riti in diuino conspectu, ei repræsentare debent. Nihilominus, si in eo propensio animi ad locum vnum potius, quã ad alium (quamuis imperfectũ id sit) cerneretur; etiam si iudicio Superioris suum submittere vellet, certiorem tamẽ reddere Præpositum Generalem poterunt, vel eum, qui eius gerit vices, an sit aliquid huiusmodi imperfectionis tolerandum; sperãdo quod ea cessabit aliquando, supplebitque diuina bonitas quod ad suã maiorem gloriã, & maiorem ipsius perfectionem decesse cernitur.

ioris perfectionis, alienationis, & abnegationis vniuersi amoris proprij, non descendẽdo tenero quodam affectu ad particularia loca, nec iuxta illũ sua bona huic potius, quam illi applicando; quin potius exoptando maius & vniuersalius bonum Societatis (quæ tota ad maiorem Dei gloriam, ac vniuersale bonũ, & vtilitatem animarũ instituta est) hoc iudiciũ ei relinquat, qui eius vniuersæ curã habet, nũ applicari huic loco potius quam illi in eadem Prouincia debeant: quandoquidem ille melius quam quisquam alius intelligere potest, quid conueniat, & quid maxime vrgeat in omnibus eius locis,[a] ratione habita Regum, Principum, ac aliorum potentatuum; ne eis causa vlla offensionis detur; sed ad maiorem ædificationem omnium, & spiritualem vtilitatem animarum, & gloriam Dei omnia cedant.

a P. 10. §. 11. & B.

Doceantur quomodo ab illusionibus Dæmonis in suis spiritua- 10

ritualibus exercitationibus caueant, & quomodo se contra omnes tentationes tueantur: simul rationes sciant quæ adhiberi posint vt eas superent; [a] & ad veras solidasque virtutes consequendas insistant, siue plures adsint visitationes spirituales, siue pauciores: curent vero semper in via diuini seruitij progressum facere. [a] P. 10. §. 2.

11 [b] Vtantur quotidie conscientiæ suæ examinatione consueta, [c] & octauo quoque die saltem ad Confessionis & Communionis sacramenta accedant, nisi aliqua de causa aliud Superiori videretur: & vnus omnium sit Confessarius [d] ab eodem Superiore

I constitutus: † quod si fieri non poterit, quisque certe suū stabilem habeat Confessarium, [e] cui ipsius conscientia prorsus aperta sit: qui quidem Confessarius non ignoret, quos casus sibi Superior reseruat. Illi autem reseruabuntur, quos ab eo cognosci necessarium videbitur, aut valde cōueniēs, [f] quò melius & remedium adhibere posit, & suæ curæ commissos præseruare ab omnibus quæ nocitura sunt.

[b] P. 4. c. 4. § 3. & 4. [c] Inf. Q. & Exa. c. 4. §. 25. & p. 4. c. 4. §. 3. & B. & p. 6. c. 3. §. 2. [d] Inf. Q & p. 6. c. 3. §. 2. [e] Inf. §. 12. & Q [f] P. 4. c. 10. §. 5.

I ¶ Conuenienter non posset fieri propter multitudinē, vel quod aliquis ab alio Confessario magis, quā ab ordinario iuuari posse uideretur, propter causas quæ possent accidere; quas considerabit Superior, & quod in Domino iudicauerit conuenire, prouidebit.

12 [g] Perutile erit, esse Domi aliquem

k † virum fidelem, & in rebus spiritualibus sufficienter versa- [g] P. 4. c. 10. §. 7.

K ¶ Hic erit Ma-

Magister Nouitiorum, vel quẽ Superior ad hoc munus vt aptiorem constituet. uersatum, qui instruat eos ac doceat, quomodo & interius, & exterius sese habere debeãt, & ad id eos hortetur, & in memoriam redigat, & amanter admoneat; quem omnes qui in

L ¶ *Vt* Probatione sunt diligant, ad quem in suis tentationibus confugiant, cui confidenter sua omnia detegant, & à quo consolationem & auxilium in omnibus sperẽt in Domino; & admoneantur quòd nullam debeant celare tentationem, quam huic, uel [a] Confessario, uel [b] Superiori non aperiant; immo uero totam animam suám illis integre manifestam esse, pergratum habeant: nec solum defectus aperiant, sed etiam [c] pænitentias, uel mortificationes, & deuotiones, ac virtutes omnes, uoluntate pura optantes ab illis dirigi, sicubi à rectitudine deflecterent, nolentes suo proprio sensu duci; nisi conueniat cum iudicio illorum, quos Christi Domini Nostri loco habent.

a Sup. §. 11. & inf. Q.

b Exa. c. 4. §. 34. & cet. & p. 4. c. 10. §. 5. & p. 6. c. 1 §. 2.

c Inf. c. 2. §. 5. & Exa. c. 1. §. 6. & p. 6. c. 3. §. 1.

13 Anteuertere oportet tentationes, adhibitis earum contrarijs: ut cum quis animaduertitur ad superbiam esse propensus, exerceri is debet in rebus abiectioribus, quæ ad humiliandum ipsum utiles futuræ uideantur: & sic de alijs prauis animæ propensionibus.

14 Præterea honestatis & decẽtiæ ratione conuenit † fœminas non ingredi Domos nostras, nec Collegia, sed tantum

L L ¶ *Vt fæminæ non ingrediãtur Domos, nec Colle-*

tum Ecclesias: & arma nulla,
M nec † instrumenta rerum uanarum Domi haberi; sed tantum ea, quæ faciunt ad finem illum diuini seruitij & laudis, quem sibi præfixit Societas.

15 † In [a] correctionibus & pænitentijs iniungendis qui
N modus teneri debeat, prudenti charitati Superioris, & eorum quos sibi substituerit, relinquetur: qui in eis rationem habebunt dispositionis personarum, & ædificationis uniuersalis & particularis earum, ad gloriam Dei. [b] Pænitentias uero huiusmodi prompta uoluntate quisque admittere deberet, cum uero emendationis, & spiritualis profectus desiderio, etiam si propter defectum non culpabilem iniungerentur.

16 [c] Syndicus Domi constituatur;

Collegia Societatis, fere semper debet obseruari. Sed si illa eximia charitate, vel auctoritate, simul cũ charitate esset conspicua; prudentia Superioris iustas ob causas, vt illa (si id optarent) videndi gratia ingrederentur, posset dispensare.

M ¶ Cuiusmodi essent instrumenta ad ludendum, vel ad rem musicã, libri etiã profani, & alia id genus.

N ¶ In correctionibus (licet prudentia rebus particularibus adhibita huc ordinem mutare possit) est aduertendum, [d] quod primo in charitate ac dulcedine, qui peccant, sunt admonendi: secũdo in charitate quidem, sed eo tamen modo, vt eis confusio & rubor injciatur: tertio amori, ea, quæ timorem incu-

[a] P.9.c.2. §.4.& c.3. §.11.

[b] Exa.c.1. §.6. & c.4.§.33.& 41.

[c] P.4.c.10 §.7.& c.17.§.7.

[d] P.8.c.1. G.

tiant, adijcientur. De publicis autẽ defectibus publica debet esse pænitentia; ijs tantum, quæ ad omnium ædificationem faciunt, declaratis.

tur: cuius erit officium, obseruare in omnibus quod ad honestatem & decentiá externã pertinet; Ecclesiam & Domũ perlustrando, & siquid non cõueniat, adnotando, & Superiori referendo, vel eundem qui errat cõmonefaciendo; si id facultatis ei, vt vtilius in Dño, suo fungatur officio, tribuetur.

a Inf. c. 2. G. & Exa. c. 4. §. 32.

17 Curent [a] omnes ex morbis corporis fructum capere, non solum sibi, sed etiam ad aliorum ædificationẽ; non impatientes aut morosos se exhibendo, sed potius patientiam magnam habendo, & præseferendo, ac Obedientiã Medico, & Infirmario præstãdo, verbis pijs & ædificationem facientibus vtendo, quæ ostendant ægritudinem acceptari vt donum de manu Creatoris ac Domini Nostri; quandoquidem non minus donum est, quam sanitas.

b P. 4. c. 5. §. 4. & c. 14. §. 1. & p. 8. c. 1. §. 8. & K. & p. 10. §. 9.

18 Idem [b] sapiamus, idẽ, quoadeius fieri possit, dicamus omnes, iuxta Apostolũ.

c P. 4. c. 6. O. & p. 7. c. 4. §. 11.

O ¶ Nouæ opiniones admittendæ non sunt; & siquis aliquid sentiret, quod discreparet ab eo, quod Ecclesia & eius Doctores communem

O † Doctrinæ igitur differentes non admittantur, nec uerbo in concionibus vel lectionibus publicis, nec scriptis libris ([c] qui quidem edi non poterunt in lucẽ, sine approbatione atque consensu Præpositi Generalis; qui eorum examinationem

nationem saltem tribus committat, sana doctrina, & claro iudicio in ea facultate præditis). imo & iudiciorum de rebus agendis diuersitas, quæ mater esse solet discordiæ, & inimica vnionis voluntatum, quã tũ fieri potest, euitari debet. [b] vnio vero & cõformitas mutua diligentissime curanda est,
P † nec, quæ ei aduersantur, permittenda: quo iuncti inuicem fraternę charitatis vinculo, melius & efficacius possint se diuino obsequio, & auxilio proximorum impendere.

19 Quia ad progressum in virtutibus faciendum multum cõfert antiquiorum exemplum, quó reliqui ad eorum imitationem animẽtur; qui præest alijs (si aliter peculiares ob causas non iudicaretur conuenire) & omnes alij Sacerdotes, qui ei videbũtur, aliquando intra annum, officium, vel officia eorũ, qui inseruiũt Domi, ad tempus aliquod obibũt: quo alijs gratius reddatur huiusmodi ministerium, in quo ad maius Dei

muniter sentiũt; suũ sensum definitioni ipsius Societatis debet subijcere: [a] *vt in Examine declaratũ est. In opinionibus etiã, in quibus catholici Doctores variant inter se, vel contrarij sunt, vt conformitas etiam in Societate sit, curandum est.*

P ¶ Ferenda non est inter vllos domesticorũ perturbatio, vel ira mutua: & si aliquid huiusmodi accideret, curetur, vt statim cum satisfactione debita in gratiam inuicem redeant.

[a] Exa. c. 3. §. 11.

[b] P. 8. c. 6. §. 8.

[a] Exa.c.4. §.25. [b] Sup. §. 11. [c] P. 4.c. 4. B.& C. [d] Sup. §. 11. & p.6. c. 3.§. 2. [e] Exa.c.4. §.10.

Q ¶ Præter modum bene confitendi, [b] tempus etiam eis designetur, intra quod si ad confeßionem non accederent, subtrahatur eis cibus corporis, donec cibum spiritus sumăt. Qui [d] autĕ alij, quam suo Confessario designato confitetur, debet postmodum (quantŭ recordari poterit) eidĕ suo Confessario totă suă [e] conscientiam aperire; vt nihil ignorando, quod ad eam pertineat, melius in Domino poßit eundĕ iuuare.

seruitium & gloriam sunt constituti.

20 [a] Explicetur aliquot diebus in singulis hebdomadibus Doctrina Christiana, ac † modus Q [c] bene & cum fructu confitendi, ' communicandi, Missam audiendi, & in eadem ministrandi, orandi itidem, meditădi, & legendi pro captu uniuscuiusque tradatur: cureturque non solum ut addiscant quæ conueniunt, sed etiam ut memoria teneant, & exerceant quæ didicerint: omnesque suŭ tempus rebus spiritualibus impendant, & deuotioni quærendæ pro mensura gratiæ Dei ipsis communicatæ insistant: ad quod † conferet [e] aliqua exercitia spiritualia illis qui nondum se exercuerunt in eis, ' uel omnia tradere, prout unicuiq; conuenire in Domino iudicabitur. R

Con-

R ¶ Cum ijs, qui ex se exercitiorum spiritualium intelligentiam habent, et in ipsis facile progrediŭtur, ac methodum in eisdem bene procedendi habent, vel qui alijs occupationibus distinentur, poterunt omni-

no,

rio, vel certe ex parte, Superiores in communibus huiusmodi Regulis dispensare.

Quosdam, qui quamuis ad spiritualia exercitia apti sint, [a] *nondum tamen ea sunt experti, operæ pretium erit aliquando iuuare, ad particulares considerationes descendendo, quæ ad timorem & amorem Dei, ac virtutum, & ad executionem earum, prout ratio conuenire docuerit, incitent.* [a] P. 4. c. 4. B.

Eis, qui ad huiusmodi exercitationes apti non esse viderentur, qualis ex Coadiutoribus Temporalibus aliquis esse posset, proponi debent ea, quæ ipsorum captui conueniant, et quibus ad seruitium Dei ac Domini Nostri illi iuuentur.

21 [b] Conuenit omnes exerceri (si aliquem Superior non eximeret) † in concionibus domesticis: ut præterquàm quod utiliter in hoc expendetur aliqua hora à prandio, animentur, & aliquem usum comparent (quod ad uocem, & modum attinet, & ad reliqua) & ut specimen etiam eius talenti, quod in hoc genere Dominus eis communicat, præbeant; & ut suos bonos conceptus ad suam, & proximorum ædificationem exprimant, de ijs crebro tractantes, quæ ad sui abnegationem, & in uirtutibus profectum, & omnimodam perfectionem [b] Sup. 5. 5. & Exa. c. 4. §. 25. & p. 4. c. 8. §. 3. & p. 10. §. 3.

S *¶ Qui Domi concionãtur, reprehensionem alicuius ex fratribus domesticis, vel ipsius Societatis non attingant. Idẽ caueãt qui in Ecclesiis concionantur, nisi prius Superiorem ea de re cõsuluerint; quamuis possit vnusquis-*

quisque & se, & fratres suos simul ad progressũ in maiori obsequio Dei (quod potius in domesticis, quàm in publicis in Ecclesia concionibus conuenit) excitare.

T ¶ Coniungi magis cum Deo, ac liberalẽ se in eũ exhibere,[b] *est se totum immobiliter diuino seruitio mãcipare: quod illorum est, qui votis emissis Deo se dedicant. Quamuis autem id multum iuuet ad vberiorem gratiam accipiendam; nemini tamen præcipiendum est, vt id agat; nec primo biennio quisquam vllo modo ad id compellatur.* [e] *Quod si sponte ex sua deuotione ad vota sua ante biennium exactum emittenda mouerentur, nec in manibus*

ctionem attinent; ad ea se inuicem exhortando, & præcipue ad vnionem & charitatem fraternam.

22 Magnopere [a] conferet, deuote, quoad fieri poterit, ea munera obire, in quibus magis exercetur humilitas & charitas. Et in vniuersum loquẽdo, quãto aliquis se † arctius Deo adstrinxerit, & liberaliorem erga summam Maiestatem se præstiterit; tanto eum in se liberaliorem etiam experietur; & ipse in dies magis idoneus erit ad gratias, & dona spiritualia vberiora recipienda. T

23 Expedit in primis ad profectum, & valde necessarium est, vt omnes perfectæ Obediẽtiæ se dedant, Superiorem (quicunque ille sit) [c] loco Christi Domini Nostri agnoscentes, & interna reuerẽtia & amore eũ prosequentes: [d] nec solũ in executio-

[a] Exa. c. 4. §. 28.

[b] Exa. c. 4. §. 1.

[c] P. 4. c. 10. §. 5. & p. 6. c. 1. §. 1. & 2. & p. 7. c. 2. §. 1. & A. & I. & p. 8. c. 1. D. & p. 9. c. 3. §. 20.

[d] P. 6. c. 1. §. 1. & C.

[e] Exa c. 1. E. & p. 5. c. 4. §. 6.

cutione externa eorum, quæ iniungit, integre, prompte, fortiter, & cum humilitate debita, sine excusationibus, & obmurmurationibus obediant, li-
V cet difficilia, & secundum sensualitatem repugnãtia iubeat; verumetiam conẽtur interius resignationem, & [a] verain abnegationem propriæ voluntatis & iudicij habere; [b] voluntatem ac iudicium suum cũ eo, quod Superior vult & sentit, in omnibus rebus ([c] ubi peccatum non cerneretur) omnino conformantes, proposita sibi uoluntate, ac iudicio Superioris, pro regula suæ uoluntatis & iudicij; quo exactius conformentur primæ ac summæ regulæ omnis bonæ uoluntatis & iudicij, quæ est æterna bonitas & sapientia.

24 [d] Et ut magis in Obedientiæ uirtute se exerceant, conuenit, atq; etiam ualde necessarium est, ut non solum Superiori Societatis uel Domus, sed etiã subordinatis Officialibus, qui ex illo auctoritatem acceperunt, in

manibus cuiusquam ea admitti, nec solemnitas adhiberi debet: sed quisque in secreto animi sui id offerat Deo ac Domino Nostro. At cum id sint facturi, conuenit vt formulam quæ consueuit in votis simplicibus obserua ri, petant, & scriptũ habeãt quod Deo promiserũt, ad suam memoriam confirmandam.

V ¶ Conferet, vt Superiores aliquando occasionem præbeant ijs qui probantur, exercendi Obedientiæ, & paupertatis virtutem, eos-

[a] Inf.§.27. & Exa.c.4. §.46. & p.5.c.2.§.1.

[b] P.4.c.10.§.5.& p.6.c.1.§.1.

[c] P.6.c.1. §.1. & B.

[d] Exa.c.4. §.29.30. & 31. & E. & p.4.c.10 §.8.

eosdem tentando ad maiorem ipsorum vtilitatẽ spiritualẽ, eo modo, quo Dominus Abraham tentauit; vt specimen virtutis suæ præbeant, & in eadẽ crescant. In eo tamen, quoad eius fieri possit, mensura, & proportio iuxta vniuscuiusque vires, vt discretio dictabit, obseruetur.

in ijs omnibus, in quibus super ipsos potestatem habent, obediant; & assuescant non intueri, quis ille sit, cui obediunt, sed potius quis ille, propter quem, & cui in omnibus obediunt, qui est Christus Dominus.

Diligant [a] omnes Paupertatem, vt matrem; & iuxta mensuram sanctæ discretionis suis temporibus eius effectus aliquos experiantur; &, vt in Examine dictum est, [b] parati sint post primum annum exactum ad temporalia bona distribuenda, quandocumque à Superiore iniunctum id fuerit, & ea ratione seruata, quę ipsis in [c] Examine proposita fuit. 25

[a] P.6.c.2. §.1. & p.10.§.5.

[b] Sup. §.7. & Exa. c.4.§.2.3. & 5.

[c] Exa.c.4. §.2.

Omnes rectam habere intentionem studeant non solum circa vitæ suæ statum, verumetiam circa res omnes particulares, id semper in eis syncere spectantes, vt seruiant, & placeant diuinæ bonitati propter seipsam, & propter charitatem, & eximia beneficia, quibus præuenit nos; potius quàm ob timorem pœnarum, vel spem præmiorum (quamuis hinc etiam iuuari debeant) & crebro admoneantur vt in omnibus quærant Deũ, exuentes se, quantum fieri potest, amore omniũ cre- 26

creaturarum; vt affectum vniuersum in ipsarum Creatorem conferant, eum in omnibus creaturis amando, & omnes in eo, iuxta sanctissimam ac diuinam ipsius voluntatem.

27 [a] Studium in quod incumbent qui in Domibus Societatis probantur, id esse debet, quod eos magis ad superius dictam abnegationem sui, & in virtutibus ac deuotione profectum iuuabit. † Studia [b] vero litterarum, in vniuersum loquendo, in Domibus non erunt; nisi cum quibusdam, peculiaribus de causis, dispensatione opus esse videretur. [c] Collegia enim ad litteras addiscendas sunt; Domus vero ad eas, quas didicerint, exercendas; vel ad præparandum earum fundamentum, humilitatis scilicet, ac omnis uirtutis in ijs, qui operam eis sunt daturi.

28 Sit qui singulis hebdomadibus, uel saltem decimoquinto quoque die hæc & similia omnibus in memoriam redigat; uel illi hęc legere teneâtur: ne pro nostræ fragilis naturæ conditione obliti, ab eorum execucutione cessent. Et aliquoties singulis annis omnes à Superiore sibi

X ¶ *Quamuis, in genere loquendo, studia litterarum in Domibus Societatis nō teneantur; quicunq; tamē prædicationi, & Confessionibus audiē dis vacant, studiū adhibere possunt ad ea, quæ ipsis vsui futura sunt. Et si alicui particulariter conueniret alijs etiā rebus studere, prudentiæ Superioris relinquitur, vt id consideret, & in eo dispenset.*

[a] Sup. §. 23. & Exa. c. 4. §. 46.

[b] Exa. c. 7. §. 1.

[c] Par. 4. proœ. & c. 8. §. 1. & c. 11. §. 1. & p. 10. §. 4.

ſibi pænitentias iniungi propter defectum obſeruationis Regularum petant; ut hæc cura indicium ſit illius, quam de ſuo profectu ſpirituali in via Dei quiſque habet.

DE CONSERVATIONE Corporis. Cap. II.

1 VT nimia ſolicitudo in ijs, quæ ad corpus pertinent, reprehēſibilis eſt; ita [a] cura moderata tuendæ ad diuinum obſequium valetudinis, ac virium corporis laude digna, & ab omnibus adhibenda eſt: & ea de cauſa, cum animaduerterint aliquid ſibi nocere, vel quid aliud neceſſarium eſſe circa victum, veſtitum, habitationem, officium, aut exercitationem, & ſic de alijs rebus, admoneant omnes ea de re Superiorem, vel quem ad id Superior cōſtituerit; duo interim obſeruantes; Primum, vt antequam ad eum quid referāt, ſe ad orandum recipiant; & [b] poſt orationem, ſi ſenſerint rem deferendam ad Superiorē, id faciant: Alterum, vt cum verbo, aut ſcripto breui (ne excidat memoria) Superiori rem expoſuerint, ei totam curam rei expoſitæ relinquant; & quidquid ille ſtatuerit, optimū ducant; † nec contendere, aut vrgere per ſe, vel alium (ſiue concedatur quod petitur, ſiue non) pergant: quandoquidem ſibi perſuadere debent, id magis A

[a] Sup. c.1. §.1. & p.4. c.4. §.1. & p.6. c.3. §.1. & p.10. §.13. & C.

[b] Exa. c.8. A.

In Cap. II.

A ¶ LICET qui exponit quod neceſſarium

gis expedire ad diuinum obsequium, ac suū maius bonum, quod Superiori, re intellecta, in Domino visum fuerit.

2 Statuatur [a] tempus quoad eius fieri poterit, edendi, cuban
B di, surgendi, † quod communiter omnes obseruent.

3 [b] In ijs quæ ad victum, † ve
C stitum, & habitationē, & alia corpori necessaria pertinent, curetur cum diuino auxilio, vt quamuis sit in quo probetur virtus & sui ipsius abnegatio; non desit tamen quo sustentetur natura, & ad diuinum obsequium laudemque conseruetur; habita conuenienti ratione personarum in Domino.

[a] Vt

riū sibi existimat non debeat ex se idem denuo petere, nec vrgere; si Superior tamen nondum satis intellexisset, & declarationē vellet maiorem; ea quidē dāda erit. et si forte ex obliuione non prouideret, cum tamen significasset se velle id facere; nō erit abre, debita cum modestia ei in memoriā reducere, vel repræsētare.

[a] P.4.c.10. §.9.

[b] Exa.c.4. §.26. & P. 6.c.2 §.15. & 16. & M.

B ¶ *Quamuis ordinem temporis in refectione, & somno vt plurimū omnes obseruare debeāt; si tamen peculiares ob causas alicui aliud conueniret, videat Superior num dispensatione cū eo sit vtendū, necne.*

C ¶ *In vestitu habenda est ratio eius finis, qui est, ab iniuria frigoris, & ab indecoro defendi. Ceterum conuenit, vt, [c] qui probantur, vestitus ratione, ad mortificationē et abnegationē sui, et ad mundū eiusq; vanitatē sub pedibus conculcandā iuuētur; et id quidem, quantū, considerata natura, consuetudo, officiū,*

[c] Exa. c.1. §. 13. & P. & P.1.c.4. §.4.

&

& aliæ personarum circunstantiæ patientur.

Cum Scholasticis approbatis, & ijs qui studijs vacant, videtur in ijs quæ ad vestitum attinent, magis quam cum ijs qui probantur, ratio haberi posse decentiæ exterioris, & commoditatis propter studiorum laborem, & quia Collegia redditus habent: quamuis superflua semper euitari oporteat. In particularibus vero, pro ut vnicuique conuenit, procedetur.

a P. 4. c. 4. §. 1. b P. 10. §. 10. D ¶ [a] *A prandio, præsertim in æstate, per vnius vel duarum horarũ spatiũ permitti non debẽt, quoad eius fieri poterit, corporis aut mentis grauiora exercitia. Siquid vero necessitas postulabit, id quanta poterit charitate* c P. 10. §. 10. *erit & metiendũ, et moderandum. Id autem temporis in alijs leuioribus exercitijs occupari poterit. Sed nec extra huiusmodi horas labores nimium continuari sine aliqua relaxatione, vel conuenienti recreatione debebunt.*

[b] Vt † non expedit tanto labore corporali quemquã onerari, ' ut spiritus obruatur, & corpus detrimentum patiatur; ita aliqua corporalis exercitatio, quæ utrumque iuuet, omnibus communiter cõuenit, etiã illis qui mentalibus exercitijs debent insistere; quæ quidem externis interrumpi deberent, & non continuari, nec sine mẽsura discretionis assumi. 4 D

Corporis [c] castigatio immoderata esse non debet, nec indiscreta † in uigilijs, ' & abstinentijs, 5 E

d P. 4. c. 4. §. 1. & p. 6. c. 2. §. 16. E ¶ [d] *Tempus somno tribuendum, in genere loquendo,*

quendo, intra sextæ & septimæ horæ spatium debere esse videtur: (nec sine indusiis dormiendum est, nisi necessitatis alicuius excusationem Superior admitteret) sed quia in tanta uarietate personarum ac habitudinum certa regula præscribi nequit, ut detrahatur, vel addatur huic tempori, Præpositi prudentiæ relinquetur; qui curabit, ut quisq; quod necessitas naturalis exigit, retineat.

tijs, & alijs pœnitentijs externis,† ac laboribus;' quæ & nocumentum afferre, & maiora bona impedire solēt.[a] Ideo suo Confessario detegi ab unoquoque conuenit, quidquid in hac parte faciat; qui si iudicat excedi mēsuram, aut certe dubitat de excessu, illum ad Superiorē remittat. Hæc autem omnia eo fiunt, ut clarius procedatur, & in animis corporibusq; nostris Deo Domino Nostro maior gloria deferatur.

F

6 Sit aliquis Domi, qui præsit in ijs, quæ ad corporis bonam valetudinem pertinent, tum conseruandam in sanis, & quidem in ijs præsertim, qui ex ætate, vel alijs de causis sunt debiliores; tum restituendam in

F ¶ Quamuis vnusquisque paratus esse debeat ad quoduis officium assumendū, quod ei fuerit impositum; animaduertendū tamen erit, in illis quæ robustiores ac fortiores homines requirunt (qualia sunt officia Sacristæ, Ianitoris, atque Infirmarij) vt ij homines qui corporis habitudine iuxta officiorū rationē præditi sūt, quantum fieri potest, constituātur

G ¶ Cu-

[a] Sup. c. 1. §. 12. & Exa. c. 1. §. 6. & C. & p. 6. c. 3. §. 1.

G ¶ *Cura habeatur ægrotorũ magna; quorum ægritudo simulatque Infirmario indicata fuerit, si senserit ille rem esse alicuius momenti, Superiorem admoneat: & vocetur Medicus, qui vnus tantũ ordinarie esse debet; si in casibus quibusdam Superiori aliud non videretur.* [a] *Obseruetur autem tam in victus ratione, quàm in medicinis quod Medicus præscripserit, quantum fieri poterit, nec infirmus in his quidquam curet;* [b] *sed illud potius studeat, vt patientiam & Obedientiam exerceat, relicta cura reliquorum omnium Superiori, ac eius ministris, per quos a diuina prouidentia regitur.*

a P.6.c.2. §.16.

b Sup.c.1. §.17. & Exa.c.4.§.32.

in ægrotantibus † cui debeant omnes, si male se habere extraordinarie senserint, id referre; vt de remedio, prout charitas exigit, conuenienti prouideatur.

7 In ijs quæ pertinent ad rerum temporalium conseruationem, præter curam illam, quã omnibus charitas & ratio imponit, æquum erit, alicui peculiariter demãdari hoc munus; vt

[c] *Et quamuis nostræ vocationis sit diuersa loca peragrare, & vitam agere in quauis mundi plaga, vbi maius Dei obsequium, & animarum auxilium speratur; nihilominus tamen si experimento comperiretur aliquis ferre nõ posse alicuius regionis cælũ, & male habere continenter cerneretur; Superiori considerandũ relinquitur, num ille migrare alio debeat, vbi melius habens corpore, impensius diuino seruitio vacare possit. Non erit tamen ipsius infirmi*

c Exa.c.4. §.35.& p.4.proœ. A. & p.7. c.1.§.1.& o.2.H.

vt tanquam bona Domini Nostri IESV Christi propria ea curet. Ad alias etiam functiones necessarias, & eas præcipue, † quæ honestius Domi, quã foris fiunt, curandum est, vt [a] Officialiũ necessarius numerus constituatur; & expedit ut huiusmodi officia Coadiutores Temporales, si ea ignorent, addiscant: omnia ad maiorem gloriam Dei, Creatoris & Domini Nostri semper dirigẽdo.

H

[a] P. 1. c. 2. §. 2. & A. & p. 4. c. 3. §. 2. & c. 10. §. 6.

mi, huiusmodi mutationem postulare, nec animi propensionẽ ad eam ostendere; sed Superioris curæ id relinquetur.

H § Officiales in ijs quæ Domi honestius quàm foris fiunt, intelliguntur, Lotor pannorum lineorum, Tonsor, & huiusmodi; quos esse Domi, si fieri posset, expediret.

QVAR-

QVARTA PARS

DE IIS, QVI IN SOCIETATE retinentur, instruendis in litteris, & alijs, quæ ad proximos iuuandos conferunt.

PROOEMIVM.

a Inf. c.5. §.1.& c.6. §.1.& c.12 §.1.&Exa. c. 1.§.2.& p.1.c.2 §. 8.& p.3.c. 1.§.9 & p. 7.c.1.§. 1. & p. 10. §.2.

CVM a scopus, ad quem Societas recta tẽdit, sit suas ac proximorum animas ad finem vltimum consequendum, ad quẽ creatæ fuerunt, iuuare; cumque ad id, præter vitæ exemplum, doctrina & modus eam proponendi sint necessaria; postquam in ijs, qui admissi sunt ad Probationem, iactum esse videbitur abnegationis propriæ, & profectus in virtutibus necessarij conueniens fundamentum; de litterarum ædificio, & modo eis vtendi agẽdum erit; quo iuuare possint ad magis cognoscendum, magisque seruiendũ Deo Creatori ac Domino Nostro.† Ad hoc b Collegia, & aliquando etiam Vniuersitates, vel Studia generalia Societas amplectitur; in quibus qui bonũ sui specimen in Domibus dũ probarentur, præbuerunt, 1

b Inf.c. 3. §.1.& c.11. §.1.& p.3. c. 1. § 27. & p. 10. § 4.

c Exa.c.4. §.35.& p. 3.c.2.G.& p.7.c.1.§. 1.& A.& c.2.H.

DECLARATIO in Prooemium quartæ partis.

A ¶ *CVm scopus ac finis, ad quem tendit hæc Societas, sit, c varias mũdi partes ex Obedientia*

runt, nec tamen doctrina ad nostrum Institutum necessaria satis instructi accesserunt; in ea & in alijs rebus, quæ ad iuuandas animas conferunt, instruantur. Prius ergo de ijs quæ ad Collegia; deinde de ijs quæ ad Studia generalia pertinent, dicetur; cum eo fauore, quem diuina Sapientia ad maiorem gloriam laudemque suam nobis dare dignabitur.

DE

dictia summi Vicarij Christi Domini Nostri, vel Superioris eiusdẽ Societatis peragrando, verbum Dei prædicare, Confessiones audire, et reliquis quibuscũque poterit medijs vti, diuina gratia aspirante, ad animas iuuandas: necessarium esse, uel in primis rationi consentaneum visum est,[a] vt qui in eam sunt ingressuri, viri sint vitæ probitate, & litterarum eruditione ad id officiũ idonei. Et quia boni simul et eruditi pauci inueniuntur, si cum alijs comparentur, & ex paucis maior pars iam à susceptis laboribus vellet conquiescere: perdifficile fore deprehendimus, huiusmodi hominibus, qui boni simul ac litterati essent, hãc Societatem augeri posse, tum propter magnos labores, quos eius Institutum exigit, tum propter magnã sui ipsorum abnegationem. Ideo nobis omnibus, qui conseruationem & incrementum eius ad maiorem laudem & obsequium Dei ac Domini Nostri cupiebamus, alia via tenenda esse visa est; admittendi nimirum iuuenes, qui bonorum morum & [b] ingeniorum indole spem facerent, quòd in probos simul ac doctos viros, ad colendam Christi Domini Nostri vineam

[a] P. 1. c. 1. §. 3. & p. 8. c. 1. §. 2. & B. & p. 10. §. 7.

[b] Inf. c. 3. §. 2. & p. 1. c. 3. §. 13. & p. 5. c. 2. §. 5.

H essent

a Inf. c. 2. §. 1. & c. 11. §. 1. & 2. & p. 9. c. 3. §. 17.

essent euasuri; [a] *admittendi etiam Collegia, cum ijs conditionibus, quæ in litteris Apostolicis continẽtur, siue in Vniuersitatibus, siue extra illas fuerint; & quidẽ si in Vniuersitatibus, siue illæ Societatis curæ commissæ sint, siue non. Hac enim ratione nobis in Domino persuademus, ad maius diuinæ Maiestatis obsequium fore, si & numero augeantur, & in litteris ac virtutibus progressum faciant ij, qui eidem obsequio se totos impendunt. Primo ergo de ijs, quæ ad Collegia pertinent; deinde de ijs, quæ ad Vniuersitates, agetur. Et quod ad Collegia, Primo loco de ijs quæ ad Fundatores; Secundo de ijs, quæ ad Collegia iam fundata, quoad materialia uel temporalia bona eorum pertinẽt; Tertio de Scholasticis, qui in eisdẽ studijs vacant, admittendis, conseruandis, litteris & alijs medijs ad proximum iuuandum promouendis, & à studijs educendis; Quarto de ijs, quæ ad gubernationem eorum pertinent.*

DE MEMORIA HABENDA Fundatorum, & bene de Collegijs meritorum. Cap. I.

QVoniam valde æquum est, vt (quod in nobis erit) illorum deuotioni ac beneficen- 1
tiæ correspondeamus, quibus diuina bonitas ad fundationem ac dotationem Collegiorũ vtitur administris; Primum in quouis nostræ Societatis Collegio perpetuo singulis hebdomadibus Missa semel pro eius Fundatore & benefactoribus viuis & mortuis celebretur.

2 Initio

2 Initio item cuiuſque menſis omnes Sacerdotes qui in Collegio fuerint, pro eiſdē ſemel offerre idem Sacrificium perpetuo debeant. Singulis inſuper annis, eo die quo Collegij cuiuſque poſſeſſio Societati tradita eſt, † cum ª ſolemnitate
A
Miſſa pro Fundatore & benefactoribus celebretur:' & id tēporis in eodem Collegio quicunque Sacerdotes adfuerint, eodem ſua referent Sacrificia.

3 Eodem die candela cerea
B Fundatori offeratur, † aut vni ex ſuis, qui ipſi ſit cognatione proxime coniunctus,' aut illi demum quem ipſe Fundator deſignauerit: in qua candela armorum Fundatoris, aut deuo-
C tionis inſignia extent. † Illa verò teſtabitur Societas, quā Fundatori in Domino debet, gratitudinem.'

4 Cū primum Societas in Collegij alicuius poſſeſsionē venerit;

IN CAPVT Primū Quartæ Partis. De memoria habenda Fundatorū.

A ¶ Solemnitas eo modo intelligatur, qui Societati ſit vſitatus, & in eo loco, vbi Miſſa celebratur. ª P.6.c.3. B.

B ¶ Si in loco vbi huiuſmodi Collegiū Inſtitutū eſt, tēporis ſucceſſu non eſſet aliquis de poſteritate Fūdatoris; mitti cādela poterit alio, vbi ex eius progenie aliquis inueniretur; vel in altari conſtitui poterit, vbi diuinū Sacrificium celebratur, nomine & loco Fundatoris huiuſmodi.

C ¶ Per huiuſmodi candelā, ſignificatio fit gratitudinis erga Fūdatores tenēdæ; nō iuris patronatus, vel

actionis vllius, quæ illis, aut eorum successoribus, ad Collegiũ vel eius bona temporalia competat. nihil enim tale erit.

D ¶ *In Communitatibus, vel Rebus publicis, quæ non moriuntur, dicentur huiusmodi Missæ pro earum defunctis; & pro illis præsertim, qui de nobis melius meriti sunt in Domino.*

E ¶ *Quod dictum est, obseruari omnino conueniet erga eos, qui cõpleta Collegia facient. Cũ ijs autem, qui aliquod duntaxat principium dederint, ea pars eorum,*

rit; Præpositus Generalis curet indici per vniuersam Societatẽ, vt quilibet Sacerdos ter Sacrum faciat pro superstite Fundatore ipsius Collegij, ac benefactoribus: vt illos sua benignitate Dominus in rebus omnibus dirigat, & suis donis semper augeat. Rursus, † cum ex D
hac vita illi excesserint, curabit idem Præpositus Generalis, vbi primum resciuerit, vt per totam Societatem singuli Sacerdotes ter Sacrum pro animabus illorum faciant. Quoties autem dictum est, Missas esse à Sacerdotibus celebrandas; ceteri omnes, qui in Collegijs degunt, ac Sacerdotes non sunt, ad eandem illam intentionem orare debent: quandoquidem eiusdem gratitudinis nomine vtrique obligantur in Domino.

Fundatores præterea, ac be- 5
nefactores Collegiorum, participes peculiariter efficiuntur omnium bonorum operũ, quæ tum in ipsis Collegijs, tũ in reliqua Societate Dei gratia fiũt.

† In

6 † In vniuersum autem tum Fundatoribus, tum etiam ipsorum necessarijs, & quoad viuunt, & postquam obierint, peculiariter sese deinctã esse Societas ex charitate cognoscat: vt omni officio illos prosequatur, quod à nobis præstari iuxta minimam hanc nostrã Professionem, ad diuinam gloriam possit.

E *rum, quæ diximus, præstabitur, quam Præpositus Generalis præstandam in Domino iudicauerit.*

DE IIS QVAE AD RES TEMporales Collegiorum pertinent.

Cap. II.

1 AD [a] Collegia quæ libere Societati offerũtur, vt iuxta suas Constitutiones omnino eis vtatur, admittenda, Præpositus Generalis, nomine totius Societatis, plenam potestatẽ habebit. [a] Sup. p. 9. A. & p. 9. c. 3. §. 17.

2 Si Fundator [b] aliquas conditiones exigeret, ordini ac modo procedendi Societati consueto non omnino consentaneas; eidem Præposito Generali (auditis sententijs aliorum, [c] quos ipse de huiusmodi rebus melius iudicare censebit) considerandum relinquatur, an omnibus perpensis vtile sit futurum Societati ad finem diuini seruitij, quem sibi præfixit, huiusmodi Collegium admittere, nec ne. [d] Sed si temporis decursu se grauari eo onere animaduertet Societas, poterit ipsa in Congregatione generali id proponere, & statuere vt relinquatur Collegium huiusmodi; vel

[b] Inf. c. 11. §. 2. & A. & p. 9. c. 3. §. 17.

[c] Inf. c. 11. §. 2.

[d] P. 9. c. 3. §. 17.

prospicere, ut onus temperetur, vel certe, vt ad onus id ferendũ vires maiores præbeantur. Hoc tamen dictum sit, si ante Congregationem huiusmodi Præpositus Generalis huic incommodo, prout in Domino conuenit, nõ occurrerit.

a Ad relinquenda, vel alienãda Collegia, aut Domos iã admissas † Præpositus Generalis simul cum ipsa Societate potestatem habebit. Cum enim id sit perinde, ac si membrum ab eius corpore præscinderetur, & res alioqui perpetua & maioris momenti sit; cum ea vniuersa cõmunicari melius est. A

a Inf. c. 10. §. 2. & c. 11. §. 2. & p. 8. c. 2. §. 2. & p. 9. c. 3. §. 5. 17. & 18.

IN CAPVT II.

De ijs, quæ ad Collegiorum res temporales pertinent.

A ¶ *Præpositus Generalis simul cũ Societate, num admissa iam Collegia vel Domus relinqui debeãt, an retineri, statuat. Id tamen in Cõgregatione generali fieri posset; & etiam sine illa, missis nimirum suffragijs ab ijs, qui ius habent suffragij. Et tunc non potest Societas, nec eius Generalis quod sic relinquitur, vel eius partem vllis extra Societatem hominibus donare. Sed si ipsa curam quam habebat reliquerit, poterunt qui alias hanc auctoritatem sibi in fundatione reseruauerint, pro sua deuotione ad aliud opus applicare id quod sic relictum fuerit. Si vero huiusmodi non intercesserit reseruatio, poterit procedere Societas iuxta suum Institutum, prout ad Dei gloriam magis conuenire iudicabit.*

B ¶ *De non*

4 In [a] Collegijs Societatis† nec curæ animarũ, nec obligationes ad Missas celebrãdas, neq; aliæ huiusmodi admittantur; quæ à studijs distrahere admodũ,& ea quæ in illis ad diuinũ obsequiũ quæruntur,impedire solent: quemadmodũ neq; in Domibus alijs,vel Ecclesiis Societatis Professę,quę quoad ei[a] fieri potest,expedita ad sedis Apostolicæ missiones obeũdas, aliaq; opera ad Dei obsequium & animarũ auxiliũ esse debet.

[a] P.6.c.3. §.5. & 6. & C.

C † [b] Possesionem Collegiorũ cum

B ¶ *De non admittendis obligationibus, & cet. sic intelligitur; quòd Missarum obligationes, vel huiusmodi, quæ assignato redditui commensuratæ videantur, assumi nequeunt. Non tamen perinde inconueniẽs existimatur, aliquam facilem & exiguam obligationem (quæ tamen non sit animarum cura) admittere; si causa sufficiens ad id moueret; præsertim si res huiusmodi esset, quæ distractionis & occupationis perexiguæ aut nullius futura esset. In Domibus autem Professorum, quando nec illæ redditus vllos habent, nec ipsi ita stabilem habitationem, huiusmodi obligationes non tolerãtur. De alijs obligationibus Lectionum vel Lectorum non hic agitur: veruntamen [c] & hæ ipsæ in Collegijs, & Vniuersitatibus nõ sine magna consideratione, nec vltra limitem, quem Præpositus Generalis conuenire ad communẽ bonum, & ipsius Societatis ad Dei & Domini Nostri gloriam iudicauerit, assumentur.*

[b] Inf.c.10. §.1. & 2. & p.9.c.3. §.3.

[c] Sup. §. 2. & inf. c. 11. §. 2. & A.

C ¶ Societas in vsum Scholasticorum suorum iux-

ta litteras Apostolicas redditum administrationem exercebit per Præpositum Generalem, vel Prouincialē, vel aliū, cui Generalis id commiserit ad defendēdas et conseruādas possessiones & redditus Collegiorū, etiam in iudicio, cū id conueniens vel necessarium fuerit. Ac eiusdē Præpositi erit, vel eorum quibus ille facultatem dederit, admittere quidquid præterea Collegijs ad sustentationem & incrementum eorum in rebus temporalibus donaretur.

a Inf. c. 10. §.3. & 5. & p. 9. c.3. §.3. & 14.

cum rebus temporalibus quæ ad ipsa spectant, capiet Societas; [a] & Rectores qui ad id munus conueniens habeant talentum, constituet; qui curam suscipiant conseruandi, atq; administrandi res ipsorum temporales, ac prouideant necessitatibus tam materialis ædificij, quā Scholarium qui in ipsis Collegijs degunt, † eorumque, qui disponuntur vt ad illa admittantur, † atque † eorum etiam, qui extra Collegia gerunt illorum negotia. [b] Totius vero administrationis ratio Rectoribus constet: vt eam reddere, quando, & cui per Præ posi- D E

b Inf. c. 10. §.3. & p. 9. c.3. §.4. & 15. & C.

D ¶ [c] *Qui disponuntur vt ad Collegia mittantur, illi sunt, qui in Domibus Probationum versantur; & qui ex Domibus Societatis Professæ, vel Domibus Probationum ad studia mittuntur.*

c Exa. c. 1. B.

E ¶ [d] *Qui negotia Collegiorum extra ea gerunt, in primis intelliguntur Procuratores, qui in summi Pontificis, vel aliorum Principum curia negotia Societatis gerunt. Verum quid ad hos, & alios sumptus neces-*

d P.9. c.3. §. 16. & c. 6. §. 12. & H.

necessarios contribui debeat, Præpositus Generalis, seruata proportione debita, per se, vel aliū id statuet.

positum Generalem constituetur, possint. At † Generalis [a] cū nec in suum, nec in vllorum consanguineorum suorū, nec in Professæ Societatis vsū bona temporalia Collegiorum possit conuertere; [a] eo purius sese in eorum superintendentia ad maiorem gloriam & seruitium Dei gerere poterit.

6 In ijs Collegiis quæ duodecim Scholasticos (præter Præceptores) ex proprijs redditibus

F *¶ Cum dicitur, non posse Societatem Professā, vel eius Præpositum Generalem iuuari redditibus Collegiorū, intelligēdum est iuxta litteras Apostolicas, quod non possit in proprios ipsorum vsus redditus conuerti. [b] possunt nihilominus expendi in vsum illorum, qui Collegijs vtiles fuerint: cuiusmodi sunt Administratores, Concionatores, Lectores, Confessarij, Visitatores, & alij Professi, vel similes personæ, quæ spirituali vel temporali Collegiorum huiusmodi vtilitati vacāt. [c] Sine tali etiam causa posset expēdi aliquid, quod exiguum sit, cum quouis homine de Societate, mensa per diem aliquem eū excipiendo, vel modicum quid viatici, cum per Collegia in hanc vel illam partem transit, vel quid simile donando. Quod enim tam est exiguum, vt nihilum ducitur; & scrupuli eximuntur, hinc quidem inhumaniter se habendi, inde vero contra Sedis Apostolicæ intentionem agendi.*

a Inf. c. 10 §. 1. & Exa. c. 1. §. 4. & p. 6. c. 2. §. 3. & p. 9. c. 3. §. 18 & c. 4. §. 7. & D. & p. 10. §. 4.

b Inf. c. 10. A. & p. 6. c. 2. §. 3. & 4. & C.

c P. 6. c. 2. C. & D.

G *¶ Quamuis*

bus alere possunt, ob maiorem populi ædificationem † nec pe- G tantur eleemosynæ, nec illæ, aut dona vlla oblata admittantur.' Si redditus minores fuerint, quam huic numero alendo sufficiant; admitti quidem, non autem peti aliquæ eleemosynæ possent; nisi tanta paupertate Collegium premeretur, vt etiam petere, saltē à quibusdam, esset necessariū. Tunc enim (maius diuinum obsequium & vniuersale bonū præ oculis semper habendo) peti eleemosynæ, [a] immo & ostiatim ad tempus, quandocunque necessitas id exigeret, emendicari poterunt.

G ¶ *Quamuis hoc ita se habeat, si tamen benefactores essēt, qui possessionem aliquam vel redditum dare vellent, admitti illa possent; vt tanto maior numerus Scholasticorum, ac præceptorum ad maius diuinū possent obsequiū sustentari.*

a Exa.c.4. §.12.&27. & p.6.c.2. §.10.

DE SCHOLASTICIS QVI *in Collegijs constituentur.* *Cap. III.*

QVod ad Scholasticos attinet, ad quorū institutionē [b] Collegia assumuntur, in primis 1 [c] quales esse debeāt, vt ad ea vel mittantur, vel admittātur, cōsiderare in Domino oportebit.

[d] Primū omniū cū aliquo ex quinq; illis impe- 2 dimentis in prima Parte dictis † nullus in Colle- A gio aliquo Societatis inter Scholasticos collocari poterit.' Et præter Coadiutores ad ministeria vel auxi-

b Supra proœ. & inf. c.11. §.1.& p.3.c.1.§.27.& p.10.§.4.

c Exa.c.1. §.10.& p.5.c.2.§.5.& p.10.§4.

d Exa.c.2. §6.& p.1.c.3.§.2.& G.

auxiliũ Collegij [a] necessarios, reliqui huiusmodi esse debent, [b] vt secundũ rationem sperari possit, idoneos ad vineã Christi Dñi Nostri exẽplo ac doctrina excolendã esse euasuros. Hi autẽ quo magis ingeniosi, bonisq; moribus ornati, & sani corpore ad ferẽdos studiorũ labores fuerint, eo magis idonei, & citius ad Collegia mitti, vel in eisdem admitti possunt.

3 Ad hæc, [c] illi solum in Scholasticos approbatos admittũtur, qui in Domibus vel Collegijs ipsis probati fuerint, & [d] biennio in varijs experimentis & Probationibus exacto, [e] ac votis cum promissione de Societatis ingressu iam emissis, ad vitam in ipsa perpetuo ducendam ad gloriam Dei admittuntur.

4 Præter hos, studia quibusdã conceduntur, qui ante bienniũ & Probationes huiusmodi ad Collegia ex Domibus destinantur (quòd sic in Domino expedire videatur) aut in eisdem admittuntur, non tamẽ approbati Scholastici censentur, donec biennio exacto† & votis ac promissione illa emissis, in approbatorum numerum referantur.

IN CAPVT III.

DE SCHOLASTICIS, qui in Collegijs cõstituentur.

A ¶ *Quandò aliquis factus esset idoneus à Christi Vicario, vt in aliqua Domo Societatis manere poßit; etiã idoneus esse intelligetur, vt in Collegijs habitet.*

B ¶ *Si in Collegijs Societatis, Scholasticorum non suppeteret in-*

[a] Inf. c. 10. §. 6. & p. 1. c. 2. §. 2. & A. & p. 3. c. 2. §. 7.

[b] Supra proœ. A.

[c] Exa. c. 1. §. 10. & c. 7. §. 1. & p. 5. c. 2. §. 5.

[d] Inf. c. 4. §. 5. & Exa. c. 1. §. 12. & c. 4. §. 41. & p. 5. c. 1. §. 3. & c. 4. §. 3.

[e] Inf. c. 4. E. & Exa. c. 1. §. 10. & c. 7. §. 1. & p. 5. c. 1. A. & c. 4. §. 4.

DE

iustus numerus, qui per promissionē, vel propositū
a Inf. c.9. A. *Deo in ea seruiendi se dedicauerint;* [a] *non repugnabit Instituto nostro, ex licentia Præpositi Generalis, & ad tempus quod ei videbitur, alios pauperes Scholasticos, qui tale propositum non habeant, admittere: dum tamen in eis impedimenta illa quæ in prima Parte dicuntur, non inueniantur; & huiusmodi indolem præseferāt, vt sperari possit, quòd boni operarij vineæ Christi Domini Nostri sint futuri, propter ingenium, vel aliquam institutionem in litteris, bonos mores, conuenientem ætatem, & alia Dei dona, quæ in eis cernerentur ad diuinum obsequium; quod solū in ijs qui de Societate, & extra illam sunt, expetitur. Huiusmodi autem Scholastici in Confessionibus frequentandis, in studijs, ac in forma viuendi Scholasticis Societatis conformes esse debent; quamuis & ratio vestitus diuersa, & habitatio in eodem Collegio separata sit, ita vt qui Institutum Societatis sequuntur, seorsum, et non commixti alijs externis maneāt; cum eis tamen versentur, quatenus ad maiorem ædificationem, ac maius Dei ac Domini Nostri obsequiū Superior expedire iudicauerit.*

Quamuis autem nostrorum copia suppeteret; tamen non repugnabit nostro Instituto, si aliquis qui propositum Societatem ingrediendi non habeat, in Collegia admittatur; si pacta cum Fundatoribus inita id exigent: si quidem ad finem quem sibi præfigit Societas, cum huiusmodi conditionibus Collegium admittere vtile censebitur; uel ob causas alias raras, & non leuis momenti. Verum seorsum habitare hi, nec

con-

conuersari sine facultate Superioris, nisi cum certis quibusdam personis Societatis ad id designatis, deberent.

Paupertas autem Scholasticorum, qui de Societate non sunt, per Præpositum Generalem, vel eum cui suam ille potestatem communicauerit, expendetur. Et aliquando honestas ob causas, quamuis illi diuitum aut nobilium hominum filij sint, modo suis viuant sumptibus, nihil esse uidetur, cur admitti non possint.

Ætas conueniens fore à decimoquarto ad uigesimumtertium annum uidetur, si in litteris progressum aliquem non fecissent. Et in uniuersum loquendo, quo pluribus donis ex ijs, quæ in Societate expetũtur, præditi essent, eo magis erunt idonei, ut admittantur. Nihilominus animaduertatur, ut cum huiusmodi restrictiores, quàm laxiores simus: habeaturque diligenter delectus eorum, qui sunt admittendi, examine aliquo particulari cum eisdem antequam recipiantur, utendo.

Aliqui licet rariores, possent inter nostros, particulares ob causas, & Superioris iudicio efficaces, admitti.

DE SCHOLASTICIS ADMISSIS conseruandis. Cap. IIII.

1 AD conseruationem eorum qui in Collegijs sunt, in ijs quæ ad corpus, & res externas attinent, quod in Tertia Parte dictum est, sufficiet.

a P. 3. c. 2. §. 1. & D. & E. & p. 6. c. 2. §. 16. ficiet.[a] Id tamen peculiari cura animaduertendum erit, vt temporibus valetudini corporis incommodis Scholastici non studeant, vt somno quantũ tẽporis satis sit, tribuant; & in laboribus mentis modũ seruent. Sic enim fiet, [b] vt diutius in illis perseuerare tã in litteris addiscẽdis, quàm in eisdem exercendis ad Dei gloriam possint.

b P. 10. §. 10.

2 Quod attinet ad spiritualia, eadem erit ratio eorum qui in Collegijs, & qui in Domibus admittuntur, quandiu in Probationibus versantur. [c] Post Probationem, cum studijs vacant, vt est cauendum, ne feruore studiorum intepescat solidarum virtutũ, ac religiosę vitę amor, ita †mortificationibus, orationibus, ac meditationibus prolixis ęo tẽpore non adeo multum loci tribuetur.[d] Quandoquidem litteris dare operam, quæ syncera cum intentione diuini seruitij addiscuntur, & quodammodo totum hominẽ requirunt, nõ minus, quam in illis versari tempore studiorũ, immo magis Deo ac Domino Nostro gratum erit. A

c Inf. c. 6. §. 3. & A.

d Inf. c 6. §. 2.

3 Itaque præter Sacramenta Confessionis † ac Communionis (ad quæ [e] octauo quoque die B

e Exa c. 4. §. 25. & p. 3. c. 1. §. 11. & Q & p. 6. c. 3. §. 1.

IN CAPVT IIII.

De Scholasticis admissis conseruandis.

A ¶ *SI in aliquo particulari Rector conuenire iudicaret plus esse in his rebus concedendum propter peculiares aliquas rationes; sẽper discretioni locus erit.*

B ¶ *Frequentius, quã octauo quoque die, communicare, non nisi*

die accedendum erit) & præter Missam, quã quotidie audient, horam vnam impendent recitãdo Beatissimæ Virginis officio, [a] ac examinandis bis quotidie suis cõscientijs, cum alijs orationibus pro cuiusque deuotione vsque ad prædictam horam explendam, si expleta non fuerit. Quæ omnia iuxta ordinationem ac iudicium Maiorum suorũ, [b] quibus Obediẽtiam Christi loco præstare debent, facient.

4 Aliqui (cuiusmodi esse posset Coadiutores illi, qui legere nõ didice-

nisi peculiares ob causas, & potius necessitatis, quã deuotionis, habita ratione permittatur. Protrahere vltra octo dies non sine ratione etiam speciali licebit; propter quam possit etiam aliquando Missa intermitti; & in quibusdam augeri, & minui præscriptũ orationis tẽpus.

Et hæc omnia Superioris prudentiæ relinquentur: quamuis vnius horæ plus minus tempus ad Beatissimæ Virginis preces recitandas assumendum sit. In Scholasticis tamen, qui ad dicendum officium diuinũ non tenentur, facilius suis temporibus hæc ratio commutari poterit, ut loco precum Beatæ Virginis, meditationes, & alia spiritualia exercitia succedant; (dum tamẽ hora in illis compleatur) idque præcipue cum quibusdam, qui cum vno modo in spiritu non proficiant, alio cum gratia Dei magis iuuabuntur, fiet; cum facultate tamen vel ordinatione Maiorum, quorum semper erit videre, num in quibusdam propter particulares causas aliud magis conueniet, vt id

[a] Inf. §.4. & p.3. c.1. §.11.

[b] P.3. c.1. §.23.

vt id fiat. Habenda autem erit ratio veræ deuotionis ipsorum, vel Fundatoris, & circumstantiarum, quæ ad personas, tempora, & loca pertinent. [a] *Iis uero, qui inexperti sunt adhuc rerum spiritualium, & in illis iuuari desiderant, aliqua ad meditationem & orationem capita proponi possent, prout eis magis conueniret. Dũ Missa dicitur, quãdiu Sacerdos submisse loquitur, vt populus non audiat quæ is dicit, nũ Scholastici posint, nec ne, recitare partem precum suarum, ad quas horam habent designatam; Maiorũ, vel Superiorum arbitrio id relinquetur; qui hominũ, locorum, ingeniorum, & temporum habita ratione, quod ad maiorẽ Dei gloriam videbitur, prouidebũt.*

a P. 3. c. 1. §. 20. & R.

C ¶ [b] *Quod ad Coronam uel Rosariũ attinet, doceãtur quomodo cogitare uel meditari mysteria, quæ in eo cõtinentur, posint; quo maiori cum attentione et deuotione se in eo exercere ualeãt. Et quando qui legere didicerunt, fructum uberiorem in eo, quàm in precibus horarijs recitandis inuenirent; iam* [e] *diximus, quod in id, quod magis conferet,*

didicerunt) præter Missam, horam etiam vnam † recitando Rosario vel Coronę Beatæ Mariæ Virginis' [c] cũm duplici examine quotidiano, vel alijs orationibus pro cuiusque deuotione, vt de Scholasticis dictũ est, impendent. C

[d] Ad deuotionis augmentũ, & ad excitandam qua Deo obstricti sunt obligationis memoriam, & ad maiorem studentiũ in sua uocatione confirmationem S

b P. 3. c. 1. §. 20.

c Sup. § 3. & p. 3. c. 1. §. 11.

d P. 5. c. 4. H.

e Sup. B.

D nem bis annis singulis, † in fe-
stis videlicet Resurrectionis,
E ac Natiuitatis, † simplicia Vo-
ta, quæ iuxta formulã in Quin
ta Parte, capite quarto dicendã
emiserũt, congruũ erit renouã
re. Et qui ea non emisisset, [a] exa
cto biennio Probationis, vt in
Examine proponitur, emittet.
6 Cũ ad publicas Scholas eun-
dum erit (nam alia loca sine
1 facultate Superiorum non pe-
F tent) eant & redeant † inuicem
asso-

feret, illæ poterũt commutari.

D ¶ Si videretur Rectori cum Superioris facultate commodius fore alijs in festis solemnibus hanc Renouationẽ aliquando particulari aliqua ratione fieri, posset etiam fieri. Cum etiã de festis Resurrectionis, & Natiuitatis loquimur; simul intra eius octauas, vel totidem dies ante festa intelligatur.

a Sup. c. 3. §. 3. & Exa. c. 1. §. 12. & c. 4. §. 41. & p. 5. c. 1. §. 3. & c. 4. §. 3.

E ¶ Quod autem promittit Scholasticus in Societate, est, in eius corpus ingredi, vt statim obseruet Castitatem, Paupertatem, & Obedientiam actu, iuxta Societatis consuetudinem; siue admissus sit, vt post absoluta studia sit Professus, siue Coadiutor formatus: & sic consequenter potest illum statim Superior admittere in Scholasticũ, ac simul in Probationem ad hoc tantum, vt ad Professorum gradum, vel Coadiutorũ suo tempore admittatur. [b] Hæc consuetudo facit, vt quamuis Paupertatis votum sit emissum, bona tamen temporalia haberi poßint ad certum vsque tempus, quod Superiori intra Probationis spatium videbitur.

b Exa. c. 4. §. 2. & 5. & p. 3. c. 1. §. 7. & F. & p. 6. c. 2. H.

F ¶ Rectoris erit, [c] designare cuique socium; qui

c P. 3. c. 1. §. 3.

huiusmodi esse debebit, vt vterque alterius opera magis proficere possit.

a P.7.c.4. §.8.

associati cum ea modestia interiori ac exteriori, quæ ad sui & aliorum ædificationẽ conueniat: [a] & eorum colloquia cum Scholasticis externis sint solũ de rebus ad litteras vel profectum spiritus pertinentibus; prout ad maiorẽ Dei gloriam omnibus vtilius fore iudicabitur.

DE DOCTRINA, CVI SCHOLAstici Societatis studere debent.

Cap. V.

b Supra proœ. & inf. c.6. §. 1.& c. 12. §.1.

CVm [b] doctrinæ quæ in hac Societate addisci tur, hic scopus sit, suis & proximorum animis Dei fauore aspirante prodesse; hæc erit in vniuersum, & in particularibus personis mensura, ex qua quibus facultatibus addiscendis nostri incumbere, & quousque in eis progredi debeat, statuatur. [c] Et quia generatim loquẽdo, † Litteræ Humaniores diuersarum linguarum, Logica itidẽ, naturalis ac moralis Philosophia, Metaphysica, & Theologia tã quæ Scholastica, quàm † quæ [e] Positiua dicitur, & 1 A B

c Inf. c.6. §.5.&c.12. §. 2. & 3. & C.

d Inf. c.12. A.

e Inf.c.12. §.1.&c.14. §.1.& C.

IN CAPVT V.

De profectu in litteris.

A ¶ *SVb [d] Litteris Humanioribus Rhetorica etiam præter Grammaticã intelligenda est.*

B ¶ *Si in Collegijs tempus non suppeteret ad Concilia, Decreta, Doctores sanctos, et res alias morales legendas; postquàm ex eis egressi fuerint, vnusquisq; priua-*

& sacra Scriptura ad id iuuant; C † harum facultatum studijs operam dabunt qui ad Collegia mittuntur;' & quidem maiori cum diligentia illis vacabunt, quæ ad finem prædictũ; habita ratione temporis, loci, & personarũ, &c. [a] supremus Moderator studiorũ magis in Domino conuenire iudicabit.

2 Ad particulares personas descendendo, D † quid hi, [b] vel illi addiscere debeãt, Superiorum prudentiæ relinquetur:' [c] qui tamẽ indole ingenij præditus esset, quo in dictis facultatibus solidius fundamẽtum iaceret, eo rem vtiliorem faceret.

3 De [d] tempore alicui ex his scientijs impendẽdo, & quãdo ad ulteriores sit progrediendum, Rector adhibita examinatione conuenienti considerabit, & statuet.

4 [e] Sequantur in quauis facultate securiorẽ & magis approbatam

priuato studio cũ approbatione suorum Superiorũ id posset efficere; præsertim si in doctrina Scholastica solida iecerit fundamenta.

C ¶ *Iuxta modum ætatis, ingenij, propensionis animi & institutionis in litteris vniuscuiusque, vel communis boni quod speraretur, posset in his omnibus facultatibus, vel aliqua, aut pluribus earum quis exerceri: qui enim in omnibus non posset, curare deberet vt in aliqua earum excelleret.*

a Inf. c. 17. §. 2.

b Inf. c. 13. §. 4. & Exa. c. 7. §. 3.

c Inf. c. 13. § 4.

d Inf. c. 13. §. 4. & c. 15. §. 1. & Exa. c. 7. §. 3.

e Inf. c. 14. §. 1. & p. 3. c. 1. O. & p. 8. c. 1. k.

D ¶ *Aliqui ad Collegia mitti possent, non quòd speretur doctos eos esse euasuros, iuxta eum modum de quo dictum est; sed potius, vt aliqs subleuent; cuiusmodi*

a Inf. c.6. C. *modi esset aliquis [a] Sacerdos ad audiẽdas Confessiones, & cæt. Et hi, ac alij, in quibus [b] propter ætatem* b Inf. c.13. E. *prouectiorem, vel alias causas sperari non potest, quòd in omnibus his facultatibus magnum facturi sint progressum; conueniet vt iuxta Superioris præscriptum in ijs studijs quibus vacare poterunt, occupentur;* c Inf. c. 8. §.4. & D. *& in linguarum peritia, & in ijs [c] quæ ad doctrinam Confessionibus vtilem pertinent; et demũ in ijs quæ ad commune animarum bonum commodiora sunt futura, proficere curent.*

E *¶ In libris* d Inf. c.14. *ethnicis litterarum humaniorũ nihil quod honestati repugnet* e Inf. c.14. §.3. *prælegatur; Reliquis vt spolijs Ægypti Societas vti poterit. Christianorum opera quamuis bona essent, si tamen malus fuerit auctor, legẽda non sunt; ne ad auctorem aliqui afficiantur. Et conuenit, ad particularia descendendo, qui libri sint prælegendi tam in humanioribus, quàm in alijs disciplinis, qui vero prælegi non possint, constituere.*

batam doctrinam, † & eos [d] auctores, qui eam docent: cuius rei penes Rectorẽ (qui, [e] quod statuetur in vniuersa Societate ad maiorem Dei gloriam, secuturus est) cura sit. E

QVOMODO IVVENTVR SCHOLASTICI AD HAS FACVLTATES BENE ADDISCENDAS.

Cap. VI.

VT autem Scholastici plurimum in his facultatibus proficiant; in primis animæ pu- I

ritatem

ritatem custodire, ac rectam studiorum intentionem habere conentur; nihil aliud in litteris, quã diuinam gloriam & [a] animarum fructum quærentes; & in suis orationibus gratiam, vt in doctrina proficiant ad hunc finem, crebro petant. [a] Supra prœ. & c. 5. §. 1. & Inf. c. 12. §. 1. & c. 16. §. 4.

2 Præterea [b] serio & constãter animum studijs applicare deliberent; sibique persuadeant, nihil gratius se Deo facturos in Collegijs, quàm si cũ ea intentione, de qua dictum est, studijs se diligenter impendant. Et licet nunquam ad exercenda ea quæ didicerint, perueniant; illum tamen studendi laborẽ ex Obedientia & charitate (vt par est) susceptum, opus esse magni meriti in cõspectu diuinæ ac summæ Maiestatis, apud se statuant. [b] Sup. c. 4. §. 2.

3 Impedimenta etiam remoueantur, quæ à studijs animũ
A auocant, † tam [c] deuotionum ac mortificationum, quæ vel nimiæ vel sine ordine debito suscipiuntur, quam curarum [c] Sup. c. 4. §. 2. & A.
B † & exteriorum occupationũ, quæ Domi in officijs domesticis,

IN CAPVT VI.

Quomodo inuentur Scholastici ad has disciplinas bene addiscendas.

A ¶ *Hoc in genere dictũ sit. Ceterum si alicui necessarium esse, vt deuotioni & mortificationi incumberet, videretur; relinquetur Superioris prudentiæ, vt statuat quantum in ijs progredi oporteat.*

B ¶ [d] *Adiuuare eos, quibus huiusmodi officia operosa* [d] Inf. c. 10. H.

a Inf. c.6. C. *modi esset aliquis* [a] *Sacerdos ad audiẽdas Confessiones, & cæt. Et hi, ac alij, in quibus* [b] *propter ætatem*
b Inf.c.13. E. *prouectiorem, vel alias causas sperari non potest, quòd in omnibus his facultatibus magnum facturi sint progressum; conueniet vt iuxta Superioris præscriptum in ijs studijs quibus vacare poterunt, occupentur; & in linguarum peritia, & in ijs* [c] *quæ ad*
c Inf. c. 8. §.4. & D. *doctrinam Confessionibus vtilem pertinent; et demũ in ijs quæ ad commune animarum bonum commodiora sunt futura, proficere curent.*

E ¶ *In libris ethnicis litterarum humaniorũ nihil quod honestati repugnet prælegatur; Reliquis vt spolijs Aegypti Societas vti poterit. Christianorum opera quamuis bona essent, si tamen malus fuerit auctor, legẽda non sunt; ne ad auctorem aliqui afficiantur. Et conuenit, ad particularia descendendo, qui libri sint prælegendi tam in humanioribus, quàm in alijs disciplinis, qui vero prælegi non possint, constituere.*

d Inf.c.14. e Inf.c.14. §.3. batam doctrinam, † & eos [d] auctores, qui eam docent: cuius rei penes Rectorẽ (qui, [e] quod statuetur in vniuersa Societate, ad maiorem Dei gloriam, sequuturus est) cura sit. E

QVOMODO IVVENTVR SCHOLASTICI AD HAS FACULTATES BENE ADDISCENDAS. Cap. VI.

VT autem Scholastici plurimum in his facultatibus proficiant; in primis animæ pu I
ritatem

ritatem custodire, ac rectam studiorum intentionem habere conentur; nihil aliud in litteris, quã diuinam gloriam & [a] animarum fructum quærentes; & in suis orationibus gratiam, vt in doctrina proficiant ad hunc finem, crebro petant. [a] Supra prœ. & c. 5. §. 1. & Inf. c. 12. §. 1. & c. 16. §. 4.

2 Præterea [b] serio & constãter animum studijs applicare deliberent; sibique persuadeant, nihil gratius se Deo facturos in Collegijs, quàm si cũ ea intentione, de qua dictum est, studijs se diligenter impendant. Et licet nunquam ad exercenda ea quæ didicerint, perueniant; illum tamen studendi laborẽ ex Obedientia & charitate (vt par est) susceptum, opus esse magni meriti in cõspectu diuinæ ac summæ Maiestatis, apud se statuant. [b] Sup. c. 4. §. 2.

3 Impedimenta etiam remoueantur, quæ à studijs animũ

A auocant, † tam [c] deuotionum ac mortificationum, 'quæ vel nimiæ vel sine ordine debito suscipiuntur, quam curarum [c] Sup. c. 4. §. 2. & A.

B † & exteriorum occupationũ, quæ Domi in officijs domesticis,'

IN CAPVT VI.

Quomodo inuentur Scholastici ad has disciplinas bene addiscendas.

A ¶ HOc in genere dictũ sit. Ceterum si alicui necessarium esse, vt deuotioni & mortificationi incumberet, videretur; relinquetur Superioris prudentiæ, vt statuat quantum in ijs progredi oporteat.

B ¶ [d] *Adiuuare eos, quibus huiusmodi officia operosa* [d] Inf. c. 10. H.

rosa commissa sunt, aliqua hora, nihil prohibet. [a] *Verùm onus ipsorum officiorum sumere, potius Coadiutorũ est, qui ad Scholasticos subleuãdos in Collegijs constituentur.*

a Inf.C.& Exa.c.6.§. 3.& p.1.c. 2.§.1.&A.

b Inf.c. 8. §. 1. & c. 10. §. 10.

C ¶ *Ea de causa, in ijs qui ad Sacros Ordines promoti non sũt, cõgruũ erit si promotio differatur, ne impedimentũ ipsis præstet, donec ad finem studiorũ accedant: necessitatis tamẽ sæpe occurrentis ratione dispẽsari aliquando opus est.*

cis, & foris in colloquijs, † Cõ C
fessionibus, atq; alijs erga proximos functionibus assumuntur: quatenus ab eis declinari in Domino poterit. Est enim consultum, quo alijs postea vtiliores cũ doctrina quam didicerint, se prębeant, huiusmodi exercitia (licet pia) donec [b] studia sint absoluta, differri: quandoquidem nõ deerunt alij, qui ea interim exerceãt. Et hæc quidem omnia maiori cum desiderio obsequij & gloriæ diuinæ fiant.

4 In disciplinis ordo seruandus est; vt prius in Latina Lingua solidum iaciant fundamentum, quàm Artium liberaliũ; & in ijs, antequam Theologiæ Scholasticæ; & quidem in hac, antequàm Positiuæ studijs se dedant. Sacræ Scripturæ vel eodem tempore vel postea addisci poterunt.

† Lin-

Huiusmodi erga proximos functiones aliqui qui studia sua iã absoluerint, [c] *vel ad id ipsum mittũtur ad Collegia, explere poterunt: sicut etiam ad domestica officia Collegij obeunda, quæ maiorem occupationem secum*

c Sup.c.5. D.

D 5 † [a] Linguæ vero illæ in quibus scriptæ vel versæ fuerunt, prius aut posterius, vt Superiori pro varietate causarum occurrentium, ac diuersitate personarum videbitur, disci poterunt. Itaque hoc eius prudentiæ relinquetur. Sed si linguarum studio nostri vacant, inter cetera ad quæ discentium intentio feratur, illud sit, vt uersionē ab Ecclesia approbatam defendant.

E 6 † Scholastici omnes lectiones publicorum Professorum iuxta Rectoris Collegij arbitrium

secum afferunt, esse aliquos oportet, qui primaria intētione studiis non vacent: [b] cu iusmodi sūt Coadiutores Tēporales, [c] vel aliqui qui Probationis, & non studij gratia in Collegijs agunt.

[a] Sup.c.5. §.1.& inf. c.12. §. 2. & B. & c. 13.§.4.

[b] Sup. B.

[c] Exa.c.4. §.13.

D ¶ *Conuenit in Theologiæ facultate esse ad gradum aliquem promotos, vel in ea mediocriter eruditos, & qui Doctorum sanctorum, & Ecclesiæ Decisiones intelligant; vt illis linguarum studium vtile sit, & nihil noceat. Verum si aliqui tam humiles & in fide firmi cernerentur, vt à studio linguarum nihil incommodi eis timeretur, dispensare Superior poterit, vt ei studio quando ad commune vel particulare bonum conueniet, se dedant.*

E ¶ *Si in aliquo aliud conueniret, Superior sua prudentia id considerabit; & dispensare poterit. Et quod de publicis lectionibus dicitur, priuatas, cum necessariæ vel vtiles Domi vel extra Collegia fuerint, non excludit.*

trium audiant: † qui quidem F Professores [a] siue de Societate illi sint, siue externi, [b] optandum est, vt docti, diligentes, & asſidui, & profectus ſtudentiũ tam in lectionibus, quàm in alijs litterarijs exercitationibus ſtudioſi ſint.

7 Bibliotheca communis, ſi fieri poteſt, in Collegijs habeatur; cuius clauis illis qui iuxta Rectoris iudicium habere debebunt, tradatur. Præterea G † quiſq; libros qui neceſſarij ei fuerint, habebit.

8 Scholaſtici in audiendis lectionibus ſint aſsidui, & in eis præuidẽdis diligẽtes, & † poſtquàm eas audierint repetẽdis. H ijs quæ nõ intellexerint interrogan-

a Inf.c.13. B.

b Inf.c.12. §.1.2.&3. & c.13. §.3.

c In.§.18. & c.9.§.2.

F ¶ Nullus de Societate ſine approbatione & facultate Præpoſiti Prouincialis (præterquàm in claſſibus inferioribus, vel ad tẽpus neceſsitatis gratia) publice legat. Qui [c] tamẽ talentum ad id ſortiti, ac præſertim, qui iam ſtudijs perſũcti sũt, in prælegendo (ſi res maioris momenti aliud non exigerent) poſſent exerceri.

G ¶ Quamuis hoc ita ſe habeat, ſcribere tamen in eis non debent. Conſtet vero eorum ratio ei, qui Bibliothecæ Præfectus eſt.

d Inf.c 13. §.3.& D.

e Inf.c.13. §.3.& A.

H ¶ Quod [d] ad repetitiones attinet, curet Rector, vt certis quibuſdam horis in ſcholis vel Domi fiant, vno quidem repetente, & alijs audientibus; & quæ difficilia occurrerint mutuo proponẽtibus; et ſi quid erit, de quo conſtituere inter ſe non poſsint, Magiſtrum adeant. [e] Curabit etiam, vt diſputationes & *reli-*

I rogãdis,'†alijs [a] vero quę oportuerit adnotandis;' quò in posterum memorię defectui consulatur.

9 Rector autem Collegij id curę habeat, vt videat, nũ Magistri, & discipuli suum in Domino officium faciant, nec ne.

10 Cũ perutilis sit (præsertim Artiũ, ac Theologię Scholasticæ studiosis) disputãdi vsus; intersint Scholastici ordinarijs Scholarum, ad quas accedunt (licet non sint sub cura Societatis) disputationibus; & singulare sui specimẽ in doctrina præbere, modeste tamen, curent. Conuenit etiam singulis Dominicis, vel aliquo alio die hebdomadæ in Collegio nostro aliquem ex quauis Classe Artium & Theologiæ studiosorũ a Rectore designatum a prandio (si aliqua ex causa peculiari impedimentum nõ accideret) aliquas positiones tuendas suscipere; quę pridie eius diei sub vesperum valuis Scholarũ (quo ad disputandum vel audiendũ, qui vellent, conuenirent) essent affi-

reliquæ exercitationes scholasticæ, quæ iuxta modum disciplinarum, quæ tractantur, conueni re iudicabuntur, non omittantur.

I ¶ Videant Superiores, num cõueniat Scholasticos clasium inferiorum libros papyraceos habere vt scribant in eis lectiones, & inter lineas & ad marginem, quod oportebit, annotent. Prouectiores in humanioribus litteris & alijs facultatibus chartam secũ ferant, ad ea quæ audierint, vel eis occurrerint notatu digna annotanda; ac postea maiori cum

[a] Inf. 5.16. & M.&O.

cum ordine digesta transferēt in libros papyraceos, quæ in posterum conseruata velint.
a Inf.c.13. §3.

K ¶ *De* affigendæ; quibus breuiter ab eo qui responsurus est, confirmatis, argumentari ex externis vel domesticis liceat cuicumq; libuerit [a]: aliquis tamen præsit oportet, qui argumentantes dirigat; & ex ea concertatione eliciat declaretque ad audientium vtilitatem doctrinā, quæ tenenda sit; qui signum etiam det finiendi ijs qui disputant, ac tempus sic distribuat, vt omnibus, quoad eius fieri poterit, disputandi locus detur.

11 Præter hæc duo disputationum prædictarum genera, quotidie aliquod tempus designandum, quo in Collegijs [b] præsidente aliquo, vt diximus, disputetur; vt ea ratione & ingenia magis exerceantur, & difficilia quæ in his facultatibus occurrent, magis ad Dei gloriam elucidentur.
b Inf.c.13. §.3.

12 Qui Litteris Humanioribus vacant, sua etiam stata tempora ad conferendum & disputandum de ijs quæ pertinent ad studia illa [c], coram aliquo, qui eosdem dirigere possit habebunt: & Dominicis, vel alijs cōstitutis diebus, alternatim vel suæ facultatis positiones a prandio tuebuntur, vel se in componenda soluta oratione, aut carmine exercebunt; siue id ex tempore, proposito ibidem themate, ad explorandam promptitudinem fiat; siue Domi composita, de re prius proposita illic publice legantur.
c Inf.c.13. §.3.

† Omnes [a]

13 † Omnes[a] quidem, sed præcipue Humaniorum Litterarum studiosi latine loquantur communiter,' & memoriæ quod à suis Magistris pręscriptum fuerit, commendent, †ac [b] stylum in compositionibus diligenter exerceant;' nec desit qui eisdē corrigendis operam suam impendat. Licebit etiam nonnullis iuxta Rectoris arbitriū [c] præter eos auctores qui pręleguntur, quosdam etiam alios priuato studio legere: [d] & singulis hebdomadis die aliquo designato vnus ex prouectioribus à prandio orationem latinam aut græcam de re aliqua ad ædificationem domesticorum & externorum pertinēte, qua ad perfectiora in Domino animentur, habeat.

14 Pręterea Artium & Theologiæ studiosi potissimum, sed & reli-

k ¶ *De repetitionum, & disputationum, & latine loquēdi exercitationibus, si quid propter circunstantias locorum, temporum, & personarum mutari debeat; hoc iudicandum prudentiæ Rectoris (facultate à suo Superiore saltē in genere accepta) relīquetur.*

L ¶ *Vt Scholastici magis in studijs promoueant, bonum esset aliquos eruditione pares designare, qui sancta æmulatione se inuicem prouocent.*

Iuuerit etiam interdum mittere ad Præpositū Prouincialem, vel Generalem aliquod suorum studiorum specimen, nunc huius, nunc illius, vt compositionum, si Litterarum Humaniorum, vel conclusionum, si Philosophiæ vel Theologiæ studiosi fuerint.

[a] Inf. c. 13. §. 3.

[b] Inf. c. 13. §. 3. & c. 16. §. 3.

[c] Inf §. 16.

[d] Inf. c. 16. §. 3.

Con-

Conferet etiam in memoriā eis reducere, quòd, cum ad Domos venerint, studijs absolutis, in omnibus facultatibus quibus operā dederint, sunt examinandi.

a Inf. §. 16. — b Inf. c. 17. §. 7. — c Exa. c. 7. §. 2. — d Sup. §. 8. & inf. §. 16. & O.

M ¶ [a] In hoc priuato studio possent (si Rectori videretur) commentarium aliquē videre. Quādiu autē audiūt, fere vnus, & is quidē selectus esse deberet. [d] Possent etiam scribere quod profuturum magis censeretur.

e Inf. c. 15. §. 2. & 3. — f Sup. §. 13. & M.

N ¶ Si aliquis non aptus ad studia, sed ad alia ministeria idoneus videretur; posset intra Collegia

& reliqui † suum habeant priuatum studium & quietū: 'quo melius & exactius ea quæ tractata sunt, intelligant. M

15 Vt reprimi oportet quorundam cursum plus æquo concitatum in studijs; ita mouendi, incitandi, & animandi ad studia sunt alij, quibus id necessarium est: quod vt melius præstare possit Rector, intelligat oportet per se, & per aliquem alium cui [b] Syndici, vel Visitatoris Scholasticorum curā ipse dederit, quomodo Scholastici suum officium faciant.

† Quòd [c] si animaduerteret aliquem in studijs tempus inutiliter terere,' quod nolit aut certe non posit progressum in litteris facere; expedit illum ab eis remouere, & eius loco aliū, qui ad scopum diuini seruitij in Collegijs præfixum magis proficiat, constituere. N

16 [e] Absoluto studio alicuius facultatis, eandē priuatim repetere conueniet, auctorē vnū aliquē, vel plures, [f] quā prius, iuxta Rectoris arbitrium legēdo.

do. Poterit autē ex ijs quæ ad eam facultatē pertinent, si eidē
O Rectori visum fuerit, † in scripta breuius, distinctius, & accuratius redigere ea, [a] quæ prius in lectionum decursu scripserat, cum minori doctri na prędi tus erat, quam peracto studiorum curriculo.

17 Suis [c] constitutis temporibus se ad publicos actus examinationum ac responsionū præparent; & ad gradus consuetos, qui per diligentem examinationem digni inuenientur, promoueri poterunt. [e] Loca tamen certa, vt ab omni ambitionis specie atque ab alijs affectibus parum temperatis recedant, quamuis ea in Vniuersitate vbi gradum accipiunt dari soleant, non accipiant; sed simul omnes extra numerum se constituant; nec sumptus, qui pauperes non deceant, in gradibus huiusmodi faciāt; ad quos sine humilitatis detrimento, non ob aliud, quàm vt possint proximis ad Dei gloriam esse vtiliores, promoueri debēt.

legia vel Domos Societatis in ijs occupari, quæ conuenire viderentur: si ad vtrumque [b] inutilis esset, & in Scholasticū fuisset admissus, dimitti à Societate posset: nibilominus [d] æquū erit, vt Rector re bene considerata, ad Prouincialē vel Generalē id referat; et quod sibi præscriptū fuerit, exequatur.

O ¶ Huiusmo di scripta fieri nō debēt nisi ab ijs qui maiori doctrina & clariori ingenio & iudicio pollent: & reliqui horum labore frui poterunt. Conueniret etiā à Magistro ea

a Sup. §. 8. & I.
b P. 2. c. 2. §. 3.
c Inf. c. 15. §. 2. & 3.
d P. 2. c. 1. C.
e Inf. c. 15. §. 4. & P. 10. §. 6.

a Num

a Sup. F. & inf. c. 9. §. 2.

b Sup. §. S. & M.

ea approbari. a Num autem his qui iam 18
Alij annotationibus Præceptoris iuuari possēt, b *& suis etiā notatu dignioribus. Conferet autē ad vsū, vt suas notas in margine, & indicem præterea habeant rerum de quibus in huiusmodi scriptis agitur; vt facilius inueniri poßit quod quæritur. Et quamuis huiusmodi libelli rerum excerptarum, vel propriorū conceptuū, vel alia scripta quælibet fiant;* c *intelligi tamen oportet, à nemine librum vllum sine examinatione et approbatione speciali Præpositi Generalis, vt dictum est, publicari debere.*

studiorum suorum cursum peregerunt, prælegere priuatim vel publice ad suam vel aliorū vtilitatem conueniat; penes Superiorem id erit iudicium, qui quod magis in Domino expedire videbitur, statuet.

c P. 3. c. 1. §. 18. & p. 7. c. 4. §. 11.

DE SCHOLIS COLLEGIORVM Societatis. Cap. VII.

d Supra proœ. & c. 3. §. 1. & c. 11. §. 1. & p. 3. c 1. §. 27. & p. 10. §. 4.

IN CAPVT VII.

De Scholis Collegiorum Societatis.

A § *Præpositi Generalis*

Habita d ratione non solū 1 profectus in litteris Scholasticorum nostrorum, sed etiā profectus in litteris & moribus externorū, quos in nostris Collegijs instituendos suscepimus, † Scholæ publicæ, vbi cō A mode id fieri poterit, aperiantur, saltem in disciplinis humanio-

B manioribus. † In grauioribus autem disciplinis pro locorũ in quibus Collegia fuerint ratione, semper quid Deo gratius sit ante oculos habendo, aperiri poterunt.

A [a] Teneatur in huiusmodi Scholis is modus, quo externi Scholastici in ijs quę ad doctrinam Christianã pertinẽt, bene instituantur; [b] cureturque quoad eius fieri poterit, vt singulis mensibus ad Sacramentũ Confessionis accedant, & verbum Dei frequenter audiant; & demum [c] cum litteris mores etiã Christianis dignos hauriant. Et quia in particularibus multũ varietatis esse oportebit, pro varietate locorum, & personarũ singula persequi non est huius loci. Id tamen dictum sit,

C † in quouis Collegio [d] Regulas, quæ

ralis erit, vbi huiusmodi Scholæ habendæ sint, statuere.

B ¶ *Et etiã iuxta quòd commode id poterit Societas. Nostra tamen mens hæc esset, vt in Collegijs communiter Litteræ Humaniores ac linguarũ, & doctrina Christiana, & si opus esset, lectio aliqua de casibus conscientiæ prælegeretur: si vero sit, qui commode concionetur, aut Confessiones audiat, id etiam vt fiat; & de scientijs superioribus non agatur; sed ad eas addiscendas ab his Collegijs, ij qui in Humanioribus Litteris profecerint, ad Vniuersitates Societatis mittantur.*

[a] Inf. c. 16. §. 2.

[b] Inf. c. 16. §. 1. & A.

[c] Inf. c. 8. A.

[d] Inf. c. 13. A. & c. 17. §. 3. & D. & E. & proœ. declar.

C ¶ *Ex Regulis Collegij Romani, alijs quod cuique conueniet accomodari poterit.*

D ¶ *Ad*

a Inf. c. 16. § 5.

b Inf. c. 15. § 4. & c. 17. § 3. & F. & Exa. c. 1. § 3. & c. 4. § 27. & p. 6. c. 2. § 7. & G. & p. 7. c. 4. § 4. & B. & p. 10 § 5.

D ❡ Ad hoc vbi Corrector haberi poterit, habeatur: vbi non poterit, excogitetur modus, quo castigentur, vel per aliquem ex ipsis Scholasticis, vel alia conuenienti ratione.

E ❡ Vbi Præpositus Generalis vel Societas curã susciperet alicuius Vniuersitatis, non repugnaret huius Cõstitutionis intentioni, vt sese ex consequenti obligaret ad lectiones illius ordinarias, quamuis inter illas aliquæ Theologicæ essent.

quæ ad omnia necessaria descẽdant, constitui debere.ʼ Hoc tamen commendatum hoc loco volumus, † ne a externis Scholasticis correctio, quoad illis opus erit, desit;ʼ quæ tamẽ per aliquem de ipsa Societate exercenda non erit. D 2

Cũ b tam proprium sit nostræ Professionis, nullum temporale præmium accipere pro spiritualibus ministerijs, in quibus iuxta nostrum Institutum in proximorum auxilium occupamur; non conuenit vllã Collegij dotationem admittere, per quam ad dandum Cõcionatorem, aut Confessariũ, †aut Lectorẽ aliquem Theologiæ, Societas obligetur.ʼ Quãuis enim æquitatis & gratitudinis ratio nos ad seruiendum cum maiori diligẽtia in dictis ministerijs, quæ nostri Instituti sunt propria, moueat, in Collegijs quæ maiori cum liberalitate & deuotione fundata sũt; nõ tamen sunt recipiendæ obligationes vel conditiones, quæ synceritatem impediant nostri in procedendo modi, qui est, dare 3 E

gratis,quæ gratis accepimus: quamuis pro eorũ sustentatione, qui communi bono Collegiorum seruiunt, vel propter illud student, dotatio quam Fundatorum charitas assignare ad gloriam diuinam solet, admittatur.

DE SCHOLASTICIS INSTItuendis in ijs quæ ad proximos suos iuuandos pertinent. Cap. VIII.

1 SCopum illum intuendo ad quem studia Societatis diriguntur, [a] sub ipsorum finem cõgruum erit vt ad arma spiritualia in proximorũ auxilium tractanda assuescere incipiant, [b] Quãuis enim id proprie magis & diutius in Domibus fiat, poterit tamen in Collegijs inchoari.

2 [c] Primum illi qui iuxta Superioris iudicium ad sacros Ordines erunt promouendi, in ratione Missæ dicendæ, vt præter intelligentiam & deuotionem internam, decentem etiam habeant exteriorem modum ad audientium ædificationem, instituantur; [c] & cerimonijs eisdem omnis Societas, quantum fieri potest, vtatur: in quibus vsum Romanum vt magis vniuersalem, & quem peculiari quadam ratione Sedes Apostolica amplexa est, quantum patietur regionum varietas, sequetur.

3 In[d] cócionibus etiã, &† sacris lectio-

IN CAPVT VIII.

De Scholasticis instituendis in ijs quæ ad proximos suos iuuandos pertinent.

A ¶ I*Nter legen*

a Sup.c.6. §. 3. & C. & inf cap. 10. §.10.

b P.3.c.1. §.20. & p. 7.c.4.§.10.

c Exa c.5. §.7.& p.8. c.1.§.8.

d Inf.c.10. §. 10. & Exa.c.4.§. 25. & p.3. c.1. §. 21. & p. 10. §.3.

a P.7. c.4. §.6. b Sup.c.7. §.2. c Inf.c.16. §.4.

gendum, præter interpretationẽ, [a] aduertẽdũ eſt vt aliqua quæ [b] ad mores & vitam Christianam iuuent, attingantur. [c] Et hoc fiet etiã in claſsibus Collegij; multo vero impenſius, cũ populo prælegitur.

B ¶ *Conferet vidiſſe Euãgelia toto anno occurrentia, peculiari ſtudio adhibito, quod ad concionandi rationem deſtinetur; & aliquid ex ſacra ſcriptura, vt populo prælegatur: præuidiſſe etiam quod ad vitia pertinet, & in eorum deteſtationem inducit, & remedia eiſdem applicanda; ſicut e contrario quæ ad præcepta, ad virtutes, ad bona opera pertinẽt; tũ ea quæ mouere poſsint ad illa amãda, & media etiã ad eadẽ conſequẽda: & hæc in compendiũ, ſi fieri poteſt, redacta vtiliora eſſe ſolent; ne tã multis libris op[us] ſit.*

C ¶ *Huiuſmodi media ſunt, vidiſſe præceptiones quas de modo concionandi illi tradunt qui bene hoc munus obierunt; & bonos audire concionatores, & ſe in concionibus Domi aut in monaſterijs exercere, bonum habere correctorem, qui de erroribus admoneat*

lectionibus eo modo proponẽdis, [a] qui ædificationi populi conueniat (qui à Scholaſtico diuerſus eſt) ſe etiam exerceãt; ſtudeantque ad id munus obeundum linguam populo vernaculam bene addiſcere.† Res B
etiam alias vidiſſe oportet,' & præ manibus habere, quæ ad hoc officium vtiliores futuræ I
ſunt; ac demum vt melius & cum maiori fructu animarum id munus obeant, † omnibus C
medijs vtantur, quibus commode iuuari poſſint.'

† In

4 In [a] ministerio etiã Sacramentorũ † Confessionis, & Cõmunionis sese exerceãt; & non solum quod ad ipsorum, sed etiã quod ad pænitentium, & communicantium officiũ pertinet, vt bene ac vtiliter ad Dei gloriã ea percipiát, & frequentẽt, per spectũ habere, ac exequi curẽt.

D *neat tũ in rebus quæ dicuntur, tũ in voce, tonis, gestibus, & motibus. Reflectat & ipse consideratione ad ea quæ dixit; quo magis vndecunque iuuetur.*

a Sup.c.5. D. & inf. c.10.§.10. & p.7.c.4. §.5.& C.

5 † Ad [b] exercitia spiritualia alijs tradẽda, postquam quisq; in se ea fuerit expertus, assuescant,

E *D ¶ In Confessionibus præter studium Scholasticum, & Casuum conscientiæ, præsertim Restitutionis, conueniet compendium aliquod Casuum, & Censurarum, quæ reseruantur, habere (vt videat quo pertingat ipsius iurisdictio:) & simul formulas quæ minus vsitatæ sunt quarũdam absolutionũ quæ occurrunt; ac breuem interrogandi methodũ de peccatis, & eorum remedijs; & instructionem ad bene ac prudenter in Domino sine damno suo, & cum proximorum vtilitate hoc officium exercendum: & aliqua Confeßione audita, præsertim in principijs, Confessarius apud se consideret, num in re aliqua defecerit; vt in posterum caueat.*

b Inf.c.10. §. 10.& p. 7.c.4. §.8. & F.

E ¶ Poßẽt ad exercitia alijs tradẽda assuescere, nonnullis ea tradẽdo, in quibus minor iactura esse poßit, siquid erretur; & conferre cũ aliquo magis exercitato suũ procedẽdi modũ, bene annotando quod magis vel minus conuenire deprehenderint. Cum vero exer

citiorũ ratio redditur, non solum id agatur, vt alijs satisfiat, sed etiam vt in illis desiderium excitetur vt eisdem iuuari velint. In vniuersum autẽ loquendo, quæ ad primam hebdomadam pertinent, tantum tradantur. Quando vero omnia traduntur, raris hominibus, vel qui de vitæ suæ statu deliberare velint, tradi oportebit.

F ¶ *Iuuerit etiã in compendium redactam habere explicationẽ rerum ad fidem & vitã Christianam necessariarum.*

G ¶ *Aliud etiã com-*

scant; & dent operam omnes, vt & eorum reddere rationẽ, & in hoc armorum spiritualiũ genere tractãdo (quod Dei gratia ad ipsius obsequium tantopere conferre cernitur) dexteritatem habere possint.

a Sup. c. 7. §. 2. & inf. c. 10. §. 10.

† Studium [a] etiam congruũ in modo tradendæ doctrinæ Christianæ, qui sit captui puerorum ac rudium accommodatus, adhibeatur. 6 F

Vt in superius dictis proximi ad bene viuendum iuuantur; ita curandũ est, vt ea † quæ ad bene moriendum illis conferunt, percipiantur; quique modus in eo tempore, in quo tantum est momenti ad finem vltimum æternæ felicitatis cõsequendum, vel ab ea excidendũ, teneri debeat, intelligatur. 7 G

b P. 10. §. 3.

[b] In vniuersum loquẽdo, edoceri eos conuenit, quem modũ tenere oporteat huius Societatis operarios, qui in tam varijs mundi regionibus, cumque tã diuersis hominum generibus versari debent, anteuertendo incommoda quæ possunt accidere: 8

dere:

dere: & emolumenta, quæ ad maius Dei seruitium conferunt, captando; omnibus rationibus adhibitis, quæ possunt adhiberi. Et quamuis hoc sola vnctio sācti Spiritus, & ea prudentia quam communicare solet Dominus illis qui in diuina sua Maiestate confidunt, docere possit; via saltem aliquo modo quibusdam documentis quæ iuuent, & ad effectum diuinæ gratiæ disponant, aperiri potest.

compendium de modo iuuandi ad bene moriendum vtile erit: vt memoria renouetur quando sanctum hoc officiū exercendum erit.

DE SCHOLASTICIS à studio litterarum educendis. Cap. IX.

1 A † EX Collegijs nonnulli propter causas in secūda Parte dictas, & modo inibi explicato educuntur; vt alij qui ad diuinum seruitium magis proficiant, eisdē succedant. Eadē siquidē in hac parte Domorū, & Collegiorū est ratio.

2 Aliqui etiam aliquādo educentur, quòd ipsis ad maiorem in spiritu vel in litteris profectum

IN CAPVT IX.

De Scholasticis à studio litterarū educendis.

A ¶ A [a] Lij educū tur post septem annos, ij videlicet qui ad Collegia admissi sunt ad id tēpus, absq; eo quòd constituerint ingredi Societatem, quē-admodum dictum est. sed tamen dispensari in tempore septem annorum, idque prorogari posset; cum

[a] Sup. 3. B.

huiusmodi Scholastici exemplo vitæ suæ, magnæ ædificationis essent; ita vt vel magnum Dei obsequiū ab eis expectaretur, vel vtiles esse Collegio viderentur. ctum alio transferri, vel quòd ad vniuersale bonum Societatis conueniat; [a] vt accideret, si, qui Artium curriculum in aliquo Collegio emensus esset, vt easdem alibi prælegeret, ante Theologię studiū educeretur. Et idem dictum sit, si qua in re alia ad maius Dei obsequium & gloriam essent occupandi.

a Sup.c.6. §.18.& F.

I N. Communis autem modus educendi Scholasticos ex Collegio aliquo, vbi omnes prædictæ scientiæ traduntur, tunc erit; [b] cum quisque studia sua iam absoluerit, peracto Artium curriculo, & quatuor annis Theologiæ studio impensis. Et sub huius temporis finē [c] suarum esse partium Rector intelligat, Præpositum Generalem, vel Prouincialem admonere, & quantum hi profecerint, referre; ac postmodum quod ei præscriptum fuerit ad Dei gloriam exequetur. 3

b Inf. c. 15. §. 2.& 3. & B. & p. 5. c.2. §. 2. & B.

c Inf. c 10. §.5.

d Sup.c.2. §. 5. & C. & p. 10. §. 4.

e Sup.c.2. §. 5. & C. & Exa. c. 1. §. 4. & p. 6. c. 2. §. 3. & p. 9. c. 3. §. 18. & c. 4. §. 7. & p. 10. §. 4.

DE GVBERNATIONE Collegiorum. Cap. X.

1 S[d]Vpremam curam vel superintendentiam Collegiorum iuxta Sedis Apostolicæ Litteras Professa Societas habebit. Cum enim [e] quidquā priuatæ vtilitatis ex redditibus quærere, vel in suum vsum conuertere non possit; est valde probabile

babile quòd maiori cum puritate ac ſpiritu conſtantius ac diuturnius procedet in ijs quæ ad bonum regimen Collegiorum ad maius Dei ac Domini Noſtri obſequium prouideri conuenit.

2 Præter [a] id autem quod ad Conſtitutiones,& diſſolutionem,vel alienationem huiuſmodi Collegiorum pertinet, vniuerſa poteſtas & adminiſtratio,&,vt in genere dicatur, huius ſuperintendentiæ executio penes [b] Præpoſitum Generalē erit;qui finem illum ad quē Collegia & Societas tota contendit, præ oculis habens,melius, quid eiſdem conueniat, intelliget.

[a] Sup.c.2. §.3.& inf. c.11.§.2.& p.8.c.2.§. 2.& p.9.c. 3. §.5.& 18.

[b] Sup.c.2. §.5.& C. & p.9.c.3. §.1.& 3.

3 Per [c] ſe ergo, vel per alium cui ſuam facultatem communicauerit in hac parte, Præpoſitus Generalis Rectorem † vt A præſit cuicunque Collegio, aliquem ex Coadiutoribus Societatis conſtituet;' qui [e] Præpoſito Prouinciali, vel cui Generalis præſcripſerit,rationem ſibi aſſignati muneris reddet. Et penes eundem erit Præpoſitum Rectorem amouere,talique cura, prout ei conuenientius in Domino videbitur, liberare.

[c] Sup.c.2. §.5.& inf. c.17.§.1.& p.9.c.3. §.3.& 14. & 15.

[d] Sup.c.2. F.& p. 6. c.2.§.3.

[e] Sup.c.2. §.5.& p.9. c.3.§.4.& 15.& C.

4 Curandum [f] eſt autem vt ille cui Rectoris officiū imponitur,

[f] Inf.§.8. & p.8.c.1. §.3.

IN CAPVT X.

De gubernatione Collegiorum.

A ¶ H[d] *oc non prohibet, quin Profeſſus aliquis ad viſitādas vel reformandas alicuius Collegij res miſſus, manere in eo poſſet, vel omnibus alijs ad tēpus præeſſe, vel aliter; vt magis* con-

cõuenire ad Collegij, vel ad vniuersale bonum videretur.

nitur, magni sit exempli, magnæ ædificationis, magnæ etiã mortificationis in omnibus prauis inclinationibus, & in Obedientia præcipue, ac humilitate probatus; qui donum etiam discretionis habeat, ad gubernandum idoneus, in rebus agendis versatus, in spiritualibus exercitatus sit; qui seueritatem suo tempore & loco cum benignitate miscere nouerit; qui solicitus, qui patiens laborũ, qui etiam in litteris eruditus sit; & demum eiusmodi, cui confidere, cuique suam potestatem tuto communicare Præpositi Superiores possint:

a P. 2. c. 1. §. 2. & B. & p. 9. c. 6. §. 2. & p. 10. §. 8.

[a] quandoquidem quo hæc potestas maior erit, eo melius regi Collegia ad maiorem Dei gloriã poterunt.

3 Rectoris officium erit, in primis oratione & sanctis desiderijs totum Collegium velut humeris suis sustinere: Deinde curare † vt [c] Constitutiones obseruẽtur; omnibus Collegialibus cum omni solicitudine inuigilare, [d] eosdemque ab ijs quæ nocere possint Domi & foris, defendere; tũ præueniendo, tum etiam, siquid mali accideret, remedium adhibendo, vt ad singulorum & vniuersale bonum conuenit; vtque

B ¶ [b] *Sicut curare, vt obseruẽtur omnino Constitutiones, ita & in eisdem dispensare (quãdo eam fuisse mentem illius qui eas condidit, in re aliqua particulari indicaret iuxta euentus rerum, & necessitates, maius commune bonum intuen*

b P. 9. c. 3. D.

c P. 6. c. 1. §. 1. & c. 5. & p. 9. c. 3. §. 8. & c. 6. A. & p. 10. §. 13.

d P. 3. c. 1. §. 11.

vtque in virtutibus & litteris proficiant, curando; [a] sanitatẽ C eorum, † & bona etiam Collegij tam stabilia, quàm mobilia conseruando; eos qui officia gerant domestica, prudenter constituendo; & quomodo suis fungantur officijs, considerando; & prout in Domino conuenire iudicabit, vel in eisdẽ ministerijs detinendo, vel ab ijsdem remouẽdo. Et generatim loquendo, curet vt quæ in superioribus capitibus dicta sunt, quæ quidẽ ad Collegia spectant, obseruentur. [c] Memor sit etiam subordinationis integre obseruandæ in Obedientia, non solum ad Generalem, sed ad Prouincialẽ quoque; certiorem eum de quibus oportet, reddendo, ad eumque referendo quæ maioris erunt momenti; & quæ ab ipso iniuncta fuerint (quandoquidem ipsum Superiorem habet) exequẽdo; vt æquum est ad se referri, sibique Obedientiam præstari ab ijs qui in Collegio degunt: qui quidem Rectorem suum magnopere revereri ac venerari, [d] vt qui Christi Domini Nostri vices gerit, debebunt; [e] liberam sui ipsorum rerumq; suarum dispositionem cum vera Obedientia D ipsi relinquendo: † nihil [f] ei clausum, ne conscientiã quidem

intuendo) ad Rectorem, accepta à suis Maioribus potestate, pertinebit.

C ¶ *Ad ea quæ dicta sunt, reducitur cura conueniens amicos conseruandi,* [b] *& ex aduersarijs beneuolos reddendi.*

D ¶ *Res clausa intelligitur ianua, vel arca, &c.*

E ¶ *Ido-*

a Sup.c.2. §.5.

b P.10.B.

c P.8.c.1. §.4. & p.10.§.9.

d P.3.c.1. §23.& p.6.c.1.§.1. 2. & 3. & p.7.c.2.§.1. & A. & I. & D. 8. c 1. D. & p.9.c.3.§.20.

e P.3.c.2. §.1. & p.7.c.2.§.1. & I.

f Exa.c.4.§.34. & cet.& p.3.c.1.§.12. & p.6.c.1. §.2.

dem propriam, tenendo, quam ei aperire (vt in Examine dictum est) suis cōstitutis temporibus, & sæpius, si causa aliqua id posceret, oportebit; [a] non repugnādo, non contradicendo, nec vlla ratione iudicium proprium ipsius iudicio contrarium demonstrando: vt per vnionem eiusdem sententiæ & voluntatis, atque per debitam submissionem, melius in diuino obsequio conseruentur, & progrediantur.

a P.3.c.1. §.23.& p. 6.c.1.§.1.

6 Ad bonam Domus gubernationem nō solum [b] numerum necessarium officialium Rector prouideat; sed † vt idonei sint, quoad eius fieri poterit, ad suas functiones, E curet: † cuiq; [c] suas Regulas, F vbi, quę ad singulorum officia pertinent, contineātur, tradat: & ne se hic in illius officiū ingerat, videat. Præterea, vt eis prospicere de subsidio, si necessarium id fuerit, debebit; ita [d] cū tempus vacuum illis fuerit, vt vtiliter illud impendant diuino seruitio, curet.

7 Inter officiales Rectori necessarios, in primis Minister idoneus, qui Vicerector vel Magister Domus sit, & omnibus quæ ad bonum vniuersale pertinent, prouideat, est deligēdus.

b Inf. §. 7. & H. & Sup.c.3.§. 2.& p.1.c. 2. §. 2.& A. & p. 3. c.2.§.7. & H.

c Prooe. de cla.& p.7. c.4.§.12.

d P.3.c.1. §.6.

E ¶ *Idonei sūt intelligendi habita ratione tū sufficientiæ personarum, tum occupationum. Quæ enim officia multum occupationis secum ferūt, valde occupatis in alijs rebus minime cōuenirēt: & quia quibusdam experiētia vt bene fiant necessaria est; non facile mutari deberent.*

F ¶ *Ex Regulis cuique*

dus.[a] Syndico etiam ad exte-
G riora obseruanda, † & aliquo [b]qui rebus spiritualibus superintendat, & [c] duobus alijs, vel pluribus,' quorum prudentiæ & probitati multum confidat, opus est: vt cum eis de ijs quæ difficiliora, & ad Dei gloriam maiorem communicanda videbuntur,
H buntur, conferre possit. † [d] Sũt & alij ad particularia officia necessarij.'

8 Curet Rector, [e] vt in suo officio cuique integram Obediẽtiam Collegiales præstent, & alij officiales Ministro, & sibi etiam ipsi, prout idem præscripserit. Illud in vniuersum admonuisse conuenit, [f] eos qui curam aliorũ suę Obedientię subditorum habent, prȩire eisdem exemplo Obedientię, quã suis Superioribus Christi loco ipsimet prȩstent, oportere.

9 Ad [i] omnia conferet temporis ordo in studijs, orationibus, Missis, lectionibus, cibo, somno, & in reliquis seruatus:
I † & signum cõstitutis horis detur,' quo audito omnes statim vel

cuique videndæ essent singulis hebdomadis illæ, quæ ad ipsũ pertinent.

G ¶ Si tanta non esset copia hominum, vnus plura officia sustinere posset. Sic Minister, & Superintendens dictus curam habere possent eorum quæ ad Rectorem vel Nouitios pertinent, & cæt.

H ¶ [g] Sic esse posset qui scriberet, Ianitor, Sacrista, Cocus, Lotor, [h] Alia officia minus operosa possent inter Scholasticos diuidi, si alij non essent qui ea possẽt exercere.

I ¶ Signum dabitur

a Inf.c.17. §.7.& p.3. c.1.§.16.
b P.3.c.1. §.12.
c Inf.c.17. §.1. & p. 9.c.6. §. 14.
d Sup.§.6.
e Exa.c.4. §.31.& p. 3.c.1.§.24. & p. 10. §.9.
f Sup.§.4.
g P.1.c.2. A.& p.3. c.2.H.
h Sup.c.6. B.
i P.3.c.1. §.2.& B.

bitur per campanam, quæ pulsabitur, vt se recipiant ad somnũ, & ad mensam, &c.

a P.6.c.1. §.1.

vel [a] imperfecta littera relicta ad id ad quod vocantur se conferant. Erit autem penes Rectorem, vel eum qui primas tenebit, id curæ; vt videat, quando hæ horæ pro temporum, vel aliarũ causarum occurrentium ratione mutandæ sint: & quod ipse statuerit, obseruetur.

K. § *Si conuenire non videbitur ad ædificationẽ, vel ob aliquam aliã causam sufficientem, vt Rector ipse legat; re cum Prouinciali communicata, si eiusdem ille sententiæ fuerit, per alium id munus obire poterit.*

b Sup. c. 8.§.3.4.5. & 6.

† Rector ipse legere, aut docere Christianam doctrinam quadraginta dies debet. [b] Videat etiam, qui ex Collegialibus, & ad quem vsque limitem Domi & foris in colloquijs, Spiritualibus exercitijs tradendis, Confessionibus audiendis, tum etiam in concionibus, vel lectionibus, vel doctrina Christiana tradenda, partim ad ipsorum exercitationem ([c] præcipue sub finem studiorũ) partim ob aliorum domesticorũ, vel externorum fructum alijs se communicare debeant: † & in omnibus quod senserit diuinæ ac summæ bonitati gratius, & ad ipsius obsequiũ ac gloriam maiorẽ, omnibus perpensis, prouideat. K L

c Sup.c.6. §.3. & C. & c.8.§.1.

L. § *Constitutiones quæ ad Collegia pertinent, seorsum teneri, & publice bis aut ter singulis annis legi possent.*

DECLA- DE-

DE VNIVERSITATIBVS in Societate admittendis. Cap. XI.

1 EAdem[a] charitatis ratio qua Collegia admittuntur, & publicæ Scholæ in eis, non tantũ ad nostrorum, sed magis etiam ad externorum ædificationem in doctrina & moribus, tenentur, extendi poterit ad Vniuersitatum curam suscipiendam; vt in eis hic fructus extendatur, latiusque pateat tã in Scientijs quæ traduntur, quàm in hominibus qui ad eas conueniunt, & gradibus ad quos promouentur; vt alijs in locis cum auctoritate docere possint, quod in his bene ad Dei gloriam didicerint.

a Supra proœ. & c.3. §.1. & c.7. §. 1. & p.3. c.1. §. 27. & p. 10. §.4.

2 Quibus[b] tamen conditionibus † & obligationibus, quibusque in locis huiusmodi Vniuersitates admitti debeant, ei qui supremam curam Societatis habet, iudicandum relinquitur: qui Assistentium sibi auditis sententijs, & aliorum[c] quos in consilium adhiberi volet, per se ipsum deliberare poterit an sint admittendæ.

b Supra proœ. A. & c.2. §.2. & p.9. c.3. §.17.

c Sup. c.1. §.2.

DECLARAtiones Constitutionũ circa Vniuersitates.

IN CAPVT XI.

A ¶ *CVm Fũdator à Societate aßignari certum Lectorum numerum, vel alias obligationes suscipi vellet; animaduertendum est quòd si admittãtur, iudicando vtile etiam tunc esse Societati ad finem*

pro-

a Sup. c. 2. §. 3. & c. 10. §. 2. & p. 8. c. 2. §. 2. & p. 9. c. 3. §. 5. & 18.

propositum diuini seruitij id oneris subire, omnino in eis implendis deesse non oportet; sicut nec facile aliquid in hac parte præter id ad quod obligantur (præsertim si id interpretari quis possit quasi noua induceretur obligatio) præstandum est sine Generalis consensu.[b] *Ille autē non se facilē ad id concedendum reddet: quin potius, re in consultationem cū suis*

b Sup. c. 2. B.

tendæ.[a] Non tamē, postquàm admissę fuerint, sine Congregatione generali per eum dissolui poterunt.

Quia tamen religiosa quies, & spirituales occupationes nec animi distractionem, nec alia incommoda, quæ iudicandi in rebus ciuilibus vel criminalibus officium sequi solent, Societati permittunt; iurisdictio huiusmodi quā per se uel per alios à se depēdentes exercere debeat Societas, non admittatur: quamuis ad ea † quę ad bonum statum Vniuersitatis proprie pertinent,[c] conueniat Iustitię ordinarię, siue secularis siue ecclesiasticę, ministros circa punitionem Scholasticorū, voluntatem Rectoris Vniuersitatis sibi significatam exequi, 3 B

Assistentibus adducta, videat ne Societatem grauet: & si qua in re indulgeatur, constet obligationem nullam induci; sed id quod additur, omnino voluntarium esse.

c Inf. c. 16. §. 5. & D.

B ¶ c *Ad bonum Vniuersitatis statum proprie pertineret, si Scholasticus aliquis rebellis, vel sic offendiculi causa alijs esset, vt non solum Scholis eum, sed etiam*

C qui, † & generatim res studiorum fauore suo, presertim cũ à Rectore fuerint commendatę, promouere.

etiã ciuitate expelli, vel in carcerem conijci cõueniret; vt certiores facti iustitiæ ordinariæ administratores, id statim exequerentur. Et ad hoc & similia à Principe vel à suprema potestate, huiusmodi facultatis scriptum habere testimonium oportebit. Vt commendatio etiam Rectoris in alicuius Scholastici fauorem momentum apud eosdem iustitiæ ministros haberet, ne Scholastici opprimerentur, oporteret.

C ¶ *Quoniam exemptio ab ordinarijs Iudicibus, Scholasticorum numerum allicere non potest; alijs prærogatiuis & priuilegijs vt id compensetur, curandum est.*

DE SCIENTIIS QVAE TRADENDÆ sunt in Vniuersitatibus Societatis. *Cap. XII.*

1 CVm [a] Societatis atq; studiorum scopus sit, proximos ad cognitionem & amorem Dei, & salutẽ suarum animarũ iuuare; cumq; ad eum finẽ, mediũ magis proprium sit facultas Theologię; in hanc potissimum Societatis Vniuersitates incumbent; [b] ac diligenter per idoneos admodũ Pręceptores, quę ad Scholasticam doctrinam, & sacras Scripturas pertinent, [c] ac etiam ex Positiua, quę ad hunc finem nobis pręfixum conueniunt (non attingendo tamen eam partem Cano-

[a] Supra procę. &c. §. 1. & c. 6. §. 1. & Exa. c. 1. §. 2. & p. 7. c. 1. §. 1. & p. 10. §. 2.

[b] Sup. c. 6. §. 6. & inf. c. 13. §. 3.

[c] Sup. c. 5. §. 1. & B. & inf. c. 14 §. 1. & C.

num,

IN CAPVT XII.

a Sup. c. 5. A.

A ¶ *SVb* [a] *Litteris Humanioribus præter Grammaticã intelligatur quòd ad Rhetoricam, Poesim, & Historiam pertinet.*

b Sup. c. 5. §. 1. & c. 6. §. 5. & inf. c. 13. §. 4. & B.

c Sup. c. 6. §. 6. & inf. c. 13. §. 3.

B ¶ *Cũ in aliquo Collegio, vel Vniuersitate eo spectaretur, vt homines ad Saracenos vel Turcas iuuandos præpararentur; Arabica lingua vel Caldaica conueniret; cum ad Indos, Indica; et sic de alijs dicendũ, quæ esse possent alijs in regionibus ob similes causas, vtiliores.*

d Sup. c. 5. §. 1.

e Sup. c. 6. §. 6. & inf. c. 13. §. 3.

C ¶ *Tractabitur Logica, Physica,*

num, quæ foro contentioso inseruit) pertractabunt.

2 Et quia tàm doctrina Theologiæ, quàm eius vsus exigit (his præsertim temporibus) † [b] litterarum humaniorum, & Latinæ, ac Græcæ, & Hebraicæ Linguæ cognitionem; harũ etiam [c] idonei Professores, & quidem iusto numero, constituentur. † Aliarum præterea linguarũ, qualis est Caldaica, Arabica, & Indica, vbi necessariæ vel vtiles ad dictum finem viderentur, habita regionum diuersarum, & causarum quę ad eas docendum mouent, ratione, possent Præceptores con stitui. A B

3 [d] Sic etiã quoniam † Artes, vel Scientiæ naturales ingenia disponunt ad Theologiam, & ad perfectam cognitionem & vsum illius inseruiũt, & per seipsas ad eundem finem iuuãt; qua diligentia par est; & [e] per eruditos Præceptores, in omni bus syncere honorem & gloriam Dei quærendo, tractentur. C

Medi-

4 Medicinæ, & Legum ſtudiũ vt à noſtro Inſtituto magis remotũ, in Vniuerſitatibus Societatis vel non tractabitur, vel ſaltem ipſa Societas per ſe id oneris non ſuſcipiet.

ſica, Metaphyſica, Moralis ſcientia, & etiam Mathematicæ, quatenus tamen ad finẽ nobis propoſitum conueniũt.

DE

In legendo & ſcribendo alios inſtituere, opus etiàm charitatis eſſet; ſi is perſonarum numerus Societati ſuppeteret, vt omnibus vacare poſſet: propter earum tamẽ penuriã hoc ordinarie docere nõ conſueuimus.

DE MODO ET ORDINE prædictas facultates tractandi.
Cap. XIII.

1 AD tractanda tam facultatum inferiorum, quam Theologiæ ſtudia, diſpoſitio & ordo conueniens tã mane quàm veſperi ſeruandus eſt.

2 Et quamuis † pro regionum, A & temporum diuerſitate in ordine, & ſtatutis horis ſtudio tribuendis, poſſit varietas accidere; omnes tamen in eo conueniant, vt ubique fiat, quod inibi magis expedire ad maiorem in litteris profectũ exiſtimabitur.

3 Nec ſolum lectiones ſint, quæ

IN CAPVT XIII.

A ❡ D[a] *E ſtatutis lectionum horis, ordine, ac modo, & de exercitationibus tã compoſitionũ (quas à Magiſtris emẽdari*

a Sup. c. 6. H.

a Sup. c. 6. §. 6. & c. 12. §. 1. 2. & 3.

dario oportet) quã disputationũ in omnibus faculta tibus, & pronun ciãdi publice ora quæ publice prælegantur; sed † [a] Magistri etiam diuersi pro captu & numero audientium constituantur: † qui quidem B C

b Sup. c. 7. §. 2.

tiones & carmina, speciatim [b] in quodam tractatu per Generalem Præpositũ approbato agetur seorsum, ad quem hæc Constitutio nos remittit; id duntaxat monendo, illa locis, tẽporibus, & personis accommodari oportere; quamuis ad illum ordinem accedere, quoad fieri potest, conueniat.

c Sup. c. 12. §. 2.

B ¶ *Tres ordinarie erunt præceptores in tribus diuersis Grammaticæ classibus; quartus Humaniores Litteras, quintus Rhetoricam prælegat: [c] et in horũ duorum classibus Græca lingua, & Hebraica, & si qua alia disceretur, est prælegẽda; ita vt semper sint quinque classes. Quod si tantum negotij aliquæ ipsarum exhiberent, vt vnus Magister eis solus non satisfaceret, adiutor aliquis ei adiũgetur. Si vero auditorũ numerus ferre non poterit, vt vnus præceptor solus omnibus det operam, quamuis alios auxiliares habeat, geminari posset classis ea, quæ sic numero abundaret; ita vt duæ (verbi gratia) quintæ classes, duæ quartæ essẽt; [d] & omnes præceptores, si fieri potest, ex Societate sint: quamuis, si necessitas vrgeret, externi esse possent. Si exiguus numerus, vel auditorũ dispositio nec tot classes, nec tot præceptores exigeret, in omnibus prudẽtia ad moderandũ numerũ, et eos dũtaxat qui satis sint, designandos locũ habebit.*

d Sup. c. 6. §. 6.

C ¶ *An præter præceptores ordinarios, qui speciatim*

dem [a] profectũ vniuscuiusq; ex suis Scholasticis speciatim procurent, & lectionũ rationem exigant; † vtque ex [b] repetãtur, & studiosi Litterarũ Humaniorum [c] familiarem sermonem, latine communiter loquendo, [d] & stylum, scribendo, ac pronunciationem, composita bene pronũciando expoliãt, curent; & his, ac multo magis facultatum superiorũ studiosis crebras [e] disputationes imponãt; quibus dies & horæ certæ constituantur; vbi non solũ cum condiscipulis, verum paulo inferiores cũ aliquanto prouectioribus disputẽt in ijs quæ ipsi capiunt: quod etiã vice versa prouectiores cũ minus prouectis, ad ea quæ illi tractant descendendo, & Præceptores alij cum alijs præstabunt, semper qua decet modestia obseruata; & [f] aliquo præsidẽte, qui contentionem dirimat, & quid doctrinę elici oporteat ex disputatis, declaret.

D

tim auditorũ rationem habeant, esse vnum oporteat, vel plures, qui more publicorum Professorum legant. Philosophiam, Mathematicas scientias, vel quãuis aliam disciplinã, maiori cum apparatu, quam Lectores ordinarij; prudentia id constituet, iuxta locorum, & personarum cum quibus agitur, rationem; præ oculis maiorem ædificationẽ, & Dei seruitium habendo.

D ¶ Non solũ [g] repetiones ultimæ

a Sup.c.6. §.6.

b Sup. c. 6. H.

c Sup.c.6. §.13.

d ibidem §. 13. & inf.c.16. §.3.

e Sup.c.6. H.

f Sup.c.6. §. 10. 11. & 12.

g Sup.c 6. §. 8. & H.

h Inf.c.17. §.2.

4 Erit itidẽ Rectoris, per se, vel per [h] Cancellariũ semper obseruare, vt qui noui accedũt, examinẽtur; & in ijs classibus, cumque ijs Pręceptoribus,

[a] Sup. c. 5. §. 2. & 3. & D. & inf. c. 15. §. 1. & A.

[b] Sup. c. 6. §. 5. & D. & c. 12. §. 2. & Exa. c. 7. §. 3.

[c] Sup. c. 5. D.

[d] Sup. c. 5. §. 2. & C. & D. & Exa. c. 7. §. 3.

[e] Sup. c. 5. §. 2.

mæ lectionis fieri oportebit, verum & hebdomadæ, & longioris temporis prout expedire iudicabitur.

E ¶ *Posset [c] aliquis ea ætate vel ingenio esse, vt sola latina lingua ei sufficiat, & ex alijs facultatibus quantum ad Confessiones audiẽdas, & agẽdum cum proximis opus est; cuiusmodi sunt aliqui qui curam animarũ gerũt, nec magnæ eruditionis sunt capaces. Alij rursum erũt, qui ad superiores scientias progredientur. Has autem capessere, et illas relinquere quatenus conueniat, Superioris erit iudicare; quod cum Scholasticis externis significauerit, si volēt illi nihilo minus*

qui ipsis conueniunt, collocentur:[a] & eius discretioni (audita sententia eorum, qui ad id munus designati sunt) relinquetur, num diutius in eadem classe manere, an ad aliam ulterius progredi debeant. † Eiusdem [b] erit iudicium de studio linguarum, præter Latinam, an num Artibus, & Theologiæ anteponi, an postponi, & quã diu in eis quemq; hærere oporteat. Sic etiam in alijs scientijs superioribus propter ingeniorum & ætatum inæqualitatẽ, aliaque consideratione digna, ad [d] eundem pertinebit expendere, quantum quisque eas discere, & quandiu in eisdem uersari debeat: quamuis ij [e] qui ætate & ingenij aptitudine pollent, melius sit, ut in omnibus proficere, & conspicui esse ad Dei gloriam enitantur. E

5 Vt assiduitas in litterario exercitio, sic & aliqua remissio ne-

F necessaria est. † Quanta hæc esse debeat, & quibus temporibus, prudenti considerationi Rectoris, expensis circunstantijs personarum & locorum, relinquetur.

minus aliam rationem sequi, cogendi non erunt.

F ¶ *Saltem singulis hebdomadis dies vnus à prãdio quieti destinatus sit: in reliquis conferatur cum Prouinciali, qui ordo in vacationibus, vel intermißionibus studiorum ordinarijs sit tenendus.*

DE LIBRIS QVI prælegendi sunt. Cap. XIIII.

1 Generatim[a] (ut dictũ est, cum de Collegijs ageretur) illi prælegẽtur libri, qui in quauis facultate solidioris ac securioris doctrinæ habebuntur.

A † Nec illi sunt attingendi, quorum doctrina, uel auctores suspecti sint. Hi tamen particulatim in quauis Vniuersitate nominentur.

In Theologia legetur uetus & nouum

IN CAPVT XIIII.

A ¶ *Quamuis liber suspitione malæ doctrinæ vacet, cũ tamen suspectus est auctor, legi eum non conuenit. Solet enim opus in causa esse, vt qui legit, ad auctorem afficiatur: & auctoritas quam apud ipsum habet in ijs quæ bene dicit, posset postmodum aliquid persuadere ex ijs quæ male dicit. Rarum est etiam aliquid veneni non admisce*

[a] Sup.c.5. §.4. & p.3.c.1.O. & p.8.c.1.k.

ri in ijs quæ à pectore veneni pleno egrediuntur.

B ❡ *Prælegetur etiam Magister sententiarũ. sed si videretur temporis decursu alius auctor studentibus vtilior futurus, vt si aliqua summa vel liber Theologiæ Scholasticæ conficeretur, qui his nostris temporibus accommodatior videretur, In graui cum consilio & rebus diligenter expensis per viros qui in vniuersa Societate aptissimi existimentur, cumque Præpositi Generalis approbatione, prælegi poterit. In alijs etiam scientijs et Litteris Humanioribus, si libri aliqui admittentur in Societate compositi, vt vtiliores quàm alij qui communiter in manibus habentur; magna cum consideratione id fiet, præ oculis habendo scopum nostrum maioris boni vniuersalis.* A

a Sup. c. 5. §. 1. & c. 12. §. 1.

b Sup. c. 5. E.

nouũ Testamentũ, † & doctrina Scholastica Diui Thomæ; B † & in ea, [a] quam Positiuam C vocant, eligentur ij auctores, qui ad scopum nostrum magis conuenire videbuntur.

[b] Quod attinet ad libros Humaniorum Litterarũ Latinos, 2 vel Græcos, abstineatur in Vniuersitatibus quoque, quemadmodũ in Collegijs, quoad eius fieri poterit, ab eis iuuentuti prælegendis, in quibus sit aliquid, quod bonis moribus nocere queat; † nisi prius à re- D bus, & verbis inhonestis pur- 1 gati sint.

C ❡ *Vt ex aliqua parte Iuris Canonici, & Conciliorum, &c.*

D ❡ *Si aliqui omnino purgari non poterunt, quemadmo-*

3 In Logica, & Philosophia Naturali, & Morali, & Metaphysica, doctrina Aristotelis sequẽda est; & in alijs Artibus liberalibus, & in cõmentarijs tam huiusmodi auctorũ, quã Humaniorũ Litterarum, habito eorum delectu, nominentur ij, quos videre discipuli, quosque ipsi Præceptores præ alijs in doctrina quam tradunt, sequi debeant. [a] Rector autem in omnibus quæ statuerit, procedet iuxta id, quod in vniuersali Societate magis conuenire ad Dei gloriam iudicabitur.

admodum Terẽtius; potius non legantur: ne rerũ qualitas animorum puritatẽ offendat.

[a] Sup. c. 5. §. 4. & E.

DE CVRSIBVS, ET gradibus. Cap. XV.

1 A IN Litteris Humanioribus, & linguis † cursus tẽporis limitatus ad earum studium absoluendũ esse nequit, propter ingeniorum & doctrinæ auditorum varietatem, multasque alias causas; quæ non aliam temporis præfinitionem, quã quæ vnicuiq; conuenire [b] iuxta prudentis Rectoris, uel Cancellarij arbitrium videbitur, permittunt.

2 In Artium studio cursus erũt ordi-

IN CAPVT XV.

A BONO ingenio præditis, qui studia inchoant, videatur an medius annus in quauis quatuor classium inferiorum sufficiat, & duo in suprema, quod tẽpus Rhetoricæ, & linguarum studijs impen

[b] Sup. c. 5. §. 3. & c. 13. §. 4. & inf. c. 17. §. 2.

ordinandi, in quibus Scientiæ Naturales † (ad quas minus quam trium annorum spatiū satis non erit) prælegantur; [a] præter quos medius adhuc annus ad audita repetenda, & actus Scholasticos celebrādos, & gradum Magisterij suscipiēdum ijs qui eum suscepturi sunt, relinquetur. Cursus ergo integer triū erit annorum cū dimidio, vsque ad promotionē ad Magisterium.† Singulis autem annis vnus huiusmodi cursus inchoabitur, & alius cum diuino auxilio absoluetur.

3 Theologiæ curriculum sex annis emetietur. [b] In primis quatuor, ea omnia quæ legi oportebit, prælegetur; in duobus reliquis, [c] præter repetitionem, [d] actus soliti ad gradum Doctoratus ab ijs qui promouendi sunt, absoluentur.† Quarto quo-

a Sup.c.6. §. 16. & 17.

b Sup.c.9. §.3. & p.5. c.2.§.2.

c Sup.c.6. §.16.

d Ibid. §. 17.

pendatur: certa tamē regula præscribi non potest.

B ¶ *Si aliquis alibi audiuisset aliquid ex artibus liberalibus, posset eius temporis ratio haberi: vt plurimum tamē, vt quis ad gradū Magisterij promoueatur, tres annos, vt dicitur, studuerit oportet: & tantundē de quatuor Theologiæ annis, vt ad actus admittantur, & in eadē gradū Doctoratus accipiant, dictum sit.*

C ¶ *Si Opportunum non fuerit id ita omnino præstare, vel quod desint homines, vel alias ob causas; præstabitur cum præpositi Generalis, vel certe Prouincialis assensu, quod poterit.*

D ¶ *Si talis esset rerum status in aliquo Collegio vel Vniuersitate Societatis, vt secundo quoque anno*

inchoare

to quoque anno ordinarie cursus inchoabitur, sic libris prælegendis distributis, vt quolibet quatuor annorum quiuis studiosus inchoare posſit; & quod reliquũ est incœpti quadriennij, & eius quod sequitur quadriennij, vſque ad illum terminum, vnde incœperat, audiẽdo, quatuor annis peragere omnino cursum Theologię posſit.

4 [a] In gradibus tam Magisterij Artiũ, quàm Doctoratus Theologię tria obſeruentur; Primũ,
E ne quis niſi diligenter † & publice examinatus, per perſonas designatas, quæ bene suum officium faciant, & idoneus ad prælegendum eandem Scientiam inuentus, promoueatur; siue ille de Societate ſit, siue extra eam: Alterum, [b] vt præcludatur ostium ambitioni, nullis locis certis eis, qui ad gradus promouentur, aſsignatis; quin potius honore se inuicem præuenire, nulla locorum differentia obſeruata, curent: [c] Tertiũ, vt quemadmodum gratis docet, ita & ad gradus
F Societas gratis promoueat: † & non niſi admodum

inchoare melius videretur, vel aliquãto post quartum; de consensu Generalis, vel Prouincialis, fieri poterit quod magis conuenire comperietur.

E ¶ Si iustas ob causas aliquis publice non examinandus videretur; habita à Generali, vel Prouinciali facultate, fieri poterit quod Rector ad maiorẽ Dei gloriam fore iudicauerit.

F ¶ Et sic non permittentur cõuiuia, nec alij ludi, qui cum sumptibus non mediocribus fiũt, & ad

a Sup. c. 6. §. 17.

b Sup. c 6. §. 17. & p. 10. §. 6.

c Sup. c 7. §. 3. & inf. c. 17. §. 3. & F. & Exa. c. 1. §. 3. & c. 4. §. 27. & p. 6. c. 2. §. 7. & G. & p. 7. c. 4. §. 4. & B. & p. 10. §. 5.

ad finē nobis propositum inutiles sunt: nec pilei, aut chirothecæ, vel quid aliud detur.

dum exigui sumptus (licet voluntarij sint) externis permittantur:' ne consuetudo vim legis tandem obtineat, & in ea parte temporis decursu excessus fiat. Videat etiam Rector, ne Magistris, vel vllis alijs de Societate, sibi, aut Collegio pecuniam, aut dona quæuis ab vllo pro re quauis in ipsorum vtilitatem facta accipere permittat; [a] quandoquidem præmium nostrum solus Christus Dominus iuxta nostrum Institutum futurus est; qui est merces nostra magna nimis.

a Exa.c. 4. §. 27.

IN CAPVT XVI.

A Quæ facile cōpelli possunt, compellātur ad id quod de confeßione, Missa, Concione, doctrina Christiana, & declamatione dicitur. alijs amāter quidem persuadere conuenit; sed ad id

DE IIS, QVAE PERtinent ad bonos mores.

Cap. XVI.

1 Diligenter curetur, vt qui litteras discendi gratia ad Vniuersitates Societatis se conferunt, simul cum illis bonos ac Christianis dignos mores addiscant; ad quod multum iuuerit,† si [b] omnes singulis saltem mensibus semel ad confessionis sacramentum accedent, si Missam quotidie, Concionem singulis diebus festis, (cum ea fiet) audient.' Ex præcepto- A

b Sup.c.7. §. 2.

ceptoribus autem quisque hoc à suis discipulis præstari curabit.

2 [a] Prælegetur etiam in Collegio, aliquo die cuiuscunque hebdomadę, Christiana doctrina; & vt pueri eam ediscant, & recitent, omnesque etiam adultiores, si fieri potest, eandem sciant, curabitur.

3 [b] Habebitur etiam singulis hebdomadis (vt de Collegijs B est dictum) † ab aliquo ex Scholasticis declamatio de rebus quæ audientibus ædificationi sint, eosque ad augmentum in omni puritate ac virtute expetendum inuitent; [c] vt non solum stylus exerceatur, sed mores meliores reddantur. omnes auté eos qui latine sciunt, huiusmodi declamationi interesse oportebit.

4 In Scholis nec iuraméta, nec iniuriæ verbo vel facto illatæ, nec inhonestum aut dissolutū quid in externis ad Scholas accedentibus permittatur, [d] Feratur autem Præceptorum peculiaris intentio, tam in lectionibus,

id ne cogantur, nec si id non præstiterint, à Scholis expellantur; dū tamen nec dissoluti, nec alijs offendiculo esse videantur.

B ¶ *Quamuis vt plurimum ex prima classe sit futurus, qui hāc declamationē dicet, siue ex Scholasticis Societatis, siue ex externis sit; posset tamen aliquando aliquis alius, qui Rectori videretur, eam conficere, vel quod alius confecerit, pronunciare. quia tamen res erit publica, huiusmodi esse debebit, vt à quo cunque pronuncietur,*

a Sup.c.7. §.2.

b Sup.c.6. §.13.

c Sup.c.6. §.13. & c. 13. §.3.

d Sup.c.8. A.

cietur, eo loco non indigna esse iudicetur.

C ¶ *Oratio vel eo modo dicenda est, vt deuotionē et ædificationem addat, vel non est dicenda; sed Præceptor signo Crucis se muniat aperto capite, et incipiat.*

a Sup.c.6. §.1.

D ¶ *Si casus aliquis accideret, vbi in remedium offendiculi præstiti, satis non esset à Scholis expellere; videat Rector quid præterea conueniat prouidere: quāuis, [c] quoad eius fieri poterit, in spiritu lenitatis, pace et charitate cum omnibus conseruata, sit agendum.*

b Sup.c.7. §.2. & D. & inf.c.17. G.

c P. 10. §. 11.

d Sup. c. 11.

IN

nibus, cum se occasio obtulerit, quàm extra eas ad eosdem ad obsequium & amorem Dei ac virtutum, quibus ei placere oportet, mouendos; & vt [a] omnia sua studia ad hunc finem referant. Quod vt ad memoriā eis reducatur, † ante lectionis initium dicat aliquis breuem orationem ad id institutam, quam Præceptor, & Discipuli omnes aperto capite attente audient. C

Propter eos qui tam in diligentia suis studijs adhibenda, quàm in ijs quę ad bonos mores pertinent, peccauerint; & cum quibus sola verba bona, & exhortationes non sufficiunt, [b] Corrector (qui de Societate non sit) constituatur; qui pueros in timore contineat, & eos, quibus id opus erit, quiq; castigationis huiusmodi erunt capaces, castiget. Cum autem nec verba, nec Correctoris officium satis esset, & in aliquo emendatio nō speraretur, alijsq; esse offendiculo uideretur; † præstat [d] à D 5

scho-

Scholis eum remouere, quàm, ubi parum ipse proficit, & alijs nocet, retinere. Hoc autem iudicium Rectori Vniuersitatis, ut omnia ad gloriã & seruitiũ Dei, ut par est, procedãt, relinquetur.

DE OFFICIALIBVS, VEL Ministris Vniuersitatis.
Cap. XVII.

1 A † CVra uniuersalis, uel superintendentia & gubernatio Vniuersitatis, penes Rectorem erit; qui idem esse poterit qui in Collegio pręcipuo Societatis præest, & ijs præditus Dei donis, [a] de quibus dictum est; ut posit commisso sibi officio, dirigendi in litteris & moribus totam Vniuersitatem, satisfacere. [b] Eius electio ad Præpositum Generalem, uel alium, cui ille id cõmiserit (cuiusmodi esset Prouincialis, uel Visitator) spectabit: confirmatio uero semper

B erit Generalis. †Habebit [c] autẽ Rector quatuor Consiliarios, uel Asistentes, qui in rebus ad ipsius officium pertinentibus ut plurimum posint eum iuua-

IN CAPVT XVII.

A ¶ *Quamuis hoc ita se habeat, tamẽ nec Lectores primarios, nec officiales (qualis est Cãcellarius) inconsulto Prouinciali, vel Generali, si vicinior est, mutabit; si ille non eidem id commisisset; cui vt res omnes perspectæ sint, curare debet.*

[d] B ¶ *Ex his Consiliarijs vnus posset*

a Sup. c. 10. §. 4.

b Sup. c. 2. §. 5. & c. 10. §. 3. & p. 9. c. 3. §. 3. 14. & 15.

c Sup. c. 10. §. 7. & inf. §. 6. & p. 9. c. 6. §. 14. & 1.

d P. 8. c. 1. §13.

iuuare, & cum quibus ipse, quę sunt maioris momenti, conferat.

2 † Erit [a] & Cancellarius, vir in litteris egregie versatus, qui & zelo bono, & iudicio ad ea quæ sunt ei committenda, polleat: [b] cuius sit munus, generale Rectoris instrumentum esse ad studia bene ordinanda, & disputationes in actibus publicis dirigendas, & ad discernendum an sufficiens doctrina sit eorum, qui ad actus & gradus (quos quidem ipsemet dabit) sunt admittendi. C

3 Sit Secretarius ex eadem Societate, qui librum habeat, † vbi omniũ Scholasticorum, qui Scholas assidue frequentát, nomina scribantur; quiq; eorum promissionem de Obedientia D

...set Collateralis esse, si Præposito Generali id necessarium videretur: et si tã multi esse commode nõ possent, fiet, vt optime poterit.

C ¶ Si satis esset Rector, vt præter suũ, Cancellarij etiã munus obire posset, in eandem personam hæc duo officia possent conuenire.

D ¶ Quãdo vltra vnam hebdomadam assidue Scholas frequentant, inuitandi sunt ad nomina sua danda, quæ in librum matriculæ referantur: & legentur eisdem non omnes Constitutiones, sed quæ vnicuique sunt obseruandæ; & promissio ab eis, non autem iusiurandum, de Obedientia & obseruatione propositarũ Constitutionũ exigetur. Si nollent aliqui promissione obligari, vel nomina in matriculam referenda dare, non ideo à Scholis excludendi sunt, dum

[a] Sup. c. 5. §. 1.

[b] Sup. c. 13. §. 4. & c. 15. §. 1.

dientia Rectori præstanda, & [a] Cōstitutionibus obseruandis
E (†quas ipsemet proponet) admittat; & sigillū Rectoris, & Vniuersitatis habeat: [b] quæ tamen omnia sine vllis expensis Scholasticorum fient.

4 † Erit & Notarius, vt fidē pu
F blicam faciat de susceptis gradibus, & alijs quæ occurrent.

G † Sint & duo, vel tres Bidelli, vnus ad facultatis linguarum, alter ad Artium, tertius ad Theologiæ functiones destinatus.

5 In has tres facultates Vniuersitas diuidetur; & in quauis earum sit Decanus, & duo alij Desi-

dummodo pacifice & sine offendiculo in eis versētur: & sic eis significari poterit; addendo nihilominus, quòd cura magis peculiaris Scholasticorum, quorum nomina scripta in libro Vniuersitatis sunt, haberi solet. a Sup. c. 7. §. 2. b Sup. c. 15. §. 4.

E ❡ *Quamuis postea quæ ab omnibus sunt obseruandæ, eo in loco, vbi publice legi possint; quæ vero in quauis classe, in ea ipsa sunt affigendæ.*

F ❡ *Hic poterit aliquid vtilitatis ab externis qui testimonium suorum graduum requirent, percipere; sit tamen quid moderatum, [c] nihilque in Societatis vtilitatem redundet. Ad testimonium autē nostris reddendum, litteræ patentes Rectorum satis erunt.* c Sup. c. 15. §. 4.

G ❡ *Hi ex Societate non erunt: quia tamen non parum laboris sunt habituri, commodum stipendiū accipient; [d] & vnus eorum Corrector esse poterit.* d Sup. c. 16. §. 5.

H ❡ *Quam-*

H ¶ *Quamuis decisio rerum ex suffragijs horum non pendeat; ipsos tamen vocari & audiri conuenit. Sententiæ autem eorum, qui res melius intelligunt, eam quam par est, rationẽ Rector habebit. Si tamen omnes alij aliter quam ipse sentirent; contra omniũ sententiã ne agat; nisi prius rem cum Prouinciali contulerit.*

I ¶ *Hoc Syndici officium posset coniũgi cũ Collateralis, vel Consiliarij officio, si sic videretur conuenire; quod alius in Vniuersitate magis ad id idoneus, quàm ali-*

Designati ex iis qui melius res facultatis illius callent; qui à Rectore vocati, possint dicere quid sentiant ad suæ facultatis bonum conuenire: & siquid tale in mentem venerit, dũ inter se de huiusmodi rebus agunt, ad Rectorem, quamuis non vocentur, referent.

6 H In rebus quæ ad solam vnã facultatem pertinent, † uocabit Rector, prẹter Cancellariũ & suos a Assistentes, Decanũ etiam & Designatos illius facultatis: in ijs quæ ad omnes pertinent, Decani & Designati omnium uocentur. Et si Rectori uisũ fuerit & alios de Societate, uel extra eam, ad Congregationem uocare, facere id poterit; ut cum omnium sententias audierit, melius, quod conuenit, constituat.

a Sup. §. 1.

7 I † Erit b Syndicus unus generalis, qui tã de personis, quàm de rebus, de quibus uidebitur, Rectorem & Præpositum Prouincialem, & Generalem admoneat: qui quidem Syndicus uir magnę fidelitatis & iudicij esse

b Sup. c. 6. §. 15. & c. 10. § 7. & p. 3. c. 1. §. 16.

esse debebit. Præter hunc, suos habebit Syndicos particulares
k Rector; † vt quæ quauis in classe acciderint, quibus proui dere oporteat, ad ipsum referant.' Et vt ipse de omnibus Præceptoribus, & alijs de Societate; ita & Collateralis, & Syndicus, & Cōsiliarij de ipso,
L & de alijs † [a] scribent semel singulis annis Præposito Generali, & bis Prouinciali;' qui Generalem (si quid oportuerit) admonebit: vt in omnibus maiori cū circunspectione & cura præstandi quod quisque debet, procedatur.

8 De aliquibus insignijs, nū eis Rector, Cancellarius, Bidelli, Doctores & Magistri, vt in Vniuersitate cognoscātur, vel saltem in actibus publicis vti debeant, necne, & si vtantur, qua-

quis eorum, non esset.

K ¶ *Et quamuis Syndici nihil habeant, quod alicuius momenti sit; singulis tamen diebus Sabbati saltem, se nihil habere Superiori referant.*

L ¶ *Mittantur huiusmodi litteræ eo modo obsignatæ, vt nullus sciat quid alius scripserit. Et cū vellet Præpositus Generalis vel Prouincialis pleniorē rerum notitiā; non tantum Collateralis, Syndicus, & Consultores de Rectore, deque omnibus alijs scribēt; verumetiam quisque Magistrorum, & Scholasticorum approbatorum, & Coadiutorum quoque formatorum scribet, quid de omnibus, ac etiam de Rectore sentiat. Et ne id nouū videatur, tertio quoque anno saltem, hæc referri quasi ordinarie sic debeant.*

[a] P.8.c.1. §.9.

M ¶ *Quam-*

M

qualia esse debeant, † considerationi Generalis M
tunc existentis, cum aliqua Vniuersitas admittitur, relinquetur. Ille autem per se, vel per aliũ, expensis circunstantijs, quod iudicauerit ad maiorem Dei gloriam & obsequium, & bonũ vniuersale fore (qui vnicus scopus in hac, & in omnibus rebus nobis est) constituet.

M ¶ Quamuis hoc ita se habeat; id tamen, quod in quouis loco conuenire ex insignijs huiusmodi videbitur, distincte in cuiusque Vniuersitatis Regulis constituetur.

QVIN-

DECLA-

QVINTA PARS

DE IIS, QVÆ AD ADMITTENdum in corpus Societatis pertinent.

DE ADMISSIONE, ET QVIS, & quando debeat admittere.

Cap. I.

1 QVi in Societate, quantum satis est, probati fuerunt; & tandiu, vt vtrinque intelligi iam posit, num in eadẽ manere ad maius Dei obsequium & gloriam conueniat;
A † admitti debent; non vt prius, ad Probationem, sed modo magis interno, vt membra vnius ac eiusdẽ corporis Societatis. Huiusmodi autem sunt præcipue, qui ad Professionem, vel in Coadiutores formatos admittuntur. Sed quia Scholastici approbati, etiã modo quodam interiori, quàm admissi ad Probationem, in corpus Societatis cooptantur; de eorum quoque admissione in hac

DECLARATIONES.

In quintam Partem. De ijs, quę ad admittendũ in corpus Societatis pertinẽt.

IN CAPVT I.

A ¶ S[a] *Ocietas, vt eius nomen latissime accipitur, omnes eos, qui sub Obedientia Præpositi Generalis viuunt, etiã* a Exa.c.1. §.7.

etiam Nouitios; & quicunq; [a] cũ propositum viuẽ di & moriendi in Societate habeant, in Probationibus versantur, vt in eam ad aliquem ex alijs gradibus, de quibus dicetur, admittantur, complectitur.

a Exa. c. 3. §. 14. & p. 1. c. 4. §. 3.

b Inf. c. 2. §. 1. 4. & 5. & B. & C. & p. 9. c. 3. §. 1. & A.

hac quinta Parte dicetur, quid in Domino obseruandum videatur.

2 [b] Primo quidem facultas admittendi in corpus Societatis eos qui admittendi erunt, penes eius caput erit; vt ratio postulat. Sed quia Præpositus Generalis tam varijs locis interesse

Secundo modo, qui minus late patet, Societas cum Professis & Coadiutoribus formatis, etiam Scholasticos approbatos continet. Ex his enim tribus partibus, seu membris, Societatis corpus constat.

Tertio modo, & magis proprio Professos & Coadiutores formatos duntaxat continet: [c] & sic accipiendus est in Societatem ingressus, quem Scholastici promittunt; scilicet, vt inter Professos, vel Coadiutores formatos illius numerentur.

c Inf. c. 4. E. & Exa. c. 1. §. 10. & c. 7. §. 1.

Quarta huius nominis Societatis acceptio & maxime propria, Professos duntaxat continet: non quod eius corpus alia mẽbra non habeat, sed quod hi sint in Societate præcipui, [d] & ex quibus aliqui, vt inferius dicetur, suffragium actiuum et passiuum habent in electione Præpositi Generalis. &c.

d P. 8. c. 3. A. & c. 6. B.

Quocunque ex his quatuor modis aliquis in Societate sit, capax est communicationis gratiarum spiritualium, [e] quas in ea Præpositus Generalis, secundũ concessionem sedis Apostolicæ, ad maiorem Dei gloriam

e P. 8. c. 1. §. 6. & p. 9. c. 3. §. 10.

B se non potest; † alijs [a] de Societate eam partem huius facultatis, quæ ad totius corporis huius bonũ facere videbitur, poterit communicare.'

3 [b] Tempus ad admittendum modo superius dicto, in vniuersum loquendo, † vltra bienniũ

C esse oportebit.' Sed qui antequam ad studia mitteretur, vel in eisdẽ, diu probatus fuisset; post illa absoluta, si ad Professionem est admittendus; [c] integrum adhuc Probationis annum habebit; vt adhuc magis per-

riam potest concedere. Ceterum de primo admittendi modo, cum idem sit, atq; ad Probationẽ admittere, in prima Parte dictũ est: & de admissione in tribus alijs modis in hac quinta Parte agetur.

B ¶ Alij, quibus ordinarie magis, et absolute cõmunicabitur, Præpositi Prouinciales erunt. quibusdam tamen Præpositis Localibus, vel Rectoribus, et alijs Visitatoribus, aut personis insignibus, poterit Præpositus Generalis hanc auctoritatem communicare; immo & alicui qui de Societate non esset, aliquo in casu, vt Episcopo alicui, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ; cum nullus ex Professis eiusdem Societatis eo in loco, vbi aliquis ita est admittendus, inueniretur.

C ¶ Quamuis hoc ita se habeat, tamen vt prorogari, ita & contrahi hoc spatium quibusdam in casibus, ex causis tamen non leuis momẽti, iudicio Præpositi Generalis (cuius erit dispensandi ius) licebit: raro tamen id fiet.

a Inf. c.2. §.4 & 5. & A. B. & C. & p.9. c.3. A.

b Inf. c. 4. §.3. & 6. & Exa. c.1. §. 12. & c. 4. §.16. & 41. & c.6. §.8. & p.4. c.3. §.3. & c.4. §.5.

c Exa. c. 5. §.12. & c. 4. §. 16. & c.6. §.8.

a Exa. c. 1. §. 12. & c. 4. §. 43. A. — perſpectus ſit, antequam eam emittat. [a] et proro gari hoc tempus poterit (vt in Examine dictum eſt) cum Societas, uel qui ab ea hanc in Domino curam habet, plenius ſibi ſatisfieri deſideraret.

QVALES ESSE DEBEANT, qui admittendi ſunt.

Cap. II.

IN CAP. II.

b Sup. c. 1. §. 2. & B. & p. 9. c. 3. A.

c Exa. c. 1. §. 8. & p. 8. c. 1. §. 2. & B. & p. 10. §. 7.

d Sup. c. 1. §. 2. & inf. §. 4. & 5. & B. & C. & p. 9. c. 3. §. 1. & A.

e Exa. c 4. §. 16.

f P. 9. c. 3. A.

A [b] Quamuis in remotiſsimis regionibus (cuiuſmodi sũt Indiæ) poſsit Præpoſitus Generalis, iudicio Prouincialis relinquere, non expectata hinc approbatione (quæ non niſi per multos annos eo perueniret) num aliquis ad Profeſſionẽ admitti debeat, nec ne: [f] in locis tamen, ex quibus maior po teſt

Cvm nullo ex his modis admitti debeat, niſi qui idoneus in Domino fuerit exiſtimatus. Illi ad Profeſſionem idonei habebuntur, [c] quorum vita diuturnis, ac diligentibus Probationibus, † à Præpoſito A [d] Generali (ad quem referent particulares Prępoſiti, vel alij, quorum teſtimonium Generalis requiret) perſpecta valde, & approbata fuerit. Ad hoc autẽ conferet illis qui ad ſtudia miſſi fuerunt, abſoluta iã, ea cura & diligentia, quæ ad excolendum intellectum adhibita fuerit, vltimæ Probationis tempore in ſchola affectus diligẽtius ſe exercere, [e] & in rebus ſpiritualibus, & corporalibus, quæ ad profectum in humilitate & ab-

[a] abnegatione vniuersi amoris sensualis, voluntatis & iudicij proprij, & ad maiorẽ cognitionem & amorẽ Dei conferunt, insistere; vt cũ in seipsis profecerint, melius ad profectum spiritus alios ad gloriam Dei & Domini Nostri iuuent.

2 [b] Doctrina etiam in huiusmodi, sufficiens esse debebit, pręter Humaniores Litteras, & Artes liberales, in Theologia Scholastica & Sacris Litteris. Et quãuis aliqui breuiori tẽpore non minorem progressum, quàm alij longiori, facere possent; nihilominus, vt communis aliqua mensura sumatur, spatium aliquod tẽporis præB scribetur; & hoc erit, † [c] quadriennium integrum post Artium liberalium & Philosophiæ studia, in Theologia expleuisse. Vt ergo ad Professionem quis admittatur, in ea facultate hoc tempus se exercuisse, & quidem, ad gloriam Dei, satis in ea profecisse conuenit; & in profectus huiusmodi testimonium quisque ante Professio-

test haberi communicatio, non facile vlli Prouinciali facultatẽ admittẽdi ad Professionẽ committet; nisi prius ipse certior factus ad eos qui ei videbuntur in Domino ad professionem admittendos, particulariter consensum præstiterit.

B ¶ *Quamuis vt plurimũ hæc mensura studij quatuor annorũ in sacra Theologia (præter Litterarum Humaniorum & Artium studia, & examinationem dictam, vt, quem progressum in ea doctrina fecerint, videri possit) sit obseruãda:*

[a] Inf. §. 2. & p. 3. c. 1. §. 23.

[b] Exa. c. 1. §. 8. & 16.

[c] P. 4. c. 9. §. 3. & c. 15. §. 3.

 ni-

nihilominus tamen qui in Iure Canonico doctrinam sufficientē, vel alia egregia Dei dona haberet, ex quibus, quod studio Theologiæ deest, compensari posset; sine eo, ad Professionem trium, & aliqui viri insignes etiā ad quatuor votorū (quāuis hoc extendi non debeat) admitti posset.[d] *Horum donorum iudicium Præposito Generali tantum, vel si cui, peculiari præscripto, id ille committeret, vt quod foret ad maiorē Dei gloriam, faceret, relinquetur.*

a Par. 10. §. 7.
b Sup. 5. 1.
c Inf. c. 3. §. 5. & 6. & Exa. c. 1. D.
d Sup. c. 1. §. 2.
e Exa. c. 6. §. 1.

fessionē Assertiones Logices, Philosophiæ, & Theologiæ Scholasticæ tuebitur. Quatuor autem ad argumentandum, & iudicandum de eorum doctrina, an sit quāta oportet, prout iuxta veritatem syncere senserint, deligantur. [a] Quod si doctrina ea præditi esse, quæ satis sit, non inuenientur; conducibilius erit, vt donec eam consequantur, expectent; vt illos etiam expectare oportebit, qui in [b] abnegatione sui ipsorum, & virtutibus Religioso dignis testimonium, quod par esset, nondum omnino haberent.

Præter hos, †[c] nonnulli ad triū Votorum solemniū tantū Professionem admitti posset: raro tamen, & non sine causis peculiaribus alicuius momenti: & hos, septē annos in Societate notos fuisse, & nō mediocrem sui talenti, ac virtutum satisfactionem, ad gloriam Dei, præbuisse in ea, oportebit. 3 C

[e] Vt quis etiam in Coadiutorem formatū admittatur, oportet Societati esse satisfactum de 4

C Qui ad Professio-

de eius vita, deque bono exem plo ac talento ad se iuuandam, vel cum litteris, in rebus spiritualibus, vel sine illis, in exterioribus; prout cuique diuina bonitas dona sua communicauerit. Hoc ipsum autem [a] metiatur oportet Præpositi Generalis prudentia; nisi alicui ex particularibus, cui multum in Domino cõfideret, id committendum videretur.

5 [b] Vt aliqui admittantur in Scholasticos approbatos, quadam proportione seruata, eadem requiruntur: & id peculiari quadam ratione; vt ex eorũ ingenio speretur, eos in litteris profecturos, [d] Præpositi Generalis iudicio, vel eius, cui hoc munus ille commiserit, confidendo prudentiæ ac probitati à Deo ipsi donatæ.

DE

fessionem trium Votorum solemnium admittuntur, ordinarie sufficientiam in litteris, quæ saltem ad Confessarij munus bene obeundum satis sit, habeant, oportet; vel certe dona Dei aliqua rara, quæ id compẽsare videantur: ita, vt [c] Præpositus Generalis, vel alius, cui suas vices ad hoc ille speciali commißione concederet, ad maius Dei obsequium, & Societatis bonũ, sic conuenire iudicaret. Et hi vt plurimũ homines erunt, qui, propterea quòd bene meriti sint, et valde deuoti, quamuis minori doctrina, ac concionandi aptitudine prædi ti, quam nostrum Institutum in Profeßis requirat, admittendi esse in Domino videbuntur.

[a] Sup §.1.

[b] Exa c.1. §.10. & p. 4.proœ.A. & c.3. §.1. 2. & 3.

[c] Sup.c.1. §.2.

[d] Sup. §.1.

IN

DE MODO ADMITTENDI ad Professionem.

Cap. III.

a Exa. c. 1. §. 8.

QVando [a] aliqui, peracto Probationis tempore, & experimentis, ac alijs, quæ in Examine continentur, confectis, ad Professionem admittendi fuerint; cum Societati, uel eius Præposito Generali plene sit in Domino satisfactum, Professio hoc modo, qui sequitur, emittetur. 1

In primis Præpositus Generalis, vel qui accepta ab eo facultate, ad Professionem admittet, † postquam publice Missæ Sacrificium obtulerit in Ecclesia coram domesticis, & alijs externis, qui interfuerint, cum sanctissimo Sacramento Eucharistiæ ad eum qui Professionem est emissurus, se conuertat: Ille autem absoluta generali Confessione, & verbis quæ ante Communionem dici solent, voce alta Votum suum scriptum [b] (quod aliquot ante dies considerauerit oportet) leget; cuius formula hæc est. 2 A

b Exa c. 4. §. 41.

EGO. N. Professionem facio, & promitto Omnipotenti Deo 3

IN CAPVT III.

A ¶ *Particularia quæ hic, & inferius attingũtur, decent quidem, & cum fieri potest, obseruanda sunt; non tamen, vt necessaria. Fieri enim posset, vt Sacerdos non esset, vel Missam celebrare non posset, qui ex ordinatione*

ti Deo coram eius Virgine Matre, & vniuersa cœlesti curia, ac omnibus circunstantibus; & tibi Patri Reuerendo Præposito Generali Societatis IESV, locum Dei tenenti, & successoribus tuis; uel, tibi Reuerendo Patri vice Præpositi Generalis Societatis IESV, & successorum eius, locum Dei tenenti; perpetuam [a] Paupertatem, Castitatem, & Obedientiam; & B secundum eam; † peculiarem [b] curam circa puerorum eruditionem, iuxta formam viuendi, in litteris Apostolicis Societatis IESV, & in eius Constitutionibus contentam.'

tione Præpositi Generalis Professionem admittit. Illud autem essentiale est, vt publice Votũ legatur coram ijs de Societate, & externis, qui adfuerint, atque vt tanquam solemne & emittatur, & admittatur.

B ¶ Promissio docendorum puerorũ ac rudiũ hominũ, iuxta litteras Apostolicas, & Con

a Inf. §.6. & Exa.c.1. §.3. & p.6. c. 1. & 2. fere per totam.

b Inf. §.6. & c.4. §.2.

† *Insu-stitutiones, nõn inducit alliã obligationem, quã reliqua spiritualia exercitia, quæ ad auxiliũ proximorũ adhibentur; cuiusmodi sunt Confessiones, & Prædicationes; & cet. in quibus quisq; se debet occupare, iuxta rationem Obedientiæ suorũ Superiorũ. Quod autẽ de pueris docendis in Voto fit mentio; ea de causa fit, vt sancta hæc exercitatio, peculiari modo sit commendata, & deuotius curetur, propter singulare obsequium quod Deo per eam in animarum auxilio exhibetur; & quia facilius obliuioni tradi poterat, & in desuetudinem abire, quam alia magis*

specio-

a Exa.c.1. §.5.& p. 6.c.5.& p. 7.c.1.§.1. & B.

speciosa, cuiusmodi est prædicatio, & cet.

C ¶ *Tota intētio quarti huius Voti obediēdi sūmo Pōtifici, fuit, & est circa missiones; & sic intelligi oportet litteras Apostolicas, vbi de hac Obediētia loquūtur; in omnibus quæ iusserit summus Pontifex, et quocunque miserit. & cet.*

b Inf. c.4. G.

† Insuper [a] promitto specialem Obedientiam summo Pōtifici, circa missiones; prout in eisdem litteris Apostolicis, & Constitutionibus continetur. Romæ, vel alibi, tali die, mēse, & anno; & in tali Ecclesia. C

Post hæc, sumet sanctissimū Eucharistię Sacramētum. Quibus peractis, [b] in libro, quem ad hoc habebit Societas, eius nomen, qui Professionem emisit, & illius, in cuius manibus emisit, adnotato die, mense, & anno, scribetur; & eius Vota scripta asseruabuntur: vt omnia semper constare possint, ad Dei gloriam. 4

c Sup. c.2. §.3. & C. & Exa.c.1. D.

I N Aliqui, [c] qui ad Professionem trium Votorum solemnium dūtaxat admittentur, in Ecclesia, ac coram domesticis & externis qui aderunt, antequam sanctissimum Christi Corpus accipiant, ex scripto suum Votum iuxta formulam sequentem legent. 5

EGO .N. Professionem facio, & promitto omnipotenti Deo coram eius Virgine Matre, & vniuersa cœlesti curia, ac omnibus circunstantibus, & tibi Reuerendo Patri Præposito Generali Societatis IESV, locum Dei tenenti, ac successoribus tuis; vel, tibi Reuerendo Patri vice Præ- 6

ce Præpositi Generalis Societatis IESV, & successorum eius, locum Dei tenenti, [a] perpetuam Paupertatem, Castitatem, & Obedientiam, & secundum eam, [b] peculiarem curam circa pue rorum eruditionem; iuxta formam viuendi in literis Apostolicis Societatis IESV, & in eius Cõstitutionibus contentam. Romæ, vel alibi, tali die, mense, & anno, & in tali Ecclesia. Deinde sequetur Communio, & reliqua superius dicta.

[a] Sup. § 3.

[b] Sup. § 3.

DE ADMITTENDIS COADIVtoribus formatis, & Scholasticis.

Cap. IIII.

1 QVI [c] in Coadiutores formatos spirituales cum simplicibus Votis, & non solemnibus admittuntur, in Ecclesia, vel sacello Domus, aut alio decenti loco coram domesticis & externis, A qui aderunt, †in manibus eius, qui admissurus sit, Votum suũ emittent in hac formula,* quæ sequitur, id legentes.

[c] Exa c. 1. § 9. & c. 6. § 8.

2 EGO .N. promitto Omnipotenti Deo, coram eius Virgine Matre, & tota cœlesti curia, & tibi R. Patri Præposito Generali Societatis IESV, locum Dei tenenti, & successoribus tuis, vel, tibi R. Patri vice Præpositi

IN CAPVT IIII.

A¶ IN manibus fieri Vota dicuntur, quando emittũtur corã aliquo, qui, cum ad id habeat potestatẽ, ea admittit. Et quãuis multi ad-

positi Generalis Societatis IESV, & successorum eius, locũ Dei tenenti; [a] perpetuam Paupertatem, Castitatem, & Obedientiam; & secundum eam, [b] peculiarem curam circa puerorum eruditionem; † iuxta modum in litteris Apostolicis, & Constitutionibus dictæ Societatis expressum'. Romæ, vel alibi, in tali loco, die, mense, & anno, &cet. Demum sumat sanctissimum Christi Corpus: & fient, quæ de Professis dicta sunt. B

† Formula

a Exa.c.1. §.9. & p. 6.c.1.& 2.

b Sup.c.3. §.3. & B.

essent, cum huiusmodi Vota fiunt; non ideo tamen mutant naturam simplicium; quãdoquidem intentio emittentis, et admittentis, iuxta traditã à sede Apostolica facultatẽ, hæc est, vt nec emittantur, nec admittãtur vt solemnia. Ad prudentiam autem admittentis pertinebit; consecuturæ ædificationis rationem habere; & sic curabit, vt plures, vel pauciores intersint. Ceterum eadem erit formula, qua Coadiutores Temporales, & Spirituales vtentur; & vtraque in exterioribus persimilis erit ei, qua Professi vtuntur.

B ¶ *Quod dicitur, iuxta Bullas, & Constitutiones; intelligendum est, quòd Coadiutores emittunt huiusmodi simplicia Vota, cum tacita quadam, quod ad perpetuitatem attinet, conditione, quæ hæc est; Si Societas eos tenere volet. [c] Quamuis enim illi, quod in ipsis est, se obligent in perpetuum, suæ deuotionis & stabilitatis gratia; liberum tamen erit Societati eos dimittere; [d] vt in secunda Parte dicitur; quod si acci-*

c Exa.c.6. §.8. & A.

d P.3.c.1. §.1. & A.

3 † Formula ad Coadiutores
C in rebus temporalibus admittendos eadem erit;' clausula illa de puerorum institutione solum remota.

Qui peracta sua priori Probatione & experimentis [b] per biennium, in Scholasticos approbatos admittuntur, coram
D aliquibus domesticis, † quamuis non in manibus cuiusquam, Vota sua emittent' ad hunc modum.

4 Omnipotēs Sēpiterne Deus, EGO .N. licet vndecunque diuino tuo conspectu indignissimus, fretus tamen pietate ac misericordia tua infinita, & impulsus tibi seruiendi desiderio, [c] voueo coram sacratissima Virgine Maria, & curia tua cœlesti vniuersa, diuinæ Maiestati tuæ Paupertatē, Castitatem, & Obedientiam perpetuam

cideret; [a] *tunc illi liberi ab omnium Votorum obligatione manent.*

C ¶ *Si homines essent, qui latinam linguam non intelligerēt, quales aliqui Coadiutores Temporales erunt; Votum in vernaculam linguam vertetur; & legant ipsi, vel præeat alius legēdo verba, quæ mox ipsimet, eū insequendo, pronunciabunt.*

D ¶ *Vt hoc Votum soli Deo offertur, & non homini; ita nemo id admittit. propterea in nullius manibus fieri dicitur. & conditio illa tacita, quæ inesse dicta est in Voto Coadiutorum,* [d] *quod ad perpetuitatem attinet, etiam in hoc est intelligenda; scilicet, Si Societas eos tenere volet.*

[a] Exa.c.6. §.8.& c.7. §.1. & 2. & p.2.c.4. §.3.

[b] Sup.c.1. §.3.&Exa. c.1.§.12. & c.4.§.41.& p.4. c.3.§.3.& c.4.§.5.

[c] Exa.c.1. §.10. & c.7.§.1.&p. 4.c.3.§.3.

[d] Exa.c.7. §.1.& 2.

E ¶ Pro-

E ¶ *Promissio ingrediēdi Societatem, vt declaratū est initio* [a] *huius partis, est de Votis Professorum solemnibus, vel Coadiutorū formatorū, prout Præposito ad maius Dei obsequium fore videbitur, emittendis.*

a Sup. c. 1. A. & Exa. c. 1. §. 10. & c 7. §. 1.

F ¶ [b] *Proponere quæ in animo versantur, quæque occurrunt, licitum est: nihilominus, vt in Examine dicitur, omnino paratum esse oportebit,* [d] *vt id melius esse existimet, quod Superiori suo melius videbitur.*

b Exa c 8. A. & p. 7. c. 2, 1.

c Exa. c. 6. §. 5. & 6.

d P. 3. c 2. §. 1. & p. 6. c. 1. §. 3

G ¶ *Etiam*

petuā in Societate IESV; † & E
promitto eandem Societatem me ingressurum, vt vitam in ea perpetuo degam, omnia intelligendo iuxta ipsius Societatis Constitutiones. A tua ergo immensa bonitate & clementia per IESV Christi sanguinem peto suppliciter, vt hoc holocaustum in odorem suauitatis admittere digneris; & vt largitus es ad hoc desiderandum & offerendum, sic etiam ad explēdum, gratiam vberem largiaris. Romæ, vel alibi, tali loco, die, mense, & anno. Post hæc perinde, vt alij, sanctissimum Christi Corpus sument; & reliqua quæ superius dicta sunt peragentur.

5 [c] Postquam aliquis in corpus Societatis cooptatus fuerit in aliquo gradu, † ad aliū progredi curare non debet: F sed in suo perfici, & obsequio Dei & gloriæ sese impendere, ac Superiori, qui scilicet Christi Domini nostri vices gerit, curam aliorum omnium relinquere.

6 Qui in Domibus versantur, [e] post biennium

e Sup. c. 1. §. 3.

Vota

Vota eadē emittere, quæ Scholaſtici,& Chriſto Domino Noſtro ſe obſtringere debent; & id,quamuis ſtudijs applicandi non videantur,nec expedire,vt tam cito in Coadiutores formatos,vel Profeſſos admittantur, exiſtimetur. [c] Quòd ſiquis propria impulſus deuotione, ante id tēpus biennij vellet Votis ſe Deo offerre;eandē formu

G lā ſequi poterit; & † vno Voti ſui ſcripti exēplo tradito Superiori,'alterū penes ſe retineat; vt quid Deo ac Domino Noſtro obtulerit,recordetur.Et ad hoc ipſum, ſimulque ad deuotionem augēdam conferet,

H † ſtatutis quibuſdam temporibus, quæ congrua videbuntur, Vota ſua renouare.'Quod quidem non eſt, obligatione noua ſe obſtringere,ſed eius,qua obſtricti ſunt in Domino, recordari,atq; eandem confirmare.

SEX-

G ¶ [a] Etiam in libro aliquo horū memoria (ſicut & aliorū) honeſtas ob cauſas debet aſſeruari.

H ¶ Quod [b] ad Scholaſticos attinet,iam in quarta Parte dictum eſt,quibus tēporibus ſua Vota renouare debeant. Eadē erit ratio eorum qui in Domibus habitāt,et Vota emiſerunt: in duobus enim feſtis ſolemnibus ſingulis annis ea renouare debēt, et in aliquo alio, ſi Superiori vide retur expedire: non in cuiuſquā manibus,ſed vno quoq; ſuū Votū legente corā ſanctiſsimo Sacramento,reliquis vel nonnullis de Societate præſentibus;vt magis ad deuotionē obſeruādi quod Deo ac Domino Noſtro promiſerūt, magiſq; præ oculis habendū id quod ex obligatione debēt eidē Domino, excitentur.

[a] Sup.c.3. §.4.

[b] P.4.c.4. §.5.& D.

[c] Exa.c.1. E.& p.3.c. 1.T.

N DE-

SEXTA PARS

DE IIS QVI ADMISSI, & in corpus Societatis cooptati sunt: quod ad ipsorum personas attinet.

DE IIS QVAE AD OBEDIENTIAM pertinent. Cap. I.

VT ILLI qui iam ad Profeßionem, vel in Coadiutores formatos admißi sunt, vberiori cum fructu, iuxta nostrum Institutum, diuino seruitio, & proximorum auxilijs se impendant; aliqua in seipsis obseruare debent; quorum præcipua, licet ad ea Vota,[a] quæ Deo & Creatori Nostro iuxta litteras Apostolicas obtulerunt, reducantur; de illis tamen, vt magis & declarentur, & commendentur, in hac sexta Parte dicetur. Et quoniam quæ ad Votum Castitatis pertinent, interpretatione non indigent, cum constet, quàm sit perfecte obseruanda, nempe enitendo Angelicam puritatem imitari, & corporis, & mentis nostræ munditia: his suppositis, de sancta Obedientia dicetur; quam quidem omnes plurimum obseruare, & in ea excellere studeant; nec solum in rebus obligatorijs, sed etiam in alijs; licet nihil aliud, quàm signũ volũtatis Superioris sine vllo expresso præcepto, 1

[a] P.5.c.3. §.3.& c.4. §.2.

cepto, videretur. [a] Verſari autẽ debet ob oculos Deus Creator ac Dominus Noſter, propter quem homini Obedientia præſtatur: &, vt in ſpiritu amoris, & non cum perturbatione timoris procedatur, curandum eſt: ita [b] vt omnes conſtanti animo incumbamus, vt nihil perfectionis, quod diuina gra-
A tia conſequi poſsimus † in abſoluta omnium Conſtitutionũ obſeruatione,' noſtrique Inſtituti peculiari ratione adimplẽda, prætermittamus: & exactiſsime omnes neruos virium noſtrarum ad hanc virtutem Obedientiæ in primis Summo Pontifici, deinde Superioribus Societatis exhibendam, intenda-
B mus: ita † vt omnibus in rebus, ad quas poteſt cum charitate ſe Obedientia extendere,' ad eius vocem, perinde ac ſi à Chriſto Domino egrederetur (quandoquidem ipſius loco, ac pro ipſius amore & reuerẽtia Obedientiam prȩſtamus) quam promptiſſimi ſimus; re quauis, [c] atque adeo littera à

DECLARATIONES

In Sextam Partem.

IN CAPVT I.

A ¶ *HAE primæ Declarationes, quæ ſimul cum Conſtitutionibus promulgãtur,* [c] *eandem, quam illæ, auctoritatem habent. & ita in vtramque obſeruatione, eandem curam adhiberi oportet.*

B ¶ [d] *Huiuſmodi ſunt illæ omnes, in quibus nullum manifeſtum eſt peccatum.*

C ¶ *Obe-* nobis inchoata

[a] Inf. §. 2. & 3. & p. 3. c 1. §. 23. & p. 4 c. 10. §. 5. & p 7. c. 2. §. 1. & A. & I. & p. 8. c. 1. D. & p. 9. c. 3. §. 20.

[b] Inf. c 5. & p. 4. c. 10. §. 5. & p. 9. c. 3. §. 8 & c. 6. A. & p. 10. §. 13.

[c] Proœ. declar.

[d] Inf. hoc §. 1. & p. 3. c. 1. §. 23.

[e] P. 4. c. 10. §. 9.

C § *Obedientia, quod ad executionem attinet, tunc præstatur, cũ res iussa completur: quod ad volũtatem, cum ille qui obedit, id ipsum vult, quod qui iubet: quod ad intellectum, cum id ipsum sẽtit, quod ille; & quod iubetur bene iuberi existimat. & est imperfecta ea Obedientia, in qua præter executionem, nõ est hæc eiusdem uoluntatis & sẽtẽtiæ inter eum qui iubet, & qui obedit, consensio.*

a P. 3. c. 1. §. 23. & p. 4. c. 10. §. 5.

b Declar. B.

nec dum perfecta relicta; ad eũ scopum vires omnes ac intentionem in Domino conuertendo, † vt sancta [a] Obedientia tũ in executione, tum in voluntate, tum in intellectu sit in nobis semper omni ex parte perfecta; cum magna celeritate, spirituali gaudio, & perseuerãtia, quidquid nobis iniunctum fuerit, obeundo; omnia iusta esse, nobis persuadendo; omnẽ sententiã ac iudicium nostrũ contrarium, cœca quadã Obedientia abnegando: & id quidem in omnibus, quæ à Superiore disponuntur, vbi definiri non posit ([b] quemadmodum dictum est) aliquod peccati genus intercedere. Et sibi quisq; persuadeat, quòd qui sub Obedientia viuunt, se ferri ac regi à diuina prouidentia per Superiores suos, sinere debent, perinde ac si cadauer essent, quod quoquo uersus ferri, & quacunque ratione tractari se sinit: vel similiter, atque senis baculus, qui, vbicunque, & quacunque in re velit eo vti qui eum manu tenet, ei inseruit. Sic enim obediens rem quamcunque, cui eum Superior ad C

I N.

auxilium

auxilium totius corporis Religionis velit impendere, cum animi hilaritate debet exequi; pro certo habens, quod ea ratione potius, quam re alia quauis, quam præstare posſit, propriam voluntatem ac iudicium diuerſum ſectando, diuinæ voluntati reſpondebit.

2 Omnibus itidem maxime commendatum ſit, vt multum reuerentiæ (& præcipue in interiori homine) ſuis Superioribus exhibeant; [a] IESVM Chriſtum in eiſdem conſiderent, ac reuereãtur; eoſdem ex animo vt patres in eodem diligant; ac ſic in ſpiritu charitatis in omnibus procedant, vt [b] nihil ex externis vel internis eos celent; quin potius, vt omnia prorſus intelligant; quo melius in via ſalutis & perfectionis ſe dirigant, optare debent. Et ea de cauſa omnes tam Profeſsi, quã formati [c] Coadiutores ſemel ſingulis annis (& quoties præterea Superiori viſum fuerit) ad ſuas cõſcientias in Confeſsione, vel ſecreto, vel alia ratione eidem aperiẽdas, propter magnam eius rei vtilitatem (vt in Examine dictum eſt) parati eſſe debebũt: tum etiam ad Confeſsionem generalẽ, quæ ab vltima generali inchoetur, ei, quem Superior ſibi ſubſtituerit, faciendam.

a Sup. ſ. 1.

b Exa. c. 4. ſ. 34. & cet. & p. 3. c. 1. ſ. 12. & p. 4. c. 10. ſ. 5.

c Exa. c. 4. ſ. 40.

3 Deferant omnes ad Superiorem ſuũ res, quæ eis expetendę occurrerint: nec priuatus quiſpiã, directe vel indirecte ſine eius facultate, & approbatione, à Summo Pontifice, nec ab alio extra Societatem, gratiam vllam in ſuum priuatum, vel alterius vſum petat, aut petendam curet: ſibique

a P.3.c.2. §.1. & p. 5.c.4.F. [a] persuadeat, si per Superiorem suum, vel cũ eius consensu, quod optat, non obtinuerit, ne id quidem ad diuinum seruitium sibi conuenire: &, si

b Sup.§.1. conuenit, cum Superioris consensu, vt qui [b] Christi Domini Nostri locum erga ipsum tenet, id se consecuturum.

DE IIS QVAE AD PAVPERTATEM, quæque eam consequuntur, pertinent. Cap. II.

c P.3.c.1. §25. & p. 10.§.5. I PAupertas, [c] vt murus Religionis firmus, diligenda, & in sua puritate conseruanda est, quantum diuina gratia aspirante fieri poterit. Et quia humanæ naturæ hostis ad hoc propugnaculum ac refugium debilitandum (quod Deus Dominus Noster Religionibus inspirauit contra illum, aliosq; Religiosæ perfectionis aduersarios) eniti solet, ea quæ à primis Fũdatoribus bene ordinata fuerant, immutare, per declarationes, vel innouationes, primo illorũ spiritui minime consentaneas: vt quod in nobis situm fuerit, hac parte Societati prospiciamus; quicunque in ea Professionem emiserint, †se A ad innouationem Constitutionum in ijs quæ ad Paupertatem pertinent, nihil facturos promittant:' nisi aliquo modo pro rerum occurrentium ratione, eam in Domino magis restrin

IN CAPVT II.

A ¶ *INnouari, quod ad Paupertatem attinet, est relaxari ad redditus, vel possessionem vl-*

ſtringendam iudicarent.

2 [a] In Domibus, vel Eccleſijs, quæ à Societate ad auxilium animarum admittentur,† redB ditus nulli, ne Sacriſtiæ quidẽ, aut fabricæ applicati, haberi poſsint: ſed neque vlla alia ratione, ita ut penes Societatem eorum ſit ulla diſpenſatio: ſed in ſolo Deo, cui per ipſius gratiam ea inſeruit, fiducia conſtituatur, ſine redditibus ullis ipſum nobis proſpecturum de rebus omnibus conuenientibus ad ipſius maiorẽ laudem & gloriam.

vllam in propriũ vſum, vel ad Sacriſtiam, vel ad fabricam, uel ad aliquem aliũ finem [b] præter id, quod ad Collegia, & Domos Probationum attinet, admittendum. Et ne in re, quæ tantum habet momẽti, Constitutiones mutẽtur; poſt emiſſã Profeſsionem vnuſquiſque promittat coram Præpoſito Generali, & ijs qui apud eum erunt, offeratque in conſpectu Creatoris & Domini Noſtri, quod numquam aſſentietur ad immutandum quod ad Paupertatem in Conſtitutionibus pertinet; nec in conuentu totius Societatis congregatæ, nec per ſeipſum vlla ratione id curando.

[a] Inf 5. 5. & 6. & Exa. c. 1. 5. 3. & 4. & p. 10. 5. 5.

[b] Exa. c. 1. 5. 4.

Poſſeſ-

B ¶ *Si aliquis ex Fundatoribus Domorum vel Eccleſiarum vellet redditus aliquos ad fabricæ vſum relinquere; dummodo nec diſpoſitio eorum ad Societatẽ pertineat, nec ſit vnde ei competat actio in illos (quamuis id illi curæ eſſet, vt is cui tale munus commiſſum eſt, ſuum officium faceret) & ſic in rebus ſimilibus; non eſſet id à Paupertate Societatis alienum.*

C ¶ *In Collegijs Professos nõ habitare; intelligitur, diu in eis manẽdo:* [b] *quãuis dũ alio iter faciũt, diem aliquem, vel tempus congruum in eis manere possint: habitare autem*[d] *diu etiam possent, cũ necessariũ aut conueniẽs ad ipsius Collegij, vel Vniuersitatis bonũ id esset; vt si ad gubernationẽ studiorũ esset necessarij; vel si legerent, aut in spiritualibus exercitijs Confessionũ et Concionũ, ad Scholasticos, qui id præstare deberent, subleuandos; vel ad id demum quod ipsi non possunt, præstandum, occuparentur; vel si ad visitanda & dirigenda huiusmodi Collegia, vel Vniuersitates mitterẽtur: quando etiam necessarium aut conueniens ad vniuersale bonum id videretur; vt si aliquis cum expressa facultate Præpositi Generalis scribendi gratia per tempus aliquod, se eo reciperet.*

a P.4.c.10. A.

b P.4.c.2. F.

c Exa. c.1. §.4. & p. 4.c.2. §.5. & c. 10.§. 1. & p. 9. c.3.§. 18. & c.4.§.7. & p. 10. §.4.

d P. 4.c.2. F.

3 † Professi viuant ex eleemosynis, in Domibus, cum aliquo non mittuntur: [a] nec officium Rectorum ordinarium in Collegijs, vel Vniuersitatibus Societatis habeant (nisi ipsarum necessitas, vel magna vtilitas id exigeret)' † nec [c] redditibus eorúm in Domibus vtantur.' C D

Coad-

e P.4.c.2. F.

D ¶ *Res* [e] *minimæ ducuntur pro nihilo; et ita ad scrupulos eximẽdos declaratur, vbi Rector eum qui iter per ipsius Collegium haberet, ac viatico egeret, viatico aliquo, ac eleemosyna prosequeretur, recipi eam posse. Quòd autem Collegia suppleant aliquos sumptus, quos si ipsa non facerent, facturæ essent Domus, si possent, vt vestitum & viaticum eis qui ad Collegia ex Domibus mittuntur, prouidere: quamuis*

id

4 Coadiutores, quãdiu in Domibus erunt, quæ ex eleemosynis viuunt, & ipsi eodem modo viuent. In Collegijs, si Rectores fuerint, vel Lectores, aut alioqui in rebus necessarijs, vel valde conuenientibus eisdem Collegijs vtiles fuerint, viuent sicut reliqui, ex eorum redditibus, quandiu eorum opera Collegia indigebunt. Cum autem desierint vtiles esse Collegijs, desinent in eis habitare; & in Domibus Societatis, vt de Professis est dictũ, habitabũt.

5 [a] Non solum redditus, † sed
E nec possessiones vllas habeant in

id sit, aut esse videatur Domum iuuare; nõ tamen est contra intentionẽ huius Constitutionis, quæ cauet, ne Collegiorum redditibus ad victum, et vestitũ, & alias expẽsas proprias Domus iuuẽtur. Sic etiam intelligitur contra Constitutionem non esse, quòd in aliquo horto Collegij aliquid recreationis infirmi, vel sani, qui sunt in Domibus, sumant; dum tamen expensis Collegij, quamdiu sunt in Domibus, non alantur: & tantumdem de rebus similibus potest iudicari.

[a] Sup § 2.

E ¶ Quia, vt in litteris Apostolicis dicitur, non est habitura Societas ius ciuile ad rem vllam stabilem, nisi ad ipsius habitationem & vsum esset opportuna; quidquid stabile illi datum fuerit, teneatur eo, quàm primum poterit, se exuere, ac vendere; vt pauperibus Societatis, vel externis, sua in penuria subueniatur.

Quamuis hoc ita se habeat; tẽporis tamẽ opportunitas

nitas ad vendendum non est excludenda. Et hoc intelligatur, cum res illa stabilis, necessaria nõ est ad Domus vsum, vt aliqua ex superius memoratis. Aliarum rerum mobilium, vt pecuniarum, vel librorũ, vel earum, quæ ad victum & vestitum pertineant, potest in communi Societas proprietatem ad vsum suũ habere.

in particulari, nec in communi Domus vel Ecclesiæ Societatis, præterquã quod ad habitationẽ, vel vsum necessariũ eis, aut ualde conueniens fuerit; cuiusmodi duceretur; si in usum conualescentium, uel eorum, qui ut rebus spiritualibus uacent, se ab hominum frequentia recipiunt, locus aliquis à communi habitatione separatus, qui aëre salubriori, & alijs cõmodis polleret, admitteretur: & tunc huiusmodi ille sit, ut nec alijs locetur, † nec fructus, qui reddituum loco esse posint, habeat. F

6 Quamuis ad bona & sancta opera, & maxime perpetuo duratura incitare laudabile sit; ob maio-

F ¶ Huiusmodi esset, si vini, vel olei, vel tritici prouentũ dictæ possessiones ferrent; vel si fructus, & olera ex hortis venderentur; quorum nihil licebit. Quamuis fructibus, aut parte ipsorum ad commodum Domus suæ vti posint; si tamen Societas colonum aliquem, vel secularem hominem haberet, qui hortis vel agris, quos dictæ Domus habent, præesset; non esset etiã ei prohibendum, ne ad priuatam suam vtilitatem, quod videretur conuenire, ex dictis, faceret: dummodo tunc

nec

maiorem tamen ædificationẽ, nullus de Societate debet, nec poteſt quemquam ad eleemoſynas perpetuas Domibus uel Eccleſiis eiuſdem Societatis relinquendas, incitare: & ſi aliqui ſponte ſua eas relinquerẽt; nullum ius ciuile ad eas petendas in iudicio adquiratur. ſed cum ad id charitas propter Deum eos mouerit, tunc eas elargiantur.

7 [a] Omnes, qui ſub Obedien-
G tia ſunt Societatis, † meminerint ſe gratis dare debere, quæ gratis acceperunt; nec poſtulando, nec admittendo ſtipendium, uel eleemoſynas ullas, quibus Miſſę, uel Cõfeſsiones, uel Prædicationes, uel Lectiones, uel uiſitationes, uel quoduis aliud officium ex ijs quæ Societas iuxta noſtrum Inſtitutum exercere poteſt, compenſari uideatur: ut ſic maiori cum libertate poſsit, & proximorũ ędificatione, in diuino ſeruitio procedere.

nec ad Domos, nec ad particulares perſonas Societatis vtilitas interim vlla perueniret.

G ¶ *Quamuis quicunq; voluerint, Domum vel Eccleſiam eleemoſynis iuuare poſsint (ſiue in ſpiritualibus ipſi ab ea iuuentur, ſiue non) tamen non debet quidquam accipi tanquam ſtipendium, vel eleemoſyna, pro ijs quæ ob ſolum Chriſti Domini Noſtri obſequium eis communicantur; ita vt hoc detur, aut accipiatur pro illo.*

[a] Exa c. 1. §. 3. & c. 4. § 27. & p. 4. c. 7. §. 3. & c. 15. §. 4. & c 17. F. & p. 7. c. 4. §. 4. & B. & p. 10. §. 5.

H ¶ In-

8 Vt omnis auaritiæ ſpecies euitetur, præcipue in pijs miniſterijs, quibus ad animarũ auxilium

So-

Societas vtitur; nulla ſit in Eccleſia arca, in quam eleemoſynæ ab ijs qui ad Conciones, Miſſas, vel Cõfeſsiones, & reliqua ſpiritualia ad eam conueniunt, conijci ſolent.

Eadem de cauſa munuſcula, quæ Magnatibus ad res maiores ab ipſis obtinendas offerri ſolent, ne offerantur: nec huiuſmodi primarios viros inuiſere Noſtri conſueſcant; niſi ſanĉto ſtudio piorum operum ducerentur; uel quando intima beneuolentia in Domino tã eſſent coniunĉti, ut huiuſmodi officium aliquoties eis deberi uideretur. 9

a Inf. I. & Exa. c. 4. §. 27. & P. 4. c. 2. §. 6.

[a] Parati ſint ad mendicandum oſtiatim, quando uel Obedientia, uel neceſsitas id exiget. et ſit unus, uel plures ad eleemoſynas petendas, quibus perſonæ Societatis ſuſtententur, deſtinati: quas eleemoſynas ſimpliciter amore Domini Noſtri petent. 10

b P. 3. c. 1. §. 7.

† Vt nihil [b] proprium Domi teneri, ita nec foris apud alios poteſt.' Et quiſque ijs, quæ de cõmuni data fuerint ad uſum ſuum neceſſarium aut conueniẽtem, reſecatis ſuperfluis, ſit contentus. 11 H

H ¶ Intelligendum eſt hoc abſolute de Profeſſis, & Coadiutoribus formatis. Ceterũ in Scholaſticis, & alijs qui tempus Probationis nondum expleuerunt, hoc intelligi debet de re-

Quo melius Paupertatis puritas, & quies illa quam ſecum affert, conſeruetur, non ſolum particulares Profeſsi, uel Coadiutores formati hæreditariæ ſuc- 12

ſucceſsionis non erunt capaces, uerum nec Domus, nec Ecclesiæ, nec Collegia eorum ratione. Sic enim, omnibus litibus & controuerſijs præciſis, charitas cum omnibus ad Dei gloriam melius conſeruabitur.

13 [b] Quando Summus Pontifex, uel Superior, huiuſmodi Profeſſos, uel Coadiutores ad laborandum in uineam Domini mittet, [c] nullum uiaticū petere poſsint; ſed ſe liberali-
I ter repræſentent, † ut mittantur, prout illis ad maiorem Dei gloriam fore uidebitur.'

14 Vt in hac etiam parte modo cōſentaneo debitæ Paupertati
k procedatur, † nullum in Domibus Societatis iumentum ad æquitandum, ad uſum alicuius

rebus ijs, [a] *quæ in præſentia ſubſint eorū diſpoſitioni. nihil enim horū habere debent, niſi conſcio & approbāte Superiore. Neque vero ſermo eſt de bonis, quæ forte procul inde illi habent; de domibus ſcilicet, vel rebus alijs:* [d] *ſed quod ad hæc attinet, parati etiā eſſe debebunt, vt illis ſe abdicent, quandocunq; Superiori videretur: vt in Examine dictum eſt.*

a Exa. c. 4. §. 4.
b P. 7. c. 1. §. 1.
c Exa. c. 1. §. 5. & p. 7. c. 1. §. 3. & E. & c. 2. G.
d Exa. c. 4. §. 2. & 5. & p. 3. c. 1. §. 7. & F. & p. 4. c 4. E.

I ¶ *Id eſt pedites, vel equites cum pecunijs, vel ſine illis. &* [e] *omnino parati eſſe debebunt ad id faciendum, quod is qui mittit, magis conuenire, & ad maiorem ædificationem vniuerſalem fore iudicauerit.*

e Sup. §. 10. & p. 7. c. 1. E. & c. 2. G.

k ¶ *Niſi id fieret propter aduerſam valetudinem continuam, vel neceſsitatem vrgentem propter publica negotia, præcipue in amplis populis. Tunc enim*

enim potius vniuersalis boni, & sanitatis Nostrorum, quam temporis definiti, aut perpetui, quàmque suis, vel alienis pedibus incedendi, ratio est habenda; intuendo semper quod necessariũ & honestum sit, & nulla ratione quod ad pompã vllã pertineat.

a Exa.c.4. §.26.& p. 3.c.2.§.3. & C.

b Sequenti §.

L ¶ *Vel saltẽ quòd omnino non recedat.*

M ¶ *Hoc intelligendum est in ijs, quibus Domus nouas vestes prouidet:* [d] *non tamen repugnat, quòd qui Societatem ingrediuntur, si panno preciosiore, aut re simili induti venerunt, eo vti possint: nec etiam, si in occurrenti aliqua occasione, vel necessitate quis vestibus melioribus, honestis tamen, indueretur: sed ad ordinarium vestiendi modum eis vti non debent. Est nihilominus considerandum quòd non omnes eisdem viribus naturalibus, nec sanitate corporis, nec ætate ad eam conuenienti pol-*

c P.3.c.2. E. & p. 4. c.4.§.1.

d Exa.c.1. F.

cuius de ipsa Societate (siue Præpositus, siue subditus ille sit) ordinarie habebitur.'

[a] In vestitus itidem ratione tria obseruentur; Primum, vt honestus ille sit; Alterum, † vt ad vsum loci in quo viuitur, accommodatus;' Tertiũ, vt Professioni Paupertatis non repugnet. † videretur autem repugnare, si sericis, vel preciosis pannis vteremur;' à quibus abstinendum est: vt in omnibus [b] humilitatis & submissionis, debita ad maiorem Dei gloriã ratio habeatur. 15 L M

16 In ijs quæ ad rationem victus, [c] somni, ac vsus reliquarum rerum vitæ necessariarũ, vel conuenientium spectant, † quam-

N † quamuis[a] communis illa sit, minimeq; diuersa ab eo, [b] quod Medicus illius loci, in quo viuitur, iudicabit :' ita vt quod quisque sibi inde subtraxerit, ex deuotione, non ex obligatione subtrahat. [c] habenda tamen semper erit ratio humilitatis, Paupertatis, ac spiritualis ædificationis, [d] quæ semper nobis in Domino ob oculos versari debet.

pollent; atq; ita iuxta maius particulare bonum huiusmodi personarum, et vniuersale aliarũ multarum, id considerandum est; et quoad eius fieri poterit, ad maiorem Dei gloriam prouidendum.

[a] Exa. c. 1. §. 6.
[b] P. 3. c. 2. G.
[c] Sup. §. 15. & Exa. c. 4. §. 26.
[d] P. 7. c. 4. §. 2.

N ¶ In particularibus, si magis vel minus necessarium erit, iuxta circunstantias personarum; relinquetur discretioni eorum qui ipsis præsunt; vt quemadmodũ eis conueniet, prouideant.

DE IIS REBVS, IN QVIBVS occupari, & à quibus abstinere debent qui in Societate sunt. Cap. III.

1 QVoniam habita ratione temporis, ac approbationis vitæ, quæ expectatur, vt aliqui ad Professionẽ, vel in Coadiutores formatos in Societate admittantur, tanquam certũ ducitur, eos viros spirituales futuros; & qui sic in via Christi Domini Nostri profecerint, vt per eã currere possint, quantum corporis valetudo, & ex-

& externæ occupationes charitatis atque Obedientiæ permittent: non videtur in ijs [a] quæ ad orationem, meditationem, & studium pertinent, vt nec in corporali exercitatione ieiuniorum, vigiliarum, aut aliarum rerum ad austeritatem vel corporis castigationem spectantium, † vlla regula eis præscribenda; nisi quam discreta charitas vnicuique dictauerit: [b] dum tamen semper Confessarius consulatur, & vbi dubiũ acciderit, quid conueniat, res ad Superiorem referatur. Hoc tamen dicetur in vniuersum; esse quidem animaduertendum, [c] ne nimius huiusmodi rerum vsus tantopere vires corporis debilitet, tantumque temporis eos distineat, vt deinde spirituali proximorũ auxilio, iuxta nostri Instituti rationem non sufficiant: nec contra tanta in illis sit relaxatio, vt feruore spiritus refrigescente, humani ac inferiores affectus incalescant. A

2 Sacramentorum frequentatio valde commendetur. [d] Differri autem non debet Cõmunio, aut Missæ celebratio sine causis

a P.3. c.1. R.

b Exa.c.1. §.6. & C. & p.3.c.1. §.12. & c.2.§.5.

c P.3.c.2. §.1.

d Exa.c.4. §.25. & p. 3. c.1. §. 11. & p.4. c.4.§.3. & B.

IN CAPVT III.

A ¶ *Si quibusdã conuenire iudicabitur certum tempus præscribi, ne excedant, vel deficiant in spiritualibus exercitijs; Superior id facere poterit. Sic etiam in vsu aliorum mediorum, si ipse omnino iudicaret aliquo vtendum esse, non id relinquendo arbitrio cuiusquam particularis personæ, procedet, vt in Domino conuenire*

causis iudicio Superioris legitimis, vltra octo dies: [a] omnesque assignato sibi Confessario, vel alioqui iuxta ordinem, quem quisque præscriptum habet à Superiore, confiteantur.

3 Ex Regulis particularibus, quæ in Domibus, vbi ipsi fuerint, obseruantur, debent operam dare, vt eam partem obseruent, quæ conueniens est, ac iudicio Superioris ipsis imponetur; siue ad profectum vel ædificationem suam id sit, siue etiam aliorum, inter quos versantur.

4 Quoniã occupationes, quę ad animarum auxilium assumuntur, magni mométi [b] sunt, ac nostri Instituti propriæ, & valde frequentes; cumque alioqui nostra habitatio tam sit in hoc vel in illo loco incerta;

B †non vtentur Nostri choro, ad Horas Canonicas, vel Missas, & alia officia decantáda: quan doqui-nire indicabit. Subditi autẽ erit, cum omni deuotione, quod sibi præscriptum fuerit, amplecti.

[a] P. 3. c. 1. §. 11. & I. & Q.

B ¶ Si in quibusdã Domibus vel Collegijs sic conuenire indicaretur; eo tempore, quo vesperi prædicãdum, vel legendum est, ad populum detinẽdum ante huiusmodi Lectiones vel Cõciones, posset vespertinum officium tantum dici. Sic etiam ordinarie Dominicis & festis diebus, sine cantu figurato vel firmo, vt vocãt, sed tono quodam deuoto, suaui, & simplici: & id in hũc finem; & quatenus iudicaretur, quod populus ad magis frequentandas Confeßiones,

[b] Exa. c. 1. §. 2. & P. 4. proœ.

O Concio-

doquidem illis, quos ad ea audienda deuotio mouerit, abunde suppetet, ubi sibi ipsis satisfaciãt. Per Nostros autẽ ea tractari conuenit, quæ nostræ vocationis ad Dei gloriã magis sunt propria.

5 Cum [a] homines itidem huius Societatis semper parati esse debeant ad discurrendum per quasuis mũdi partes, quo fuerint à Summo Põtifice, vel à suis Superioribus missi; non debent curam animarum, neque item mulierum Religiosarum, vel aliarum quarumcunque suscipere, ut ordinarie illarum Confessiones audiant, uel ipsas regant: quamuis nihil repugnet semel unius Monasterij Confessiones, ob speciales causas audire.

6 † Obligari [c] etiam ad Missas perpetuas in suis Ecclesijs dicendas, uel ad curam similem, quam libertas nostro procedẽdi modo in Domino necessaria non patitur, minime cõuenit. Vt

Conciones, et Lectiones moueretur, et non aliter. Eodem tono officium, quod tenebrarum dici solet, cum suis cerimonijs in hebdomada sancta fieri posset.

[a] P.4. c.2. §.4.& B.

[b] P.4. c.1. A.

b *In Missis maioribus, quæ dicẽtur (licet submissa voce) habita deuotionis et decentiæ ratione, licebit duos vestitos superpellicijs, uel unum assistere; prout in Domino fieri poterit.*

[c] P.4. c.2. §.4.& B.

C *¶ Quod ad Collegia attinet, in quarta Parte attingitur quid horum possit tolerari: Domibus quidem omnino conuenit tale onus non suscipere.*

D ¶ Hoc

7 Vt [a] plenius possit Societas rebus spiritualibus iuxta suum
D Institutũ uacare, † quoad eius fieri poterit, à negotijs secularibus abstineat (qualia sunt Testamentariorum, uel Executorum, uel Procuratorum rerum ciuilium, aut id genus officia) nec ea ullis precibus adducti, obeunda suscipiant, uel in illis se occupari sinant. Quod si Collegiorum aliqua negotia tractanda fuerint, suum habeant Procuratorẽ, per quem ea tractent, & iura sua tueantur. Si uero ad Domos Societatis, uel ad totum eius corpus pertinent; quo pacem suam melius conseruare possit Socie tas, idẽ Procurator, uel alius ex Coadiutoribus, uel demum aliquis extra Societatem, aut Familia quæpiam, quæ Domus patrocinium susciperet, ius Societatis ad maiorem Dei gloriam posset defendere.

D ¶ Hoc obseruetur, quoad eius fieri poterit: Superiori tamen ad casum aliquem necessitatis, uel maioris momenti, ad finẽ diuini seruitij præfixũ, facultas dispensandi ad tempus relinquetur. Hic autem Superior, Præpositus Generalis erit, uel qui ab eo facultatem ad hoc acceperit.

E ¶ Si

[a] P. 9. c. 6. § 4. & B.

8 Eadem de causa, utque inquietudinis, à nostra Professione alienæ, occasiones euitentur, [b] & melius pax ac beneuolentia cum omnibus ad maiorem Dei gloriam conseruetur; nemo ex Professis, uel Coadiutoribus, uel etiam Scholasticis Societatis in causis ciuilibus, nedum criminalibus,

[b] P. 10. § 11. & B.

E ¶ *Si Superior alicui facultatẽ daret, vt in causa ciuili examinaretur, in gratiam alicuius, cui id denegari non posse videretur; limitatio tũc necessaria erit, quæ probibeat, si quis articulus criminalis vel infamatorius occurrerit, in eo examinari: ad hoc enim nullus Superior facultatem dare debet.*

libus, † se examinari (nisi, qui ad peccatum obligare potest, compelleret) sine licentia Supe rioris permittat.' Superior autem eam minime dabit, nisi in causis quæ ad Religionem Catholicam pertinent, vel alioqui in pijs, quæ sic cedunt in huius fauorem, vt in alterius detrimẽtum non cedant: quandoquidẽ Instituti nostri est, sine cuiusquam offensione, quantum fieri potest, omnium in Domino commodis inseruire. E

DE AVXILIO, QVOD MORIENtibus in Societate præstatur: & de suffragijs post mortem.

Cap. IIII.

VT in vita vniuersa, ita, & multo magis, in morte vnusquisque de Societate eniti, & curare debet, vt in ipso Deus ac Dominus Noster IESVS Christus glorificetur, ipsiusque beneplacitum impleatur; & [a] proximi ædificentur, saltem exemplo patientiæ, ac fortitudinis, cum fide viua, ac spe, & amore bonorum illorũ æternorum, I

[a] Exa.c.4. §.32.

norum, quæ nobis Christus Dominus Noster tā incomparabilibus vitæ suæ temporalis laboribus, & morte promeruit, & acquisiuit. Cum tamen persæpe huiusmodi sit morbi ratio, vt vsum virium animæ magna ex parte impediat; cumq; huiusmodi sit ille à temporali vita transitus, vt propter graues impugnationes Dæmonis (à quo summopere refert non superari) requirat subsidium fraternæ charitatis; solicite aduertat Superior, vt qui iuxta medici sententiam de vita periclitatur, antequam vsu iudicij priuetur, omnibus Sacramentis sanctis acceptis, tanquam armis à diuina liberalitate Christi Domini Nostri nobis concessis, ad transitum à temporali vita ad æternam, se muniat.

2 Iuuari etiam debet orationibus omnium domesticorum valde peculiaribus, donec animā suo Creatori reddat. Et præter alios qui ingredi possunt,
A plures †aut pauciores pro arbitrio Superioris, aliqui delecti sint oportet peculiarius, ut infirmum morti proximum inuisant, & ei assistant, & animosiorem reddant; eaque suggerant, eisque auxilijs iuuent, quæ eo tempore conuenient. & cum iam alijs rebus iuuari non poterit, eum Domino cōmen-

IN CAPVT IIII.

A ¶ S*I aliqui ex infirmis, quod in phrenesim inciderint, vsu rationis priuati sint (quo in statu quidquid dixerint, nibil habet vel culpæ vel meriti) vel si contingeret esse aliquos, qui minus ædifi*

mendent, donec eius animam à corpore discedentem dignetur ad se recipere, qui eam tam caro pretio sanguinis & uitæ suæ redemit.

3 Posteaquam quis expirauerit, usque ad sepulturam eius corpus decenter, † quandiu B conueniet, teneatur.' Postmodum † absoluto officio, coram C domesticis pro more sepeliatur:' & mane proximo post eius mortem, omnes Sacerdotes domestici, pro eius anima Missæ Sacrificium offerant: reliqui uero peculiari oratione pro eodem diuinam implorent clementiam; atque in eo perseuerent ulterius, iuxta Superioris arbitrium, & cuiusuis priuatam deuotionem, & obligationes quæ in Domino intercedunt.

4 Reddantur etiam certiores alij de Societate, in locis illis quæ Superior conuenire iudicauerit, ut simile officium præstent: ita ut charitas erga eos qui

ædificationis in sua ægritudine, quam par esset, præberent; vtrisque paucos assistere ex ijs, quibus magis consideretur, oporteret.

B ¶ *In aliquo posset aliquot horæ deesse ad diem naturalem, quando mali odoris ratione (præsertim cum viget æstus) iudicio Superioris, anteuerti id tempus posse videretur: ordinarium tamen spatium id erit, quod dictum est.*

C ¶ *Vsus habet, vt officium dicatur tono mediocriter alto, sine cantu; præsentibus in Ecclesia domesticis, cum suis candelis accensis, & cet.*

DE-

qui uita perfuncti sunt, non minus quàm erga uiuentes, in Domino demonstretur.

QVOD CONSTITVTIONES peccati obligationem non inducunt. Cap. V.

CVM [a] exoptet Societas vniuersas suas Constitutiones, Declarationes, ac viuendi ordinem, omnino iuxta nostrum Institutum, nihil vlla in re declinando, obseruari; optet etiam nihilominus suos omnes securos esse, vel certe adiuuari, ne in laqueũ vllius peccati, quod ex vi Constitutionum huiusmodi, aut ordinationum proueniat, incidant; visum est nobis in Domino, [b] excepto expresso Voto, quo Societas Summo Pontifici, pro tẽpore existenti, tenetur, ac tribus alijs essentialibus, Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, nullas Constitutiones, Declarationes, vel ordinem vllum viuendi, posse obligationem ad peccatum mortale vel ueniale inducere; nisi Superior ea In Nomine Domini Nostri IESV Christi, vel [c] In virtute Obedientiæ iuberet; quod in rebus, vel personis illis, in quibus iudicabitur, quòd ad particulare uniuscuiusque, uel ad uniuersale bonum multum conueniet, fieri poterit; & loco timoris offensæ, succedat amor & desiderium omnis perfectionis; & ut maior gloria & laus Christi Creatoris, ac Domini Nostri consequatur.

[a] Sup.c.1. §.1. & p. 4. c 10 §. 5. & p. 9. c.3. § 8. & c.6 A. & p. 10. §. 13.

[b] P.5.c.3. §.3.

[c] P.9. c.3. §.20.

SEPTIMA PARS

DE IIS QVÆ PERTINENT ad admissos in corpus Societatis ad proximorum vtilitatem per vineam Domini distribuendos.

DE MISSIONIBVS SVMMI *Pontificis.* Cap. I.

DECLARAtiones.
In septimam Partem.

IN CAPVT I.

a Exa.c.1. §. 2. & p. 1.c.2.§.8. & c.3.§.1. & p.3.c.1. §.9.& p.4. procœ.& c. 12.§.1. & p.6.c.3.§. 4.& p. 10. §.2.

b P.6.c.2. §.13.

A¶ HI *sunt quatuor modi vniuersaliores, nostros diuidendi per Christi Domini Nostri vineam; de quibus totidẽ capitibus septimæ huius Partis agitur.*

B¶ *Inten-*

1 VT In sexta Parte de ijs dictũ est, quæ obseruãda sũt cuiq; de Societate erga seipsum, ita in hac septima de ijs dicendum est, quæ erga proximos ([a] qui finis nostri Instituti valde proprius est) dum diuiduntur per Christi vineam, vt in ea illius parte, atque opere, quod ipsis commissum fuerit, se exerceant, obseruari debent; † siue à Summo [b] Christi Domini Nostri Vicario, siue à Superioribus Societatis, qui etiã diuinæ Maiestatis loco ipsis præsunt, per diuersa loca mittã tur; siue ipsimet sibi eligãt vbi, A

&

& qua in re occupētur; [a] si ipsorum iudicio relictum fuerit, vt discurrant quacunque maius Dei & Domini Nostri obsequium, & animarum profectū assequi se posse arbitrētur: siue labor sit impendendus, non loca peragrādo diuersa, sed in stabili ac cōtinua habitatione, in aliquibus locis, vbi magnus diuinæ gloriæ & obsequij prouentus speratur. Et vt primo loco de Missione Summi Pontificis, vt inter ceteras præcipua, tractetur; animaduertēdum est
B quòd † eo fertur [b] intentio Voti illius, quo se Obedientię Sūmi Christi Vicarij, sine vlla excusatione Societas obstrinxit, vt quocumque gentium ad maiorem Dei gloriam, & animarum auxiliū inter fideles, [d] vel infideles, nos mittendos censuerit, nos conferamus. Nec intellexit Societas particularē aliquem locum; sed vt per [e] orbem in diuersas regiones, & loca spargeretur; cum optaret, quod factu optimum esset, eligere; idque speraret futurum,

B ¶ Intētio quarti Voti ad Summū Pontificem, non tendebat ad locū aliquē particularem: sed vt per varias mundi partes, qui vouebant, spargerētur. Cum enim qui primi conuenerunt in hāc Societatem, ex diuersis prouincijs & regnis essent, nec eis constaret, inter quas regiones fideliū [c] vel infidelium versari deberent; ne in via Domini errarent, promissionem illam, vel Votū emiserūt, vt Summus Pontifex eos ad maiorem Dei gloriam, & iuxta ipsorum intētionē, per orbem discurrendi,

[a] Inf. §.7. & c.3.§.1.

[b] Exa.c.1. §.5.& p 5. c.3.§.3. & C.

[c] Inf. c. 2. C. & p. 9. c.3.F.

[d] Inf. c.2. C.& p.9.c. 3.F.

[e] Inf. c 2. H. & Exa. c. 4. §.35. & p.3.c.2. G. & p.4. proœ. A.

si

si hanc ipsius distributionem Summus Pontifex faceret.

Et in hac parte, cum omnẽ 2
proprium sensum ac uoluntatem Christo Domino Nostro, & eius Vicario Societas subiecerit, † nec Superior pro seipso, nec quisquam alius ex inferioribus pro se, uel pro alio cu- C
rare nec tentare mediate, uel immediate cum Summo Pontifice, uel eius ministris poterit, ut residere, uel mitti potius in hanc partem, quam in illam debeat: sed [a] inferiores hanc curam uniuersam Sũmo Christi Vicario, ac Superiori suo; Superior uero, quod ad suam personam attinet, † Sum- D
mo Pontifici, & ipsi Societati in Domino relinquat.

[b] Praeterea, qui à Summo 3
Pontifice designatus fuerit, ut aliquo se conferat; se ipsum liberaliter, re temporali nulla pro uiatico per se, uel per aliũ po-

rendi, distribueret; & sicubi optatum spiritualẽ fructum non inuenirent, vt inde in alium atque alium locum, maiorem Dei gloriã & animarum auxilium inuestigãdo, se conferret.

C ¶ *Cùm aliquis ex inferioribus ad locum aliquẽ vel opus designaretur, ad quod mittendus non fore, rebus à Summo Christi Vicario bene perspectis, indicaretur; Praepositus Generalis pleniorem notitiam eius Sanctitati dare, omnibus tandem ipsius arbitrio relictis, poterit.*

D ¶ *Societas esse intelligerentur, qui ex eadem in loco vbi agit Praepositus Generalis, inuenirentur; qui*

a Inf.c.2. C. & I. & c.3.§.1.

b Exa.c.1. §.5.& p.6. c.2.§.13. & I.

postulata, offerat: quin potius sic à Summo Pontifice mittatur, † ut eius Sanctitas ad maius Dei, & sedis Apostolicę obsequiũ forę, nulla rei alteriusin eo habita ratione, iudicauerit.

E

4 Si Summus Pontifex personam non designaret, sed aliquem uel plures ad hunc uel il lum locum proficisci iuberet, Superioris arbitrio relinquendo, qui sint ad huiusmodi Missionem aptiores; Superior iuxta eius præceptum, eos qui magis conuenire, & aptiores ad id fore uidebuntur, designabit. Qua in re maius bonum uniuersale intuebitur, & ut quàm minimum detrimentum alia opera ad Dei obsequium suscepta, patiantur.

5 [a] Ei qui sic missus fuerit, plene declarari conuenit plurimum Missionem suam, & scopum,

qui possent quod res habet, bene Summo Pontifici referre, si aliorum relatu diuerso adduci videretur, vt Præpositum Generalem, quo non conuenit ad commune bonum Societatis, & maius Dei obsequium, mittere cogitaret.

E ¶ Hoc sane repræsentari poterit, immo debebit, per Prælatũ aut quemuis alium, per quem Summus Pontifex iubet aliquo proficisci, quæ sit ipsius mens, [b] de modo itineris conficiendi, & ibidem quo mittitur, manendi; num ex eleemosynis propter Christi amorem emendicatis, an alio modo viuendo: quod enim Summo Pontifici melius videbitur, deuotius & securius in Domino fiet.

[a] Inf. c. 2. §. 2. & L.

[b] Inf. c. 2. G. & p. 6. c. 2. §. 13, & I.

pum,quo fertur Summi Ponti
ficis intentio, & effectum,cu-
ius gratia mittitur: † & hoc, ſi F
fieri poteſt,in ſcriptis;'quo exa
ctius, quod ei iniunctum fue-
rit, explere poſſit. † Eundem G
etiam Superior iuuare conſi-
lijs ac inſtructione,quoad eius
fieri poterit,curabit;'vt in om-
nibus ad Dei,& ſedis Apoſtoli
cę obſequium,vtilius ſuum im
pendat miniſterium.

[a] Si ad particularia loca,tem- 6
pore minime limitato, per
Summum Pontificem mitte-
tur;ad tres menſes ibidem ma-
nendum ei eſſe intelligatur:
& magis, aut minus, pro mo-
do maioris aut minoris ſpiri-
tualis fructus, qui inde perci-
pi videbitur, vel alibi ſperabi-
tur; vel demum vt ad bonum
aliquod vniuerſale magis expe
dire iudicabitur. Quæ omnia,
iuxta Superioris arbitrium,
qui ſanctam intentionem Pon-
tificis, in Chriſti Domini No-
ſtri obſequium conſiderabit,tranſigentur.

Cum [b] in locis deſignatis diutius erit reſiden 7
dum,ſi fieri poterit ſine detrimento principalis
Miſſio-

F ¶ Si id non obtinebitur,curãdũ certe erit,vt verbo tenus, mẽs Summi Pontificis intelligatur: ſiue ipſemet eam immediate, ſiue per Superiorem, vel Prælatum, vel quemuis aliũ ei qui mittitur, declaret.

G ¶ Superior etiam aliquibus documentis adhibitis, non ſolum in ſuis,ſed etiam Summi Põtificis Miſsionibus iuuare poterit: vt melius quod ad Chriſti Domini Noſtri obſequiũ quæritur, conſequatur.

[a] Inf. c.2. H. & p.9. c.3.G.

[b] Sup. §.1. & inf. c.3. §.1.

Miſſionis, atque intentionis Summi Pontificis, excurſiones aliquas, ſi poterit, & cum fructu diuini ſeruitij eas fore iudicabit, facere, non erit inconuieniens: vt in locis vicinis, animarum auxilio ſeruiens, poſtmodum ad ſuæ reſidentiæ locum redeat: in quo quidem, præter id quod eſt ei peculiari ratione iniunctum (ad quod præcipuã etiam conferet curam, nec propter alias occaſiones, licet bonas, diuini obſequij poſthabebit) poteſt, & debet conſiderare, quibus alijs in rebus, quæ ad Dei gloriam, & animarum ſalutem cõferant, ſuam operam ſine detrimento ſuæ Miſſionis (vt dictum eſt) poſſit impendere. Opportunitatem autem, quam Deus ad id dederit, quantum in eodem conuenire iudicabit, è manibus elabi non ſinet.

8 Ad finem noſtræ Profeſſionis ac promiſſionis melius conſequendum, Præpoſitus Generalis, cum nouus Chriſti Vicarius in Apoſtolica ſede fuerit conſtitutus, per ſe, vel per alium, intra annum ab eius creatione & coronatione, teneatur eius Sanctitati declarare Profeſſionem, [a] ac promiſſionem expreſſam Obediẽtiæ, qua ipſi Societas peculiari Voto circa Miſſiones ad Dei gloriam ſe obſtrinxit. a Sup. 5. 1.

DE

IN CAP. II. A ¶ Facilius & expeditius pluribꝰ locis (præsertim si remoti sint à sede Apostolica) per Superiorem Societatis prouideri potest, quam si semper eis qui hominibus Societatis indigent, esset Summus Pontifex adeundus. Particularibus etiam securius est, si cum suorum Superiorum Obedientia, quam si pro arbitratu suo (etiam si id possent) et non ab ijs missi proficiscerētur, [b] à quibus Christi Domini Nostri loco, vt ab interpretibus diuinæ voluntatis, sunt regendi.

a P.9. c.3. §.9. & F. & G.

b Inf hoc §.1.

DE MISSIONIBVS Superioris Societatis.

Cap. II.

QVO † spirituali animarũ necessitati subueniri multis in locis maiori cum facilitate ac securitate eorum, qui ad id fuerint destinati, possit; † [a] Præpositi Societatis, iuxta facultatem eis à Summo Pontifice concessam, mittere quosuis de Societate poterunt, † quocunque magis expe- I A B C

B ¶ Vt potest Præpositus Generalis reliqua munera per se ipsum, & per inferiores; ita & hoc mittēdi suos, reseruatis Missionibus, quas duxerit reseruādas, obire poterit.

c Sup.c.1. §.1. & B. & P.9.c.3. F.

C ¶ [c] Mittere quocunque eis videbitur, inter fideles, etiam in Indias, & inter infideles, præsertim vbi aliqua esset habitatio fideliũ, vt in Græciam, & cet. intelligendum est. Vbi essent omnino infideles, considerare admodum Superiorem oportebit in conspectu Domini, num mittere, nec ne, & quo, & quos debeat.

d Sup.c.1. §.2.

d Semper autem erit subditi, Missionem suam, vt de manu

expedire iudicabunt; qui tamē vbicunque fuerint, ad Obediētiam sedis Apostolicæ parati erunt. Et quia complures sūt, qui aliquos ex Nostris sibi cōcedi petāt, potius proprię obligationis spiritualis erga suum gregem, vel aliorum commodorum, à fine nostro magis distantium, ratione habita, quàm communium et vniuersalium; Præpositus Generalis, vel qui ab eo hanc habuerit facultatē, diligenter in huiusmodi Missionibus curet, † vt in suis ad hanc

D

manu Domini, hilari animo suscipere.

D ¶ Vt in mittendo ad hūc vel ad illum locum, rectius procedatur, præ [a] oculis habēdo maius diuinum obsequiū, et vniuersale bonum, ut regulam ad quā exigi Missiones oportet; eligēda videtur, in tā ampla Christi Domini Nostri uinea (paribus ceteris; quod in omnibus quæ sequuntur debet intelligi) eius pars illa, quæ magis indiget; tam ob penuriam aliorum operariorum, quàm ob miserum statum, & infirmitatem proximorum in ea, & damnationis extremæ periculum.

Considerandum est etiā, unde uerisimile sit fructum uberiorem, ex medijs proximi iuuandi quibus utitur Societas, prouenturum; inde scilicet, ubi ostiū apertius, & maior dispositio, & facilitas in hominibus, ut iuuari possent, uideretur: quod quidem positum est in eorū maiori deuotione, ac desiderio (quod ex instantia qua Nostros petunt, ex parte intelligi potest) uel in conditione et qualitate personarum,

[a] Inf. hoc §. 1. & E.

quæ

quæ magis sint idoneæ, vt iuuari, & fructum quẽ ceperint, ad Dei gloriam conseruare possint.

Vbi magis debemus; vt in locis illis, in quibus Domus vel Collegia Societatis *sunt, vel aliqui ex ea, qui student, & beneficentia populi iuuantur (si paria essent cetera quæ ad spiritualem profectum attinẽt) magis conueniret aliquos nostros operarios versari, & huiusmodi loca talem ob causam, iuxta ordinem perfectæ charitatis, alijs præferri.*

a Inf.E. *Quia bonum, quo [a] vniuersalius, eo diuinius est; illi homines, & loca, quæ cum profecerint, in causa erũt vt bonum ad multos alios qui eorum auctoritatem sequuntur, vel per eos reguntur, perueniat; debent præferri. Sic spirituale auxiliũ, quod hominibus magnis & publicis (siue seculares, vt Principes, Domini, Magistratus, vel Iustitiæ ministri; siue ecclesiastici illi sint, vt Prælati) quodque viris doctrina & auctoritate eminentioribus confertur, maioris momenti esse propter rationem eandem boni vniuersalioris existimandum est: propter quam etiam, auxilium impensum magnis gẽtibus, vt Indis, vel populis primarijs, vel Vniuersitatibus, quo solent multi confluere, qui si iuuentur, ipsi operarij esse ad alios iuuandos poterunt, debeat præferri.*

Vbi itidem intelligeretur inimicus Christi Domini Nostri seminasse zizania, ac præcipue effecisse, vt male sentiant, uel male affecti sint in Societatem, quo impediatur fructus, qui ex ea posset prouenire; tunc impensius esset incumbendum; præsertim si alicuius momenti, & cuius habenda sit ratio, is locus est:

hanc potius, quam ad illā partem mittendis,' & † ad hoc opus potius, quam ad illud.' & vt *est: eoque mittendi esset homines, si fieri posset, qui vitæ exemplo, & doctrina, conceptam ex falsis narrationibus malam opinionem remouerent.*

E ¶ Ad meliorem ac certiorem operum electionē, ad quæ Superior suos mittit, [a] *eadem regula ob oculos verfetur; scilicet diuinus honor maior, maiusque bonum vniuersale. hæc enim consideratio iustißime ad mittendum in hunc locum potius, quam in illum mouere potest. Et vt aliqua quæ ad alterutram partem possunt momentum habere, attingantur; in primis, cum poßint, qui de Societate sunt, operam suam collocare, vbi bona spiritualia quæruntur, & etiam vbi corporalia, in quibus etiam misericordia & charitas exercetur; cum itidem aliqui poßint in rebus maioris suæ perfectionis, & minoris, & demum in rebus ex se melioribus, & minus bonis iuuari;* [b] *si vtraque simul præstari non possint, priora (ceteris paribus) secundis semper essent præferenda.*

[a] Sup. D. & inf. hoc §. I.

[b] Inf. c. 4. §. 9.

Cum etiam res aliquæ in diuino seruitio magis vrgeant, aliæ minus, quòd remedij dilationem melius ferant; quamuis alioqui æqualis essent momenti, priores posterioribus sunt anteponendæ.

Cum etiam quædam peculiari quodam modo ad Societatem pertineant, uel cernatur alios non esse, qui eisdem vacent; rursus aliæ, quarum curam, et modum eisdem prospiciendi, alij habent; priores in Mis-

sionibus priorem locum habere æquum est.

Sic etiam inter pia opera, quæ æqualis essent momenti ac necessitatis, & quæ æqualiter vrgerent, si aliqua securiora tractanti, alia vero periculosiora essent; & rursus, aliqua quæ facilius & expeditius, alia quæ maiori cum difficultate & longiori tempore absoluuntur; priora etiam debent præferri.

a Sup. D. & inf. c.3. §.2. [a] *Ceteris, quæ dicta sunt, paribus, cum etiam sint aliquæ occupationes vniuersalioris boni, & quæ se ad plurium auxilium extendunt, vt concionari, vel legere; aliæ magis particulares, vt Confessiones audire, vel exercitia spiritualia tradere; si vtrisque vacari non potest, priores præferantur: nisi aliquæ circunstantiæ mouerent, vt secundæ magis conuenire viderentur. Cum etiam quædam pia opera diuturniora, & semper profutura sint, vt fundationes aliquæ piæ, quæ ad proximorum auxilium instituuntur; alia minus diuturna, quæ raro, & ad tempus exiguum iuuãt; constat priora secũdis esse preferẽda. et sic Præpositus Societatis potius ad hæc, quã ad illa, suorũ operam conferre debet. Fiũt vero hæc omnia propterea quòd ad maius Dei obsequiũ, maiusq; proximorũ bonũ ita conueniat.*

b Proœ. Consti. & p.1.c.2.§.13. & p.4.c.8.§.8. F ¶ [b] *Quamuis* & † vt hanc personam po- F
summa prouiden tius, quàm illam mittat,
tia, & Sancti Spi † hoc,
ritus directio, ea sit, quæ efficaciter meliora cum in alijs omnibus eligere faciat, tum in mittẽdis ad quẽuis locũ illis, qui magis conueniẽt, et quadrabunt personis & rebus, propter quas mittuntur; illud tamen

in

in vniuersum dici potest; primum, quòd ad res grauiores, & in quibus plus refert non errare (quoad situm in eo fuerit cũ diuina gratia, qui prouidere debet) mitti viros magis delectos, quibusque magis confidatur, oportet.

In rebus quæ corporis labores maiores exigunt, qui robustiores & saniores.

Vbi pericula spiritualia plura sunt, qui in virtute magis probati & securiores.

Vt agant cum viris prudentibus, qui spiritualem gubernationem vel temporalem habent, ij conuenire magis videntur,[a] qui discretionis & conuersandi cũ hominibus gratiam habent; cum exteriori specie (modo, quæ interiora sunt, non desint) quæ ad auctoritatem conferat. posset enim magni momenti esse eorum consilium. a P. 1. c. 2. §. 9. & 10.

Ingeniosis & subtilibus ac litteratis, ij magis quadrant, qui in ingenio itidem & litteris peculiare donum habent. Hi enim in lectionibus, & colloquijs magis iuuare poterunt.

Ad populũ, vt plurimum, aptiores erunt, qui talento Prædicationis et audiẽdarũ Confessionum pollẽt.

Quod ad numerum attinet huiusmodi operariorum, qui mittendi sunt, & combinationem eorum, consideratio erit etiam adhibenda: & primo quidẽ, cum fieri posset, conueniret vnum solum non mitti; sed saltem duos: tum vt mutuo ipsi in rebus spiritualibus & corporalibus iuuentur, tum vt poßint esse magis vtiles ijs ad quos misi sunt; labores inter se diuidendo, quos in seruitium proximorum suscipiunt.

Et si duo mittentur; cum vno Concionatore vel Lectore cõmode coniungeretur alius, qui messem in Confessionibus, & spiritualibus exercitijs, quam ille præpararet, colligeret; iuuaretque eundem in colloquijs, & alijs medijs, quæ ad proximos iuuandos adhiberi solent.

Sic etiam, si quis in modo procedendi Societatis, et cum proximis agẽdi parum exercitatus mitteretur; alteri in his magis exercitato adiungi deberet; quem imitari, cum quo conferre, quemque de rebus dubijs, quæ occurrent, consulere possit.

Alicui valde feruẽti & animoso, alius magis circunspectus & cautus bene adiungeretur: [a] *& sic de alijs mixtionibus huic similibus; ita vt diuersitas vinculo charitatis vnita, sic vtrumque iuuet, vt contradictionem vel discordiam inter eos, aut alios proximos generare non possit. Plures, quã duos, cũ opus ad quod mittuntur, maioris esset momenti in diuino obsequio, ac maiorem multitudinem exigeret, & alioqui Societas plures operarios sine detrimento rerum aliarum ad maiorem Dei gloriam & vniuersale bonum spectantium posset prouidere, Superior mittere poterit; prout Sancti Spiritus vnctio eum docuerit, vel in diuinæ Maiestatis conspectu melius conuenientiusque ipse senserit.*

a P.8.c.1. §.3.& C.

G ¶ [b] *Quod ad modũ attinet eos mittendi (præter conuenientem instructionem) nũ pauperum more, vt sine iumento ac pecunia, an maiori cum commoditate mitti* † hoc, vel illo modo, † ad G

b Sup.c.1. E.& p.6.c. 2.§.13.&I.

te mitti oporteat; [a] *cũ litteris item, an sine illis, quo tendunt, destinatis (siue ad priuatos aliquos homines, siue ad ciuitatem, vel eius caput scribentur, quæ ad auctoritatem aut beneuolentiam conferant) Superior vndecunque maiorem proximorum ædificationem, & diuinum obsequium intuendo, quod conuenit, constituet.* [a] Inf. M.

H † ad prolixius, vel breuius tempus; id [c] semper, quod ad maius

H ¶ [b] *Tempus quod Missionibus dandum est, siue ad hanc, siue ad illam partem mittantur, quando* [d] *Summo Pontifice præscriptũ non est, metietur, hinc quidem, qualitas negotiorum spiritualium, quæ tractantur, & momentum ipsorum maius aut minus, habita necessitatis, & fructus qui percipitur, vel speratur, ratione; inde vero, consideratio eorum, quæ alijs in locis se offerunt, & obligatio eis vacandi, & vires Societatis, quas habet, vt his atque illis operibus possit satisfacere. Quædam etiam accidere solent, quæ expẽdenda sunt, vt Missionis tempus uel breuius sit, uel prolixius.* [d] *Demum habita primi nostri Instituti ratione, cum hoc sit per uarias mundi partes discurrere, ac magis uel minus in illis hærere, pro fructus, qui cernitur, modo; uidendum erit, num conueniat plus aut minus temporis in his, aut illis Missionibus impendi.* [e] *Et ut hoc intelligatur, conueniet crebris litteris certiorem reddi Superiorem percepti fructus ab his, qui missi sunt.*

[b] Sup. c. 1. §. 6. & p. 9. c. 3. G.

[c] Sup. D. & E.

[d] Sup. c. 1. §. 1. & Exa. c. 4. §. 35. & p. 3. c. 2. G. & p. 4. proœ. A.

[e] Inf. §. 2. & p. 8. c. 1. §. 9. & L.

[f] *Cum mutari aliquem oportebit, animaduertat Superior, quod ad eum reuocandum, quoad fieri poterit,* [f] P. 10. §. 11. & B.

ius Dei obſequium, & bonum vniuerſale facit, ſtatuatur. Cũ hac ergo rectiſſima ac ſynceriſſima intentione, in Dei ac Domini Noſtri conſpectu habita, & ſi ei videbitur, propter deliberationis difficultatẽ vel momentum, re diuinæ Maieſtati, ſuis & domeſticorum orationibus ac Sacrificijs, commendata, & cum aliquo vel pluribus ex eadem Societate, qui videbuntur inter eos qui adfuerint, communicata, ſtatuet per ſeipſum, num mittere debeat, nec ne: & ſic de reliquis circunſtantijs; vt ad Dei maiorem gloriam conuenire iudicabit. Erit autem eius, qui mittitur, officium, nulla ratione ſe ingerendo ad eundum, vel manendum in hoc loco potius, quàm in illo, † [b] plenam I
ac omnino liberam ſui diſpoſitionem Superiori, [c] qui eum Chriſti loco dirigit, ad ipſius maius obſequium & laudem relinquere. Sic etiam, vt alij maneant alicubi, vel alio ſe cõferant, † nemo quoquo mo- K
do

terit, ijs medijs vtatur; vt hi, à quibus aliquis euocatur, potius beneuoli omnino maneant, quam offenſi uel male affecti; & quod in omnibus honor & gloria diuina, & bonum vniuerſale quæritur, ſibi perſuadeant.

I ❡ [a] *His non repugnat proponere motus animi, aut cogitationes, quæ in contrarium occurrunt; ſubijciendo ſuum ſentire & velle, ei, quod ipſius Superior, Chriſti Domini Noſtri loco, ſentiret, ac vellet.*

K ❡ *Hinc planũ fit,*

[a] Exa c. 8. A & p. 5. c. 4 F.

[b] Sup. c. 1. § 2. & inf. c. 3. §. 1. & p. 4. c. 10. § 5.

[c] Sup. A. & p. 3. c. 1. §. 23. & p. 4. c. 10. §. 5. & p. 6. c. 1. §. 1. 2. & 3. & p 8. c. 4. D & p. 9. c. 3. §. 20.

do sine consensu Superioris sui, per quem ille in Domino gubernãdus est, curare debet.'

12 [b] Quocunque Superior mittet

L aliquem, † eum plene instruere (& ordinarie in scriptis) debebit,' tam de modo procedendi, quam de medijs, quibus eũ vti velit ad finem, quem in animo habet. Per [c] crebram etiã litterarũ cõmunicationẽ, quãtum fieri potest, totius successus certior redditus ex eo loco, vbi ipse residet (vt personæ, & negotia exegerint) consilio,

M † & alijs auxilijs, quæcunque adhiberi possint, prouidebit;' vt maius seruitium

1 Deo fiat, magisque commune bonum per personas Societatis iuuetur: quod tanto maiori

sit, probiberi, nequis principem, vel Communitatem, aut hominẽ quemuis magnæ auctoritatis, ad scribendum Superiori, vel verbotenus petendum aliquem de Societate, moueat; nisi prius, cum Superiore communicata re, hãc esse ipsius voluntatem intellexerit.

b Sup. c. 1. §. 5. & F. & G.

c Sup. H. & p. 8. c. 1. §. 9. & L.

L ¶ *Dicitur, ordinarie; propterea quod aliquãdo is, qui mittitur, tam instructus est, tantaque dexteritate pollet, vt instructio non sit necessaria. Sed demum hoc fiet, quandocunque opus erit.*

M ¶ *Cuiusmodi essent orationes & Missæ, quæ initio præsertim suscipiendorum operum, vel quando maior subsidij necessitas cernitur, quod res magni momenti sint, vel difficultates graues incidant, ad id applicentur. In hoc ergo, si-*

go, sicut & in a Sup.G. *aliis auxiliis*[a] *suarum patentium, aut sedis Apostolicæ litterarum, & aliis rebus, quæ possent esse necessariæ; prouidebit Superior, prout ratio, & charitas monebit.*

iori cura prĕstari debebit, quãto negotij qualitas (quòd vel magni momenti sit, vel difficile) † & personarum, quæ missæ N sunt (quod consilio, & instru- I ctione indigeant) id magis exigit.

N. § Hoc consilium & instructio, non tantum negotiis, sed etiam personis, prout vnusquisque vel animari, vel reprimi opus habet, perutile esse poterit: & sic de aliis intelligatur.

DE LIBERA AD HANC vel illam partem profectione.

Cap. III.

b Sup.c.1. §.2.& c.2. §.1. & I. QVamuis[b] eorum sit, qui sub Obedientia Societatis viuunt, se non ingerere directe vel indirecte ad sui Missionem, siue à Summo Pontifice, siue à suo Superiore, In nomine Domini Nostri IESV Christi, mittantur; qui tamen ad regionem aliquam magnam (cuiusmodi c Sup.c.1. §.1. & 7. esset India, vel aliæ Prouinciæ) missus esset; [c] si pars eius aliqua, peculiari limitatione ei asignata non fuerit, potest magis, & minus in hoc vel in illo loco immorari, aut discurrere quacũque, omnibus perpensis (in se, quod ad voluntatem suam attinet, indifferentiam sentiendo) & oratione fa- 1

cta, iudicauerit ad Dei gloriam magis expedire. Hinc apparet quod (primæ & summæ Obedientiæ Summi Pontificis non repugnando) multo magis in huiusmodi Missionibus, Superiori ad hanc partem potius, quam ad illam, prout in Domino senserit couenire, eosdem dirigere licebit.

2 Vbicunque quis maneat, si non est ei iniunctum, vt medio aliquo limitato vtatur, quale esset, legere, vel prædicare; in eo se exercebit, ex ijs quibus vtitur Societas in quarta Parte, capite octauo dictis, & proximo capite dicendis, † [a] quod magis conuenire iudicabit: atque etiam quod [b] in sexta Parte deuitandum dicitur, ad maius Dei obsequium etiam deuitabit.

A mo capite dicendis — (see marginal letter A)

IN CAPVT III.

A *Quamuis hoc ita se habeat; tamen cōferre media, quibus vti debet cū [c] eo Superiore, qui ei propior fuerit, semper erit securius.*

a Sup. c. 2. D. & E.

b P. 6. c. 3. §. 4. & sequētibus.

c P. 8. c. 1. §. 4.

QVIBVS IN REBVS DOMVS ET Collegia Societatis proximum adiuuent.

Cap. IIII.

1 QVia non solū enititur Societas, discurrendo per varia loca, sed etiam in quibusdā continenter residendo (vt in Domibus, & Collegijs) proximos iuuare; operæ pretium est intellexisse, quibus modis possint animæ in huiusmodi locis iuuari; vt eorum pars illa, quæ

poterit,

poterit, ad gloriam Dei exerceatur.

a Par. 10. §.12. b P.6.c.2. §.16. Et primo quidem conferet bonum exemplũ totius honestatis ac uirtutis Christianæ; [a] vt non minus bonis operibus, immo magis, quàm verbis eis [b] ædificationi esse, quibus cum agitur, curent. 2

Iuuatur etiã proximus sanctis desiderijs, & orationibus in Dei conspectu pro vniuersa Ecclesia, ac† pro ijs præsertim, qui maioris sunt momenti, ad eius vniuersale bonum effusis; ac pro amicis etiam, & [c] bene de nobis meritis viuentibus, & vita functis; siue postulent ipsi, siue non postulent; ac pro illis, in quorum auxilium peculiariter ipsi, & reliqui de Societate in varijs locis inter fideles, & infideles incumbunt: vt Deus omnes ad gratiam suam excipiendam, per debilia huius minimæ Societatis instrumenta disponere dignetur. 3 A

Missarum etiam Sacrificijs iuuare possunt, & alijs diuinis officijs; † nulla [e] pro eis eleemosyna accepta; siue aliqui particulares ea petierint, siue pro sua deuotione quisque ea Deo obtulerit. Et quod attinet 4 B

IN CAPVT IIII.

A ¶ *Cuiusmodi sunt Principes ecclesiastici, & seculares, & alij, qui multum prodesse, vel obesse bono animarum, & diuino obsequio possent.*

B ¶ *Vt [d] in sexta Parte explicatum est.*

C ¶ *Præ-*

c P.4. c.1.
d P.6. c.2. §.7.
e Exa. c.1. §.3. & p.6. c 2. §.7. & p.10. §.5.

tinet ad Missas, præter [a] eas quæ pro Fundatoribus dicuntur, vna, vel duę, aut plures (pro numero Sacerdotum, & prout conuenerit) singulis hebdomadis pro benefactoribus viuis, aut defunctis offerentur; Deum ac Dominum Nostrum rogando, vt pro illis hoc sanctũ Sacrificium admittere, & pro infinita ac summa liberalitate sua, eam beneficentiam remunerari, qua illi erga Societatem nostram ex diuino amore ac reuerentia vsi sunt, æternis præmijs dignetur.

[a] P.4. c.1.

5 Poterit [b] iuuari etiam proximus, Sacramentorum administratione: præcipue in audiẽdis Confessionibus († ad quas aliqui à Superiore, qui eo fungantur officio, sunt designandi') & in sancto Eucharistiæ Sacramento, † extra Paschæ tamen festum,' sua in Ecclesia.

[b] P.4. c.8. S.4.

C ¶ *Præter eos qui Confessarij ordinarij constituti sunt, Superioris erit, in spiritualibus necessitatibus quæ occurrunt, videre, num alij horum Sacramentorũ administrationi vacare debeant; & quod conuenit, statuere.*

D ¶ *Pascha, intelliguntur octo dies ante, & totidem post ipsum festum: quamquam eo tempore, qui facultatem haberẽt, vel peregrini, & reliqui, quos ius excipit, possunt ad Communionem admitti: & illi etiam, qui cum iam suis Parochijs satisfecerint, vellent hisce quindecim diebus semel aut sæpius in nostris Ecclesiis Sãctißimum Christi Corpus accipere,*

E ¶ *Quia*

sia administrando.

6 Proponatur verbum Dei populo assidue in Ecclesia, in Cōcionibus, Lectionibus, & in Christiana doctrina, per eos quos Superior probauerit, & ad tale munus destinauerit: † & quidem ijs temporibus, & E
modo, [a] qui eidem ad maiorem Dei gloriam & animarū ædificationem expedire videbitur.

7 Potest & hoc ipsum, quod dictum est, extra Ecclesiam Societatis, alijs in Ecclesijs, vel plateis, vel alijs locis præstari; quando ei, qui ceteris præest, ad maiorem Dei gloriam conferre videbitur.

8 [b] Curabunt etiam priuatim proximum pijs colloquijs ad meliora promouere; tum consilio, & exhortatione ad bona opera, † tum [c] etiam F
tradendis spiritualibus exercitijs.

9 Corporalibus etiam pietatis operibus, [d] quantum spiritualia, quæ maioris sunt momenti, permittent, quantumque vires

E ¶ *Quia quibusdam in locis fieri posset, vt aliquando his medijs, vel eorum parte vti non cōueniret; Constitutio non obligat, nisi tum Superiori eis vtendum esse videretur: sed eam intentionem ostendit, quam habet Societas in locis, in quibus residet; quæ ea est, vt hæc tria media, vel duo ex illis, vel quod eorū magis conuenire videbitur, exerceatur.*

F ¶ *Exercitia spiritualia plene non nisi paucis, ijsque huiusmodi, vt ex eorum profectu, nō vulgaris ad Dei gloriam fructus spe-* re-

a P.4. c.8. §.3.

b Exa.c.6. §. 4. & P. 4.c.4. §.6.

c P.4. c.8. §. 5. & F.

d Sup.c.2. E.

res patietur, incumbent; vt infirmis iuuandis, præcipue in Xenodochijs, eos inuisendo, & aliquos, qui eis inseruiant, mittendo; & dissidentes ad concordiam reuocando; sic etiã pauperes, ac in custodijs publicis detentos, quoad eius fieri poterit, per se subleuando, † & vt alij subleuent, curando. Metiatur autem oportet Præpositi prudentia (qui maius Dei obsequium ac bonum vniuersale semper ob oculos sibi proponet) quantum in huiusmodi rebus operæ sit ponendum.

10 [a] In Collegijs, & eorum Ecclesijs fiet, ex ijs quæ de Domibus dicta sunt, quod fieri poterit; prout opportunũ fuerit, iuxta Superioris (ut dictũ est) arbitrium.

11 [b] Qui talento præditus ad scribendos libros communi bono vtiles, eos conscriberet; [c] in lucem edere non debet aliqua scripta, nisi prius Præposi-

G *retur, tradendæ sunt. Primæ vero hebdomadæ exercitia ad multos, et aliqua conscientiæ examina, & modi orandi (præsertim primus trium illorum, qui in exercitijs proponuntur) ad multo plures etiam extendi possent. quiuis enim bona præditus volũtate ad hæc idoneus erit.*

G ¶ *Nihilominus non cõuenit, Societatem, vel eius Domos, aut Collegia, cum aliqua Congregatione misceri: nec in ea vlli conuentus agantur; nisi qui ad earundem Domorum vel Collegiorum finem, in diuino obsequio fient.*

[a] P.4.c.8. §.1.

[b] P.6.c.2. C.

[c] P.3.c.1. §.18. & p.4.c.6.O.

DECLA-

quæ magis sint idoneæ, vt iuuari, & fructum quẽ ceperint, ad Dei gloriam conseruare possint.

Vbi magis debemus, vt in locis illis, in quibus Domus vel Collegia Societatis sunt, vel aliqui ex ea, qui student, & beneficentia populi iuuantur (si paria essent cetera quæ ad spiritualem profectum attinẽt) magis conueniret aliquos nostros operarios versari, & huiusmodi loca talem ob causam, iuxta ordinem perfectæ charitatis, alijs præferri.

a Inf. E. *Quia bonum, quo [a] vniuersalius, eo diuinius est; illi homines, & loca, quæ cum profecerint, in causa erũt vt bonum ad multos alios qui eorum auctoritatem sequuntur, vel per eos reguntur, perueniat; debent præferri. Sic spirituale auxiliũ, quod hominibus magnis & publicis (siue seculares, vt Principes, Domini, Magistratus, vel Iustitiæ ministri; siue ecclesiastici illi sint, vt Prælati) quodque viris doctrina & auctoritate eminentioribus confertur, maioris momenti esse propter rationem eandem boni vniuersalioris existimandum est: propter quam etiam, auxilium impensum magnis gẽtibus, vt Indis, vel populis primarijs, vel Vniuersitatibus, quo solent multi confluere, qui si iuuentur, ipsi operarij esse ad alios iuuandos poterunt, debeat præferri.*

Vbi itidem intelligeretur inimicus Christi Domini Nostri seminasse zizania, ac præcipue effecisse, vt male sentiant, uel male affecti sint in Societatem, quo impediatur fructus, qui ex ea posset prouenire; tunc impensius esset incumbendum; præsertim si alicuius momenti, & cuius habenda sit ratio, is locus

est:

E hanc potius, quam ad illã partem mittendis,' & † ad hoc opus potius, quam ad illud.' *est: eoque mittendi essēt homines, si fieri posset, qui* & vt *vitæ exemplo, & doctrina, conceptam ex falsis narrationibus malam opinionem remouerent.*

E ¶ Ad meliorem ac certiorem operum electionẽ, ad quæ Superior suos mittit, [a] *eadem regula ob oculos versetur; scilicet diuinus honor maior, maiusque bonum vniuersale. hæc enim consideratio iustissime ad mittendum in hunc locum potius, quam in illum mouere potest. Et vt aliqua quæ ad alterutram partem possunt momentum habere, attingantur; in primis, cum possint, qui de Societate sunt, operam suam collocare, vbi bona spiritualia quæruntur, & etiam vbi corporalia, in quibus etiam misericordia & charitas exercetur; cum itidem aliqui possint in rebus maioris suæ perfectionis, & minoris, & demum in rebus ex se melioribus, & minus bonis iuuari;* [b] *si vtraque simul præstari non possunt, priora (ceteris paribus) secundis semper essent præferenda.* [a] Sup. D. & inf. hoc §. 1. [b] Inf. c. 4. §. 9.

Cum etiam res aliquæ in diuino seruitio magis vrgeant, aliæ minus, quòd remedij dilationem melius ferant; quamuis alioqui æqualis essent momenti, priores posterioribus sunt anteponendæ.

Cum etiam quædam peculiari quodam modo ad Societatem pertineant, uel cernatur alios non esse, qui eisdem vacent; rursus aliæ, quarum curam, et modum eisdem prospiciendi, alij habent; priores in Mis-

sionibus priorem locum habere æquum est.

Sic etiam inter pia opera, quæ æqualis essent momenti ac necessitatis, & quæ æqualiter vrgerent, si aliqua securiora tractanti, alia vero periculosiora essent; & rursus, aliqua quæ facilius & expeditius, alia quæ maiori cum difficultate & longiori tempore absoluuntur; priora etiam debent præferri.

a Sup. D. & inf. c.3. §.2. [a] *Ceteris, quæ dicta sunt, paribus, cum etiam sint aliquæ occupationes vniuersalioris boni, & quæ se ad plurium auxilium extendunt, vt concionari, vel legere; aliæ magis particulares, vt Confessiones audire, vel exercitia spiritualia tradere; si vtrisque vacari non potest, priores præferantur: nisi aliquæ circunstantiæ mouerent, vt secundæ magis conuenire viderentur. Cum etiam quædam pia opera diuturniora, & semper profutura sint, vt fundationes aliquæ piæ, quæ ad proximorum auxilium instituuntur; alia minus diuturna, quæ raro, & ad tempus exiguum iuuãt; constat priora secũdis esse præferẽda. et sic Præpositus Societatis potius ad hæc, quã ad illa, suorũ operam conferre debet. Fiũt vero hæc omnia propterea quòd ad maius Dei obsequiũ, maiusq; proximorũ bonũ ita conueniat.*

b Proœ. Consti. & p.1.c.2.§. 13. & p.4. c.8.§.8.

F ¶ [b] *Quamuis* & † vt hanc personam po- F
summa prouiden tius, quàm illam mittat,
tia, & Sancti Spi † hoc,
ritus directio, ea sit, quæ efficaciter meliora cum in alijs omnibus eligere faciat, tum in mittẽdis ad quẽuis locũ illis, qui magis conueniẽt, et quadrabunt personis & rebus, propter quas mittuntur; illud tamen

in

in vniuersum dici potest; primum, quòd ad res grauiores, & in quibus plus refert non errare (quoad situm in eo fuerit cũ diuina gratia, qui prouidere debet) mitti viros magis delectos, quibusque magis confidatur, oportet.

In rebus quæ corporis labores maiores exigunt, qui robustiores & saniores.

Vbi pericula spiritualia plura sunt, qui in virtute magis probati & securiores.

Vt agant cum viris prudentibus, qui spiritualem gubernationem vel temporalem habent, ij conuenire magis videntur,[a] qui discretionis & conuersandi cũ hominibus gratiam habent; cum exteriori specie (modo, quæ interiora sunt, non desint) quæ ad auctoritatem conferat. posset enim magni momenti esse eorum consilium. a P. 1. c. 2. §. 9. & 10.

Ingeniosis & subtilibus ac litteratis, ij magis quadrant, qui in ingenio itidem & litteris peculiare donum habent. Hi enim in lectionibus, & colloquijs magis iuuare poterunt.

Ad populũ, vt plurimum, aptiores erunt, qui talento Prædicationis et audiẽdarũ Confeßionum pollẽt.

Quod ad numerum attinet huiusmodi operariorum, qui mittendi sunt, & combinationem eorum, consideratio erit etiam adhibenda: & primo quidẽ, cum fieri posset, conueniret vnum solum non mitti; sed saltem duos: tum vt mutuo ipsi in rebus spiritualibus & corporalibus iuuentur, tum vt poßint esse magis vtiles ijs ad quos mißi sunt; labores inter se diuidendo, quos in seruitium proximorum suscipiunt.

Et si duo mittentur; cum vno Concionatore vel Lectore cõmode coniungeretur alius, qui messem in Confessionibus, & spiritualibus exercitijs, quam ille præpararet, colligeret; iuuaretque eundem in colloquijs, & alijs medijs, quæ ad proximos iuuandos adhiberi solent.

Sic etiam, si quis in modo procedendi Societatis, et cum proximis agẽdi parum exercitatus mitteretur; alteri in his magis exercitato adiungi deberet; quem imitari, cum quo conferre, quemque de rebus dubijs, quæ occurrent, consulere possit.

a P.8. c.1. §.3. & C. *Alicui valde feruẽti & animoso, alius magis circunspectus & cautus bene adiungeretur:* [a] *& sic de alijs mixtionibus huic similibus; ita vt diuersitas vinculo charitatis vnita, sic vtrumque iuuet, vt contradictionem vel discordiam inter eos, aut alios proximos generare non possit. Plures, quã duos, cũ opus ad quod mittuntur, maioris esset momenti in diuino obsequio, ac maiorem multitudinem exigeret, & alioqui Societas plures operarios sine detrimento rerum aliarum ad maiorem Dei gloriam & vniuersale bonum spectantium posset prouidere, Superior mittere poterit; prout Sancti Spiritus vnctio eum docuerit, vel in diuinæ Maiestatis conspectu melius conuenientiusque ipse senserit.*

b Sup. c.1. E. & p.6. c. 2. §.13. & L. G ¶ [b] *Quod ad modũ attinet eos mittendi (præter* † hoc, vel illo modo, † ad G

conuenientem instructionem) nũ pauperum more, vt sine iumento ac pecunia, an maiori cum commoditate mitti

te mitti oporteat; [a] *cũ litteris item, an sine illis, quo tendunt, destinatis (siue ad priuatos aliquos homines, siue ad ciuitatem, vel eius caput scribentur, quæ ad auctoritatem aut beneuolentiam conferant) Superior vndecunque maiorem proximorum ædificationem, & diuinum obsequium intuendo, quod conuenit, constituet.* a Inf. M.

H † ad prolixius, vel breuius tempus; id [c] semper, quod ad maius

H ¶ [b] *Tempus quod Missionibus dandum est, siue ad hanc, siue ad illam partem mittantur, quando à Summo Pontifice præscriptũ non est, metietur, hinc quidem, qualitas negotiorum spiritualium, quæ tractantur, & momentum ipsorum maius aut minus, habita necessitatis, & fructus qui percipitur, vel speratur, ratione; inde vero, consideratio eorum, quæ alijs in locis se offerunt, & obligatio eis vacandi, & vires Societatis, quas habet, vt his atque illis operibus possit satisfacere. Quædam etiam accidere solent, quæ expẽdenda sunt, vt Missionis tempus uel breuius sit, uel prolixius.* [d] *Demum habita primi nostri Instituti ratione, cum hoc sit per uarias mundi partes discurrere, ac magis uel minus in illis hærere, pro fructus, qui cernitur, modo; uidendum erit, num conueniat plus aut minus temporis in his, aut illis Missionibus impendi.* [e] *Et ut hoc intelligatur, conueniet crebris litteris certiorem reddi Superiorem percepti fructus ab his, qui missi sunt.*

b Sup. c. 1. §. 6. & p. 9. c. 3. G.

c Sup. D. & E.

d Sup. c. 1. §. 1. & Exa. c. 4. §. 35. & p. 3. c. 2. G. & p. 4. proœ. A.

e Inf. §. 2. & p. 8. c. 1. §. 9. & L.

I

[f] *Cum mutari aliquem oportebit, animaduertat Superior, quod ad eum reuocandum, quoad fieri poterit,* f P. 10. §. 11. & B.

terit, ijs medijs vtatur; vt hi, à quibus aliquis euocatur, potius beneuoli omnino maneant, quam offensi uel male affecti; & quod in omnibus honor & gloria diuina, & bonum vniuersale quæritur, sibi persuadeant.

a Exa c. 8. A & p. 5. c. 4 F.

b Sup. c. 1. § 2. & inf. c. 3. §. 1. & p. 4. c. 10. § 5.

c Sup. A. & p. 3. c. 1. §. 23. & p. 4. c. 10. §. 5. & p. 6. c. 1. §. 1. 2. & 3. & p 8. c. 1. D & p. 9. c. 3. §. 20.

I ¶ [a] *His non repugnat proponere motus animi, aut cogitationes, quæ in contrarium occurrunt; subijciendo suum sentire & velle, ei, quod ipsius Superior, Christi Domini Nostri loco, sentiret, ac vellet.*

K ¶ *Hinc planũ fit,*

ius Dei obsequium, & bonum vniuersale facit, statuatur. Cũ hac ergo rectissima ac syncerissima intentione, in Dei ac Domini Nostri conspectu habita, & si ei videbitur, propter deliberationis difficultaté vel momentum, re diuinæ Maiestati, suis & domesticorum orationibus ac Sacrificijs, commendata, & cum aliquo vel pluribus ex eadem Societate, qui videbuntur inter eos qui adfuerint, communicata, statuet per seipsum, num mittere debeat, nec ne: & sic de reliquis circunstantijs; vt ad Dei maiorem gloriam conuenire iudicabit. Erit autem eius, qui mittitur, officium, nulla ratione se ingerendo ad eundum, vel manendum in hoc loco potius, quàm in illo, † [b] plenam I ac omnino liberam sui dispositionem Superiori, [c] qui eum Christi loco dirigit, ad ipsius maius obsequium & laudem relinquere. Sic etiam, vt alij maneant alicubi, vel alio se cõferant, † nemo quoquo mo- K do

do sine consensu Superioris sui, per quem ille in Domino gubernādus est, curare debet.'
V2 b Quocunque Superior mittet
L aliquem, † eum plene instruere (& ordinarie in scriptis) debebit,' tam de modo procedendi, quam de medijs, quibus eū vti velit ad finem, quem in animo habet. Per c crebram etiā litterarū cōmunicationē, quātum fieri potest, totius successus certior redditus ex eo loco, vbi ipse residet (vt personæ, & negotia exegerint) consilio,
M † & alijs auxilijs, quæcunque adhiberi possint, prouidebit;' vt maius seruitium
1 Deo fiat, magisque commune bonum per personas Societatis iuuetur: quod tanto maiori

fit, prohiberi, nequis principem, vel Communitatem, aut hominē quemuis magnæ auctoritatis, ad scribendum Superiori, vel verbo tenus petendum aliquem de Societate, moueat; nisi prius, cum Superiore communicata re, hāc esse ipsius voluntatem intellexerit.

b Sup. E. 1. §. 5. & F. & G.

c Sup. H. & p. 8. c. 1. §. 9. & L.

L ¶ *Dicitur, ordinarie; propterea quod aliquādo is, qui mittitur, tam instructus est, tantaque dexteritate pollet, vt instructio non sit necessaria. Sed demum hoc fiet, quandocunque opus erit.*

M ¶ *Cuiusmodi essent orationes & Missæ, quæ initio præsertim suscipiendorum operum, vel quando maior subsidij necessitas cernitur, quod res magni momenti sint, vel difficultates graues incidant, ad id applicentur. In hoc ergo, si-*

P 4

go, ſicut & in aliis auxiliis[a] ſuarum patentium, aut ſedis Apoſtolicæ litterarum, & aliis rebus, quæ poſſent eſſe neceſſariæ; prouidebit Superior, prout ratio, & charitas monebit.

a Sup.G.

iori cura præſtari debebit, quãto negotij qualitas (quòd vel magni momenti ſit, vel difficile) † & perſonarum, quæ miſſæ ſunt (quod conſilio, & inſtructione indigeant) id magis exigit. N

N. ¶ *Hoc conſilium & inſtructio, non tantum negotiis, ſed etiam perſonis, prout vnuſquiſque vel animari, vel reprimi opus habet, perutile eſſe poterit: & ſic de aliis intelligatur.*

DE LIBERA AD HANC vel illam partem profectione.

Cap. III.

b Sup.c.1. §.2.& c.2. §.1. & I.

QVamuis[b] eorum ſit, qui ſub Obedientia Societatis viuunt, ſe non ingerere directe vel indirecte ad ſui Miſſionem, ſiue à Summo Pontifice, ſiue à ſuo Superiore, In nomine Domini Noſtri IESV Chriſti, mittantur; qui tamen ad regionem aliquam magnam (cuiuſmodi eſſet India, vel aliæ Prouinciæ) miſſus eſſet, [c] ſi pars eius aliqua, peculiari limitatione ei aſsignata non fuerit, poteſt magis, & minus in hoc vel in illo loco immorari, aut diſcurrere quacũque, omnibus perpenſis (in ſe, quod ad voluntatem ſuam attinet, indifferentiam ſentiendo) & oratione fa- 1

c Sup.c.1. §.1. & 7.

cta

cta, iudicauerit ad Dei gloriam magis expedire. Hinc apparet quod (primæ & summæ Obedientiæ Summi Pontificis non repugnando) multo magis in huiusmodi Missionibus, Superiori ad hanc partem potius, quam ad illam, prout in Domino senserit cõuenire, eosdem dirigere licebit.

2 Vbicunque quis maneat, si non est ei iniunctum, vt medio aliquo limitato vtatur, quale esset, legere, vel prædicare; in eo se exercebit, ex ijs quibus vtitur Societas in quarta Parte, capite octauo dictis, & proximo capite dicendis, † [a] quod magis conuenire iudicabit: [b] atque etiam quod [b] in sexta Parte deuitandum dicitur, ad maius Dei obsequium etiam deuitabit.

A

IN CAPVT III.

A Quamuis hoc ita se habeat; tamen cõferre media, quibus vti debet cũ [c] eo Superiore, qui ei propior fuerit, semper erit securius.

a Sup. c. 2. D. & E.

b P. 6. c. 3. §. 4. & sequẽtibus.

c P. 8. c. 1. §. 4.

QVIBVS IN REBVS DOMVS ET Collegia Societatis proximum adiuuent. *Cap. IIII.*

1 Quia non solũ enititur Societas, discurrendo per varia loca, sed etiam in quibusdã continenter residendo (vt in Domibus, & Collegijs) proximos iuuare; operæ pretium est intellexisse, quibus modis possint animæ in huiusmodi locis iuuari; vt eorum pars illa, quæ

poterit,

poterit, ad gloriam Dei exerceatur.

Et primo quidem conferet bonum exemplũ totius honestatis ac uirtutis Christianæ; [a] vt non minus bonis operibus, immo magis, quàm verbis eis [b] ædificationi esse, quibus cum agitur, curent. 2

a Par. 10. §. 12.
b P. 6. c. 2. §. 16.

Iuuatur etiã proximus sanctis desiderijs, & orationibus in Dei conspectu pro vniuersa Ecclesia, ac† pro ijs præsertim, qui maioris sunt momenti, ad eius vniuersale bonum effusis; ac pro amicis etiam, & [c] bene de nobis meritis viuentibus, & vita functis; siue postulent ipsi, siue non postulent; ac pro illis, in quorum auxilium peculiariter ipsi, & reliqui de Societate in varijs locis inter fideles, & infideles incumbunt: vt Deus omnes ad gratiam suam excipiendam, perdebilia huius minimæ Societatis instrumenta disponere dignetur. 3 A

c P. 4. c. 1.

IN CAPVT IIII.

A ¶ *Cuiusmodi sunt Principes ecclesiastici, & seculares, & alij, qui multum prodesse, vel obesse bono animarum, & diuino obsequio possent.*

B ¶ *Vt [d] in sexta Parte explicatum est.*

d P. 6. c. 2. §. 7.

C ¶ *Præ-*

Missarum etiam Sacrificijs iuuare possunt, & alijs diuinis officijs; † nulla [e] pro eis eleemosyna accepta; siue aliqui particulares ea petierint, siue pro sua deuotione quisque ea Deo obtulerit. Et quod attinet 4 B

e Exa. c. 1. §. 3. & p. 6. c. 2. §. 7. & p. 10. §. 5.

tinet ad Missas, præter [a] eas quæ pro Fundatoribus dicuntur, vna, vel duę, aut plures (pro numero Sacerdotum, & prout conuenerit) singulis hebdomadis pro benefactoribus viuis, aut defunctis offerentur; Deum ac Dominum Nostrum rogando, vt pro illis hoc sanctũ Sacrificium admittere, & pro infinita ac summa liberalitate sua, eam beneficentiam remunerari, qua illi erga Societatem nostram ex diuino amore ac reuerentia vsi sunt, æternis præmijs dignetur.

C ¶ Præter eos qui Confessarij ordinarij constituti sunt, Superioris erit, in spiritualibus necessitatibus quæ occurrunt, videre, num alij horum Sacramentorũ administrationi vacare debeant; & quod conuenit, statuere.

a P.4. c.1.

5 Poterit [b] iuuari etiam proximus, Sacramentorum administratione: præcipue in audiẽdis Confessionibus (C † ad quas aliqui à Superiore, qui eo fungantur officio, sunt designandi') & in sancto Eucharistiæ Sacramento, D † extra Paschæ tamen festum,' sua in Ecclesia.

D ¶ Pascha, intelliguntur octo dies ante, & totidem post ipsum festum: quamquam eo tempore, qui facultatem haberẽt, vel peregrini, & reliqui, quos ius excipit, possunt ad Communionem admitti: & illi etiam, qui cum iam suis Parochijs satisfecerint, vellent hisce quindecim diebus semel aut sæpius in nostris Ecclesiis Sãctissimum Christi Corpus accipere.

b P.4. c.8. §.4.

E ¶ Quia

res patietur, incumbent; vt infirmis iuuandis, præcipue in Xenodochijs, eos inuisendo, & aliquos, qui eis inseruiant, mittendo; & dissidentes ad concordiam reuocando; sic etiã pauperes, ac in custodijs publicis detentos, quoad eius fieri poterit, per se subleuando, † & vt alij subleuent, curando. Metiatur autem oportet Præpositi prudentia (qui maius Dei obsequium ac bonum vniuersale semper ob oculos sibi proponet) quantum in huiusmodi rebus operæ sit ponendum.

G

10 [a] In Collegijs, & eorum Ecclesijs fiet, ex ijs quæ de Domibus dicta sunt, quod fieri poterit; prout opportunũ fuerit, iuxta Superioris (ut dictũ est) arbitrium.

11 [b] Qui talento præditus ad scribendos libros communi bono vtiles, eos conscriberet; [c] in lucem edere non debet aliqua scripta, nisi prius Præposi-

retur, tradendæ sunt. Primæ vero hebdomadæ exercitia ad multos, et aliqua conscientiæ examina, & modi orandi (præsertim primus trium illorum, qui in exercitijs proponuntur) ad multo plures etiam extendi possent. quiuis enim bona præditus volũtate ad hæc idoneus erit.

G ¶ Nihilominus non cõuenit, Societatem, vel eius Domos, aut Collegia, cum aliqua Congregatione misceri: nec in ea vlli conuentus agantur; nisi qui ad earundem Domorum vel Collegiorum finem, in diuino obsequio fient.

a P.4.c.8. §.1.

b P.6.c.2. C.

c P.3.c.1. §.18. & p. 4.c.6.O.

DECLA-

positus Generalis ea videat, & legi ac examinari faciat; vt, si ad ædificationem fore videbuntur, & non aliter in publicum prodeant.

De ijs quæ ad officia domestica, & res alias magis particulares pertinent,[a] in Regulis Domorum dicetur: nec vlterius progrediemur circa Missiones, vel diuisionem eorum, qui de Societate sunt, per vineam Domini Nostri IESV Christi. 12

[a] Proce.de da. & p.4. c.10.§.6.

OCTAVA PARS

DE IIS, QVÆ CONFERVNT AD eorum, qui dispersi sunt, cum suo capite, & inter se mutuam vnionem.

DE IIS QVAE IVVANT ad vnionem animorum. Cap. I.

1 QVO difficilius est, membra huius Congregationis cũ suo capite, & inter
A se inuicẽ vniri, † quòd tã diffusa in diuersis mũdi partibus inter fideles & infideles sint; eo impẽsius, quæ iuuant ad vnionẽ, quærenda sunt: quandoquidem nec conseruari, nec regi, atq; adeo nec finem, ad quem tendit Societas ad maiorẽ Dei gloriam, consequi potest, si inter se & cũ capite suo membra eius vnita non fuerint. Dicetur ergo de ijs, quæ cõferũt ad animorum vnionẽ: Deinde de ijs quæ ad vnionem personalẽ in Con-

DECLARATIONES. In Octauam Partem.

IN CAPVT I.

A ¶ *SVnt & aliæ rationes; qualis est, quòd vt plurimum litterati erunt, & gratia apud Principes, et primarios viros, ac populos non parum valebunt.*

B ¶ *Hoc*

Congregationibus vel conuenientibus pertinent. Et quidem circa animorum vnionem, quædam ex parte subditorũ, quædam ex parte Superiorũ, quædam ex utrorumque parte iuuabunt.

2 Ex parte subditorum, iuuerit, † magnam [a] turbam hominum ad Professionem non admitti; nec quoscunque, sed selectos homines, etiã inter Coadiutores formatos, aut Scholasticos, retineri: multitudo enim magna eorum, qui vitia sua non bene domuerunt, vt ordinem nõ fert, ita nec vnionem, quæ in Christo Domino Nostro tã necessaria est, vt bonus status, ac procedendi modus huius Societatis conseruetur. B

3 Et quia huiusmodi vnio magna ex parte per Obedientiæ vinculum conficitur; [b] hæc semper in suo vigore conseruanda est: et qui foras ad laborandum in agro dominico ex Domibus mittuntur, † quoad eius fieri potest, in eadem sint exer- C

[a] Par. 4. proœ. A. & p.5.c.2. §.1.& 2.& p.10 §.7.

[b] P.3.c.1. § 23.& p. 6.c.1.

B ¶ Hoc autem non excludit numerum (licet magnum) eorũ, qui erunt idonei, vt in Professos, vel Coadiutores formatos, vel Scholasticos approbatos admittantur: sed hoc eo spectat, vt commendatum habeatur, ne, qui tales non erũt, idonei (præcipue ad Professionem) facile cẽseantur: & cum bene obseruabitur quod in prima, & in quinta Parte dictũ est, satis erit. qui enim huiusmodi essent, turba existimari non deberẽt; sed potius gẽs electa; tametsi magna ea esset.

C ¶ Cum experimento

exercitati: & hac in virtute, qui primas in Societate tenēt, bono sui exemplo alijs prælu- ceant; vniti omnino cum suo Superiore; & prompte, humi- liter, & deuote ei obediendo, persistant.[b] Qui autem tam egregium sui specimen in Obe dientia non dedisset, certe ei adiungi deberet socius, qui in ea magis esset conspicuus. nam vt plurimū socius qui in Obe- dientia magis profecit, eū qui minus in ea profecisset, cum di uino fauore, in eadem iuuabit. & alioqui, quamuis ad hunc scopū non tēderetur, ei qui cū aliquo munere gubernādi mit

D tetur; † 5 Collateralis socius (si Superiori videbitur quod sic melius commisso muneri satisfaciet) adiūgi poterit:[c] qui sic se geret cum eo qui alijs præest, & ille inuicem cum hoc, vt Obedientia ac reuerentia subditorum, debilior erga Superiorem non reddatur: sed ille potius verum ac fidelem adiutorem, & subleuatorem erga suam personam, & alio-

rimēto compertū esset, aliquos ex ijs qui missi sunt, non recta incedere, quod ad Obedientiā attinet; vel reuocari debent, vel socij qui in ea profecerint, eis adiungi; quamuis initio missi non fuissent.

D § *Quamuis Collateralis, Obedientiæ Præpositi, vel personæ illius cui datur, nō subdatur; debet tamen ei interius & exterius reuerentiam exhibere; ac in ea, reliquis, qui eius Obedientiæ subduntur, exemplum præbere. Debet itidem, qua poterit, diligentia eū, qui alijs præest, iuuare*

a Par. 4. c. 10. §. 4. & 8.

b P. 7. c. 2. F.

c P. 4. c. 17. B.

Q

[a] Inf. §.6. & p.4. c. 10. §.5. & p.10.§.9.

[b] P.7.c.3. A.

[c] P 9. c.6. §.2.

iuuare in rebus omnibus ad ipsius officiũ pertinẽtibus, in quibus eius operam ille requiret.

Quamuis etiã nulla de re interrogaretur; cum tamẽ animaduertet, quod ei aliquid dici conueniat, quod ad personam, aut res, quæ sunt ipsius officij, pertineat; debet fideliter ea quæ oportet, ei referre; & cum libertate & modestia Christiana, quod sentiat, explicare: propositis tamen suis rationibus, & ijs quæ ipsum mouent, si Præpositus in sua contraria sententia persisteret, Collateralis proprium iudicium submittere, & ei conformem se reddere debet; nisi tamen clarissime intelligeret

aliorum, qui suæ fidei commissi sunt, sibi datum esse in Collaterali experiatur.

[a] Ad eandem Obedientiæ virtutem ordo bene obseruatus inter ipsos Superiores, quorum alij alijs subduntur, & inferiorum erga illos, pertinet: ita vt singuli, qui in aliqua Domo vel Collegio versantur, ad suum Præpositũ Localem, seu Rectorem recurrant, & per eum in omnibus regi se sinant. Eis autem qui per prouinciam aliquam varijs in locis disiuncti manent, ad Prouincialem Præpositum, [b] vel alium Localem viciniorem erit recurrendum; prout eis iniunctum fuerit.[c] Omnes vero Pręposįti Locales, vel Rectores crebra communicatione cum Prouinciali vtantur; & iuxta eius arbitriũ in omnibus se gerant. Eodem modo Præpositi Prouinciales cum Generali se habebunt. 4

† Sic

geret

geret illum errare: quod si accidet; ad Superiorem referre debet.

Curet etiam Collateralis vnionem, quoad eius fieri poterit, subditorum inter se, & cum suo Præposito immediato; & inter eos velut Angelus pacis incedat: & studium adhibeat, vt de Superiore suo sic sentiant, illumque ita ament, vt oportet, [a] quem Christi Domini Nostri loco habent.

[b] *Debet etiam certiorem reddere Superiorem suum Generalem, vel Prouincialem ijs de rebus, quas vel ipse, vel is, cui Collateralis adiunctus est, commendaret: et sponte sua etiam eius loco id faciat, cum per aduersam corporis valetudinem, vel occupationes, vel aliquam aliam causam, ille in hac parte officio suo deesset.*

Contra, Præpositus cum suo Collaterali nonnulla obseruare debet: ac primum, considerando quòd non vt subditus, sed vt auxilium & subleuamen ei datus est, peculiarem erga eum dilectionem & honorem præ se ferre debet; agatque cum eo familiariter, vt sit animosior ad ei dicẽdum, quod sentit; commodiusque id faciat, ac videat, qua in re eum iuuare poßit. Curet etiam, vt auctoritatem habeat, & diligatur ab inferioribus: eo enim vtilius, eius ministerio erga illos vtetur.

Si qua occurrerint, quæ difficiliora esse videantur; cum eo tractari oporteret, eius sententiã rogando, et ad dicendum quod sentit (etiã cum non interrogaretur) reducendumq; sibi in memoriã quod ad suã personam & officium conuenire videatur, exhortan-

[a] P. 3. c. 1. §. 23. & p. 4. c. 10. §. 5. & p 6. c. 1. §. 1. 2. & 3. & p. 7. c. 2. §. 1. & A. & p. 9. c. 3. §. 20.

[b] Inf. §. 9. & p. 4. c. 17. §. 7.

do. Et auditis, quæ à Collaterali dicuntur, melius per seipsum, quod facto opus est, constituet.

Quod attinet ad executionem sui officij, ad subditorum gubernationem, vtatur Collaterali, vt fideli ministro in rebus maioris momenti; siue vniuersales sint, ad Domos, siue particulares, ad quemuis ex fratribus spectantes.

In ijs quæ ad Præpositum Generalem pertinent, eique debentur, vtatur etiam eius opera: & in omnibus eo habeat loco, eoque modo ipsi confidat, quo alteri sibi (dêpta potestate) in spiritus vnione in Christo Domino Nostro.

Et animaduertendum est, duabus ex causis præcipue Collateralem adiungi debere: Prima est, quando in eo, qui cum præcipuo munere mittitur, maius auxilium desideraretur; propterea quod non sit magnopere versatus & exercitatus in huiusmodi gubernatione; vel propter alias causas: quamuis eius desideria, & vita ad maiorem Dei gloriam sint valde approbata. Secunda, quando aliquis ex eis, quos secum est habiturus, huiusmodi esset, vt existimaretur minus profecturus, si sub eius qui præest, Obedientia constituatur, quam si vt Socius adiungeretur: dummodo talentum ad eundem iuuandum haberet.

E ¶ *Cum particularibus ex causis, Præposito Prouinciali magis cō uenire ad diuinū obsequium videretur,*

a P.2. c.1. §.2.

† Sic enim, [a] subordinatione conseruata, [a] vnio, quæ in ea quammaxime consistit, aspirāte gratia Dei, conseruabitur. E

b P.2. c.2. D.

[b] Si quis diuisionis, vel dissensio- 5

sensionis eorum qui vna viuūt, inter se, vel cum suo capite auctor esse cerneretur; diligentissime ab ea Congregatione, velut pestis quæ eam potest summopere inficere, si præsens remedium non adhibeatur, † separandus est.

6 Ex parte Præpositi Generalis, quæ ad hanc vnionem animorum conferent, † sunt eæ dotes, quibus (vt [a] in nona Parte dicetur) eum exornari oportet: quibus cum præditus fue-

retur, vt aliquis ex ijs, qui in Domibus vel Collegijs versantur, sibi immediate subsit; potest ab Obedientia Rectoris, vel Præpositi Localis eum eximere. Et sic Generalis quosdā ex priuatis, & Præpositis Localibus, vel Rectoribus, suæ Obedientiæ proxime reseruare posset. vt plurimum tamen prædicta Obedientiæ subordinatio eo melior erit, quo perfectius obseruabitur.

F ¶ *Separare intelligendum est; vel omnino à Societate dimittendo; vel in alium locum transferendo, si hoc sufficere videretur; & ad diuinum obsequium, ac commune bonum, iudicio illius qui curam eius habet, magis conueniret.*

G ¶ *Iuuabit [b] etiam in primis, inter alia Dei dona, bona existimatio, & auctoritas erga subditos; & habere, ac præ se ferre dilectionem, & curam illorum: ita vt subditi sibi persuadeant, suum Superiorē scire, velle, & posse bene ipsos in Domino gubernare. Ad quod, sicut ad alia multa, conferet, secum viros, qui consilio polleāt, habere; (vt [c] in nona Parte dicetur)*

[a] p.9. c.2.

[b] P.9. c.2. §. 2. & 9. & c.6. A.

[c] P.9. c.5. §. 2. & c. 6. §. 10. & 11.

cetur) quorum opera in ijs quæ statuēda sunt ad bonum Societatis progressum, in his atque illis locis ad Dei gloriam vti possit.

a Sup. 5.4. & p.5.c.1. A. & p.9 c.3 5.1.& 10.

Conferet etiā, circunspecte & ordinate præcipere: eo modo curādo subditos in Obedientiæ officio continere, ut Superior omni beneuolentia, & modestia, & charitate in Domino, quod in ipso est, vtatur: ita ut subditi se potius ad dilectionem maiorem, plu-quam ad timorem suorum Superiorum poßint componere; quamuis aliquando utrunque sit utile: eorum etiam arbitrio aliquid relinquendo, cum probabile uidebitur, quod eos id iuuabit: aliquando etiam eis ex parte aliquid indulgendo, & compatiendo, cum uideretur id posse magis conuenire.

b P.2.c.1. 5.2.

c P.3.c.1. N.

fuerit, erga omnia membrá Societatis suo fungetur officio: capitis videlicet, à quo in illá influxus, ad præfixum ipsi finem necessarius, descendat.[a] & sic à Generali Præposito, vt à capite, vniuersa facultas Prouincialium egrediatur, ac per eos ad Locales, per hos autē ad singulares personas descendat. sic etiam ab eodem capite (vel saltem eo suam facultatem cōmunicāte, & rem approbante) Missiones procedant. De communicatione gratiarum Societatis tantundem sit dictū:[b] quo enim magis inferiores à suis Superioribus pendebunt, eo melius amor, Obedientia, atque vnio inter eos retinebitur.

Et vt locus magis conueniat ad communicationem capitis cum suis membris, conferre 7

H re plurimum poteſt, vt † Præpoſitus Generalis magna ex parte [a] Romæ reſideat:' vbi cũ alijs omnibus locis Societatis faciliori vtetur commercio.

I † Prouinciales itidem in ijs locis diutius verſabuntur, vnde cum inferioribus, & cum Superiori Præpoſito commoda fuerit communicatio;' quantũ in Domino id effici poterit.

8 [b] Præcipuum vtriuſque partis vinculũ, ad membrorũ inter ſe, & cum capite ſuo vnionem, amor eſt Dei ac Domini Noſtri IESV Chriſti: cũ cuius diuina ac sũma bonitate, ſi Superior et inferiores valde vniti fuerint, perfacile inter ſeipſos vnientur: idque per eundẽ illum amorem fiet, qui à Deo deſcẽdẽs, ad omnes proximos, ac peculiari ratione ad corpus Societatis pertinget. [c] Charitas itaque, & vt in vniuerſum dicatur, omnis probitas ac virtus, qua iuxta ſpiritum procedatur, ad vnionem ex vtraque parte iuuabit; & (quod inde ſequitur) omnis rerum tempora-

H ¶ Poterit nihilominus ſubditos alijs in locis, prout occaſio & neceſsitas occurrerit, uiſitare; & prope Romã aliquando habitare; prout ad maiorẽ Dei gloriam fore iudicauerit.

I ¶ De uiſitatione Præpoſiti Prouincialis eadem erit ratio, atque Generalis: poterit enim id facere, cum videbitur ad Dei maius obſequiũ fore: eſtque id ualde proprium eius officij. Cum tamen aliquo in loco diutius eſt ei reſidendum, ſi fieri poteſt, lo-

[a] Inf. c. 5. §. 1.

[b] P. 10. §. 9.

[c] P. 10. § 2. & 9.

cũ eligat, ex quo, cum subditis & cũ Generali crebra communicatione litterarũ, vti possit.

K ¶ [b] Cum iis qui adhuc litteris operam non dederint, curandũ est, vt omnes (vt plurimum) eandem doctrinam, quæ in Societate fuerit electa vt melior & conuenientior Nostris, sequantur. qui autem studiorum cursum iam peregit, aduertat, ne opinionum diuersitas coniunctioni charitatis noceat: & quoad eius fieri poterit, doctrinæ in Societate communiori se accommodet.

ralium contemptus, in quibus sui ipsius amor, grauissimus huius vnionis ac boni vniuersalis hostis, errare solet.[a] Multum etiam conferet consensio; tum in interioribus, † vt est do k ctrina, iudicia, ac voluntates, quoad eius fieri poterit; tum etiam in exterioribus, vt est vestitus, cęrimoniæ [c] Missæ, & reliqua; quantum personarum, & locorum, & ceterorum varietas permittet.

[d] Magnopere etiam iuuerit, † litterarum vltro citroque mis- o L

[a] Proœ. declar. & p. 3. c. 1. §. 18. & p. 10. §. 9.

[b] P. 4. c. 5. §. 4. & c. 14. §. 1.

[c] Exa. c. 5. §. 7. & p. 4. c. 8. §. 2.

[d] Sup. D. & inf. c. 2. B. & p. 4. c. 17. § 7. & L. & p. 7. c. 2. §. 2. & H. & p. 10. §. 9.

L ¶ Præpositi Locales, vel Rectores, qui sunt in aliqua Prouincia, quique missi sunt ad fructum in agro Domini curandum, Præposito suo Prouinciali singulis hebdomadis, si fieri potest, scribere debent: [e] & Prouinciales, & alij, Generali singulis hebdomadis, si vicinus fuerit: si autem in regno diuerso resident, vbi deest ea commoditas, tam priuati ad fructificandum missi (vt dictum est) & Præpositi Locales, & Rectores, quàm Prouinciales, singulis mensibus se-

[e] P. 9. c. 6. A.

missarum inter inferiores & Superiores, frequens commercium; & crebro alios de alijs
M certiores fieri; † ac audire quæ ex varijs locis ad ædificatio-

semel Generali scribent: qui curabit, vt eisdem, saltem Prouincialibus, semel singulis mẽsibus scribatur. Ipsi vero Prouinciales, Præpositis Localibus, & Rectoribus, & priuatis personis, quibus opus erit, semel etiam singulis mensibus scribi curabunt: & vtrinque crebrius; iuxta occasionum in Domino occurrentium rationes.

M ¶ Vt autem res Societatis ad ædificationem pertinentes, communicari omnibus possint; hanc formulam sequi oportebit: Qui sub vno Prouinciali sunt, ex diuersis Domibus vel Collegijs scribant, quarti cuiusque mensis initijs, litteras, quæ solum ea quæ ad ædificationem faciunt, contineant: & alterum earum exẽplũ, lingua vernacula illius prouinciæ; alterum, latina scriptum sit: & mittant vtrumque duplex Prouinciali; vt mittat alterum exemplum vtraque lingua, Generali, cum alijs suis litteris; vbi referat quod notatu dignum, vel ad ædificationem fuerit; si particulares id omiserunt. Ex altero vero exemplo, tot alia exscribi curet, vt ad certiores reddendos alios de sua Prouincia, satis sint. Si multum temporis consumeretur mittendis huiusmodi litteris Prouinciali; Præpositi Locales, & Rectores possunt litteras suas latina & vernacula lingua scriptas; recta ad Generalem, & earum exemplum Prouinciali destinare. Poterit etiam Prouincialis, cũ ei visum fuerit, quibus-

busdam ex Localibus iniungere, vt certiores reddãt alios eiusdẽ Prouinciæ; transmissis ad eos earũdem litterarum, quæ ad Prouincialem mittũtur, exẽplis.

Vt tamen, quæ in vna Prouincia geruntur, in alia sciantur; curabit Præpositus Generalis, ex litteris quæ à Prouincijs mittuntur, tot exempla exscribenda, quot satis sint, vt omnes alij Prouinciales certiores reddantur. Illorum vero quisque, exscribi in suæ Prouinciæ vsum, curabit.

Cum magnum inter duas Prouincias commerciũ esset, vt inter Lusitaniam & Castellam, Siciliam & Neapolim; Prouincialis vnius posset Prouinciali alterius exemplum litterarum Præposito Generali missarum transmittere.

N ¶ Ad clariorem omnium cognitionem, quarto quoque mense mittatur Præposito Prouinciali ex singulis Domibus vel Collegijs breuis catalogus, isq; duplex, omnium qui in ea Domo sunt; quique etiam post vltimum catalogum missum vsque ad id tempus quo scribitur, desint; vel quòd mortui fuerint, vel alia quauis causa: breuiter perstringendo dotes vniuscuiusque. [a] *Et Prouincialis eodem modo singulis quadrimestribus exemplum catalogorum cuiussuis*

[a] P. 9. c. 6. §. 3.

ficationem, † & eorum quæ geruntur, cognitionẽ, afferuntur; cuius rei Superioribus, ac præcipue Generali, & Prouincialibus cura erit; eo constituto ordine, vt quouis in loco, quæ ad mutuam consolationẽ & ædificationem in Domino faciunt ex alijs sciri possint. N

QVI-

nis Domus et Collegij, Generali transmittet. Ita enim melius intelligentur, quæ ad personas attinent; meliusque totum Societatis corpus ad Dei gloriam regi poterit.

QVIBVS IN CASIBVS CONgregatio generalis fieri debeat. Cap. II.

1 AD vnionem personalem vt veniamus, quæ in Cōgregationibus Societatis fit; cōsiderandum est, quibus in casibus, qui, & per quem; ac itidē quo in loco, quo tempore, & modo debeant congregari; & id definiri, de quo in Congregationibus agetur. Et ut declaretur primo loco, quibus in casibus Congregatio, & Conuentus generalis fiat; illud in primis suppositum sit, quòd non videtur in Domino in præsen-
A tiarum expedire, † vt certis tēporibus, aut [b] crebro fiat: quo-
B niā Præpositus Generalis † adiutus cōmunicatione, quā cū vniuersa

IN CAPVT II.

A ¶ CViusmodi esset, tertio aut sexto quoque anno, plus, minus.

B ¶ [a] Huiusmodi cōmunicatio fit per transmissas litteras, et personas, quæ ex Prouincijs venire debent; saltē vnus ex singulis earū, tertio quoq; anno, et ex Indijs, quarto; electus Professorū et Rectorū illius Prouin-

a Sup. c. 1. §. 9. & L. & p. 9. c. 6. A.

b Inf. c. 4. §. 2. & p. 9. c. 1. & C.

uinciæ suffragijs; ad certiorem multis de rebus faciẽdum Præpositum Generalem. Possunt etiam per huiusmodi communicationem, cum opus fuerit, intelligi sententiæ eorum, quos Præpositus Generalis in vniuersa Societate melius sensuros iudicabit. Et sic, adhibitis eis, quos apud se habet consilij gratia, multa constituere sine Congregatione totius Societatis poterit: quandoquidem magna ex parte Congregatio ideo ad bene constituẽdum iuuare solet, quòd vel rerum maior cognitio habetur, vel quòd conueniunt aliqui eminentiores uiri, qui dicunt quod sentiunt. Id autẽ multis in casibus sine Congregatione generali, ut dictum est, transigi potest.

C ¶ Non res perpetuæ quæuis satis sunt, ut generalis Conuentus indici debeat; nisi maioris momẽti sint. aliquæ ta-

a P.9 c.2. §.10 & c. 6. §.7. & cet.

b P.9.c.4. §.7.& c.5. §.4.

c P.4.c.2. §.3. & c. 10.§.2. & c.11. §.2. & p.9 c 3. §.5. 17.& 18.

versa Societate habet, & [a] eorum opera qui cum ipso degent, hoc laboris & distractionis vniuersę Societati, quantum fieri poterit, adimet. Aliquando tamen congregari, omnino erit necessarium: vt ad electionẽ Præpositi Generalis; siue eligendus sit, qui in demortui locum succedat, siue aliquã ob causam ex ijs propter quas Generalis à suo officio absolui potest: vt [b] postea dicetur.

2 Altera causa est, cum deliberari oportebit † de rebus perpetuis ac magni momenti: quales essent (verbi gratia) [c] Collegia vel Domos dissoluere, aut alio transferre; vel res admodum difficiles ad vniuersam Societatem spęctantes; vel ratio- C

rationem procedendi in illa, pertractare, ad maius diuinum obsequium.

tamen magni momenti, licet non perpetuæ, satis essent. [a] *Hoc autẽ discernere, & statuere, Præpositi Generalis erit. Cũ tamen aliqua acciderent, quæ vrgerent, magnique momenti uiderentur, ut qui assistunt Generali, & Prouinciales, ac Præpositi Locales pluribus inter se suffragijs iudicarent, quod cogi debeat Congregatio generalis,* [b] *ut nona in Parte dicitur; cogetur: idque Præposito Generali gratum esse oportet; & ut Congregatio huiusmodi magna cum diligentia fiat, idem Generalis statuere debet.*

[a] Inf. c.4. §. 2. & p. 9. c. 3. §. 12.

[b] P.9. c.4. §.6. & c 5. §. 6.

QVI DEBEANT CONgregari. Cap. III.

1 NON omnes, qui sub Obedientia Societatis viuũt, nec Scholastici approbati; † verum Professi duntaxat, & præterea Coadiutores aliqui, si ita expedire in Domino uideretur, sunt ad Congregationem generalem conuocandi: & quidem ex his, non [c] nisi qui commode venire queant. Non itaque infirmi ac ualetudinarij, nec qui in regionibus remotissimis agunt, vt in Indijs; sed nec

A

IN CAPVT III.

A § *CVm uocat Congregationẽ qui supremam in Societate curam habet, eius erit iudicium, num aliqui* [d] *qui Professionem trium Votorum solemniũ emi-*

[c] Inf. c.5. §.3.

[d] Inf. c.6. B.

ferunt, vel Coadiutores nonnulli, ad conferendũ cum eis de rebus quæ in Congregatione tractandæ sunt, venire debeant. Hoc enim aliquando conueniens fore videtur; præsertim si Rectores Collegiorum, & eorũ Procuratores, aliiq; Officiales, quibus optime perspecta erunt quæ ad ipsorum officia pertinent, vocentur. Poßet nec illi, qui præ manibus negotia habent magni mométi, quæ absque graui incommodo deseri non possunt, conuenient. Pendebit autẽ hoc, ex iudicio Præpositi Generalis, si is ad Cõgregationem conuocauerit; vel eorum, qui congregati in singulis Prouincijs fuerint, vt venturos ad generalẽ Congregationem eligant. Verum vt certa aliqua ratio præscribatur; cũ Cóuentus celebrabitur ad eligendum Generalẽ, aut ad deliberãdum de ijs quæ ad Generalem ipsum spectant, terni ex singulis Prouincijs veniant; † Prouincialis videlicet Præpositus, cum duobus alijs, qui fuerint ad B

etiam huiusmodi Officiales, suffragium actiuũ et passiuum ad reliqua habere; præterquam vt Profeßis
a Inf. c. 6. B. & p. 5. c. 1. A. *quatuor Votorũ præesse poßint.*[a] *Si Congregatio ad electionẽ Generalis indicitur, nullus qui quatuor Vota solẽnia in Profeßione non emiserit, suffragiũ actiuũ aut paßiuũ ad huiusmodi electionẽ habere poterit.*

B ¶ *Prouinciali veniendum esse intelligatur, si possit: sin minus, pro se alium mittet; qui magis idoneus ei videbitur ex tribus, quos Cõgregatio Prouincialis elegerit.*

C ¶ *Quam-*

ad hoc negotium in Congregatione prouinciali electi: quæ quidem Congregatio in singulis Prouincijs, ante generalem, ad hũc finẽ cogetur. Conuenient [a] autem, & suffragij ius habebunt in ea, Professi omnes Prouinciæ, qui interesse poterunt; Præpositi Domorum, atque Collegiorũ Rectores, ac Procuratores; vel ij quos tanquam vicarios illi suo nomine miserint. Cum Conuentus ad res alias indiceretur; Præpositus Prouincialis sine Congregatione prouinciæ, duos ex ea eligere poterit, pro arbitrio Præpositi Generalis; cuius erit, pro occurrentiũ causarũ ratione, constituere, num Conuentus prouincialis huiusmodi ad duorum illorum electionem sit cogendus; an Prouincialis sine Conuentu eos debeat eligere; prout ei videbitur in Domino expedire.

[a] Inf. c. 5. §. 3.

C † His tribus, & generali Congregationi, quicunque in prouincia remanent, suas vices delegabunt. Quod si præter duos electos, quosdam alios Præpositus Generalis designaret, vel Præpositus Prouincialis adducendos iudicaret; eadem erit horum, & aliorum ratio. Sed si Prouincialis præter tres, aliquos eligeret; plures, quàm duos, adijcere non poterit: ita vt ad summum quinque ex vna

C ¶ Quamuis qui remanent in prouincijs, suum suffragiũ in scriptis mittere non possint; tamen si res fuerit eis cõmunicata, suam sententiã in scriptis transmittẽt: & qui veniunt, dicent in Congregatione generali, quid & alij sentiant.

nec illi, qui præ manibus negotia habent magni momẽti, quæ absque graui incommodo deseri non possunt, conuenient. Pendebit autẽ hoc, ex iudicio Præpositi Generalis, si is ad Cõgregationem conuocauerit; vel eorum, qui congregati in singulis Prouincijs fuerint, vt venturos ad generalẽ Congregationem eligant. Verum vt certa aliqua ratio præscribatur; cũ Cõuentus celebrabitur ad eligendum Generalẽ, aut ad deliberãdum de ijs quæ ad Generalem ipsum spectant, terni ex singulis Prouincijs veniant; † Prouincialis videlicet Præpositus, cum duobus alijs, qui fuerint ad B

ferunt, vel Coadiutores nonnulli, ad conferendũ cum eis de rebus quæ in Congregatione tractandæ sunt, venire debeant. Hoc enim aliquando conueniens fore videtur; præsertim si Rectores Collegiorum, & eorũ Procuratores, aliiq; Officiales, quibus optime perspecta erunt quæ ad ipsorum officia pertinent, vocentur. Possent etiam huiusmodi Officiales, suffragium actiuũ et passiuum ad reliqua habere; præterquam vt Professis quatuor Votorũ præesse possint.[a] *Si Congregatio ad electionẽ Generalis indicitur, nullus qui quatuor Vota solẽnia in Professione non emiserit, suffragiũ actiuũ aut passiuũ ad huiusmodi electionẽ habere poterit*

a Inf. c. 6. B. & p. 5. c. 1. A.

B ¶ *Prouinciali veniendum esse intelligatur, si possit: sin minus, pro se alium mittet; qui magis idoneus ei videbitur ex tribus, quos Cõgregatio Prouincialis elegerit,*

C ¶ *Quam-*

ad hoc negotium in Congregatione prouinciali electi: quæ quidem Congregatio in singulis Prouincijs, ante generalem, ad hũc finẽ cogetur. Conuenient [a] autem, & suffragij ius habebunt in ea, Professi omnes Prouinciæ, qui interesse poterunt; Præpositi Domorum, atque Collegiorũ Rectores, ac Procuratores; vel ij quos tanquam vicarios illi suo nomine miserint. Cum Conuentus ad res alias indiceretur; Præpositus Prouincialis sine Congregatione prouinciæ, duos ex ea eligere poterit, pro arbitrio Præpositi Generalis; cuius erit, pro occurrentiũ causarũ ratione, constituere, num Conuentus prouincialis huiusmodi ad duorum illorum electionem sit cogendus; an Prouincialis sine Conuentu eos debeat eligere; prout ei videbitur in Domino expedire.

[a] Inf. c. 5. §. 3.

C † His tribus, & generali Congregationi, quicunque in prouincia remanent, suas vices delegabunt. Quod si præter duos electos, quosdam alios Præpositus Generalis designaret, vel Præpositus Prouincialis adducendos iudicaret; eadem erit horum, & aliorum ratio. Sed si Prouincialis præter tres, aliquos eligeret; plures, quàm duos, adijcere non poterit: ita vt ad summum quinque ex vna

C ¶ Quamuis qui remanent in prouincijs, suum suffragiũ in scriptis mittere non possint; tamen si res fuerit eis cõmunicata, suam sententiã in scriptis transmittẽt: & qui veniunt, dicent in Congregatione generali, quid & alij sentiant.

vna Prouincia ueniant.

Ex Professis qui Congregationi intererunt, vnusquisque suffragium vnicum; solus Generalis duo habebit. sed si numerus par esset; Prouincialis reliquis præferetur: & si inter ipsos Prouinciales esset paritas; pars illa, in quam Præpositus Generalis, vel (si is è viuis excessisset) ipsius Vicarius inclinabit, esset præferenda. Vt enim illis magis est necessarium diuinæ gratiæ auxilium, propter munus quod gerunt; ita sperandum est, Deũ ac Dominum Nostrum uberius id illis, vt sentiãt & dicant quæ ad ipsius gloriã faciant, largiturũ. 2

AD QVEM SPECTET CONGREgationem generalem indicere. *Cap.* IIII.

CVM ad eligendum nouum Prępositũ, priore vita functo, conuentura est Societas; † vnus ex Professis, quẽ suum in hac parte Vicarium, ante mortem Præpositus nominauerit, alios certiores faciendos curabit. Hic autem Vicarius (vt plurimum) vnus ex ijs erit, qui adesse Præposito, & ipsum iuuare soliti sunt; vel certe ex ijs qui proxime degunt. Huius officium erit, Societatẽ ad 1

IN CAPVT IIII.

A ¶ SI nullus ex Professis apud Generalem esset, et aliquem ipse ex vicinis nominaret; eadẽ erit ratio, si tamen morte præoccupatus, vel morbo, qui ad

ad electionem Præpositi faciẽdam, præscripto tempore, & loco, quo conuenire oporteat, conuocare.

2 Quando nõ ad electionẽ Generalis congregatur Societas; [a] in alijs euentibus Præpositus Generalis eam conuocabit; præterquam in illis, qui in nona Parte exprimentur: [b] & nõ congregabit frequenter Societatem, vt dictum est; nisi rerum agendarum necessitas vrgeret. Sed cum generalis Congregatio ad electionẽ Præpositi conuocata, eum iam elegerit; deinde rebus alijs grauioribus, quã vt à Generali, & ijs qui cum ipso agunt, decidi debeant, tractari poterit.

a Sup. c 2. C. & p. 9. c. 3. §. 12.

b Sup. c. 2. §. 1. & C. & p. 9. c. 1. C.

ad hunc effectũ perinde ac mors censeatur, Vicarium non nominauit; qui apud eũ fuerint Professi (quãuis non in eodem loco, sed in vicinis fuerint) pluribus suffragijs Vicarium eligent. Et siue Præpositus Generalis aliquẽ vicinum absentẽ, siue nullum nominauerit; qui præest Domui, in qua mortem obijt Generalis, vel qui vicinior esset, si in nulla Domo Societatis moreretur, curabit statim mitti qui certiores faciat Professos vicinos, vt ad Vicarium constituendum (vt dictum est) qui gerat vices Generalis, donec ille electus fuerit, congregentur; vel ad eum agnoscendum, quem constabit electum esse.

DE

DE LOCO, TEMPORE, ET MODO congregandi. Cap. V.

Locus, quo conueniet Societas ad Generalis electionẽ, videtur ordinarie Curia Summi Pontificis esse debere,[a] vbi plurimum erit ipsius Generalis residentia: nisi Societas, ex composito, conueniendum esse in alium locum, qui commodior omnibus futurus esset, statueret: vt siquis in confinio diuersarum Prouinciarum, in quibus manet Societas, esset constitutus; vel alius, qui magis accommodus videretur. [b] Si Præpositus Generalis est, qui Societatem ad alia negotia congregat; eius erit, eligere ac designare locum, quẽ in Domino aptiorem iudicauerit. 1

a Sup. c. 1. §. 7.

b P. 9. c. 3. §. 12.

Spatium temporis, quod cogendæ Societati tribuetur, vbi de electione Generalis agendũ est, quinque aut sex mensium erit, à tempore, quo litteræ, quæ de hac re commonefacient, scriptæ fuerint. Prorogari tamen id tempus poterit, cum necessitas postulauerit. [c] Cum vero alias ob causas fuerit cõgreganda; Generalis Prępositus pro suo arbitratu tempus designabit. 2

c P. 9. c. 3. 12.

Modus in congreganda Societate seruandus hic erit; vt ille, cuius hoc est munus, confestim varijs vijs Prouinciales, & siqui ex Professis sigillatim conuocandi essent, adscripta (quantum sat esse ipsi videbitur) causa, loco, & tempore Conuentus habendi, certiores faciat: admonens quoque, [d] vt vbique Missæ celebrentur, & orationes 3

d Inf. §. 4. & c. 7. §. 1.

fiant

fiant pro fœlici Præpositi electione. Vnusquisq; autē Prouincialium (si ipsi soli eligendi potestatem non habuerint) [a] Professos qui in ipsius Prouincia versātur, Rectores quoque, & Locales Præpositos, qui venire possint, conuocabit. Vbi vero ad Congregationem prouincialem conuenerint qui commode potuerint, eligent pluribus suffragijs (Prouincialis sententia pro duobus suffragijs numerata) eos, qui ad generalem Congregationem venient: qui esse ij debebunt, quos magis expediat Congregationi interesse, & [b] quorū absentia minus detrimenti Prouinciæ sit allatura. Ipsi vero, quàm primum poterunt, ad constitutum locum, relictis in suis Prouincijs Vicarijs, & rebus omnibus bene compositis, proficiscentur.

a Sup. c. 3. §. 1.

b Sup. c. 3. §. 1.

4 [c] Curabunt præterea Superiores, vt omnes, qui sub Obedientia Societatis viuūt, quotidie in orationibus, & in Missarum Sacrificijs plurimū Domino commendent eos, qui ad generalem Congregationem se conferunt; & simul, vt quidquid in ea transigetur, ad maius obsequium, & laudē, & gloriam diuini nominis cedat.

c Sup. §. 3.

DE MODO DELIBERATIONIS, cum de electione Generalis agitur. *Cap. VI.*

1 SI Conuentus indictus est ad noui Præpositi, qui in demortui locum succedat, electionem;

nem; ſimul atque conuenerint, Vicarius Generalis, quatuor dies ante Præpoſiti futuri electionē, de eadem omnes alloquatur: horteturque ad eā, prout ad maius Dei obſequium, & bonam Societatis gubernationem conuenit, faciendā. & præter hunc diem, tres ſequentes habebūt, ut ſe Deo commendent, meliuſque conſiderent, quiſnam ex vniuerſa Societate ad huiuſmodi curam maxime idoneus ſit futurus; informationem capientes ab eis qui eam bene dare poterunt: donec tamen ingrediantur locum electionis, & in eū includantur, non definiant apud ſe, quē ſint electuri.

2 Hoc medio tempore, vnuſquiſque, ſub pœna Excommunicationis latæ ſententiæ, teneatur Vicario manifeſtare, vel alicui ex antiquioribus Profeſſis (qui cum Vicario conferet) ſi ſciret aliquem hoc munus affectaſſe, vel etiam tunc affectare, directe, aut indirecte id procurando, uel ſigno aliquo id declarando.† Qui autem de A ambitione huiuſmodi conuictus eſſet, actiuo & paſſiuo ſuffragio priuetur, ᵃ vt inhabilis ad eligendum alium, & ᵃ vt

IN CAPVT VI.

A *Vt ſuffragio priuari quis poſſit vt inhabilis, quod de ambitione huiuſmodi notatus eſſet; oporteret clare teſtimonijs conuictū eſſe, vel alioqui, quantū ſatis eſt, de veritate eorum, quæ obiecta ſunt, conſtare; quacunq; ratione id conſtare poſſet. Sed cum probationes ſuſpitionem tantū valde probabilē, ſed*

ſed non fidem certam facerent; is non erit ad electionem idoneus; et quæſita aliqua occaſione, remouendus quidem ab ea Congregatione; ſed ſuffragij iure tanquam inhabilis priuandus non erit. Nec ſuſpitio euulganda erit; & multo minus, ſi ſuſpitio probabilis non eſſe deprehenderetur: tunc enim nulla ratione id nocere debebit ei, qui non iuſte notatus fuerit; nec deſinet Congregationi intereſſe, & ſuffragij ius, ſicut alij, habere. Ad quem pertinet hoc iudicare, Vicarius eſt, tribus alijs ex antiquioribus Profeſſis vocatis: & condemnatio ut minimum tribus ſuffragijs fieri debet. Qui autem aliter, atque in animo ſentiret, ſententiam diceret, ipſo facto Excommunicationem incurret.

Si ipſemet Vicarius, uel aliquis ex antiquioribus notaretur; ſemper quatuor ex ijs, qui prius Profeſſionẽ emiſerũt, iudicabũt; excluſo eo, qui notatus eſt: & eorum quiſque, ad cuius aures huiuſmodi infamia perueniret, reliquos uocet; ut de ea cognoſcatur. [a] P.10.§.6.

B ¶[a] *Qui ſuffragiũ habent, Profeſſi* [a] Sup. c.3. A.& p.5.4. 1.A.

[a] vt ipſe eligatur: nec in eam Cogregationem, nec in aliam vnquam admitti poſſit.

3 Ipſo die electionis, qui hos tres dies conſequetur, celebret aliquis Miſſam de Spiritu Sancto, quam omnes audiant, ac in eadem Sanctiſsimum Chriſti Corpus ſumant.

4 Poſtmodum ad campanæ
B pulſum, † qui ſuffragium habent, ad locum Congregationis vocentur: [a] & vnus eorum concionem habeat, qua in ge-

fessi quatuor Votorum duntaxat erunt, vt [a] *dictū est, si quidem de electione Generalis agitur: quāuis curetur, vt et alij conueniant, ad maiorem rerum cognitionem habendā, si opus fuerit; & ad agēdū, post electionem Generalis, alijs de rebus, in quibus* [b] *Rectores, & Praepositi Locales (si Professionē triū Votorum emiserunt, vel Coadiutores formati sunt) qui vocandi erunt, suffragium (vt superius diximus) habebunt.*

[a] Sup. c. 3. A

[b] Sup. c 3. A.

C ¶ Ser-

nere (nullo dato signo, quo particularis aliqua persona significetur) ad electionem eius Praepositi, qui ad maius Dei obsequium conueniat, exhortetur. & postquam hymnum illum simul dixerint, Veni creator Spiritus &cet. in praedictum locū Congregationis, ab aliquo ex Praepositis, vel Rectoribus, vel aliquo quopiam de Societate, cui id officij in Domo Cōgregationis cōmissum fuerit, includantur: ita vt nec inde egredi, nec eis aliquid ad victū, praeter panem & aquam, dari possit; dōnec Praepositum Generalem elegerint.

Quod si omnes communi 5
inspiratione, non expectato ordine suffragiorum, quempiam eligerent; ille sit Praepositus Generalis. Omnem enim ordinem, & eligēdi formulam, Spiritus Sanctus, qui ad huiusmodi electionem eos mouit, facile supplet.

Quando eo modo non pera 6
getur electio, formula quae sequitur, erit obseruanda. In primis, quisque seorsum orabit Deū;

† &

C † & cũ nullo alio loquendo,' in Creatoris sui ac Domini conspectu, ex ijs quę prius intellexit, apud se statuet, quem sit electurus: & in charta scribet nomen personæ, quam eligit in Præpositum Generalem, & suum subscribet; & ad hoc, spatiũ vnius horæ ad summum præfigatur: deinde ad sedes suas omnes conueniant: & Vi-
D carius† cum Secretario ad hoc ipsum inter Professos electo, & alio tertio qui eis assistat,' exurgẽs à sede, protestetur nolle se admittere quenquam, nec excludere, quem non debeat.
E † Det autem omnibus absolutionem generalem ab omnibus

C ¶ Seruabunt omnes silentium in loco inclusionis; ita vt vnus cum alio non colloquatur in ijs quæ ad electionem pertinẽt (nisi quid esset, quod necessariũ uideretur; & id quidem coram omnibus dicendum esset) donec Generalis sit electus.

D ¶ Antequã ingrediantur in locum electioni destinatũ, in spatio quatuor illorũ dierũ congregati omnes qui in loco Congregationis Professi inuenientur,[a] Secretariũ, et Assistentẽ eligent: ac quilibet quem nominet, scriptum dabit: & publice Vicarius, cũ duobus ex Professis antiquioribus, videbit quis plura habeat suffragia; & vbi paritas esset, tres ipsi suffragia sua ferent: & qui duo habuerint ex eis, Secretarius, & Assistens erunt.

[a] Inf. F. & G. & p. 9. c. 5. §. 4.

E ¶ Absoluit ab omnibus censuris, quas non incurrissent propter defectus ad hanc electionem pertinentes.

 F ¶ For-

F ¶ Formula iuramenti hæc esse poterit; Testẽ inuoco, cum omni reuerentia, IESVM Christum, qui sapientia est æterna, quod ego N. illum eligo, & nomino in Præpositũ Generalẽ Societatis IESV, quem sentio ad hoc onus ferendum aptissimũ. Itaque duo iurat; vnum, quod suum nomen ponit, vt personæ eligentis; alterũ, quod ponit nomẽ illius, quem magis idoneum iudicat, vt personæ electæ: & tunc suffragium suum scriptum dabit. Et hanc iuramenti formulã quisque

bus censuris, ad hunc canonicę electionis effectum.' Postmodum inuocata Spiritus Sancti gratia, accedat cum suis socijs ad mensam in medio positam: & ipsimet tres prædicti, mutuo suffragia sua alius ab alio petant: & † iuret vnusquisque, F prius quam det, quòd eum nominat, quem sentit in Domino ad hoc munus magis idoneũ:' & suffragia in manibus Secretarij simul seruentur: deinde à quolibet eorum, qui in Congregatione sunt, seorsum, sed tamen coram alijs, proprium suffragium scripto contentum postulent; quod, præuio eodem iuramento, eisdem dabit vnusquisque. Deinde in medio omnium Secretarius suffragia, electum solummodo nominãdo, promulgabit: ac demum vno suffragiorum numero cum alio collato, qui plus quàm mediam partem suffragiorum omnium habuerit, sit Præpositus Generalis: & ita qui prius eum nominauit, vel Vicarius percõtetur alios, an suũm cõsensum ei

ei præstent, quem maior pars elegit: & vtcunq; respondeat, formabit Decretũ electionis, dicendo; In Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti; EGO. N. nomine meo, & omnium idem sentientium, eligo. N. in Præpositum Generalem Societatis IESV. Quo peracto,
G † statim omnes ad reuerentiã ei exhibendam accedant; & flexo vtroque genu, manum eius osculentur. Qui uero electus fuerit, nec electionem, nec exhibitam reuerentiam (memor cuius nomine eam admittere debet) recusare poterit. Deinde simul omnes dicant, Te Deum laudamus.

7 Si non fuerit qui amplius quam mediam partem suffragiorum habeat; alia ratio, scilicet compromissionis, ineatur;
H † electis inter omnes tribus, aut quinque electoribus (qui nimi-

que scriptam habeat exterius in eadem charta sui suffragij, & eam legat alta voce, cum suffragium dat tribus designatis. Locus autem, vbi quisque seorsum, & corã omnibus suũ dat suffragium, mensa erit in medio constituta, vbi Vicarius est cum [a] *suis Assistentibus.* a Sup. D.

G ¶ Incipiente Vicario [b] *cum Assistẽtibus; vel (si aliquis eorũ fuerit electus) duob⁹ reliquis; et sequẽtur ceteri.* b Sup. D.

H ¶ Modus eligendi hos electores erit, vt scribat vnusquisque quos sentiat eligendos; & qui plura habuerint suffragia, sint electores: & cum quisque scripserit huiusmodi electorum nomina, iurabunt omnes in hanc formam; Testem inuoco

co

co IESVM Christum, qui sapientia est æterna, quòd ego N. illum eligo, & nomino in Præpositum Generalem Societatis IESV, quem electores ad id constituti elegerint, et nominauerint.

a Sup. §. 6.

I ¶ Poterit Vicarius cum plurium assensu, vel qui electus fuerit in Præpositũ Generalem, decernere cẽsuras, quæ cõuenire in Domino videbuntur.

b P. 3. c. 1. §. 18.

nimirum ad id munus plura habuerint suffragia) & quo maior horum trium vel quinque pars inclinauerit, ille sit Præpositus Generalis, & promulgetur, eique reuerentia exhibeatur, & Deo Nostro gratiæ agãtur; vt superius [a] dictum est.

8 Post promulgationem, nulli integrum erit, suffragium suũ mutare, nec peracta electione aliam tentare: & obseruet quæ dicta sunt, qui schismaticus ac ruinæ Societatis auctor haberi nolit, & in pœnam Excommunicationis latæ sententiæ incidere; † aliasque graues censuras subire, pro arbitrio Societatis; I cui [b] vnio & conformitas omnimoda ad Dei gloriam conuenit.

DE MODO IN DELIBERATIONIBUS tenendo, quando in Congregatione generali non de electione Præpositi, sed alijs de rebus agitur. Cap. VII.

CVm in Cõgregatione, non de electione Præpositi, sed alijs de rebus grauibus, & ad statum I

tum Societatis pertinentibus agitur; inclusio necessaria non erit: licet sit curandum, vt quam expeditissime fieri poterit, quæ tractanda sunt, absoluantur. Sed quia ex prima & summa Sapientia descēdat oportet lux ea, qua dijudicari possit quid statuere conueniat; in [a] primis Missarum Sacrificia offerentur; fietque oratio in loco Congregationis, & alijs partibus Societatis, per totum illud tempus quo congregantur, & quo tractantur res in eo Conuentu definiendæ, ad gratiā impetrandam; vt omnia ad maiorem Dei gloriam constituantur. [a] Sup. c. 5. §. 3. & 4.

2 Deinde semel, aut sæpius
A omnibus congregatis, † Præpositus Generalis, deinde Prouinciales, Rectores, alijque ad Cōgregationē vocati, quæ eis tractanda videbuntur, rationesque eorum quæ sentiunt, postquam diligēter omnia considerauerint, ac Deo & Domino Nostro commendauerint, coram omnibus breuiter proponent. Et postquā proposuerint sum-

IN CAPVT VII.

A *Quiveniunt Prouincialium loco, eis absentibus eodem ordine loquentur. Hoc tamen obseruabitur, vt antiquissimus ex Professis cuiusuis Prouinciæ, qui Prouincialis sit, vel loco Prouincialis veniat, dicat primus; & eum sequentur reliqui omnes eiusdē Prouinciæ, iuxta antiquitatem Professionis, vel Votorum, quæ Coadiutores Spirituales emittūt. Post ea inter reliquos Prouinciales*

ſummam † ſcriptam in medio B
relinquent; vt ſiqui velint, eam legant; & quod ea de re ſentiunt, in ſequenti Congregatione dicant.

3 Rebus agitatis hinc inde in vna vel pluribus Congregationibus, ſi nihil manifeſte in alteram partem conſtitui videretur; communi omnium, vel fere omnium aſſenſu, quatuor, qui definiant, ex ijs qui interſunt Conuentui, & in eo ius habent ſuffragij, pluriũ ſententijs (quibus alij ſe ſtare velle compromittant) eligantur: qui quoties opus fuerit, cũ Præpoſito Generali congregati, omnia ea, de quibus agitur, decident. Quod ſi omnes eiuſdem ſententiæ nõ fuerint; quo verget maior pars, id præferendum, & à tota Congregatione, vt de manu Domini, admittendum erit.

4 Si Præpoſitus Generalis ea corporis valetudine non eſſet, vt poſſet rebus omnibus tractandis intereſſe; poſſet alium ſuo loco ſubſtituere; & ſic ſigil-

la-

uinciales, qui fuerit antiquior, & cũ eo reliqui ex eadem Prouincia. Poſt huiuſmodi ſequentur, ſi alij fuerint, qui ſub nullo Prouinciali ſint, vel extra ordinem ſint vocati; qui etiam ordine antiquitatis dicent.

B ¶ Suum ſcriptum ſuper menſa, quæ in medio erit, ponendo. Curabit autem Secretarius, vt, ſi opus fuerit, plura exempla exſcribantur, vel quiſque ſecum ſerat; quibus rationes, quæ ipſos mouent, contineantur; vt videri poſſint ab ijs, qui ſẽtẽtiã de rebus eiſdem dicturi ſunt.

C ¶ Pro-

latim, omnibus rebus constitutis, prout maiori parti visum fuerit, quod decretum est, scribetur; & in plena Congregatione legetur: &, si etiam tunc alicui visum fuerit, quid eà in re sentiat, dicere ei licebit: sed omnia tandem arbitrio Præpositi cũ Definitoribus relinquẽtur.

5 Cõsideratis denuo illis, quæ discussa sunt, & modo iam dicto rursum constitutis, Secretarius in libro ad id destinato

C † ea postmodum promulganda scribet.

NONA.

C. ¶ Promulgatio fiet coram tota Domo, ac postea per Domos & Collegia reliqua; quod de ordinationibus & statutis dictũ intelligatur, quæ, vt vbique obseruentur, constituta sunt. quod enim ad Collegium, vel Domũ, vel personã vnã tantum pertineret, non est quod alijs in locis promulgetur; quamuis res secretæ non essent: sed si essent secretæ; multo magis euulgatio, sub grauibus censuris arbitrio Præpositi Generalis, est probibenda.

Ordinationes in Congregatione constitutæ, in suo vigore permaneant (si in alia Congregatione generali non reuocarentur) quamuis Præpositus Generalis, sub quo factæ sunt, è viuis excessisset.

NONA PARS

DE IIS QVÆ AD CAPVT Societatis, & gubernationem ab eo descendentem pertinent.

QVOD PRAEPOSITVM Generalem, & quidem perpetuum, dum vixerit, esse oporteat. *Cap. I.*

VT in omnibus Rebuspub. vel Cō gregationibus bene constitutis, præter eos qui ad fines particulares in eis tendunt, necesse est esse aliquem, vel etiam plures, qui boni uniuersalis curam habeant, &, vt ad proprium finem, ad id tendant: sic etiam in hac Societate, præter eos, qui particularibus Domibus, Collegijs, & Prouincijs etiam, in quibus huiusmodi sunt Domus, vel Collegia, præsunt, necesse est a esse aliquē, qui vniuersæ Societatis curam habeat; qui hunc sibi finem constituat, vt bene gubernetur, conseruetur, & augeatur totum Societatis corpus: & hic est Præpositus Generalis; qui cum duobus modis eligi posset; scilicet, vt ad tempus aliquod definitum, vel vt quandiu viuet, Societati

a Inf. c. 6. §. 1.

A cietati præsit: † propterea quòd experientia, & in gubernando exercitatio, & hominum parti-
B culariū notitia, † & erga eosdē auctoritas cōfert magnopere, vt bene hoc munus obeat; ad vitam, & non ad tempus aliquod præscriptum, erit eligendus.[a] Accedat autem ad cetera hoc cōmodi ex eo; vt Societas in rebus magni momēti, ad Dei gloriam, satis fere sēper occu-

DECLARATIONES
In nonam Partem.

IN CAP. I.

A ¶ *PRæter rationes quæ in hac Constitutione attinguntur; vt Generalis ad vitam cō stituatur; sunt et aliæ.*[b] *Vna est, quòd longius recedet omnis cogitatio & occasio ambitionis, quæ huiusmodi officiorum pestis est, quàm si certis temporibus esset eligendus.*

Altera, quòd facilius est vnum idoneum, quàm plures, ad hoc munus inueniri.

Tertia est, exemplum quod sumitur ex communi ratione gubernationum magni momenti, quæ ad vitam esse solent, tam in ecclesiasticis, Summi Pontificis, & Episcoporum; quàm in secularibus, Principū ac Dominorum. De remedio autem, quo euitentur aliqua incōmoda, quæ sequi poßēt ex huiusmodi officio, si ad vitā teneatur; inferius, capite quarto agetur.

B ¶ *Maior erit Præpositi auctoritas, si mutari non poterit, quam si ad vnū vel plures annos eligeretur; cum externis, quia magis omnibus notus erit; & cum ijs, qui de Societate sunt, propter rationem eandem. Et contra, scire, quod eo officio aliquando sit perfun-* *cturus,*

[a] P. 8. c. 2. §. 1. & c. 4. §. 2.

[b] Par. 10. §. 6.

-cturus, & æqualis, vel inferior alijs futurus; esse etiam in eo parū exercitatum, auctoritatem potest imminuere.

cupata, † vniuersalibus his Cōuentibus, minus laboris & distractionis patiatur. C

C ¶ Constat, rarius congregandam vniuersam Societatem, si Præpositus ad vitam eligetur: quandoquidem quæ fiunt Congregationes, maiori ex parte, ad eius electionem, & raro in alijs occasionibus fiūt.

QVALIS ESSE DEBEAT Præpositus Generalis.
Cap. II.

IN CAPVT II.

† INter dotes varias, quibus ornari Præpositū Generalem optandum est, omnium prima hæc erit:[a] vt cum Deo ac Domino Nostro quàm maxime coniunctus, & familiaris, tam in oratione, quam in omnibus suis actionibus sit; vt eo vberius ab ipso, vt boni totius fonte, vniuerso corpori Societatis abundantem donorū, ac gratiarum eius participationem, ac multum valoris, & efficaciæ omnibus illis rationibus, quibus ad animarum auxilium vtetur, impetret. 1 A

a Inf. c. 6. A. & p. 10. § 2.

A ¶ AD has sex partes, vt primarias, reliqua reducuntur: quandoquidem in eis Præpositi perfectio consistit erga Deum; quodque eius affectū, intellectum, & executionē perficit; quodque ex bo-

2 Secun-

2 Secunda,[a] vt vir sit, cuius in omni virtutũ genere exemplum, reliquos de Societate iuuet; ac pręcipue in eo splendor charitatis erga omnes proximos, & in primis erga Societatem, ac veræ humilitatis, quæ Deo & hominibus amabilem eum reddant, sit conspicuus.

bonis corporis, & externis iuua re poterit. et iuxta ordinem positum, momentum earum æstimandum est.

B ¶ *Et*

[a] Inf c.6. A. & p. 8. c.1.G.

3 Liber etiam ab omnibus inordinatis affectionibus, per gratiam Dei edomitis & mortificatis, sit oportet; ne interius iudicium rationis perturbent: & vt exterius tam sit compositus, & in loquendo præsertim tam circunspectus, vt in eo nihil, ne verbum quidem, notari possit, quod non ad ædificationem, siue eorum qui de Societate sunt (quibus speculi, & exemplaris loco esse debet) siue externorum faciat.

4 Nihilominus eo modo didicerit rectitudinem ac seueritatem necessariam, cum benignitate & mansuetudine miscere, vt nec se flecti sinat ab eo quod Deo ac Domino Nostro gratius fore iudicauerit; & tamen filijs suis, vt conuenit, compati nouerit: eo modo se gerendo,[b] vt etiam qui reprehenduntur, vel corriguntur, quamuis secundum inferiorem hominem quod agitur displiceat, agnoscant nihilominus quod recte in Domino, & cum charitate ille suum officiũ faciat.

[b] Inf. c.3. §.11 & p. 3.c.1.§.15. & N.

5 Animi etiam magnitudo ac fortitudo est ei pernecessaria, ad infirmitatem multorum ferendum,

dam,& res magnas in diuino ſeruitio aggredien das;in eiſq; conſtanter,quando id conuenit, perſeuerãdum;non propter contradictiones(licet à magnis,& potentibus excitatas)animum deſpondendo; nec ab eo,quod ratio, & diuinum obſequium poſtulat,vllis eorum precibus, aut minis ſeparari ſe ſinendo;vt omnibus demum caſibus, qui incidere poſſunt, ſit ſuperior: nec proſperis efferri,nec aduerſis deijci animo ſeſe permittat: paratiſſimus,cum opus eſſet,ad mortem pro Societatis bono, in obſequiũ IESV Chriſti Dei ac Domini Noſtri,ſubeundam.

Tertia eſt, vt præclaro intellectus, ac iudicij dono polleat;vt nec in rebus ad ſpeculationem, nec ad praxim pertinentibus, quæ occurrerint, hoc talento ſit deſtitutus. Et quamuis doctrina valde ei neceſſaria ſit, qui tam multis viris erudi tis eſt præfuturus; [a] magis tamen eſt neceſſaria prudentia, & in rebus ſpiritualibus & internis exercitatio, ad varios ſpiritus diſcernendos; ad conſilium ac remedium tam multis qui neceſſitatibus ſpiritualibus laborabunt, adhibendum. [b] Diſcretionis etiam donum in rebus externis, ac modo res tam varias tractandi, [c] & cum tã diuerſis hominum generibus in ipſa Societate & extra illã,agendi,ſummopere erit ei neceſſariũ. 6

[a] Par. 10. §.2.

[b] P.7.c.2. F.

[c] P.4.c.8. §.8.

Quarta,& in primis neceſſaria ad res conficiendas, eſt vigilantia, & ſolicitudo ad eas incipiendas, & ſtrenuitas ad eaſdem ad finẽ & perfectionem ſuam perducẽdas;vt nec incuria, nec 7

remiſsione animi, inchoatæ & imperfectæ relinquantur.

8 Quinta ad corpus pertinet; in quo, quod ad ſanitatẽ, ſpeciẽ
B externam, † & ætatem attinet, habenda eſt ratio hinc quidẽ decentiæ & auctoritatis, inde verò virium corporis, quas eius munus exigit; ut in eo fungi officio ſuo, ad Dei ac Domini Noſtri gloriam, poſsit.

9 [a] Sexta † circa res externas
C eſt; inter quas, quæ magis ad ædificationẽ, & Dei obſequiũ in eo officio conferunt, præferri debent. [b] Huiuſmodi eſſe ſolent, exiſtimatio ac bona fama: & demum, quæ ex ceteris ad auctoritatem cum externis, & cum ijs qui de Societate ſunt, adiuuant.

10 Denique ex eorum numero eſſe debet Præpoſitus Generalis, qui in omni virtutũ ornatu clariſsimi, & de Societate optime meriti, & diu in eadem tales eſſe perſpecti ſunt. Et ſi aliquæ ex dotibus ſuperius dictis deeſſent; certe nõ deſit eximia probitas, & amor erga Socie-

B ¶ *Et ſic videtur ætas valde ſenilis non conuenire, quæ ad labores & curas huius officij idonea eſſe non ſolet; nec valde iuuenilis, quam nec auctoritas, nec experientia quæ conuenit, comitari ſolet.*

C ¶ *Externa cenſentur; nobilitas, diuitiæ, quas in ſeculo habuit, honor, & ſimilia. Et horum, ceteris paribus, aliqua ratio eſt habenda: alia tamen maioris momenti ſunt, quæ, quamuis hæc deſint, ad electionẽ poſsint ſufficere.*

[a] P.1.c.2. §.13.

[b] P.8.c.1. G.

tatem, ac iudicium bonum, quod etiam idonea doctrina comitetur. In reliquis enim, per eos [a] qui ad eius auxilium destinandi sunt (de quibus inferius dicetur) cum auxilio & fauore diuino, multa suppleri poterunt.

a Inf. c. 6. §. 7. & cet. & p. 8. c. 2. §. 1.

DE AVCTORITATE PRAEPOSITI *Generalis erga Societatem, ac de officio eius.* Cap. III.

b P. 4. c. 10. §. 2. & p. 8. c. 1. §. 6. & p. 10. §. 8.

c P. 1. c. 1. §. 1.

VT [b] bene gubernetur Societas, expedire valde videtur, vt Præpositus Generalis omnem habeat auctoritatem in Societatem, ad ædificationem. quæ potestas (vnde Præpositi officiũ cognoscitur) hæc erit: [c] primum Præpositus Generalis per se, & per alios admittere in Domibus, vel Collegijs, vel vbicunque libeat, poterit eos qui ad Institutum Societatis ei idonei videbuntur; siue ad Probationẽ, † siue [d] ad Professionẽ, siue in Coadiutores formatos, vel Scholasticos approbatos admittendos censeat. † [e] Poterit etiã eosdem dimittere, & à Societate remouere. Eius- I A B

d P. 5. c. 1. §. 2. & B. & c. 2. §. 4. & 5.

e P. 2. c. 1. §. 2.

f P. 5. c. 1. § 2. & B. & c. 2. A.

IN CAPVT III.

A ¶ *CVm vnũ vel plures ad Professionẽ per aliũ admiserit, prius nominatim de eis certiorẽ fieri, & de eorũ dotibus ipsi satisfactũ esse oportebit:* [f] *vel hoc munus admittẽdi pro suo arbitratu (iuxta id, quod in quinta Parte dicitur) alicui, cui perinde, ac sibi ipsi, cõfidat, peculiariter cõmittat.*

B ¶ *Iuxta id, quod in secunda Parte de dimittendi ratione dictum est.*

C ¶ *Siue*

2 Eiuſdem erit, quos mittendos iudicauerit, & quocunque volet, ad ſtudia litterarum mittere. [a] Poterit & eoſdem reuocare ante vel poſt abſoluta ſtudia, ac transferre àb vno in alium locum; prout ad ipſorum particulare, & ad vniuerſale bonum Societatis magis conuenire in Domino exiſtimabit. a P.4. c.9. §.2.

3 [b] Totam habebit ſuperintendentiam, & gubernationem Collegiorum, quod ad Scholaſticos, & Præceptores, & Officiales attinet: inter quos primas tenent Rectores; [c] quos conſtituere, ac remouere poterit, eamque facultatem eiſdem communicare, quam ſenſerit in Domino conuenire: & [d] per huiuſmodi Rectores, adminiſtrationem Collegiorum exercebit in ijs quæ ad ædificia, & temporalia ipſorum bona in Scholaſticorum vſum comparata pertinent; vt in litteris Apoſtolicis continetur.

b P.4. c.2. §. 5. & c. 10. §.1.
c Inf. §.14. & 15. & p. 4.c.2. §.5. & c. 10. §.3.
d P.4.c.2. §. 5. & C.

4 [e] Curabit etiam, † vt illi rationem officij ſui eo modo qui conuenire maxime videbitur, reddant. Et quod de Collegijs dicitur, de Vniuerſitatibus Societatis eius curæ commiſſis dictum intelligatur. Res enim earum quę ad vitę ac doctrinę institutionem pertinent, adminiſtrare, Præpoſiti Generalis munus erit; quod per miniſtros à ſe iuxta Conſtitutiones conſtitutos, exercebit, & cet.

e Inf. §.15. & p.4.c.2. §. 5. & c. 10.§.3.

C *¶ Siue reddenda ſit ratio ei dem, ſiue Præpoſito Prouinciali, ſiue alij cuipiam, qui ad eam exigendam poteſtatem commiſſariam habeat.*

D *¶ Per*

Eſt item penes Præpoſitum Generalem om̃nis facultas agendi quoſuis contractus emptionum aut venditionum quorumlibet bonorũm temporalium mobilium tam Domorum quam Collegiorum Societatis: & imponendi, ac redimendi quoslibet cenſus ſuper bonis ſtabilibus ipſorum Collegiorum, in eorundem vtilitatem ac bonũ, cum facultate ſeſe onere liberandi, reſtituta pecunia quæ data fuerit. Alienare [a] autem, aut omnino diſſoluere Collegia, vel Domos iam erectas Societatis, ſine generali eius Congregatione, Prępoſitus Generalis non poterit. 5

a Inf § 17. & 18. & p. 4. c 2. §. 3. & c. 10. §. 2. & c. 11. §. 2. & p. 8. c. 2. §. 2.

De ijs vero quæ Societati ita relinquuntur, vt ipſa pro ſuo arbitratu ea diſponat (ſiue bona ſtabilia illa ſint, vt Domus aliqua, vel prædium non alicui certo Collegio ab eo qui relinquit determinate applicatum uel annexum; ſiue mobilia, cuiuſmodi ſunt pecunia, triticum, & quæuis alia mobilia) idem Generalis diſponere poterit, aut vendendo, aut retinendo, aut huic vel illi loco id quod ei videbitur, applicando; prout ad maiorẽ Dei gloriam ſenſerit expedire. 6

Et Præpoſiti Prouinciales, aut Locales, & Rectores, & alij eius Commiſſarij eam partem huius facultatis habebunt, quam ipſis Generalis communicauerit. Neque vero Collegiales ad huiuſmodi actus collegialiter erunt congregandi. 7

b Inf c. 6. A. & p. 4. c. 10. §. 5. & p. 6. c. 1. §. 1. & c. 5. & p. 10 §. 13.

Sicut ad Generalem pertinet curare vt [b] Societatis Conſtitutiones vbique obſeruentur; 8

† ita

D † ità ád eundem pertinebit, in ijs quæ accidunt, vbi diſpenſatione opus eſt, habita ratione perſonarum, locorum temporum, & aliarũ circunſtantiarũ, diſpenſare: [a] quod munus ea cum prudentia, quam lux æterna communicauerit, [b] finem earundem Conſtitutionum intuendo, qui alius non eſt quàm maius Dei obſequium, & eorum bonum, qui hoc viuendi Inſtitutum ſequuntur, præſtabit. Idque † tam de experimentis eorum, qui in Probationibus verſantur, [c] quàm de alijs rebus, in quibus eam fuiſſe mẽtem eorum, qui Conſtitutiones condiderunt, ad gloriam Dei ac Domini Noſtri iudicabitur, dictum ſit.

E

D ¶ Per ſeipsũ exercere debet Generalis hanc poteſtatem: [a] & per alios in caſibus vrgentioribus id etiã præſtare poterit, vbi ſine incommodo inſigni expectari nequit; vel vbi peculiariter alicui, cui, tanquam ſibi ipſi, fideret, præſertim in locis remotiſsimis, qualis eſt India, committeret. Et intelligendum eſt, diſpenſare poſſe, vbi eam eſſe mentem Conſtitutionum, vt dictum eſt, conſideratis circunſtantijs particularibus, & non aliter, in Domino iudicaret.

a Par. 4. c. 10. B.

b Proœ. Declar.

E ¶ [c] Penes Generalem erit, vt omnia experimenta, & plura etiam quàm illa ſex de quibus in Examine dicitur, fiant; vel vnum aut plura eorum omittantur; vel cũ alijs permutentur, conſtituere; quãdo alicui non conueniret, quod generatim conuenit; cuiuſmodi eſſet hoſpitale, vel peregrinatio, vel lectio, vel

c Exa. c. 4. ſ. 9. & 16.

 aliqua

[a] Idem Generalis in Missionibus omnem habebit potestatem; eis tamen nulla ratione repugnando, quæ à sede Apostolica (vt in [c] septima Parte dicitur) proficiscuntur. Mittere ergo poterit omnes sibi subditos, siue Professionem emiserint, siue non emiserint (quos mittẽdos iudicauerit) † ad quaslibet mundi partes, ad quoduis tempus, vel definitum vel indefinitũ, prout ei videbitur; ad quãuis actionem ex ijs quibus vti ad proximorum auxilium Societas solet, exercendam. † Poterit etiam missos reuocare: & in omnibus denique, vt ad maiorem Dei gloriam fore senserit, procedere. † Idem, cum talenta hominibus Societatis nostræ donata cognoscat, officia Prædicatorum, Lectorum, & Con- 9

F G H

[a] P.7.c.2. §.1.& A. B.& C.

[b] P.7.c.1. §.1.& B. & c.2.C.

[c] P.7.c.1.

[d] P.7.c.1. §6.& c.2. H.

aliqua ex alijs Probationibus.

F ¶ [b] Vt inter fideles in Indijs, et inter infideles, vbi sũt aliqui incolæ Christiani, & etiã si nulli sint, in quibusdam casibus, vel necessitatibus vrgẽtioribus: id tamen magna consideratione præcedẽte fieri debet.

G ¶ [d] Non solum missos per præcedentẽ Præpositum, vel per seipsum, sed etiã per Summũ Pontificem, nullo tẽpore definito, potest reuocare; vt in litteris Apostolicis gratiarum, anno quadragesimo nono, per Paulum Tertium nostrum sanctum Patrem nobis concessarum continetur.

H ¶ Hoc, sicut alia multa dicta, & dicenda, poterit exequi Generalis per suos ministros; siue Præpositi Locales illi fuerint, siue non.

I ¶ Cum

Confessariorũ distribuet. De alijs officijs tantumdem intelligatur: & quęlibet eo in munere, quod conuenientius ad diuinum obsequium, & salutem animarum obiturus in Domino videbitur, constituet.

10 [a] Eius erit, vti facultatibus à Sede Apostolica Societati concessis; & eam partem illarum, vnicuique inferiorum communicare, quam in ipso bene collocatam, ad finem diuini obsequij nobis præfixum, existimauerit. Eiusdem erit, reuocare eas, vel contrahere; ad eandem regulam diui ni beneplaciti omnia exigendo. a P. 5. c. 1. A. & P. 8. c. 1. §. 6.

11 [b] Eiusdem Generalis erit, correctionibus vti, ac pænitentias, quæ ad satisfactionem quorumcunq; defectuum conuenire uidebuntur, habita ratione personarum, & aliarum circunstantiarũ, iniungere: quarum consideratio eius charitati cum prudentia coniunctæ, qua ad Dei gloriam vtetur, committitur. b Sup. c. 2. §. 4 & inf. c. 6. §. 2. & p. 3. c. 1. §. 15. & N.

12 [c] Eiusdem erit, conuocare Societatem ad generalem Congregationem (quando alijs de rebus, quam de electione Præpositi est agendum) & statuere, vt Prouincialis etiam Congregatio conuocetur, cum expedire iudicauerit; & dirigere eos qui cõuenerint; ac suo tempore, iis absolutis quæ tractanda erant, dimittere. c P. 8. c. 2. C. & c. 4. §. 2. & c. 5. §. 1. & 2.

13 [d] Sine eius facultate & approbatione, nullus possit dignitatem vllam extra Societatem admittere: nec ille facultatem huiusmodi dabit, nec id approbabit, si Sedis Apostolicæ Obedientia ipsũ d P. 10. §. 6. & A.

non

non compelleret.

14 [a] Constituat idem, vt dictum est, per seipsum Rectores Collegiorum, & Vniuersitatum, ac Præpositos Locales Domorum, quos aptiores fore iudicauerit; † [b] Prouinciales itidem Præpositos ad triennium, vt plurimum (quamuis & cõtrahi, & prorogari etiam id spatium temporis possit, quando ad maiorem Dei ac Domini Nostri gloriam id fore videbitur) [c] Quibus etiam eam potestatem communicabit, quam duxerit communicandam. I

15 Poterit etiam eam reuocare, restringere, & etiam augere, [d] et administrationis rationem ab eis exigere. [e] Quòd si Prouinciali facultatem constituendi Præpositos Locales, & Rectores communicauerit; eiusdem Generalis erit, eosdem confirmare, vel remouere.

16 † Idem Officiales reliquos ad gubernationem Societatis necessarios, [f] vt Procuratorem generalem, [g] & Secretarium Societatis, constituet; eam illis facul- K

I. Cum iis qui bene suum officium faciunt, & ei possunt satisfacere, in triennij definito spatio nihil deperit: quandoquidem hoc tempus & contrahi, & prorogari poterit; cum iis qui se parũ idoneos ostenderent, id commodi accedit, vt sine nota, cursu triennij peracto, remoueri possint: nisi ante id tempus, ratione vniuersalis boni, Generali remouendi viderentur.

K. Quanquã poterit ad has electiones, & res alias graues & dubias, rogare sententias aliorum, quos iudicauerit

a Sup. §.3. & p.4.c.2. §.5. & c.10. §.3. & c.17. §.1.
b Inf. c.5. §.1.
c Sup. §.3.
d Sup. §.4.
e Sup. §.3. & p.4.c.2. §.5. & c.10. §.3. & c.17. §.1.
f Inf. c.6. §.12. & p.4. c.2. E.
g Inf. c.6. §.8.

cultatem, quàm pro negotiorum ac personarum ratione cõuenire in Domino iudicabit, communicando.

ucerit in Domino bene sensuros; cõstituere tandem, in eius erit potestate.

17 [a] Idem poterit, non expectata generali Cõgregatione, Domos, Collegia, Vniuersitates Societati oblatas accipere; & in Fũdatores, cũ priuilegijs in quarta Parte dictis, eos quos in Domino admittendos duxerit, admittere; et Lectores, Sacerdotes, et alia quæ occurrerint, prouidere. [b] Erit tamẽ ei curãdum, vt cum huiusmodi conditionibus admittat, ex quibus Societas commoditatem ad propositum sibi diuini obsequij finem, & non detrimẽtum sentiat. [c] Sed si experimento compertum esset, grauari magis, quã iuuari Societatẽ, nec Præpositus Generalis de remedio prospiceret; in prima generali Societatis Cõgregatione, vtrũ huiusmodi Domũ, Collegium, vel Vniuersitatẽ relinqui, an teneri cum tali onere expediat, agi poterit.

18 [d] Transferre, vel dissoluere Domos, vel Collegia iam erecta, aut in [e] vsum Societatis Professæ redditus eorum conuertere, Præpositus Generalis, vt in quarta Parte dictum est, non poterit.

19 [f] Cognoscat, quoadeius fieri poterit, conscientias eorum qui sub eius Obedientia sunt; ac præcipue Præpositorum Prouincialium, & aliorum, quibus munera maioris momenti committit.

20 Generatim loquendo, in rebus omnibus quæ ad propositum Societati finem perfectionis & auxi-

a Par. 4. Proœ. A. & c. 2. §. 1.

b P. 4. c. 2. §. 2. & c. 11. §. 2. & A.

c Sup. §. 5. & p. 4. c. 2. §. 2. & 3. & A.

d Sup. §. 5.

e Inf. c. 4. §. 7. & Exa. c. 1. §. 4. & p. 4. c. 2. §. 5. & c. 10. §. 1. & p. 6. c. 2. §. 3. & p. 10. §. 4.

f Exa. c. 4. §. 36.

auxilij proximorum ad gloriam Dei faciunt, omnibus præcipere in Obedientiæ virtute possit. Et quamuis alijs inferioribus Præpositis, uel Visitatoribus, uel Commissarijs suam facultatē communicet; poterit tamen approbare, uel rescindere quod illi fecerint, & in omnibus quod uidebitur, constituere: & semper ei Obedientiā ac reuerentiam ([b] ut qui Christi uices gerit) præstari oportebit.

[a] P.6. c.5.

[b] P.3. c.1. §.23. & p.4. c. 10 §.5. & p.6. c.1. §.1.2. & 3. & p.7. c.2. §.1. & A. & p.8. c.1. D.

DE AVCTORITATE, VEL prouidentia, quam Societas habere debet erga Præpositum Generalem. *Cap. IIII.*

IN CAPVT IIII.

A ¶ [c] *ET exercebit eā per Assisten tes; de quibus mox dicetur.*

B ¶ *Vrge-*

[c] Inf. c. 5. §.2.

1 † FAcultas, uel prouidentia Societatis erga Præpositum, (habita semper ratione boni uniuersalis, ac maioris ædificationis) sex in rebus, quæ ad Dei gloriam iuuare possūt, consistit. A

2 [d] Prima ad res externas pertinet, uestitus, uictus, & expensarū quarumlibet ad personā Prępositi spectantiū: quę omnia uel augere, uel imminuere poterit Societas; prout Præpositum ipsum, ac se decere, & Deo gratius fore indicabit. Et huic Societatis ordinationi Præpositum acquiescere oportebit.

[d] Inf. c.5. §.2.

3 [e] Secunda ad corporis curam pertinet; ne in laboribus,

[e] Inf. c.5. §.2.

boribus, uel rigore nimio mensuram excedat. Qua etiam in re ad moderationem se reduci sinet Superior,& Societatis arbitrio acquiescet.

4 [a] Tertia ad animam eius spectat; cum etiam uiris perfectis aliquando huiusmodi cura uel circa personam,uel circa officium sit necessaria.Habeat ergo Societas cum Præposito Generali(& idem cum inferioribus fieri posset)aliquem, qui accedens ad Deum in oratione,postquàm diuinã bonitatem consuluerit,& æquum esse id iudicauerit, cum modestia debita, ac humilitate,quid sentiat in ipso Præposito requiri ad maius obsequium & gloriam Dei, admonere teneatur;siue ille sit eius Confessarius, siue alius quispiam per Societatem designatus, qui ad hoc negotium aptus videatur. [a] Inf. c.5. §. 2.

5 B [b] Quarta est,quòd, † siquis vrgeret(licet eum non obligando sub pœna peccati)vt dignitatem aliquam admitteret, in qua Præpositi officium necessario relinquendum esset, non posset sine consensu Societatis eam [b] Inf. c.5. §. 6. & E. & p. 10. §. 6. & A.

B ¶ *Vrgere intelligendum est, si Princeps aliquis secularis id curaret; & ordinaret Summus Pontifex aliquam sumere dignitatem; non tamen ita absolute imperando,vt ostẽdat se velle eum ad tale officium admittendum obligare.Nam in huiusmodi casibus,vbi cessat obligatio, non debet,nec potest sine probatione Societatis eam admittere:nec Societas approbabit,si Pontifex præcepto,quod ad peccatum obliget,non compelleret.*

C ¶ Vt

eam admittere. Societas autem, semper intuendo quæ ad maius Dei obsequium & gloriam pertinent, si Obedientia Sedis Apostolicæ non compulerit, assensum numquam præstabit.

a Inf. c. 5. §. 6. & D.

6 a Quinta locum habet, si accideret vt valde negligens vel remissus esset in rebus magni mométi, ad Præpositi officium pertinentibus; propter corporis grauem ægritudinem, aut senium, spe emendationis ea in parte sublata; vnde multum detrimenti publicum bonum pateretur. tūc enim Coadiutor, vel Vicarius qui Generalis officio fungatur, est eligendus; siue ipsemet Præpositus eum cum approbatione Præpositorum Prouincialiū sibi substituat; siue illi cū approbatione duorum Præpositorum Localiū, vel Rectorū vniuscuiusque Prouinciæ, eum per litteras pluribus suffragijs eligāt ad Societatis gubernationé; cum ea facultate, quæ Generali, vel ipsi Societati, si ea eligeret, communicanda videretur.

b Inf. c. 5. §. 4.

7 b Sexta locum haberet in quibusdam casibus (quos speramus per Dei bonitatem, aspirante ipsius gratia, nunquam euenturos) cuiusmodi essēt peccata mortalia in externum actum prodeuntia; ac nominatim copula carnalis; † vulnerare quéquā; c ex redditibus Collegiorū aliquid ad proprios sūptus assumere, † vel cuiuis extra Societa- C D

c Sup. c. 3. §. 18. & Exa. c. 1. §. 4. & p. 4. c. 2. §. 5. & c. 10. §. 1. & p. 6. c. 2. §. 3. & p. 10. §. 4.

C *§ Vt cū aliquo armorū genere, vel cultello, vel re quauis, cum qua insignis læsio inferri potest.*

D *§ Id agitur peculiariter, vt non det consanguineis,*

Societatem donare; vel aliqua stabilia bona Domorum, aut Collegiorum alienare; vel prauam doctrinā habere. Siquid ergo horum accideret, potest

E ac debet Societas † ([a] si de re sufficientissime constaret) eum officio priuare; [b] &, si opus est, à Societate remouere: in omnibus præ oculis habendo quod ad maiorem Dei gloriam & vniuersale bonum Societatis fore iudicabitur.

guineis, vel eis qui coniunctionem aliquam secularem cum ipso habent: & non præcluditur ostium, vt fiat eleemosyna, vel detur, quod conuenit, ei, cui dari debere ad Dei gloriam Generalis sentiret.

[a] Inf. c 5. §. 4.

[b] P. 2. c. 1. §. 1. & A.

E ¶ *Quoniam qui curam aliorum, præcipue tam vniuersalem habent, iniuste calumniam à multis pati varias ob causas possunt, diligenter animaduertere oportet, vt Probationes dictorum defectuum sint, quam fieri posit, efficacissimæ, morali modo loquendo.*

DE MODO QVO PROCEDERE debet Societas in ijs quæ ad Præpositum Generalem pertinent. Cap. V.

1 IN primis Præpositi Prouinciales, [c] quos Generalis ipse per se constituit, in conspectu Dei considerare & efficere quod vniuersali bono Societatis debent in prædictis ad Præpositum Generalem pertinentibus, prout in Domino senserint, teneantur.

[c] Sup. c. 3. §. 14.

a Sup.c.4. §.2.

b Sup.c.4. A.& inf.c.6.§.10.& 11.& p.8 c.1.G.

c Inf. c.6. §.10.

d Sup.c.4. §.2.3.& 4.

2 [a] In ijs quę ad sumptus & curam corporis eius, & res alias minus graues pertinent, Congregatione opus non est: sed † vt [b] Societas viros quatuor ei Assistentes, qui discretione, ac zelo communis boni Societatis polleant, constituat: qui [c] quidem apud Præpositum manentes, in conspectu Creatoris ac Domini sui dicere, ac efficere, [d] quidquid circa tria prima in præcedenti capite dicta, ad maiorem Dei gloriam fore senserint, teneantur. A

3 Electio vero quatuor huiusmodi Assistentium, eorum erit qui Præpositum eligent, quando ad id congregantur. Quod si vel mortem obiret, vel à Præposito Generali diutius abesse, propter causas graues, aliquem ipsorum oporteret; non repugnantibus Prouincialibus Societatis, Præpositus Generalis alium substituet, qui cum approbatione omnium, vel maioris partis eorum, manebit in demortui vel absentis loco.

IN CAPVT V.

A ¶ Professi sint, si cõmode fieri poterit. Et si aliquãdo huiusmodi Assistẽtes (vel aliquis eorum) à Præposito recederent, missi ad hanc vel illã partem, vt cito redeãt; necesse non erit alios in eorum locum subrogare: si diu eos abesse oporteret, alij subrogentur. Verum Præpositus Generalis sine graui causa vel necessitate eos procul à se mittere non debet.

B ¶ Rem

e Sup.c.4. §.7.

4 [e] Tertio, si accideret aliquod ex peccatis (auer

tat

tat id Deus) quæ sufficiunt ad Præpositum officio suo priuandũ; simul atque res [a] per testimonia sufficientia, vel ipsius affirmationem constaret; iuramento obstringantur quatuor Assistentes ad id Societati denunciandum, & cum omnium, vel certe trium subscriptionibus Congregationem, B † id est Præpositos Prouinciales cum duobus alijs, quos singuli ex sua Prouincia secũ adducent (qui congregari tenebuntur) conuocandam. Et si res diuulgata, & communiter manifesta esset; non expectata quatuor Assistentium conuocatione, Prouinciales alij alios vocando conuenire deberent. Et ipso primo die, quo in locũ huiusmodi Congregationis ingredientur, vbi aderunt quatuor illi qui conuocarunt, cum alijs congregatis, rem is aggrediatur, cui omnia notiora sunt, & accusatio dilucide explicetur: & postquam auditus fuerit Præpositus, foras egredi debebit: & antiquissimus ex Prouincialibus [b] simul cum Secretario, & alio Assistente de tota re scrutinium faciat; & primo quidem, an constet de peccato quod obijcitur; deinde an huiusmodi sit, vt propter id priuari officio debeat; & idem suffragia promulget, quæ, vt suf-

B ¶ Rem nihilo minus secretam teneant, quantũ fieri poterit, cum alijs, etiam eiusdẽ Societatis, donec veritas eluceat: vt si certũ esse, quod quatuor sibi persuaserant, non inueniretur, iniusta infamiæ nota Præposito nõ inuratur.

C ¶ Cum

[a] Sup. c. 4. §. 7.

[b] P. 8. c. 6. D.

C ¶ *Cum defectus ad depositionem sufficientes non deprehenderentur, alijs de rebus agatur, propter quas conuocata Societas videatur; et quod ad Præpositū attinet, dißimuletur: immo quoad eius fieri poterit, nullo tempore diuulgari debet. Et sic, cum conuocātur, præmoneri, & post rē discussam serio iniungi conscijs, & præsertim Prouincialibus oportet, ne cui indicēt. Et cū constitutū fuerit illum officio priuare, tunc etiam parcū Præposito Generali secreto agendum est, vt ipsemet officio se abdicet; vt hoc promulgari, et peccatū, ac officij propter peccatū priuatio occultari poßit.*

D ¶ *Omnino esset inutilis, qui vsu rationis careret,*

sufficiant, duas tertias partes excedent; & tunc statim de alio eligendo agatur: & si fieri potest, non prius inde egrediātur, quam Societas Generalem Præpositū habeat: & si eo die res transigi non poterit, in sequenti, vel quam expeditissime fieri poterit, eo modo quo in octaua Parte [a] dictum est, transigatur.

5 † Si defectus deprehensi non fuerint eiusmodi, vt priuandus officio suo, sed tantum corrigendus videretur; quatuor eligantur, quibus cura iniungatur considerandi, quæ correctio ei conueniat: & si non conuenirent, paribus suffragijs existentibus, quintus adiungatur, vel tres alij; vt quid in Domino conueniat constituant. C

6 † Si [b] accideret Præpositū Generalem ad Societatis gubernationem esse inutilem, re D

[a] P. 8. c. 6.

[b] Sup. c. 4. §. 6.

partim coram eo,& partim in eius absentia agitata, dispiciatur an eligi Vicarium absoluta cum potestate, quāuis sine nomine Præpositi Generalis (quā diu uixerit qui tunc erat) oporteat; & id, si pluribus quàm dimidiæ parti suffragiorum visum fuerit, sic agendum erit. Si id necessarium fore non iudicarent, videndum erit an præter ministros illos quorū opera Generalis vtebatur, Societas alios prouidere debeat; vt subleuato magis eo, et adiuto, non desideraretur quod ad gubernationem Societatis conueniret. Et ea in re sequi oportebit quod plus quàm media pars eorum qui congregati sunt, statuerit.[a] Si ageretur de dignitate, quam vt plurimum pati nō potest Prępositi officiū, si non compulerit talis Obedientia Summi Pontificis, quę ad peccatum obligare posset; res in consultationem ne adducatur: † sed id omnino tanquam certum tenendum est, nec debere, nec posse consensum ad huiusmodi dignitatem admittendam, præstari.

rei; quique in morbum minime curabilem incidisset, tamque grauem, vt rebus sui officij vacare non posset, nec aliquando vacaturus speraretur. Si morbus talis non esset, vt de sanitate desperandum videretur; sine Congregatione generali Vicarius per eundem Præpositum posset constitui, vt ipsius officio, donec conualesceret, omnino fungeretur: & recuperata sanitate, concessa ei prius facultas cessabit.

E *¶ Hinc apparet*

[a] Sup.c.4. §.5. & B. & p.10.§.6.& A.

ret necessarium non esse ad hoc statuendum ad Congregationem venire: nisi Obedientia Sedis Apostolicæ intercederet, quæ Præpositum, vel Societatem (vt dictum est) ad peccatum obliget, nisi res ad effectum perducatur.

DE IIS QVAE IVVARE POTERUNT Præpositum Generalem, vt suo officio bene fungatur.

Cap. VI.

IN CAPVT VI.

a Sup. c. 2. §. 2. & p. 8. c. 1. G. A § [a] *Hoc præstabit in primis auctoritate, et exemplo vitæ suæ,* b Sup. c. 1. *& charitate ac dilectione Societatis in Christo Domino Nostro,* c Sup. c. 2. §. 1. & p. 10. §. 2. *& oratione* [c] *assidua ac desiderijs plena, & Sacrificijs, quæ gratiam conseruationis & augmenti huiusmodi impetrent: & ex ijs quæ præstare ipse potest, hoc maximi momenti apud eum esse debet, & in quo plurimum in Domino confidat. Est enim in primis efficax ad gratiam à diuina Maiestate impetrandam; à qua, quod expetitur proce-*

CVM proprium Generalis officium non sit concionari, nec Confessiones audire, nec alia huiusmodi (in quibus tamen ille, vt particularis persona, videbit quid præstare possit, cum ei per alias occupationes officij sui proprias licebit, & non aliter) † sed [b] ita regere vniuersum huius Societatis corpus, vt conseruetur, & gratia diuina aspirante in bono 1 A

bono suo statu, & modo procedendi ad Dei & Domini Nostri gloriam crescat; ad quem sibi propositum finem sua potestate vti debet.

2 Præter dona illa perfectionis magnæ spiritualis, ac virtutum, de quibus secundo capite dictum est, bonis [b] etiam ministris ad munera particularia obeunda opus habet. quamuis enim per seipsum aliquando in illis versetur; habeat tamen necesse est Præpositos inferiores (quos viros selectos esse oportet) [d] quibus multum potestatis conferre, & huiusmodi res particulares fere semper committere possit. [e] Eius autem crebrior communicatio inter Præpositos inferiores cum Prouincialibus erit; horum autem cum Rectoribus, & Præpositis Localibus, vt [f] melius subordinatio cōseruetur. Aliquando tamen Generalis, vel vt pleniorem rerum omnium notitiā habeat, vel propter alia quæ sæpius accidere solent, ipsemet cum Rectoribus, & Præpositis Localibus, & particularibus etiam personis aget; [g] eosdemque consilio,

procedit: idque potissimū faciet, cū necessitas occurrerit: [a] *tum etiam id faciet, solicitudinē adhibendo ad Constitutionum obseruationē;* [c] *iniungendo crebro sibi rationē reddi eorum quæ in Prouincijs omnibus geruntur per Prouinciales; scribendo eisdem quod sentit de rebus ad se relatis; & curando, vt prouideatur, vbi conuenit, per se, & ministros; de quibus agetur.*

B § *Hoc*

a Sup. c. 3. §. 8. & p. 4. c. 10. §. 5. & p. 6. c. 1. §. 1. & c. 5. & p. 10. §. 13.

b Par. 10. §. 8.

c P. 8. c. 1. §. 9. & L. & c. 2. B.

d P. 2. c. 1. §. 2. & B. & p. 4. c. 10. §. 4. & p. 10. §. 8.

e P. 8. c. 1. §. 4.

f P. 2. c. 1. §. 2. & p. 8. c. 1. §. 4. & E. & p. 10. §. 9.

g Sup. c. 3. §. 11.

reprehensione, & si opus est, correctione iuuare studeat: quandoquidem eius est munus, defectus Præpositorum inferiorum supplere, ac cum diuino fauore & auxilio, quod in ipsis perfectũ non est, ad perfectionem perducere.

Ad omnia etiam conferet, si Generalis litteras Apostolicas, & concessiones omnes, quæ ad institutionẽ, facultates, vel priuilegia Societatis pertinent, & quoddam eorum compendiũ apud se habuerit: catalogum itidem vnum omnium Domorum, & Collegiorum Societatis cum suis redditibus; & [a] alterum personarum omnium quæ in quauis Prouincia versantur, non solum Professorũ, & Coadiutorũ qui formati, ac Scholarium qui approbati dicuntur, sed etiam illorum qui in Probationibus exercentur; vbi eorum nomina, & qualitates scribantur: & hunc catalogum renouandum singulis annis, si conuenire videbitur, curabit. Et demum omnia perspecta habeat; vt in omnibus rebus melius possit quæ ad gloriam diuinam pertinent, prouidere. 3

a P. 8. c. 1. N.

[b] Quod in vniuersum in sexta Parte capite tertio dicitur, eos qui de Societate sunt, negotijs secularibus, licet pia alioqui essent, implicari non debere; id Generali magis, quã reliquis omnibus, conuenit: † ne in eis, uel alijs etiam rebus, pijs quidem, sed ad Societatem non pertinentibus, ita 4

b P. 6. c. 3. §. 7. & E.

B ¶ *Hoc intelligendum est, quatenus declinari poterunt. Sed* B

ita occupari se sinat,' ut tempus ac vires ad ea quæ pertinent ad ipsius officium([a] quod quidem magis, quam totum hominem requirit) eum destituant.

5 † Sed nec in executione ministeriorum particulariũ ad Societatẽ pertinentium, quæ per alios effici possunt, magnopere occupari deberet:' cuiusmodi esset peculiaris alicuius Domus cura, quod ad sustentationẽ temporalem, & gubernationẽ eius attinet: quin potius,[b] vt superius dicitur, suos quouis in loco, etiã vbi ipse residebit, Officiales habeat; in quos si totam curam non reiecerit, subleuetur certe ab eis, & huiusmodi curę occupatione liberetur.

C

6 [c] Sic etiam in quauis Prouincia eos habeat Prouinciales tam probatæ fidei, ut qui intelligit magna ex parte ex his & Localibus bonam gubernationem Societatis pendere. Cum autem illi tales fuerint, laborem cum illis, in rebus quæ id patiuntur, diuidendo, & de om-

Sed demum prudẽtia docebit, nũ per se, aut alios de Societate debeat nonnumquã aliquorum piorũ operum, quæ ad Societatem non pertinẽt, curã suscipere: vel quod magni sint momẽti in Dei obsequio, vel in gratiam eorum, qui id impetrare student.

C ¶ Præscribere ordinem, qui tenendus est (si talis non esset, qualis conueniret) vbi resides, & etiam aliis in locis, Præpositi Generalis est: sed executio aliis, vt dicitur, demandabitur.

D ¶ Quo-

[a] Inf. §.7.

[b] Sup. §.2.

[c] Par. 10. §.8.

D *§ Quoniam qui cum tam multis hominibus, deque rebus tam varijs & tanti momenti agere debet, si aliorum ministerio non iuuaretur, onus ferret intolerabile, quod ne magna quidem cum distractione animi, et sanitatis, ac lõgioris vitæ dispẽdio bene posset sustinere: et sic videre est, eos omnes quibus gubernationum alicuius momenti cura est commissa, quo illis satisfacere possint, multis ad id auxilijs subleuari. Vnde & Generalis, vt bene, expedite, & suauiter suum officium faciat, eisdem*

ªSup. §.2. §. & 6.

omnibus grauioribus certiorẽ se fieri curando, plus otij ac tẽporis sibi relictũ, vt rebus vniuersalibus vacet, quę solus ipse obire potest, intelliget. Plus etiam lucis ad perspiciendum quid in illis facto opus sit, si ipsius intellectus eam lucẽ, qua donatus est, ex parte non amiserit; vt eis accidit, qui plus æquo in rebus particularibus, ac exiguis occupantur; vnde opprimi & debilior reddi intellectus acies ad res vniuersales perspiciendas solet.

7 Nec solum Præpositus Generalis ad res particulares (vt ª dictum est) ministris opus habet; † sed etiam ad vniuersales; D & sui officij proprias; vt eis bene ac suauiter possit satisfacere. Habeat igitur necesse est, qui multa in memoriam reducendo, ad solicitudinem curandi res tam multas officij sui; qui etiam cõsilio ad eas ordinandas; demum qui diligentia ac labore ad eas opere complendas adiuuet. Id enim compertum est, quòd nec viri vnius

 memo-

memoria tam multarum rerũ recordationi ſatis ſit; nec, ſi id præſtaret, vnius intellectus ad eaſdem bene conſiderandas & ordinandas ſatis eſſet; nec, quamuis & hoc poſſet, vires vnius ad eaſdem exequendas ſufficerent.

8 Ad [a] primum illud de ſolicitudine omnia curãdi, aliquo miniſtro ei opus eſt, qui ordi-
E narie apud ipsũ maneat; † qui pro memoria, & manibus illi ſit ad omnia, quæ ſcribenda, & tractanda fuerint, ac breuiter ad res omnes officij ſui obeundas; qui induat Præpoſiti perſonam; & præter poteſtatem, totũ officij eius põdus humeris ſuis impoſitũ eſſe exiſtimet.

9 Hic Præpoſiti miniſter vir eſſe ſolicitus, & diſcretionis, & ſi fieri poſſet, doctrinæ dono, & ſpecie honeſta, ac modo agendi verbo & litteris cum omni hominum genere, prędi tus eſſe deberet; quique in primis eſſet vir, cui confidenter quiduis committi poſſet; quique Societatem in Domino dilige-

dem indiget auxilijs.

E ❡ Huius officium erit , ex omnibus litteris & informationibus ſummam in pauca redigere, & capita eorum quæ Superiori proponẽda ſunt, et quæ poſtulant vt reſpondeatur, vel aliquid agatur; & prout ſe extendet munus à Generali commiſſum, litteris poterit reſponde re; ſiue Generalis, ſiue ipſe Secretarius de ipſius cõmiſſione, eas ſubſcribat: et Generali eas, vel ſecundum eius voluntatem Aſſiſtẽtibus, vel alicui eorum, aut etiam nulli oſten dat

[a] Sup. c. 3. §. 16.

dat; prout res ipsæ, de quibus scribitur, & ratio personæ Secretarij exigunt.

F ¶ Etiam

ligeret: quo vtilius eius opera ac ministerio vti Præpositus Generalis ad gloriam diuinam valeat.

10 Secundum auxilium, videlicet consilij ad res graues, quæ se offerunt, ordinandas & constituendas, quàm sit Generali Præposito necessarium, ex earum multitudine, & ex humani intellectus natura, qui tam multas in partes consideratione diuidi nequit, vel certe ad id quod oportet, in eis partibus dispiciendum, ac prouidendum non sufficit, potest intelligi.[a] Videtur ergo pernecessariũ, vt aliqui sint apud Superiorẽ viri, litteris & omnibus alijs Dei donis clari, qui ei assistant, & considerandi peculiari solicitudine res vniuersales Societatis à Generali commissas curam habeãt; quam illis posset diuidere, quo accuratius res omnes perspiciant: vt vnus rerum Indicarum inspiciendarũ, alter Hispaniæ & Portugalliæ, & alius Germaniæ & Galliæ, & alius Italiæ & Siciliæ curam haberet: & sic de alijs, quando Societas in plures partes spargeretur. Quisque autem ex eis peculiari oratione, & suis in Sacrificijs recordatione, Deo partem illam sibi specialiter commissam commendare debet; & considerare, quid in ea magis, ad id consequẽdum quod sibi Societas proponit, iuuare posset. Conferendum etiã cum alijs esset, siquid ad rẽ facere magnopere videretur. Res autem inter se discussas Generali referre pos-

[a] Sup.c.5. §.2.& p.8. c.1.G.

F possent.† Iidem etiam attenderēt ijs rebus, quæ vel à Præposito, vel etiam à Secretario Societatis proponerentur: vt magis inter ipsos discussæ Superiori referantur.' Et in vniuersum in considerandis & tractandis rebus, tam ad doctrinam, quàm ad praxim pertinētibus, quæ altiorem considerationem postulant, iuuare Præpositum ac subleuare debent. Pręter id autem, & quòd rebus multis melius prouideri per illos poterit, Prædicationi, Lectioni, Confessionibus audiendis, & alijs bonis ac pijs operibus ad Dei gloriā & animarū auxilium vacare poterunt.

11 Numero autem huiusmodi Assistentes nunc quidem quatuor erunt; & quidem illi ipsi esse poterunt, de quibus [a] superius dictum est. Quamuis autē res grauiores cum eis tractādę sint, statuendi tamen facultas, postquam eos audierit, penes Præpositum Generalem erit.

F ¶ Etiam res scribendæ maioris momenti, & instructiones eorum, qui huc & illuc mittuntur, cum his antequā scriberētur, possent conferri: quodque eis videretur, posset Secretarius Superiori referre; & tantundem in ijs, quæ ad doctrinā pertinent. Hæc autem non solum subleuarent Generalem, sed etiā rebus illis, quæ ab ipso constituerentur, maiorem auctoritatem afferrent.

[a] Sup. c. 5. §. 2.

G ¶ Quam-

12 In tertio auxilio, videlicet diligētiæ ad exequēdum vel complendum quod ad res Societati necessarias fuerit constitutum; cuiusmodi essent ne-

negotia, quę ad Domos vel Collegia pertinent, expedire; tum etiam quæ illorum sunt, defendere: & generatim ad res omnes agendas, [a] multum conferret, immo necessariũ est vnius Procuratoris generalis Societatis auxilium, qui quidem Romæ resideat, ac prudentia, fidelitate, & dexteritate cum hominibus agendi, & omnibus alijs dotibus polleat; non tamẽ Professus sit, † nec in Domibus Societatis Professæ habitet; sed in alia (de qua dictũ est in quarta Parte) † qui suis etiã auxilijs, ac ministris ad ea negotia, quæ solus non potest cõficere, necessarijs subleuetur. 7

Cum ergo Præpositus huiusmodi habeat auxilia, tempus (quod quidem valetudo, & vires corporis permittent) partim cum Deo, partim cũ Officialibus, & ministris huiusmodi agendo, partim secum seorsum considerando, ac cum auxilio & fauore Dei ac Domini Nostri, quod agendum est statuendo, impendet. 13

[a] Sup. c. 3. §. 16. & p. 4. c. 2. E.

G ¶ *Quamuis Procuratorũ habitatio in Domibus Professæ Societatis ordinarie esse non debeat, sed in alia ipsis assignata; nihilominus quãdo nõ tractãt lites, vel quando necessitas aliqua vrgeret, vel alioqui conueniret, & ad tempus, possent in Domibus habitare. Et hoc eorum iudicio relinquitur, qui in dictis Domibus Professæ Societatis alijs præsunt; iuxta quod ordinatũ vel commissum eis fuerit à Generali, vel de ipsius intẽtione eis constiterit.*

H ¶ *Vel vt plures Procuratores*

14 † Præpo-

14 † Præpositi [a] etiam Prouinciales, & Rectores Collegiorum, vel Pręposití particulares Domorum suis auxilijs pluribus & paucioribus, pro necessitate ac momento rerum ipsis commissarum, subleuari debent: ac præcipue ad consiliū aliquos cum quibus res grauiores quæ occurrunt, communicent (quamuis eis auditis penes Superiores sit statuendi facultas) designatos habeant.

I *res constituerentur; prout res, quæ incidunt, & necessitas vrgens diuersarū ac variarum regionū postularet.*

DECI-

I ¶ Ex ijs quæ dicta sunt de Generali, intelligi poterit quod Prouincialibus, & Localibus, & Rectoribus Collegiorum conuenit, quod attinet ad Dei dona, quibus ornari debent, ad potestatem, officium, & auxilia, quæ habere eos oportet; prout expresse dici poterit [b] in Regulis, quæ ad Præpositos huiusmodi particulares pertinent.

[a] P.4.c.10. §.7. & c. 17.§.1.& p.10.§.8.

[b] Proœ. Declar.

DECLA-

DECIMA PARS

DE MODO QVO CONSERVARI & augeri totum corpus Societatis in suo bono statu possit.

QVIA Societas, quæ medijs huma- 1
nis instituta non est, per ea nec
conseruari nec augeri potest; sed
per gratiam omnipotentis Dei ac
Domini Nostri IESV Christi;
a Inf. §. 12. in eo solo spē constitui oportet,[a] quòd conserua-
& Proœ turus sit, & promoturus hoc opus, quod ad obse-
const. §. 1. quiū & laudē suā, & auxiliū animarū inchoare
dignatus est. Et iuxta spē hāc, primū mediū & ma
xime consentaneū, orationū & Sacrificiorū erit;
b Exa. c. 1. quæ hac cū intētione sācta offerri, & singulis heb
§. 2. & p. 4. domadis, mēsibus, & annis in omnibus locis, vbi
c. 2. §. 8. & Societas resideт, certa ordinatione institui debēt.
c. 3. §. 1. & Ad conseruationem & incrementum non so- 2
p. 3. c. 1. lum corporis, id est eorum quæ externa sunt, sed
§. 9. & p. etiam spiritus Societatis, atque ad assecutionem
4. Proœ. [b] finis quem sibi præfigit auxilij animarū, ad vl-
& c. 12. §. timū & supernaturalem suum finem consequen
1. & p. 6. dum media illa quæ cum Deo instrumentum cō
c. 3. §. 4. & iungunt, ac disponunt, vt à diuina manu recte
p. 7. c. 1. gubernetur, efficaciora sunt, quā quæ illud dispo
§. 1. nūt erga homines. [c] Huiusmodi est probitas &
c P. 8. c. 1. virtus, ac precipue charitas, & pura intētio diuini
§. 8. seruitij, & [d] familiaritas cū Deo in spiritualibus
d P. 9. c. 2.
§. 1. & c. 6.
A.

de-

deuotionis exercitijs, & zelus syncerus animarum ad gloriam eius qui eas creauit ac redemit, quouis alio emolumento posthabito. Videtur [a] itaque in vniuersum curandum esse, vt omnes qui se Societati addixerunt, in virtutum solidarũ ac perfectarum, & spiritualium rerum studium incunbant; ac in huiusmodi maius momentum, quàm in doctrina, vel alijs donis naturalibus & humanis constitutum esse ducant. illa enim interiora sunt, ex quibus efficaciã ad exteriora permanare ad finem nobis propositum oportet.

a P.3.c.1. §.10.

3 Hoc iacto fundamento, media illa naturalia quæ Dei ac Domini Nostri instrumentum in proximorum vtilitatem disponunt, in vniuersũ ad conseruationem & incrementum totius huius corporis conferent; si tamen & addiscantur, & exerceãtur syncere ad solum Dei obsequium; non vt illis fiducia nostra innitatur, sed potius vt diuinæ gratiæ, iuxta summæ prouidentiæ suę ordinẽ, per hęc cooperemur; qui ad gloriã suam tã dona naturalia, quæ ipse vt Creator, quam supernaturalia, quæ vt gratiæ auctor donat, vult referri. Et ideo media humana, vel per industriã acquisita, ac pręcipue doctrina exacta & solida, [b] & modus eam proponendi populo in Concionibus, & Lectionibus, [c] & forma agendi cum hominibus, eosdemq; tractandi diligenter curanda sunt.

b P.3.c.1. §.21. & p. 4.c.8. §.3. & A. B. & C.

4 Iuuerit etiam magnopere, in suo bono statu ac disciplina Collegia conseruare, & ad id eorũ [d] superintendentiam per illos exercere, quibus

c P.4.c.8. §.8.

d Par. 4.c. 10 §.1.

vtilita-

[a] vtilitatis tẽporalis nihil ex eis potest accedere. Talis est Societas Professa, [b] quæ in Collegijs eos instituendos curabit in perfectione vitæ, literisque Christiano dignis, qui talentum ad id sortiti esse videbuntur: hi enim pro seminario Societati Professæ, & eius Coadiutoribus erunt. etsi cum Collegijs, Vniuersitates etiam curæ Societatis commissæ fuerint, obseruato illo modo procedendi, [c] de quo in quarta Parte dictum est, ad finem eundem iuuabunt.

5 Quia [d] Paupertas velut propugnaculum est Religionibus, vt eas in statu suo, et disciplina cõseruet; & à compluribus hostibus defendat (vnde etiã Dæmon enititur illud varijs rationibus euertere) refert plurimum ad conseruationẽ & augmentũ totius huius corporis, procul admodũ omnem auaritię speciem ablegasse; nullos redditus, vel possessiones, [e] vel stipendia pro verbi Dei Prædicatione, aut Lectione, aut Missis, aut administratione Sacramentorum, aut demum rebus quibuslibet spiritualibus (vt est in sexta Parte dictum) admittendo, [f] nec ad suam vtilitatem redditus Collegiorum applicando.

6 [g] Erit etiam summi momenti, vt perpetuo fœlix Societatis status conseruetur, diligentissime ambitionem, malorum omnium in quauis Repub. vel Congregatione matrem submouere; ac aditum ad dignitatem, vel prælationem vllam directe vel indirecte quærendam in Societate, pręcludere. Quod vt fiat, omnes Professi se nihil vnquam

[a] Inf. §.5. & Exa.c.1. §.4.& p.4. c.2. §.5.& c.10. §.1. & p.6.c.2. §.3.& p.9. c.3. §.18. & c.4 §.7.

[b] P.3. c.1. §.27. & p. 4.Proœ.& c.3. §.1. & c.7. §.1. & c.11. §.1.

[c] Par. 4.c. 11.

[d] P.3. c.1. §.25. & p. 6.c.2. §.1.

[e] Exa c.1. §.3. & c.4. §.27. & p. 4.c.7. §.3. & c.15. §. 4. & c.17. F. & p.6. c.2. §.7. & G. & p. 7.c.4. §.4. & B.

[f] Sup. §.4.

[g] P.4. c.6. §.17. & c. 15. §. 4. & p.9. c.1. A.

vnquam ad eam obtinẽdam acturos; & quos agere animaduerterint delaturos, Deo ac Domino Nostro voueant: [a] & incapaces ac inhabiles ad prælationem quamuis habeantur ij de quibus probari posset quòd eam ambijssent. Promittāt [b] etiam Deo ac Domino Nostro ad nullam etiā extra Societatem prælationem, vel dignitatem obtinendam se quidquam acturos; nec ad sui electionem ad huiusmodi munus, quoad eius fieri poterit, consensum præstituros; si eius Obedientia, qui sub pœna peccati potest præcipere, eos non compulerit: sed vnusquisque videat qua ratione animarum saluti, iuxta nostræ Professionis humilitatem & submissionẽ, inseruire possit: & ne Societas his hominibus, qui ad propositum sibi finem sunt ei necessarij, priuetur.

a P.8. c.6. §.2 & A.

b P.9. c.3. §.13. & c.4. § 5. & B. & c.5. §.6. & E.

Promittat etiam Deo, quòd si quando dicto modo compulsus, prælationem aliquam extra Societatem admittet, A † audiet postea quouis tẽpore, Præpositi Generalis, qui pro tempore fuerit, consilium; vel alicuius, quem ille sibi ad hoc substitueret; quodque, si senserit melius esse quod consulitur, sit illud executurus:' non quòd habeat qui Prælatus est, ali-

DECLARAtiones

In decimā Partem.

A ¶ *Considerando, quàm instanter, quamque multis rationibus curatum sit, vt aliqui de nostra Societate varios Episcopatus sumerẽt; cũque in multis obuiā itũ sit, nec*

nec tamen in Patriarchatu et Episcopatib⁹ Aethiopiæ admittendis resisti potuerit; de hoc auxilio ad opus illud Aethiopiæ et alia similia, cũ resistendi modus deesset, cogitatũ est. Nõ tamẽ obligatur Societas ad hoc munus suscipiendũ; quandocunq; alicui ex ea, Episcopatus esset admittẽdus: immo libera manet, vt id oneris & relinquere, & assumere posiit vbi multũ referre ad Dei obsequiũ iudicaret. Post emissam autem Professionẽ, hoc Votũ simplex [d] cũ aliјs de quibus diximus, emittetur.

B § In

aliquem de Societate Superioris loco; sed quòd spõte in Dei conspectu vult ad id faciẽdum obligari, quod ad diuinum obsequium melius esse intellexerit; quodq; placeat esse aliquẽ, qui sibi cũ charitate ac libertate christiana ad gloriá Dei et Domini Nostri id proponat.

Vt perpetuo totius huius corporis bonus status conseruetur, confert plurimum quod in prima, secunda, & quinta Parte dictum est, de [a] turba & hominibus ad nostrum Institutum ineptis, ne ad Probationem quidem admittendis: &, si aliqui Probationis tempore [b] non esse idonei inuenirẽtur, etiam dimittẽdis. [c] Siqui vero deprauatis moribus essent, aut de quorum emendatione parũ speraretur, multo minus essent retinendi. Minus etiam apertũ ostiũ esse debebit ad admittendos aliquos in Scholasticos approbatos, & Coadiutores formatos: minime vero omnium in Professos: [e] non enim alij, quàm spiritus & doctrinæ sele 7

ctæ

a P.1.c.1. §.3.& p.4. Procе. A. & p.8.c.1. §.2.& B.
b P.2.c.1. §.1.
c P.2.c.2. §.2.
d Sup.§.6. & p.6.c.2. §.1.
e P.5.c.2. §.1.& 2.

ctæ viri, & multum diuque exercitati, & in varijs Probationibus virtutis & abnegationis sui ipsorum, cum omnium ædificatione & satisfactione perspecti, ad Professionem admitti debent. Sic enim, licet multitudo augescat, non imminuetur nec debilior reddetur spiritus, dum tales sint qui in Societatis corpus cooptantur.

8 [a] Cum bona & mala capitis habitudo in vniuersum corpus redundet, summopere conferet si electio Præpositi Generalis ea sit, quæ in nona Parte descripta est. [b] Et post hanc electionem, illa maximi erit momẽti, qua inferiores Præpositi in prouincijs, & Collegijs, ac Domibus Societatis eliguntur. nam fere quales hi fuerint, tales & eorum subditi erunt. Refert [c] etiam magnopere, prę́ter electionem, si Præpositi particulares in sibi subditos, & Generalis in particulares, ac contra Societas in Generalem (vt in nona Parte declaratum est) multum potestatis habeant: ita vt omnes ad bonum omnia possint: &, si male agerent, omnino subiecti sint. Refert [d] etiam vt Superiores, ministros idoneos (vt in eadem parte dictum est) ad ordinationem & executionem rerum quæ spectant ad eorum officium, habeant.

a P.9. c.2.
b P.9.c.6. §.6.
c P.2. c.1. §.2. & B. & P.4.c.10.§. 4. & P.9.c. 3.4.5. & 6.
d P.9. c.6. §.2. & 14.

9 [e] Quod iuuat ad vnionem mẽbrorum huius Societatis inter se, & cũ suo capite, multũ etiam ad conseruationem boni status illius iuuabit: cuiusmodi est in primis voluntatum uinculum, quod Charitas est, & mutuus amor, [f] quem crebra communicatio, & rerum mutua notitia,

e P.8.c.1. §.8.
f P.8. c.1. §.9.

V 2 [a] eadem

a Proœ. Declar. & p.3. c.1.§. 18.& p.8. c.1.§.8 [a] eadem doctrina,& in omnibus,quantũ fieri potest,vniformitas nutriet. Sed in primis id præstabit Obedientiæ vinculum quod [b] particulares cum suis Præpositis,& hos ipsos inter se, & cum Prouincialibus,& vtrosq; cũ Generali vniet: ita vt inter omnes diligẽter [c] subordinatio seruetur.

b P. 4. c. 10.§. 5. & 8. & p. 8. c. 1. §.4.

10 [d] Moderatio laborum animi & corporis, & in Constitutionibus,quæ ad neutrum extremum rigoris vel dissolutionis vergãt (vt sic melius obseruari possint) mediocritas conferet ad durationẽ, & totius corporis in suo statu conseruationẽ.

c P.2.c.1. §. 2. & p. 8. c.1.§ 4. & E. & p. 9.c.6. § 2.

11 [e] Ad eundem finem faciet, generatim curare vt amor & charitas omnium etiam externorum erga Societatem conseruetur: † sed eorum præsertim, quorum volũtas bene aut male in nos affecta, multum habet momenti, vt aditus ad diuinum obsequium & animarum auxilium aperiatur, vel præcludatur. In ipsa vero Societate nec sit nec sentiatur animorum propensio ad partem alterutram factionis, quæ esset fortassis inter Principes vel Dominos Christianos: sed sit potius quidam vniuersalis amor, qui partes omnes (licet sibi inuicem contrariæ sint) in Domino B

d P.3. c.2. §.4.& 5.& p. 4. c. 4. §.1.

e P.3. c.1. §.9. & p. 4.c.16. D. & p.6.c.3. §.8. & p. 7. c. 2. H.

B ¶ *In primis conseruetur beneuolẽtia Sedis Apostolicæ, cui peculiariter inseruire debet Societas: deinde Principum seculariũ, & magnatum, ac primariæ auctoritatis hominum; quorũ fauor, aut alienatio animi multum facit, vt ostium diuino seruitio, et bono animarũ aperiatur, vel præcludatur.*

a Sic

mino

mino Nostro amplectitur.

12 Iuuerit etiam moderatus & prudens vsus gratiarum per Sedem Apostolicam concessarũ: solius auxilij animarum fine syncerissime nobis proposito. Sic enim diuina bonitas [b] opus hoc quod cœpit, promouebit; ac bonus odor, [c] qui veritati bonorum operum innitatur, hominũ deuotionem augebit: vt & à Societate ipsi iuuari, & eandem ad propositum sibi finem obsequij & gloriæ diuinæ Maiestatis iuuare curent.

13 C † [d] Conferet etiam, rationẽ habere valetudinis; vt ea in particularibus conseruetur; quẽadmodum tertia in Parte dictũ est: [e] & vt demũ omnes obseruationi Constitutionum studeant: ad quam, easdem scire, saltem quæ ad quemlibet pertinent, necesse est. Quare legere vel audire easdem singulis mensibus oportebit.

[a] Sic itidem, cum aliquũ male affecti esse intelligerentur, præcipue si homines sint nõ vulgaris auctoritatis, orandũ est pro eis, vtendũq; rationibus cõuenietibus, vt in amicitiã redeãt, vel certe aduersarij non sint: idque non timore contra dictionũ, vel quòd asperius quidquam nobis inde posset accidere; sed vt per huiusmodi hominum beneuolẽtiam, magis in rebus omnibus Dei obsequiũ & gloria crescat.

C ¶ *Ad hoc etiã curandum est, vt Domus, & Collegia in locis vbi sit purum & salubre cælum, habeantur; & non in eis, qui contrariam habent proprietatem.*

[a] P.4 c.10. C.

[b] Sup 5.1. & Proœ. Const. 5.1.

[c] P.7.c.4. 5.2.

[d] P.3.c.2. 5.1.

[e] P. 4. c. 10.5. 5.& p.6.c. 1.5. 1.& c.5.& p.9. c.3.5. 8. & c. 6. A.

F I N I S.

FORMVLA VOTORVM SIMPLIcium, quæ Profeßi emittunt post Profeßionem, iuxta Constitutiones; extracta ex [a] prima Congregatione generali, & recognita à [b] tertia.

a Tit 6. D. 23.

b Decr. 70.

EGO .N. Professus Societatis IESV, promitto Deo omnipotenti coram eius Virgine Matre, & tota curia cœlesti, & coram R. Patre Præposito Generali, vel corã. N. locum Generalis Præpositi tenente, [c] nunquam me acturum quacunque ratione, vel consensurum, vt, quæ ordinata sunt circa Paupertatem in Constitutionibus Societatis, immutentur: nisi quando ex causa iusta rerum exigentium videretur Paupertas restringenda magis. 1

c P. 6. c. 2. §. 1. & A.

[d] Præterea promitto nunquam me acturum vel prætensurum, ne indirecte quidem, vt in aliquã prælationem vel dignitatem in Societate eligar, vel promouear. 2

d Par 10. §. 6.

[e] Promitto præterea, nunquam me curaturum, prætensurumve extra Societatem prælationem aliquam, vel dignitatem, nec consensurũ in mei electionem, quantum in me fuerit, nisi coactus Obedientia eius, qui mihi præcipere potest sub pœna peccati. 3

e Ibidem

[f] Tum, si quem sciam aliquid prædictorum duorum curare, vel prætendere, promitto illum, remque totam me manifestaturum Societati, vel Præposito eius. 4

f Ibidem

a Insu-

5 [a] Insuper promitto, si quando acciderit, vt hac ratione in Præsidem alicuius Ecclesiæ promouear: pro cura, quam de animæ meæ salute, ac recta muneris mihi impositi administratione gerere debeo, me eo loco, ac numero habiturum Præpositum Societatis Generalem, vt nunquam consilium audire detrectem, quod vel ipse per se, vel quiuis alius de Societate, quē ad id ipse sibi substituerit, dare mihi dignabitur. Consilijs vero huiusmodi ita me pariturũ semper esse, promitto, si ea meliora esse, quàm quæ mihi in mentem venerint, iudicabo. Omnia intelligendo iuxta Societatis I E S V Constitutiones & Declarationes. In tali loco, tali die, mense, & anno, &c.

[a] Ibidem & A.

L A V S D E O.

INDEX IN EXAMEN, et Constitutiones.

Ia

Admittere in corpus Societatis.

Admonitor.

Aedificatio.

Debent

Collateralis.

Collegia.

Institu-

Compro-

In ea

Generali

P. 2.

Discordia.

Tradenda

Exem-

Fundatores.

Generalis.

duo

Nouitiorum Magister.

Obedientia.

Obligationes.

Ocium.

Oratio.

Ordinationes.

Ordines ſacri.

Parentes.

Pascha.

Passiones.

Paupertas.

Procuratores.

Professi quatuor votorum.

tamen

Iuuat

Prudentia.

Quadrimestres.

Recreatio.

Rectores.

Quantum ad studia.

Est

Superiores quantum ad subditos.

Virtutes.

Visitatio.

Aa a3 Vni-

Laus Deo, Virginique Matri.

In Constitutionibus excusis Romæ Anno 1583.

ERRATA SIC CORRIGE.

Pagina 25. linea 24. parentesim dele, & pone virgulas.
Pag. 57. lin. 1. Præfecti infirmorum, lege, infirmarij.
Pag. 153. in concord. C·) P.8.c.1 5.4. lege, P.8.c.1.§.4.
Pag. 172 in concord. D.c.11. adde, B.
Pag. 175. in concord D.c.15. lege, c.16.
Pag. 187. in textu, lin. 15. post, eruditionem, pone punctum cum virgula; aut duo puncta.
Pag. 267. in fine textus pone virgulam,
Pag. 296. in tex. lin. 5. post, intelliget, est punctum, pone virgulam cum puncto.

REGESTVM.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V
* ** *** ****

Omnes sunt Quaterniones præter V Duernionem: & **** Quinternionem.